

Raport o sytuacji
społeczno-
gospodarczej miasta
Włocławek

2013

Spis treści

I. Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Włocławek	3
1. Wstęp.....	3
2. Jednostki Strukturalne Włocławka	4
3. Demografia	18
4. Edukacja	30
5. Ochrona zdrowia.....	42
6. Pomoc społeczna, aktywność lokalna i ekonomia społeczna.....	49
7. Rynek pracy	57
8. Zasoby mieszkaniowe	68
9. Bezpieczeństwo publiczne.....	76
10. Kultura i sport.....	79
11. Środowisko przyrodnicze.....	90
12. Sfera gospodarcza.....	92
13. Turystyka	108
14. Budżet miasta Włocławek.....	115
15. System komunikacji	123
16. Infrastruktura techniczna.....	126
17. Obszar funkcjonalny	131
18. Portret miasta w statystyce GUS	142
Spis tabel	151
Spis wykresów	153
Spis rysunków	156
Źródła informacji.....	157

I. Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Włocławek

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej miasta sporządzony został przy wykorzystaniu aktualnych danych statystycznych, danych Urzędu Miasta Włocławek oraz danych pozyskanych ze spółek komunalnych, wyższych uczelni i innych podmiotów posiadających istotne informacje w zakresie poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego miasta. Analizą objęto głównie okres 5-letni, tj. lata 2007-2011. Reprezentatywne wskaźniki dla miasta Włocławek zostały zestawione z wartościami dla Polski oraz województwa kujawsko-pomorskiego. Ponadto, do porównania przyjęto zbliżone pod względem liczby ludności były miasta wojewódzkie (poza Grudziądem), które utraciły ten status w wyniku reformy administracyjnej przeprowadzonej w 1999: Elbląg, Kalisz, Płock oraz Tarnów.

1. Wstęp

Włocławek jest jednym z 65 miast – powiatów grodzkich w Polsce oraz jednym z 4 miast powiatowych w województwie kujawsko-pomorskim, obok Bydgoszczy, Torunia i Grudziądza. To trzecie co do wielkości miasto województwa kujawsko-pomorskiego, ulokowane na 8 433 ha, w południowo-wschodniej jego części. Miasto sąsiaduje z gminami: Włocławek (gm. wiejska), Brześć Kujawski, Lubanie, Bobrowniki, Fabianki, oraz Dobrzyń nad Wisłą.

Włocławek położony jest nad rzeką Wisłą, w centralnej części Polski. Pod względem geograficznym leży w Kotlinie Płockiej.

Rozwój przestrzenny Włocławka nierozzerwalnie związany był ze środowiskiem naturalnym i ukształtowaniem terenu. Najważniejsze czynniki naturalne, które przyczyniły się do powstania w X wieku i rozwoju osadnictwa to rzeki: Wisła i Zgłowiączka, ukształtowanie doliny Wisły z niskim lewym brzegiem i wysoką skarpą Szpetala Dolnego oraz bliskość lasów. Następnie na przełomie X i XI w. powstał gród obronny. W roku 1123 Włocławek stał się siedzibą biskupstwa, którą jest do dziś. Lokacja miasta związana jest z rokiem 1255.

Włocławek, o zachowanym średniowiecznym układzie lokacyjnym, posiada znaczne walory zabytkowe, kulturowe i krajobrazowe. Szczególnym dla miasta jest niezmienny od połowy XIV w. układ ulic wyznaczony linią brzegu Wisły (od północy), linią ulic Spichlerną i Rybacką (od wschodu), linią ulic Tumską i Łęską (od południa) i rzeką Zgłowiączką (od zachodu). Czytelny jest także ukształtowany wówczas układ ulic z czworobocznym rynkiem (obecnie Stary Rynek), którego południowa część przeznaczona była na plac targowy.

Złotym okresem rozwoju miasta był wiek XVI, kiedy to Włocławek stał się drugim po Gdańsku ośrodkiem handlu zbożem na ziemiach Rzeczypospolitej, z nowoczesnym portem, komorą celną i licznymi spichlerzami. Ważnym czynnikiem rozwojowym dla miasta był napływ ludności pochodzenia żydowskiego, niemieckiego i rosyjskiego (na przełomie

wieków XIX/XX), zajmującej się handlem i rzemiosłem oraz inicjującej budowę nowych fabryk.

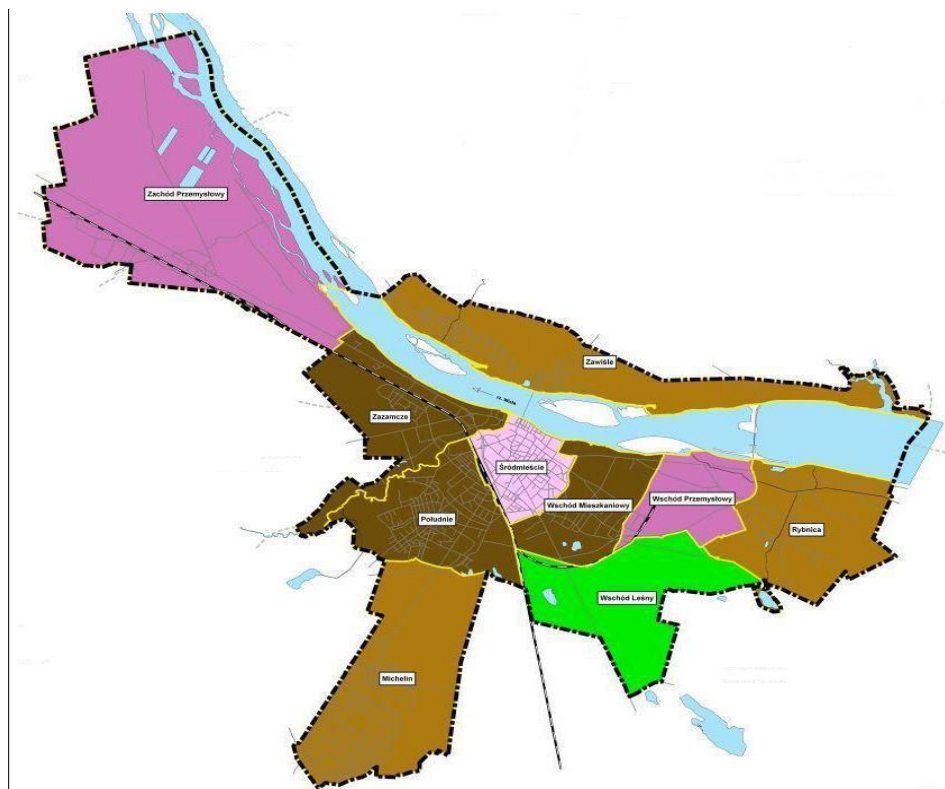
Zarówno w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego, jak i w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego Włocławek określany jest jako subregionalny ośrodek rozwoju, ośrodek o wysokiej aktywności społecznej i gospodarczej z wiodącym udziałem sfery ponadlokalnych usług publicznych. Wysoka pozycja w hierarchii wojewódzkiego systemu osadniczego Włocławka związana jest z jego dużym potencjałem społecznym i gospodarczym. Włocławek obsługuje mieszkańców południowo-wschodniej części województwa oraz wspiera swoimi funkcjami główne miasta województwa, czyli Bydgoszcz i Toruń.

W Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 przyjętej uchwałą Rady Ministrów w grudniu 2011 r. Włocławek ujęty został jako ośrodek regionalny. Za ośrodek regionalny uznano miasta pełniące ważne role administracyjne, gospodarcze i społeczne, koncentrujące niektóre funkcje metropolitalne o skali oddziaływania znacznie mniejszej (przeważnie regionalnej) niż ośrodki metropolitalne. Odgrywają one podstawową rolę w życiu gospodarczym, społecznym i administracyjnym poszczególnych regionów, a niektóre z nich dzięki specjalizacji, oddziałują bezpośrednio na rozwój kraju. Wskazano, iż wokół tych miast następuje suburbanizacja i przenoszenie funkcji gospodarczych do stref zewnętrznych co tworzy obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego.

2. Jednostki Strukturalne Włocławka

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego w mieście Włocławek utrwała się dominacja części lewobrzeżnej, a w części prawobrzeżnej rozwija się głównie mieszkalnictwo. Uwzględniając uwarunkowania gospodarczo – ekonomiczne przyjmuje się podział miasta na Jednostki Strukturalne – Rysunek 1.

Rysunek 1. Jednostki Strukturalne miasta Włocławek

Źródło: *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego*

Śródmieście

Śródmieście, będące najstarszą częścią miasta o wysokich walorach historycznych i kulturowych, atrakcyjnie położone nad Wisłą z dostępem do publicznych terenów zielonych (np. Park im. Henryka Sienkiewicza, Park im. Władysława Łokietka), stanowi centrum miasta. Charakteryzuje się zabudową mieszkaniową wielorodzinną z usługami, uzupełnioną w nieznacznym stopniu zabudową mieszkaniową jednorodziną. Jest to obszar skoncentrowanych usług ponadlokalnych, jak: administracja, banki, handel, oświata, kultura, służba zdrowia. Śródmieście stanowi główny węzeł komunikacyjny – PKP, PKS, MPK. Obszar Śródmieścia objęty jest programem rewitalizacji.

Zazamcze

Zazamcze charakteryzuje się zabudową mieszkaniową wielorodzinną z niewielkimi uzupełnieniami zabudowy jednorodzinnej. Przebiega tędy droga krajowa nr 1 i linia kolejowa z Kutna do Piły (dworzec kolejowy Włocławek Zazamcze). Jednostka posiada pełny dostęp do usług podstawowych oświaty, zdrowia, handlu i gastronomii. Bezpośrednie sąsiedztwo lasów od strony zachodniej zapewnia możliwości dla rekreacji, co czyni Jednostkę atrakcyjną dla mieszkańców. Niewielką część Zazamcza zajmują także tereny przemysłowe, skoncentrowane w jego zachodniej części. Zazamcze posiada pełne uzbrojenie techniczne. Jednostka jest dobrze skomunikowana z pozostałą częścią miasta.

Południe

Południe charakteryzuje się zabudową mieszkaniową wielorodzinną z niewielkimi uzupełnieniami zabudowy jednorodzinnej szeregowej i wolnostojącej. Jednostka posiada

pełny dostęp do usług podstawowych oświaty, zdrowia, handlu i gastronomii. Południe jest dobrze skomunikowane z pozostałą częścią miasta.

Wschód Mieszkaniowy

Wschód Mieszkaniowy charakteryzuje się zabudową mieszkaniową wielorodzinną z uzupełnieniami zabudowy jednorodzinnej. Niewielką część Jednostki zajmują także tereny przemysłowe, skoncentrowane w jej północnej części. Posiada pełny dostęp do usług podstawowych oświaty, zdrowia, handlu, gastronomii i administracji. W południowej części Wschodu Mieszkaniowego znajdują się obiekty sportowe Ośrodka Sportu i Rekreacji (Hala Mistrzów, hala widowiskowo-sportowa, stadion piłkarsko-lekkoatletyczny, kryta pływalnia „Delfin”), duże sklepy, hurtownie, centra handlowe, hipermarkety, a także cmentarz komunalny. Wschód Mieszkaniowy jest dobrze skomunikowany z pozostałą częścią miasta.

Zawiśle

Jednostka charakteryzuje się zabudową mieszkaniową jednorodziną wolnostojącą, rezydencjonalną z usługami podstawowymi nieuciążliwymi w zakresie handlu, gastronomii, sportu, oświaty i służby zdrowia. Prawa część Jednostki, położona pomiędzy Wisłą a ulicą Dobrzyńską, usytuowana jest na wysokiej skarpie (do 150 m). Mieści się tam również rezerwat przyrody „Kulin”. Osiedle jest dość dobrze skomunikowane z pozostałą częścią miasta. Funkcjonują dwie przeprawy mostowe (jedna z nich to droga krajowa Nr 67).

Michelin

Michelin charakteryzuje się zabudową mieszkaniową jednorodziną wolnostojącą, z niewielkimi uzupełnieniami zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, z usługami podstawowymi nieuciążliwymi w zakresie handlu, gastronomii, sportu, oświaty i służby zdrowia. Otoczenie lasami, znaczne zadrzewienie działek budowlanych, tereny zielone wewnątrz Jednostki, czynią ją jedną z atrakcyjniejszych okolic mieszkaniowych. Powiązanie komunikacyjne z centrum miasta istnieje tylko w oparciu o jedną ulicę - Al. Jana Pawła II.

Rybnica

Rybnica charakteryzuje się rozproszoną zabudową mieszkaniową jednorodziną wolnostojącą i zagrodową. Baza usług podstawowych jest bardzo uboga, niezabezpieczająca potrzeb mieszkańców. Wschodnią część Jednostki zajmują tereny przemysłowe. Znaczna część obszaru znajduje się w obszarze stanowiącym teren zalewowy – potencjalnego zagrożenia powodziowego przy normalnym piętrzeniu wody Zbiornika Włocławskiego.

Zachód Przemysłowy

Zachód charakteryzuje się zabudową przemysłową, gdzie zlokalizowany jest m.in. Anwil S.A. Część obszaru Zachodu Przemysłowego, to lasy oraz gleby klas III i IV (chronione) i klas V, VI. Niewielka część Jednostki, to także rozproszona, luźna zabudowa mieszkaniowa przy terenach rolnych o charakterze zabudowy zagrodowej z niskim poziomem obsługi w zakresie usług. Powiązanie komunikacyjne z centrum miasta istnieje w oparciu o drogę krajową nr 1.

Wschód Przemysłowy

Wschód Przemysłowy charakteryzuje się zabudową przemysłową, gdzie zlokalizowane są główne zakłady produkcyjne w mieście. Od strony południowej Wschód Przemysłowy graniczy z lasami, stanowiącymi ważny element ekologiczny w dzielnicy przemysłowej. Niewielką część Jednostki zajmują także tereny mieszkaniowe wielorodzinne, skoncentrowane w jej północnej części, przy ul. Płockiej. Jednostka jest także dobrze skomunikowana z pozostałą częścią miasta.

Wschód Leśny

Na Wschód Leśny składa się kompleks leśny oraz gleby klasy V i VI. Jest to obszar stanowiący rezerwy terenowe, ze wskazaniem przeznaczenia go pod usługi nieuciążliwe o charakterze rekreacyjnym. Jednostka ta nie posiada uzbrojenia technicznego oraz nie ma rozwiązań w zakresie powiązań komunikacyjnych z miastem.

Powierzchnia miasta Włocławek objęta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2011 wynosiła 21,7% (1 831ha). W roku 2012 uchwalono 2 plany miejscowe o łącznej powierzchni 53,6 ha, co przyczyniło się do zwiększenia powierzchni miasta objętej MPZP do poziomu 22,3%.

W 2012 roku w trakcie sporządzania było 15 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru obejmującego ok. 2 000 ha powierzchni miasta, z czego dla ok. 600 ha przewidziano zmiany obowiązujących planów.

W ramach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyznaczono tereny rolne i leśne, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne (odpowiednio 81 ha i 7 ha).

Do gminnego zasobu nieruchomości (na podstawie art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami) „należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy”.

Łączna powierzchnia gruntów gminnych w latach 2007 – 2011 ulegała wahaniom ostatecznie odnotowując zmniejszenie powierzchni o 48,1 ha, tj. o 3,5%. Największy udział gruntów w 2011 roku stanowił gminny zasób nieruchomości tj. 981,5 ha (73,8%) – Tabela 1.

Tabela 1. Powierzchnia gruntów komunalnych (w ha)

Lata	2007	2008	2009	2010	2011
Ogółem	1377,9	1411,9	1339,0	1315,3	1329,8
w tym: gminny zasób nieruchomości	956,7	1001,4	958,7	953,7	981,5
przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	52,2	52,3	51,2	51,5	50,4

przekazane w użytkowanie wieczyste	369,0	358,2	329,1	310,1	297,9
w tym osobom fizycznym	45,0	44,4	44,6	44,8	43,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Powierzchnia gruntów komunalnych wynosząca 1 329,8 ha w 2011 roku stanowiła 15,7% powierzchni miasta. Pozostałe grunty (84,3%) to zasoby należące do innych właścicieli i władających gruntami (w tym osoby fizyczne, prawne, związki wyznaniowe i inne).

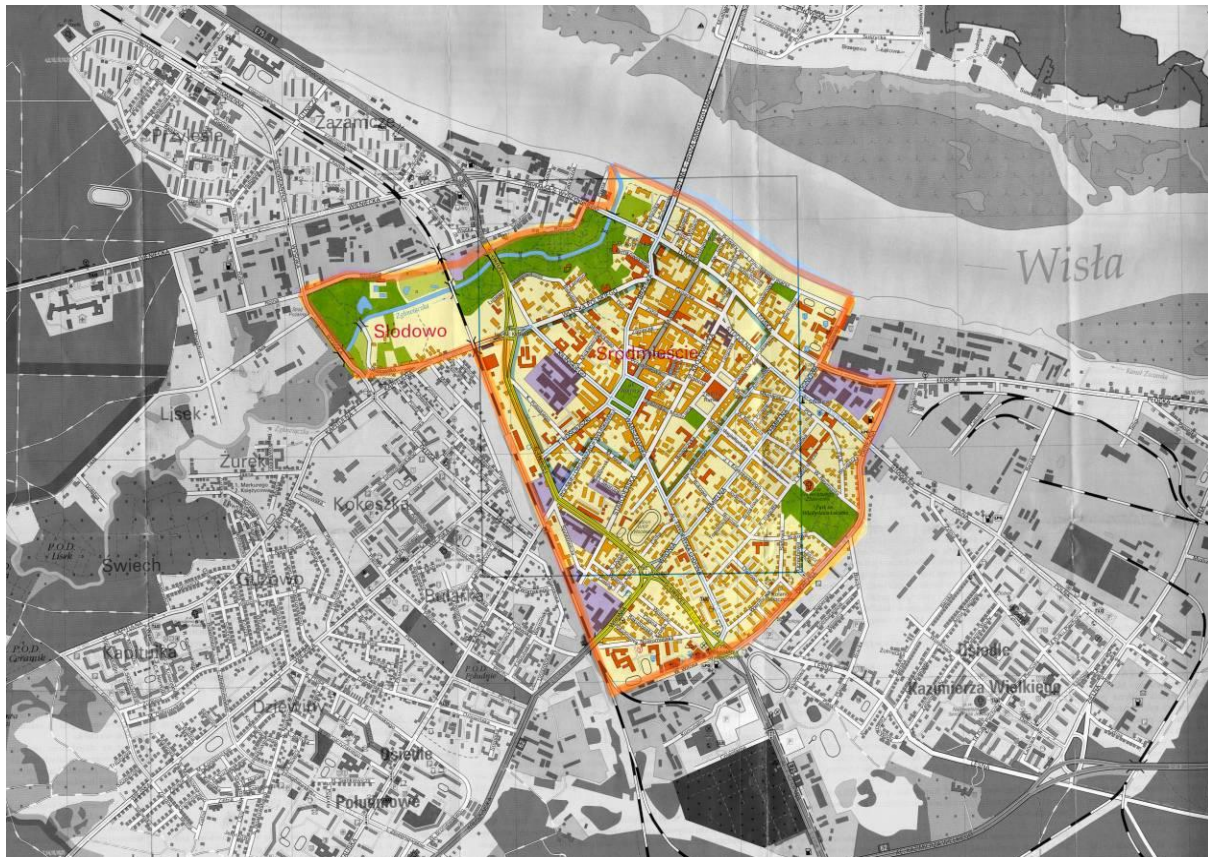
Priorytetowe obszary interwencji

W dniu 18 listopada 2009 roku Rada Miasta Włocławek podjęła Uchwałę Nr XXXV/337/09 w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek do 2015 roku”, którą zmieniono Uchwałą Nr VII/16/2011 Rady Miasta Włocławek z dnia 21 lutego 2011 roku w sprawie aktualizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek do 2015 roku”, Uchwałą Nr X/93/11 Rady Miasta Włocławek z dnia 31 maja 2011 roku, Uchwałą Nr XIII/164/11 Rady Miasta Włocławek z dnia 26 września 2011 roku oraz Uchwałą Nr XXV/184/2012 Rady Miasta Włocławek z dnia 25 września 2012 roku w sprawie przystąpienia do prac nad „Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Włocławek do 2015 roku”.

LPR jest dokumentem kierunkowym, obejmującym duży obszar tematyczny i dane z wielu dziedzin gospodarki miejskiej. Celem dokumentu jest ożywienie obszaru objętego rewitalizacją o powierzchni około 274 ha, tj. Śródmieścia wraz z Parkiem im. H. Sienkiewicza i obszarem Słodowa jako przyległymi obszarami zieleni, w sferze społecznej i gospodarczej –

Rysunek 2. Rewitalizacja ma na celu przezwyciężenie kryzysu społecznego i zastoju gospodarczego oraz zmianę wizerunku danego obszaru. Dotyczy nie tylko infrastruktury, ale przede wszystkim stworzenia odpowiednich warunków do poprawy bytu „tkanki” społecznej znajdującej się na rewitalizowanym obszarze. Jest to proces kompleksowy, dotyczący nie jednego obiektu, ale wybranego obszaru zamieszkanego przez grupę społeczną dotkniętą określonymi problemami. Program rewitalizacji obejmuje działania, takie jak: remonty, modernizacje, nadbudowy, rozbudowy, poprawa funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznych, działania na rzecz rozwoju handlu i usług dla mieszkańców, tworzenie nowych, stałych miejsc pracy (głównie dla osób zmarginalizowanych).

Rysunek 2. Obszar wskazany do rewitalizacji

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek do 2015 roku

Na obszarze wskazanym do rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek do 2015 roku obowiązuje 14 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z czego największy, obejmujący obszar 150 ha, został przyjęty Uchwałą Nr IX/73/11 Rady Miasta Włocławek z dnia 9 maja 2011 roku dla obszaru położonego we Włocławku pomiędzy: brzegiem rzeki Wisły na odcinku od ujścia rz. Zgłowiączki do zachodniej granicy nieruchomości nr 1/26 KM 48, wzdłuż tej granicy i w kierunku zachodnim wzdłuż granicy działki nr 3/6 i 3/1 KM 48, ulicą Ogniową, Chmielną, Wronią, Okrzei do wysokości ulicy Kościuszki, granicą obszarów kolejowych, ulicą Szpitalną, Okrzei i zachodnią granicą Parku im. H. Sienkiewicza, ulicą Wyszyńskiego oraz zachodnim brzegiem rz. Zgłowiączki z wyłączeniem terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uchwalonymi po 1 stycznia 1995r. – Rysunek 3.

Rysunek 3. Granice MPZP dla Śródmieścia

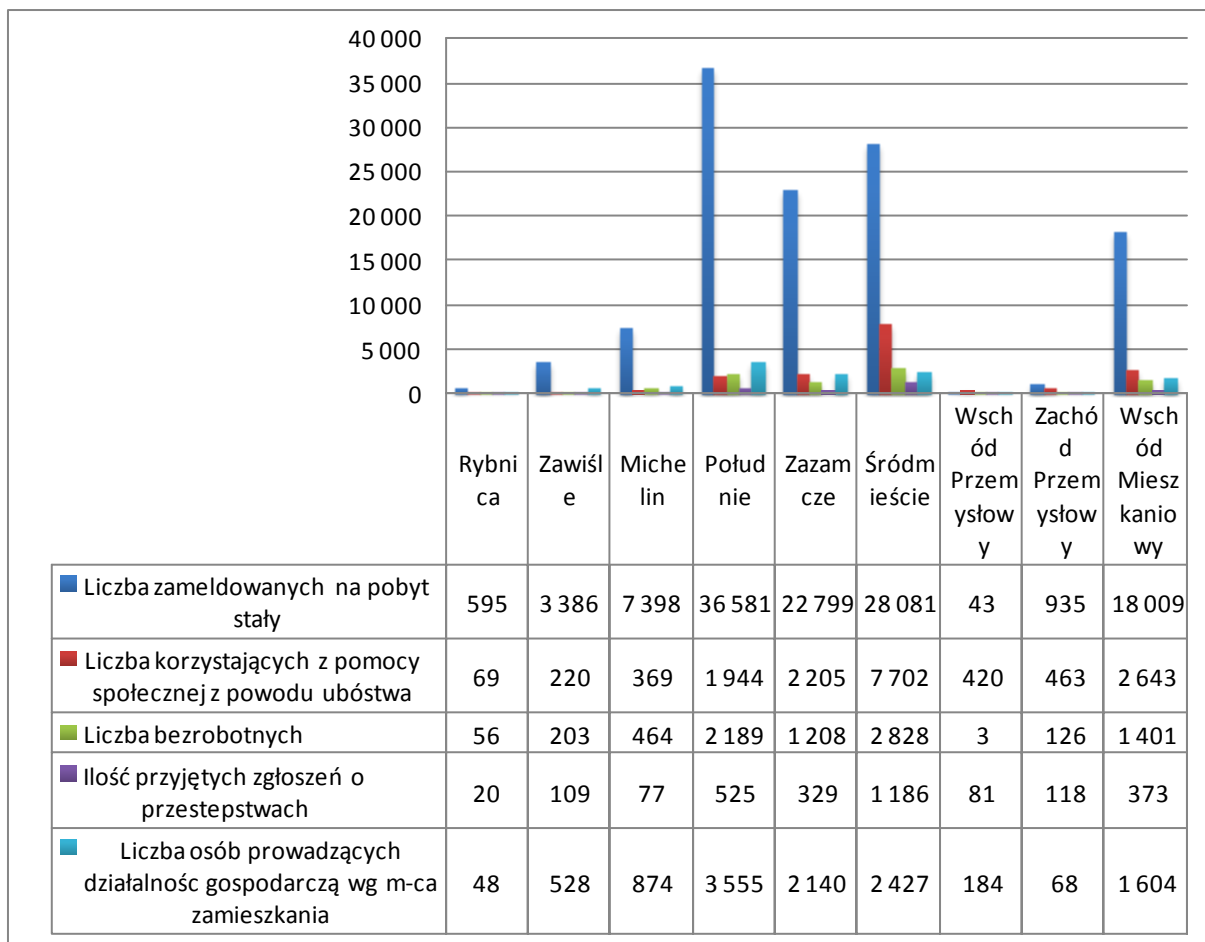

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

Pozostałe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują mniejsze obszary terenów. Niektóre tylko częściowo pokrywają się z obszarem rewitalizowanym.

Na potrzeby opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2008-2015 dokonano w 2007 r. delimitacji obszaru wymagającego szczególnej interwencji. Posłużyły do tego m. in. wskaźniki obrazujące: liczbę zameldowanych na pobyt stały, liczbę korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, liczbę bezrobotnych, ilość przyjętych zgłoszeń o przestępstwach oraz liczbę osób prowadzących działalność gospodarczą według miejsca zamieszkania.

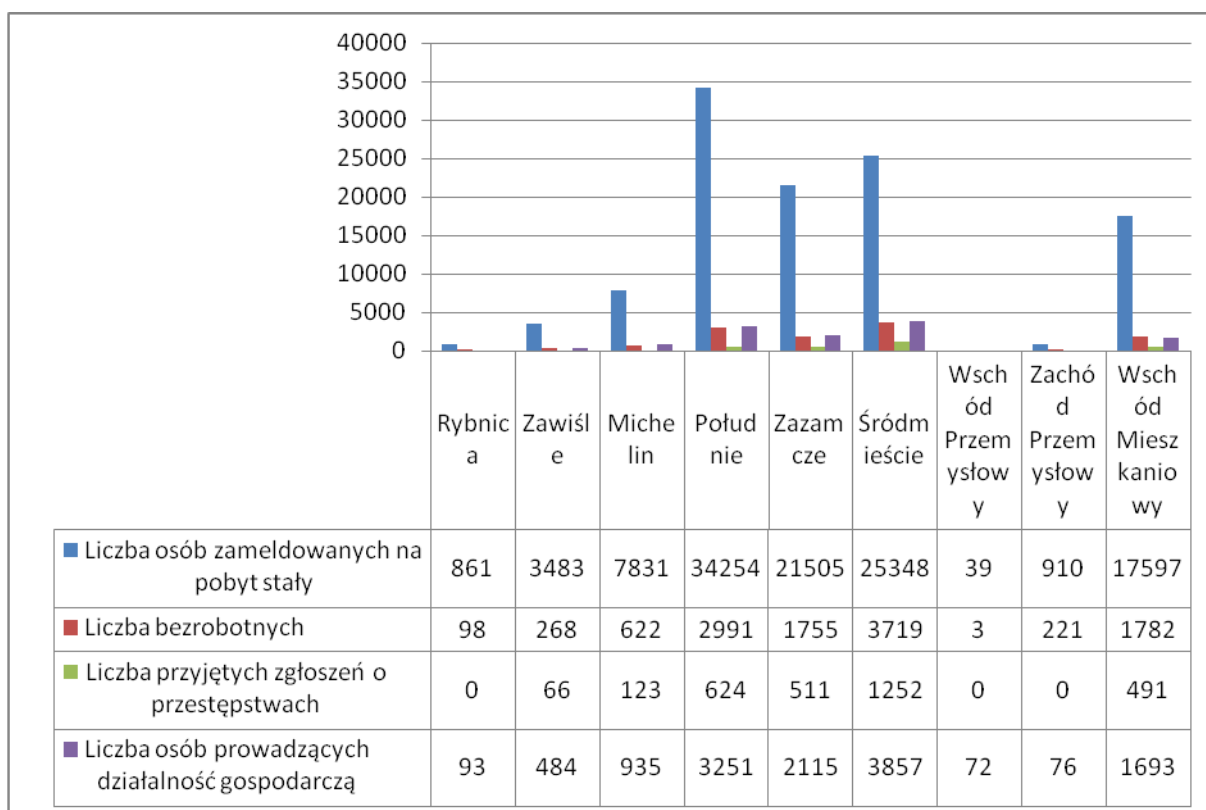
Wykres 1. Zestawienie wskaźników delimitacji obszaru rewitalizacji miasta Włocławek z 2006 r.

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

Analiza porównawcza poszczególnych wskaźników pomiędzy jednostkami strukturalnymi pokazała, iż najwyższe wartości wskaźników, za wyjątkiem liczby osób zameldowanych na pobyt stały oraz prowadzących działalność gospodarczą, cechują Śródmieście Włocławka - Wykres 1. Szczególna przewaga wskaźnika nastąpiła w obszarze liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Bardzo wysoki w porównaniu do pozostałych jednostek strukturalnych był także poziom przestępczości w rejonie Śródmieścia.

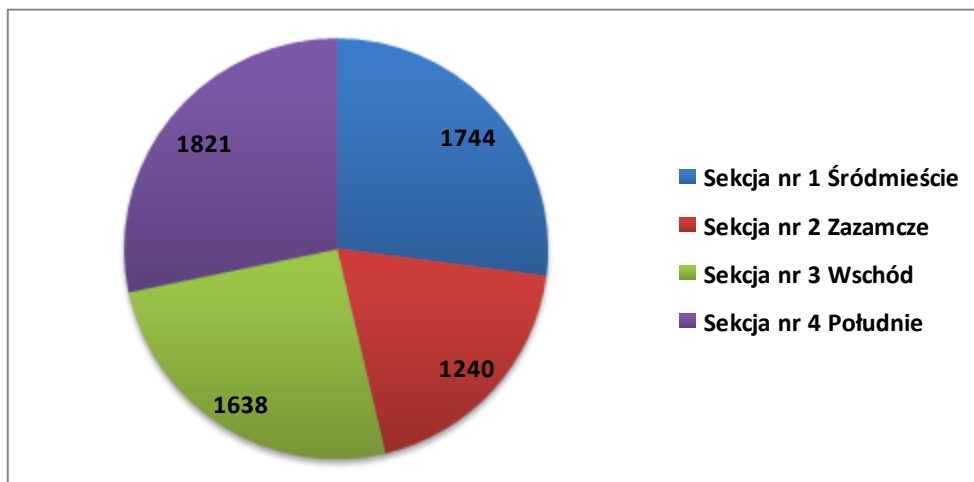
Wykres 2. Zestawienie wskaźników delimitacji obszaru rewitalizacji miasta Włocławek z 2012 r.

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

Z danych za 2012 rok, wynika iż najliczniej zamieszkiwanym obszarem miasta nadal jest Południe liczące 34 254 mieszkańców, następnie Śródmieście - 25 348 mieszkańców oraz Zazamcze - 21 505 mieszkańców. Pod względem liczby zlokalizowanych podmiotów gospodarczych w badanym okresie nastąpiła zmiana w stosunku do 2006 r. Obecnie najwięcej podmiotów gospodarczych znajduje się w Śródmieściu - 3 857, zaraz za nim plasuje się Południe z liczbą 3 251 podmiotów. Pod względem zagrożenia przestępczością kryminalną, najwięcej zdarzeń odnotowano w Śródmieściu – 1252. Na drugim miejscu plasuje się Południe – 624, na trzecim zaś Zazamcze – 511. Różnica w ilości zdarzeń pomiędzy Południem, Zazamczem, a Wschodem Mieszkaniowym jest nieznaczna, podczas gdy pomiędzy Śródmieściem a Południem wzrost wskaźnika wynosi ponad 100%. Z danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy (na dzień 12.02.2013 r.) wynika, iż w stosunku do 2006 r. nastąpił duży wzrost liczby osób bezrobotnych. Najwięcej osób pozostających bez pracy, podobnie jak w 2006 r., zamieszkuje Śródmieście – 3 719 osób, następnie Południe – 2 991 osób, Wschód Mieszkaniowy (1 782) i Zazamcze (1 755).

Wykres 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w roku 2012 r.

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

Z danych MOPR wynika, iż najwięcej podopiecznych, czyli osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, skupia Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej „Południe” (Południe i Michelin) – 1821 osób, niewiele mniej Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej „Śródmieście” (Śródmieście i Zawisłe) - 1744 oraz Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej „Wschód” (Wschód Mieszkaniowy, Wschód Przemysłowy, Wschód Leśny, Rybnica) – 1638 osób – Wykres 3. Sekcja „Zazamcze” obejmuje jednostki strukturalne Zazamcze i Zachód Przemysłowy. Analizując liczbę mieszkańców w obrębie danych sekcji można założyć, że w dalszym ciągu Śródmieście jest rejonem miasta o największej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek w latach 2008 – 2015, opracowanego zgodnie z wytycznymi Instytucji Zarządzającej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 na potrzeby wykorzystania alokacji środków unijnych przeznaczonych na rewitalizację Włocławka, zrealizowano szereg inwestycji w ramach działania 7.1. Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miasta ww. Programu (dane finansowe zamieszczone poniżej podano zgodnie z aktualnymi na czas sporządzania Raportu ... umowami bądź aneksami do umów o dofinansowanie projektów).

Wśród nich znalazł się projekt pn. „Rewitalizacja Zielonego Rynku”, którego głównym celem była poprawa wizerunku centrum miasta i warunków życia mieszkańców. Śródmieście Włocławka, w tym rejon Zielonego Rynku, należy do najstarszych i najcenniejszych pod względem historycznym i kulturowym obszarów miasta. Stanowi jedną z trzech przestrzeni miejskich, gdzie odbywa się najczęściej imprez kulturalnych i rekreacyjnych. W jego bliskim sąsiedztwie swoje siedziby mają: banki, hotele, instytucje kulturalne, oświatowe i szkolnictwa wyższego, punkty handlowe oraz urzędy administracji publicznej, w tym instytucje istotne dla funkcjonowania miasta jako ośrodka subregionalnego. W przestrzeni tej porusza się więc znaczna część społeczności Włocławka oraz przyjezdni. Dzięki realizacji inwestycji wzrosła jakość substancji miejskiej, a mieszkańcy Włocławka zyskali atrakcyjną przestrzeń dla wypoczynku. Poprawie uległa także funkcjonalność terenu

poprzez zwiększenie liczby miejsc postojowych dla zmotoryzowanych oraz usprawnienie organizacji ruchu.

Koszt projektu:

- wartość całkowita – 9 807 969,68 PLN
- dofinansowanie EFRR – 6 252 731,17 PLN
- wkład własny – 3 555 238,51 PLN

Kolejnym zrealizowanym w latach 2007 – 2011 projektem było „Zagospodarowanie Włocławskich Bulwarów”. Projekt polegał na przebudowie Bulwarów im Marszałka J. Piłsudskiego. W ramach inwestycji wybudowano nowe ciągi pieszo-rowerowe wraz z wyznaczeniem miejsc na małą gastronomię i infrastrukturę techniczną, wykonano oświetlenie promenady, zbudowano parking, plac zabaw. Powstał także główny plac z siedziskami i małą sceną, place widokowe, ścieżka rowerowa. Całość została zagospodarowana zielenią, elementami ozdobnymi. Projekt zakładał przede wszystkim ożywienie terenu objętego inwestycją, poprzez stworzenie warunków dla ulokowania na całej długości bulwarów punktów usługowych i gastronomicznych. Zaplanowano także mini skwery wraz z uzbrojeniem niezbędnym do organizacji niewielkich, cyklicznych imprez plenerowych: artystycznych, targów, jarmarków. Przedsięwzięcie ma na celu wielofunkcyjne wykorzystanie obszaru bulwarów, podwyższenie atrakcyjności fragmentu Starego Miasta, poprawę warunków bezpieczeństwa ruchu pieszego na ul. Bulwary im. Marszałka J. Piłsudskiego. Koszt projektu:

- wartość całkowita – 12 479 195,89 PLN
- dofinansowanie EFRR – 6 383 435,41 PLN
- wkład własny – 6 095 760,48 PLN

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek została także zakończona inwestycja polegająca na remoncie budynku Inspektoratu ZUS we Włocławku, przy Placu Wolności 18/19. Termin realizacji projektu przewidziany był na lata 2009 – 2011. (obecnie projekt oczekuje na rozliczenie finansowe przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P). Zadanie zakładało wykonanie prac termomodernizacyjnych w tym: wymianę pokrycia dachowego, stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian, stropodachu i poddasza budynku oraz robót związanych z przystosowaniem obiektu do wymogów ppoż. wraz z wykonaniem modernizacji instalacji wewnętrznych. Budynek wyposażono w automatyczne drzwi przesuwane – dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Koszt projektu:

- wartość całkowita – 1 924 135,24 PLN
- dofinansowanie EFRR – 581 499,39 PLN
- wkład własny – 1 342 635,85 PLN

Kolejnym projektem, którego formalnie realizacja nie została jeszcze ostatecznie zakończona, ze względu na planowane złożenie ostatniego wniosku o płatność w lutym 2013 roku, jest przebudowa budynku "Stara Remiza" przy ul. Żabiej 8 na potrzeby kulturalno – społeczne. Termin realizacji projektu przewidziany był lata 2008 – 2012. Budynek jest użytkowany na cele kulturalne przez Włocławskie Centrum Kultury. Wprowadzone

zmiany mają na celu naprawę elewacji zewnętrznych, zabezpieczenie konstrukcji przed niszczącym działaniem wilgoci oraz polepszenie komfortu użytkowania budynku poprzez wymianę instalacji sanitarnych, elektrycznych oraz montaż wentylacji i klimatyzacji. Budynek zostanie przystosowany na potrzeby osób niepełnosprawnych.

Koszt projektu:

- wartość całkowita – 2 286 582,16 PLN
- dofinansowanie EFRR – 1 486 189,24 PLN
- wkład własny – 800 392,92 PLN

Formalnie nie został jeszcze zakończony projekt przebudowy budynku przy ul. Żabiej 12a na Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu. Termin realizacji projektu przewidziany był lata 2009 – 2013. W grudniu 2012 roku w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu został złożony wniosek o dofinansowanie projektu, który aktualnie oczekuje na ocenę merytoryczną. W ramach zadania przeprowadzono prace budowlane na potrzeby utworzenia Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu. Budynek został zaadaptowany w taki sposób, aby oprócz pomieszczeń biurowych powstały tam sale: szkoleniowa oraz seminaryjna. W budynku swoje biura oraz pomieszczenia do przechowywania dokumentacji mają organizacje pozarządowe nieposiadające własnej siedziby, a także dogodnego miejsca do spotkań. Wydzielono specjalne pomieszczenie, w którym udzielane będą porady obywatelskie. Ponadto, oddano do użytku wielofunkcyjne pomieszczenie dla Centrum Wolontariatu. W obiekcie wydzielono miejsca na kuchnię, magazyn, sanitariaty dla personelu oraz klientów. Docelowo będzie to kompleksowy ośrodek dla lokalnych fundacji i stowarzyszeń, inkubator organizacji pozarządowych spełniający rolę uniwersalnej bazy logistycznej.

Koszt projektu:

- wartość całkowita – 1 777 743,61 PLN
- dofinansowanie EFRR – 650 695,34 PLN
- wkład własny – 1 127 048,27 PLN

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek w trakcie realizacji (lata 2006 – 2013) pozostaje projekt dotyczący rozbudowy i przebudowy Teatru Impresaryjnego im. Włodzimierza Gniazdowskiego we Włocławku. Inwestycja polega na modernizacji istniejącego budynku Teatru wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu. Zakres planowanych prac w ramach projektu obejmuje: nadbudowę sali widowiskowej, wymianę stropu i dachu nad salą widowiskową, poszerzenie „okna scenicznego”, wykonanie instalacji c.o., wodno – kanalizacyjnej, p.poż, klimatyzacyjnej, elektrycznej, akustycznej, alarmowej i interkomowej, zamontowanie mostów oświetleniowych i budowę kabiny oświetleniowo – akustycznej, wyposażenie sali widowiskowej w sprzęt akustyczny, oświetleniowy, audiowizualny oraz interkom. Ponadto wymianę podłogi, foteli, montaż ekranów akustycznych, wymianę podłóg i posadzek, dostosowanie toalet do potrzeb osób niepełnosprawnych, montaż dźwigu towarowego i osobowego, przebudowę szatni i znajdujących się nad nią pomieszczeń w celu usprawnienia ciągów komunikacyjnych, wykonanie izolacji piwnic, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian

i odnowienie elewacji. Wykonane zostaną również schody zewnętrzne wraz z podjazdem dla osób niepełnosprawnych.

Koszt projektu:

- wartość całkowita – 15 225 593,01 PLN
- dofinansowanie EFRR – 7 787 003,32 PLN
- wkład własny – 7 438 589,69 PLN

Przedmiotem projektu pn. „Monitoring Śródmieścia Włocławka – etap I” realizowanego w latach 2010 – 2013 jest modernizacja i rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego Miasta Włocławek opartego na łączności radiowej i modelu komunikacji otwartej TCP/IP na terenie rewitalizowanego Śródmieścia Włocławka. W ramach zadania zainstalowano 30 kamer, trzy stacje retransmisyjne oraz utworzono centrum dozoru z dwoma stanowiskami operatorskimi. Kamery zainstalowano w szczególnie niebezpiecznych miejscach wytypowanych przez Straż Miejską i Policję w kwartale określanym jako priorytetowy obszar rewitalizacji, w tym na: Placu Wolności, Zielonym Rynku, ul. 3 Maja, Bulwarach. Do systemu włączono także 15 istniejących punktów kamerowych oraz dwa istniejące centra dozoru. Bardzo rozbudowaną funkcjonalnością kamer można zarządzać zdalnie za pomocą pulpitu sterującego z centrum dozoru znajdującego się w budynku Urzędu Miasta przy ul. 3 Maja, w siedzibie Straży Miejskiej oraz w Komendzie Miejskiej Policji. Efektem modernizacji i rozbudowy systemu monitoringu wizyjnego będzie wzrost bezpieczeństwa i ładu publicznego, co z kolei podniesie wartość substancji miejskiej i pozwoli na uniknięcie dalszej degradacji rejonu Śródmieścia.

Do głównych korzyści wynikających z wdrożenia systemu monitoringu wizyjnego należy zaliczyć:

- przeciwdziałanie dewastacji i uszkodzeniom mienia prywatnego i publicznego,
- zapewnienie porządku publicznego,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców,
- oddziaływanie prewencyjne,
- zmniejszenie przestępczości i gromadzenie materiałów dowodowych przeciwko sprawcom przestępstw i wykroczeń,
- kontrolowanie ruchu ulicznego.

Korzyści te zaowocują zwiększeniem ruchu mieszkańców Włocławka i osób przyjezdnych w rejonie Śródmieścia, co będzie kolejnym krokiem w kierunku ożywienia gospodarczego obszaru objętego rewitalizacją.

Koszt projektu:

- wartość całkowita – 1 418 851,91 zł
- dofinansowanie EFRR – 988 056,98 PLN
- wkład własny – 430 794,93 PLN

W ramach czteroetapowego przedsięwzięcia pn. Rewitalizacja Starego Miasta we Włocławku "Ku Wiśle" w trakcie realizacji jest element I (2007 – 2013) i element II (2007 – 2013). Zakres rzeczowy I etapu obejmuje: przebudowę Starego Rynku, schodów terenowych, ulic Maślanej i Św. Jana wraz z infrastrukturą techniczną, a także urządzenie zieleni i przebudowę oświetlenia.

Koszt I etapu projektu:

- wartość całkowita: 6 284 823,45 PLN
- dofinansowanie EFRR: 2 391 558,82 PLN
- wkład własny: 3 893 264,63 PLN

Przedmiotem projektu etapu II jest przebudowa oraz remont nawierzchni ulic: Tumska, Gdańska, Zamecza, Matebudy, Wiślana wraz z ciągami pieszymi. Ponadto w ramach zadania przewiduje się budowę ścieżki rowerowej, sieci kanalizacyjnej i oświetleniowej wraz z budową parkingu przy ulicy Bednarskiej oraz aranżację placu „Bednarska” z elementami małej architektury oraz ścianą historii.

Koszt II etapu projektu:

- wartość całkowita: 5 973 867,47 PLN
- dofinansowanie EFRR: 3 074 738,48 PLN
- wkład własny: 2 899 128,99 PLN

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek do planowanych do realizacji zadań w latach 2012 – 2014 należy m.in. inwestycja pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Włocławka – Zagospodarowanie Włocławskich Bulwarów – II etap”, polegająca na budowie pływającej sceny oraz na przebudowie schodów wraz z montażem siedzisk w układzie amfiteatralnym, usytuowanych na skarpie bulwarów. Pływająca scena, zaprojektowana na zakotwionej ok. 20 m od brzegu wyspie z pontonów żelbetowych, wykorzystywana będzie w okresie letnim, podczas imprez masowych organizowanych na Bulwarach im. Marszałka Piłsudskiego. W sezonie zimowym scena będzie demontowana. Na brzegu przewidziano siedziska na istniejących stopniach betonowych, stanowiących zagospodarowanie nabrzeża.

Koszt projektu:

- wartość całkowita – 2 500 000,00 PLN
- dofinansowanie EFRR – 300 000,00 PLN
- wkład własny – 2 200 000,00 PLN

Poza inwestycjami realizowanymi i planowanymi do realizacji z Działania 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast RPO WK-P Gmina pozyskała także środki unijne z tego samego Programu z działania 7.2. Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów przemysłowych i powojkowych. Od 2012 prowadzone są roboty budowlane mające na celu przebudowę, rozbudowę i renowację zabytkowego Zespołu Browaru wraz z adaptacją pomieszczeń przemysłowych dla funkcji kultury „Centrum Kultury – Browar B.” Przewiduje się, że w zrewitalizowanych do końca 2013 r. obiektach zostaną zlokalizowane: galerie, sala widowiskowa, warsztaty, pracownie, klub młodzieżowy „Moja piwnica”, dające szerokie możliwości ofert i prezentacji kulturalnych. Celem projektu jest podjęcie działań w zakresie nadania nowych walorów użytkowych zdekapitalizowanym terenom przemysłowym, odznaczającym się bardzo atrakcyjną lokalizacją dla rozwoju funkcji gospodarczych i społecznych. Doprowadzi to do generalnej odnowy i ożywienia części Starego Miasta we Włocławku wraz z przekształceniem fragmentu przestrzeni miejskiej, z jednoczesnym zachowaniem historycznego dziedzictwa kulturowego i umiejętnym usytuowaniem współczesnych funkcji - nowych impulsów rozwoju.

Rewitalizacja obiektów przemysłowych zespołu Browaru Bojańczyka i nadanie im nowych funkcji pozwoli na stworzenie warunków aktywizujących mieszkańców oraz wzbogaci ofertę kulturalną miasta.

Koszt projektu:

- wartość całkowita – 33 857 401,44 PLN
- dofinansowanie EFRR – 18 469 752,37 PLN
- wkład własny – 15 387 649,077 PLN

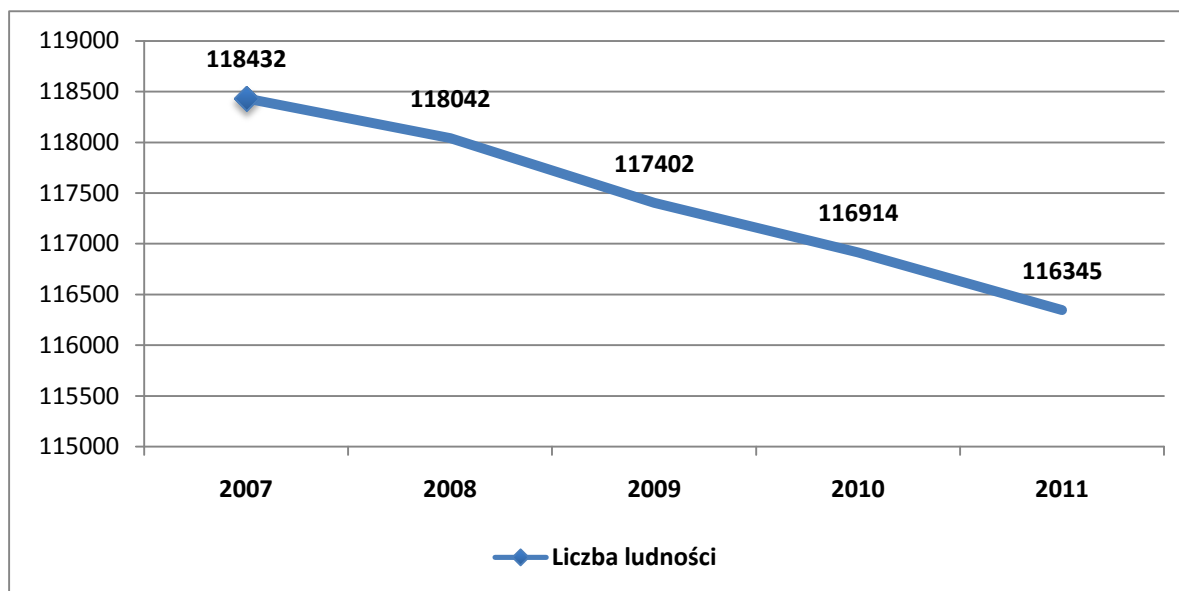
W ramach odnowy infrastrukturalnej Śródmieścia w latach 2011 – 2012 przeprowadzono także inwestycję sfinansowaną w całości ze środków własnych Gminy Miasto Włocławek. Była nią przebudowa ul. Bulwary im. M. J. Piłsudskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Wartość inwestycji wyniosła 5 960 703,00 PLN.

Uzupełnieniem projektów inwestycyjnych są realizowane głównie przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie projekty miękkie, w tym dofinansowane z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekty miękkie dotyczą głównie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i aktywizacji społecznej. To inwestycje w człowieka - w jego poczucie własnej wartości, wiedzę, kwalifikacje, umiejętności.

3. Demografia

Liczba ludności mieszkańców Włocławka od 2007 roku zmniejsza się. Jest to związane m. in. z ujemnym przyrostem naturalnym, migracjami.

Wykres 4. Zmiana liczby ludności miasta Włocławek w latach 2007-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2007 (w którym liczba ludności wynosiła 118 432 osoby) do 2011 roku (116 345 osób) nastąpił spadek liczby ludności miasta Włocławek o 2 087 osób, tj. o 1,8%. - Tabela 2.

Tabela 2. Liczba ludności we Włocławku

Lata	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba ludności	118432	118042	117402	116914	116345

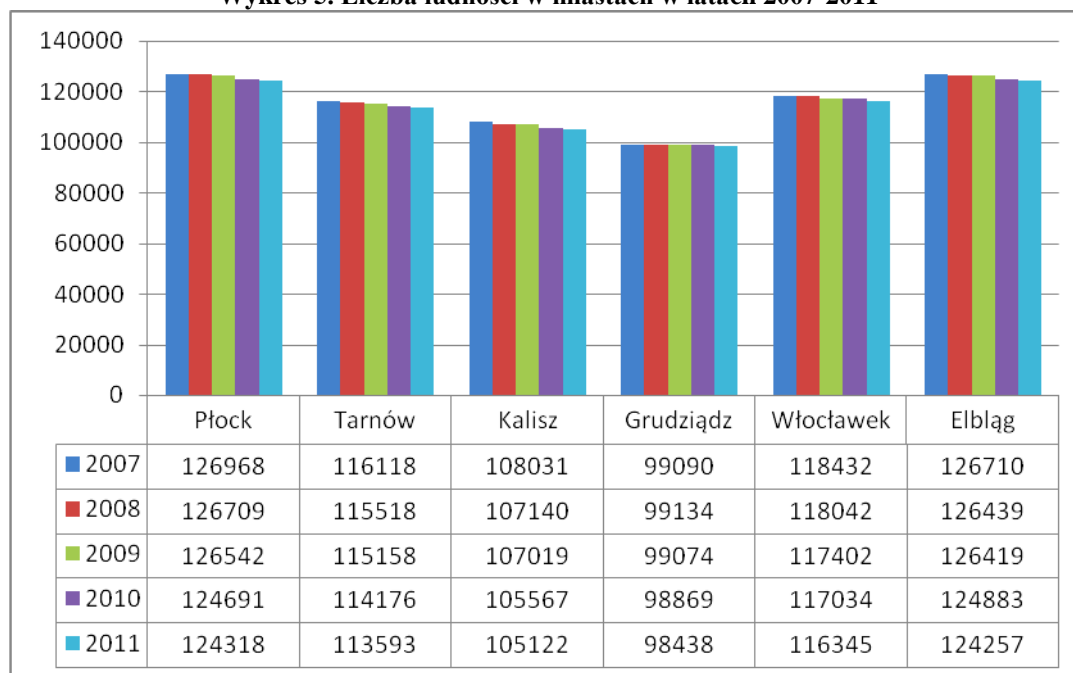
Różnica w liczbie ludności w/s do roku poprzedniego	1600	390	640	488	569
Różnica w liczbie ludności w/s do roku 2007	0	390	1030	1518	2087
Dynamika zmian liczby ludności (2007= 100%)	100 %	99,67%	99,13%	98,72%	98,23%

Źródło: Opracowanie i wyliczenia własne na podstawie danych GUS

Największy spadek liczby ludności miasta miał miejsce w 2007 roku (w odniesieniu do roku 2006), gdzie różnica w liczbie mieszkańców sięgnęła 1,6 tys. osób, podczas gdy zmiany w liczbie ludności w roku 2008 i 2010 w stosunku do lat poprzednich wyniosły tylko 390 i 488 osób.

W porównaniu do innych miast podobnej wielkości w Polsce spadek ludności zamieszkałej we Włocławku (1,8%) w analizowanym okresie był wolniejszy niż w Elblągu (2%), Płocku (2,1%), Tarnowie (2,2%) i Kaliszu (2,7%) oraz ponad dwukrotnie szybszy niż w Grudziądzu (0,6%) - Wykres 5.

Wykres 5. Liczba ludności w miastach w latach 2007-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Należy zauważyć, iż mimo spadku liczby ludności w analizowanych miastach, nastąpił wzrost liczby ludności w kraju o 1,1% oraz w województwie kujawsko-pomorskim o 1,56% - Tabela 3.

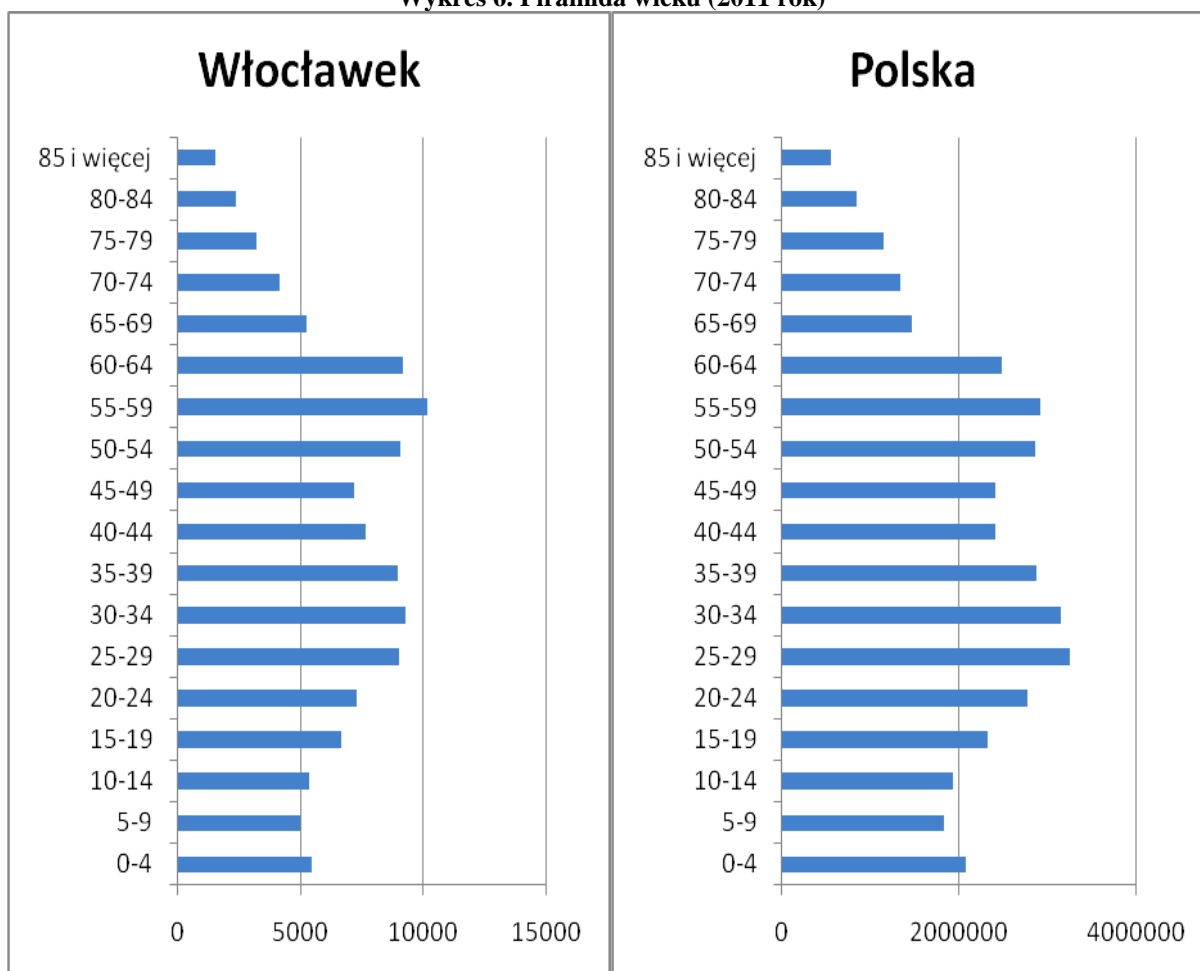
Tabela 3. Liczba ludności w kraju i woj. kujawsko-pomorskim

	2007	2008	2009	2010	2011
Polska	38 115 641	38 135 876	38 167 329	38 529 866	38 538 447
Woj. Kujawsko-Pomorskie	2 066 136	2 067 918	2 069 083	2 098 711	2 098 370

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura ludności według wieku przedstawiona w formie wykresu piramidy wieku wskazuje na pewne charakterystyczne rysy. Jako bardzo wyraźny uskok odcina się okres przedwojenny, po którym nastąpił okres kompensacji start wojennych. Bezpośrednim rezultatem II wojny światowej jest zmniejszenie liczby ludności, która żyjąc w tym okresie poniosła konsekwencje działań wojennych i okupacji. Skutkiem wojny jest fala niżów i wyżów demograficznych spowodowana wahaniami liczebności urodzeń. Do roczników niżowych należą generacje urodzone w latach 1939 – 1945. W 2011 roku osoby urodzone w latach II wojny światowej były w wieku 66 – 72 lat, co widoczne jest na Wykres 6. Wyż demograficzny to przede wszystkim osoby należące do generacji 1946 – 1961, mające w 2011 roku 50 – 65 lat. W układzie piramidy widoczne są też generacje stanowiące echo, zarówno wyżu, jak i niżu demograficznego. W okresie powojennym do echa niżowego należą generacje urodzone w latach 60 – tych (dzieci niżu 1939 – 1945). W latach 1972 – 1986 urodziły się dzieci zaliczane do echa wyżowego, mające w 2011 roku 25 – 39 lat. Ich rodzice należą do generacji powojennego wyżu demograficznego.

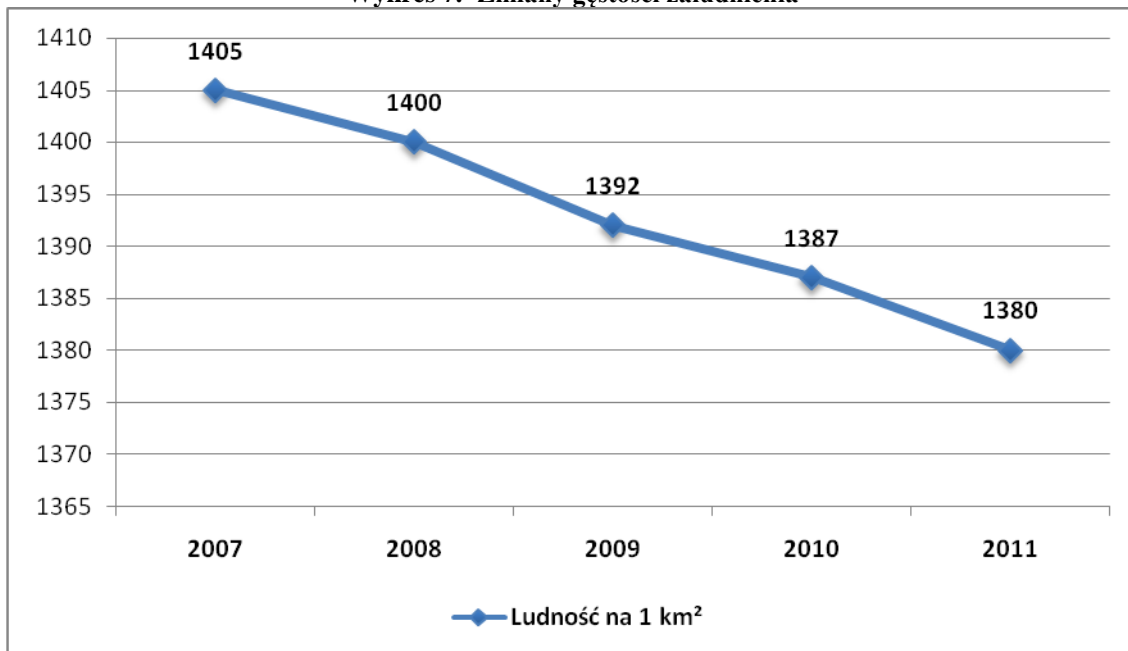
Wykres 6. Piramida wieku (2011 rok)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zmiany w rozmieszczeniu ludności miasta Włocławek scharakteryzowano za pomocą współczynnika gęstości zaludnienia - Wykres 7.

Wykres 7. Zmiany gęstości zaludnienia

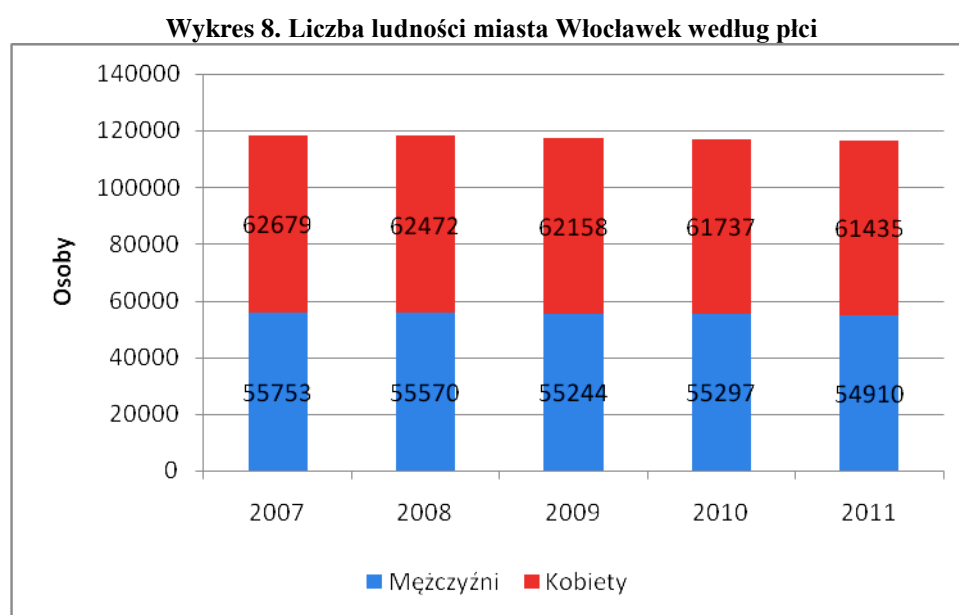
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Konsekwencją zmieniającej się liczby ludności przy stałej powierzchni miasta Włocławek, wynoszącej 8 433 ha, jest malejący poziom współczynnika. Od 2007 roku gęstość zaludnienia zmniejszyła się o 1,8%.

Za najważniejsze struktury ludności uznać należy wiek i płeć, ponieważ wpływają na odmienne natężenie zgonów, małżeństw i urodzeń, tym samym również na tempo zmian liczby ludności. Istnieją wzajemne powiązania między strukturą ludności według wieku i płci, a podstawowymi procesami ruchu naturalnego (umieralność, rozrodność). Nasilenie i zmiany tych procesów kształtują strukturę populacji, a jednocześnie są od niej uzależnione.

Relacja płci zależy od wielu czynników, z których najbardziej istotne to: liczebna nierównowaga płci noworodków, różnica w poziomie umieralności mężczyzn i kobiet, nierównowaga płci wśród migrantów. Mimo obserwowanej większej liczby urodzeń chłopców niż dziewczynek relacje płci ogółu ludności wskazują na występowanie znacznej przewagi kobiet nad mężczyznami. Przyczyną tego są różnice w rozkładach prawdopodobieństwa zgonu obu płci (dłuższy czas trwania życia kobiet). Prowadzi to do wyrównania się proporcji płci w ciągu kilkunastu do kilkudziesięciu pierwszych lat życia i do coraz większej liczebnej przewagi kobiet w starszych grupach wieku. Strukturę ludności według płci w latach 2007 – 2011 przedstawia

Wykres 8.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2011 roku, na tle spadku liczby ludności, kobiety stanowią 52,8% populacji, przy 47,2% udziale liczby mężczyzn.

Jednym z mierników służących do przedstawienia proporcji kobiet i mężczyzn jest współczynnik feminizacji, czyli wskaźnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn. Wartość wskaźnika feminizacji we Włocławku jest stała i wynosi 112 kobiet na 100 mężczyzn. Powyższa sytuacja wynika z większej liczby kobiet w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mężczyzn w tej samej grupie ekonomicznej. Postępujący proces feminizacji jest naturalnym skutkiem modernizacji społeczeństwa, którego efektem jest postępujący proces starzenia się populacji, co przy tendencji do dłuższego średniego czasu trwania życia kobiet wywołuje wzrost ich udziału w całej strukturze ludności.

Urodzenia żywe oraz zgony są elementami ruchu naturalnego odpowiedzialnymi bezpośrednio za zmiany w stanie ludności.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności

Lata	Urodzenia żywe		Zgony		Przyrost naturalny	
	ogółem	na 1000 ludności	ogółem	na 1000 ludności	ogółem	na 1000 ludności

2007	1041	8,8	1217	10,2	- 176	- 1,5
2008	1100	9,3	1192	10,1	- 92	- 0,8
2009	1138	9,6	1223	10,4	- 85	- 0,7
2010	1114	9,5	1246	10,6	- 132	- 1,1
2011	970	8,3	1182	10,1	- 212	- 1,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza liczby urodzeń wskazuje wzrost urodzeń w 2009 roku, po którym nastąpił spadek do poziomu poniżej 1 tys. w roku 2011. Współczynnik urodzeń przyjmuje wartość ponad 8‰, przy czym najwyższy poziom (9,6‰) odnotowano w 2009 roku. Zmieniająca się skala urodzeń odgrywa rolę regulacyjną w przyroście naturalnym.

W omawianym wieloleciu stopa zgonów dla Włocławka okazała się być stabilna (10,2‰ w 2007 roku, 10,1‰ w 2011 roku, najwyższa wartość 10,6‰ w 2010 roku) podobnie jak i liczba (odpowiednio 1217, 1182, 1246).

Do najczęstszych przyczyn zgonów należą choroby układu krążenia (44,2% w 2011 roku). Ponadto we Włocławku odnotowuje się wyższy udział śmiertelności z powodu nowotworów (28,8%) niż w województwie kujawsko-pomorskim (27,9%) i w kraju (25,6%).

Opisane powyżej zmiany w elementach ruchu naturalnego – urodzeniach i zgonach odpowiadają za przekształcenia stanu zaludnienia miasta. Wartość przyrostu naturalnego w poszczególnych latach przedstawia Wykres 9.

Wykres 9. Przyrost naturalny

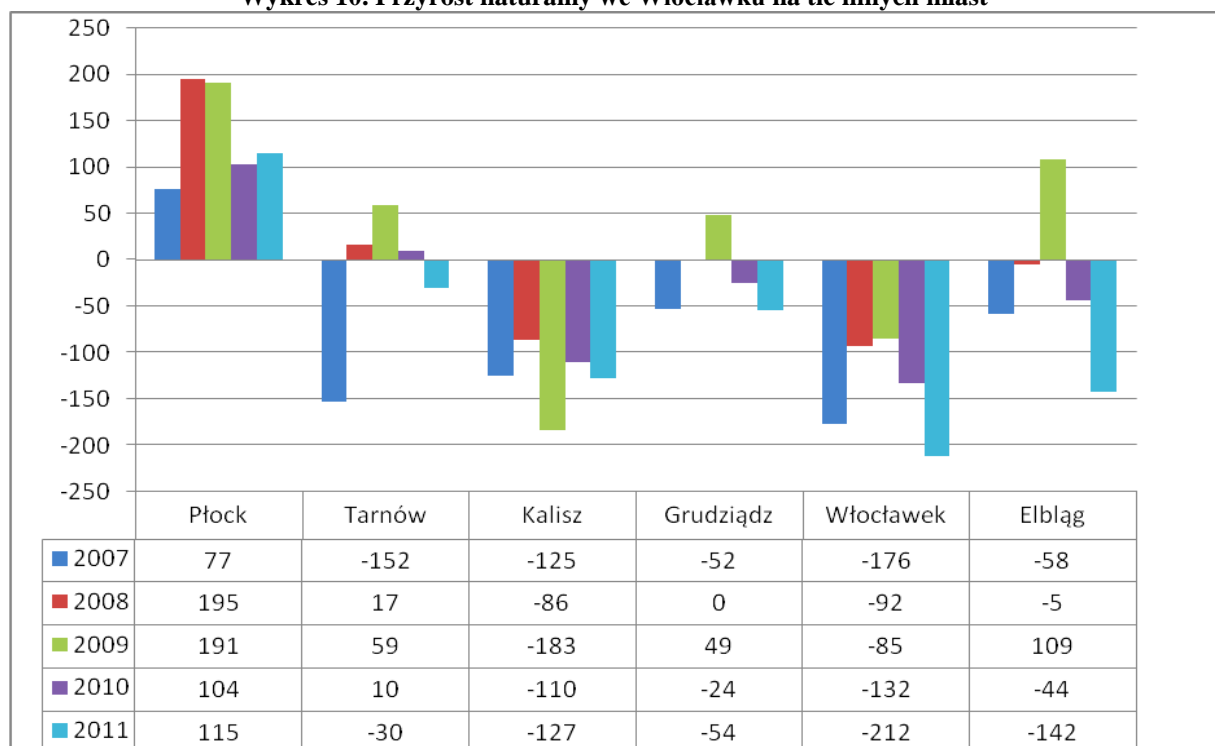
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W analizowanym okresie zanotowano na terenie miasta ujemny przyrost naturalny, charakteryzujący się liczbą zgonów przewyższającą liczbę urodzeń żywych (tzw. ubytek naturalny). Najwyższą wartość ubytku naturalnego odnotowano w roku 2007 (176 osób) oraz w 2011 (212 osób). Powyższe wartości mają odzwierciedlenie we wskaźniku przyrostu

naturalnego, który w mieście Włocławek przyjął ujemną wartość, odpowiednio: - 1,5‰ i - 1,8‰.

Wśród zaprezentowanych miast Płock wyróżnia się dodatnim przyrostem naturalnym. Miasto Kalisz oraz Włocławek na przestrzeni lat charakteryzował ujemny przyrost naturalny, natomiast pozostałe miasta: Tarnów, Grudziądz i Elbląg wykazywały wahania - Wykres 10.

Wykres 10. Przyrost naturalny we Włocławku na tle innych miast

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na zmniejszenie się liczby mieszkańców mają wpływ również migracje (odpływy) ludności z terenu miasta Włocławek do innych miast regionu i kraju, na tereny wiejskie, a także wyjazdy za granicę. Ma miejsce proces emigracji z miast do ich bliskiego otoczenia, tworzący strefy osadnictwa w gminach podmiejskich - Tabela 5.

Tabela 5. Migracje na pobyt stały

Lata	Zameldowania				Wymeldowania				Saldo migracji ogółem	
	ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	ogółem	na 1000 ludności
2007	823	301	435	87	1485	629	727	129	- 662	- 5,59
2008	808	294	404	110	1195	526	555	114	- 387	- 3,27
2009	739	240	359	140	1145	505	568	72	- 406	- 3,44
2010	812	294	401	117	1168	546	560	62	- 356	- 3,03
2011	737	274	341	122	1214	531	614	69	- 477	- 4,09

Razem	3919	1403	1940	576	6207	2737	3024	446	2288	
--------------	-------------	-------------	-------------	------------	-------------	-------------	-------------	------------	-------------	--

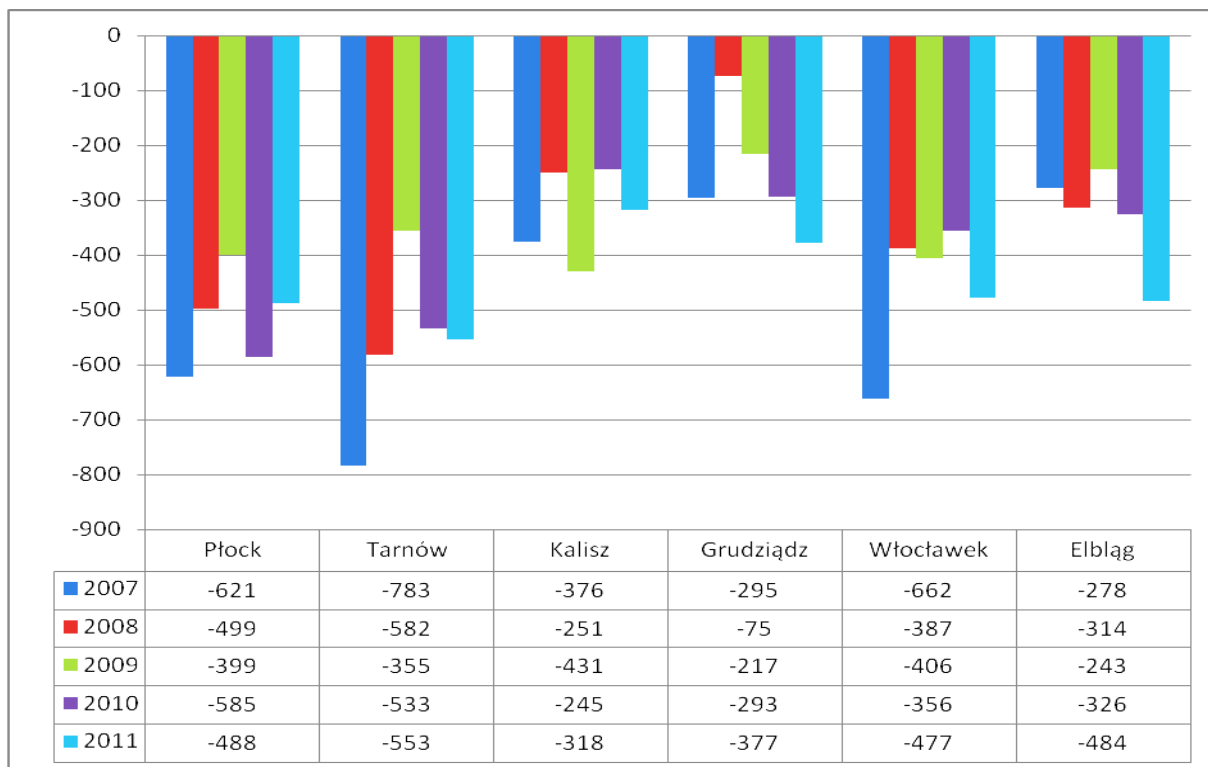
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W analizowanym okresie notuje się na terenie miasta ujemne saldo migracji, czyli ujemną różnicę między napływem a odpływem ludności z terenu miasta, która wyniosła 2288 osób. Największą wartość wskaźnik osiągnął w 2007 roku (-5,59‰) i w 2011 roku (-4,09‰), będąc skutkiem odpływu odpowiednio 662 i 477 osób z terenu miasta.

Skala migracji do miasta wskazuje na większy udział przemeldowań ludności ze wsi niż z innych miast. Na terenie miasta melduje się około 700-800 osób rocznie z uwzględnieniem migracji z zagranicy, których udział powoli rośnie. Odpływ ludności z terenu miasta odbywa się zarówno w kierunku innych miast, jak również na wieś, natomiast odpływ ludności za granice powoli maleje. Można zatem zauważyć, że na skutek przemieszczeń miasto traci mieszkańców. W migracjach między miastem a wsią występuje przewaga przemieszczeń na wieś, związana ze zjawiskiem suburbanizacji. Przyczyną tego jest m.in. konkurencyjność cen gruntów przeznaczonych pod zabudowę na obszarach wiejskich w strefie miasta w stosunku do cen w miastach. Ponadto, postępujący rozwój środków transportu, zwłaszcza większa liczba samochodów osobowych, sprawia, że tańsze obszary podmiejskie stają się łatwiej dostępne, a czas dojazdu do nich z miejsca pracy (zlokalizowanego najczęściej w mieście) jest często zbliżony do czasu dojazdu z odległych dzielnic mieszkaniowych miasta. Rozwój komunikacji sprawia, że mieszkanie na obszarach wiejskich jest znacznie mniej uciążliwe (telefonia cyfrowa, dostęp do internetu). Dodatkowym czynnikiem przyciągającym potencjalnych migrantów są aspekty ekologiczne, jak: niższe niż w mieście zanieczyszczenie środowiska naturalnego, dostęp do zdrowej żywności, niski poziom hałasu, niska przestępczość itp.

Wszystkie z zaprezentowanych miast charakteryzuje ujemne saldo migracji. Najwięcej osób przemeldowało się z miast: Tarnów, Płock i Włocławek, natomiast pozostałe miasta: Elbląg, Kalisz i Grudziądz charakteryzowała niższa wartość wskaźnika - Wykres 11.

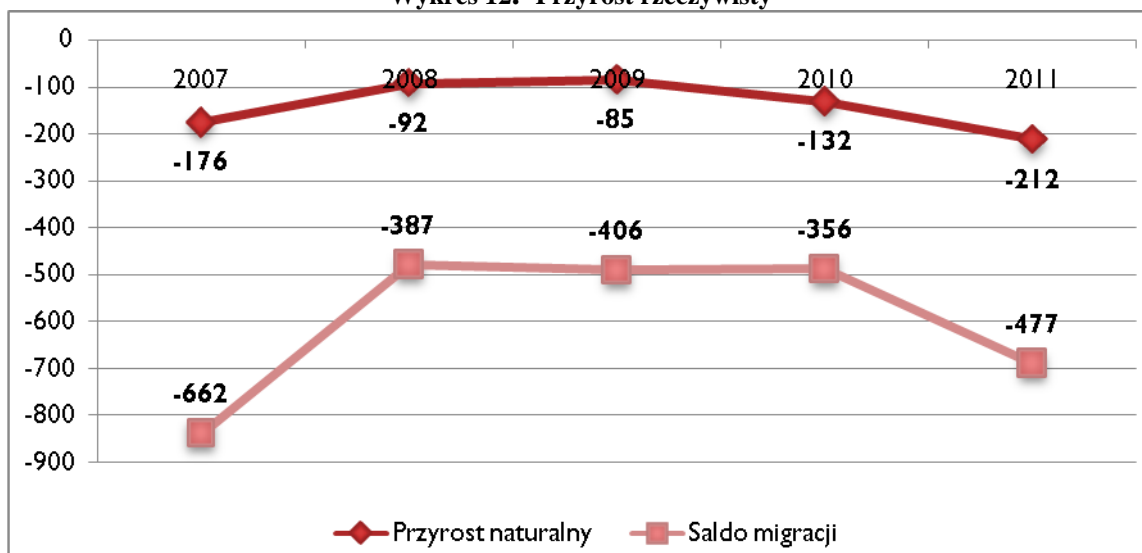
Wykres 11. Saldo migracji Włocławka na tle innych miast

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zestawienie przyrostu naturalnego i ogólnego salda migracji prezentuje nam poziom przyrostu rzeczywistego. W rozpatrywanym wieloleciu oba te elementy wykazywały we Włocławku wartość ujemną

Wykres 12. Przyrost rzeczywisty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Łagodniejszy przebieg miała zmiana skali przyrostu naturalnego (proces rozłożony w czasie). Saldo migracji zmieniało się bardziej dynamicznie, z poziomu -5,59%, poprzez oscylowanie w granicach ponad 3%, osiągając poziom -4,09% w 2011 roku.

Proces starzenia się społeczeństwa potwierdzają i odzwierciedlają wskaźniki obciążenia demograficznego.

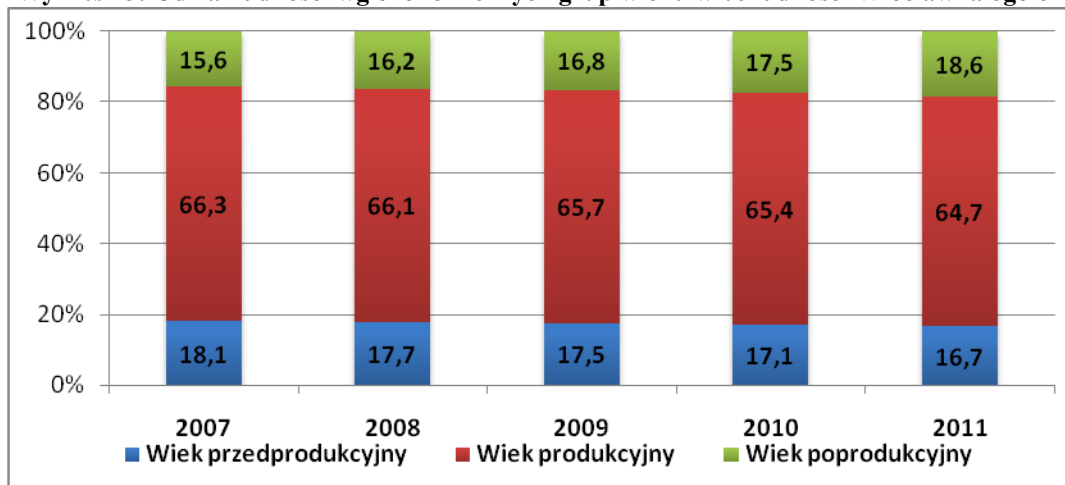
Tabela 6. Wskaźniki obciążenia demograficznego

Lata	Ludność w wieku		
	nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
2007	50	86	23
2008	51	91	24
2009	52	96	26
2010	53	103	27
2011	55	111	29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Miasta Włocławek

W analizowanym okresie czasowym bardzo szybko rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na osoby w wieku przedprodukcyjnym, gdzie m. in. w 2011 roku na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypada 111 osób w wieku poprodukcyjnym. Prezentowany wskaźnik wzrósł na przestrzeni lat o 29%. Rośnie również udział osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na osoby w wieku produkcyjnym, gdzie nastąpiła zmiana o 26%. W mniejszym stopniu ma miejsce wzrost wskaźnika liczby osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym, gdzie odnotowano różnicę 10%.

Wykres 13. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności Włocławka ogółem

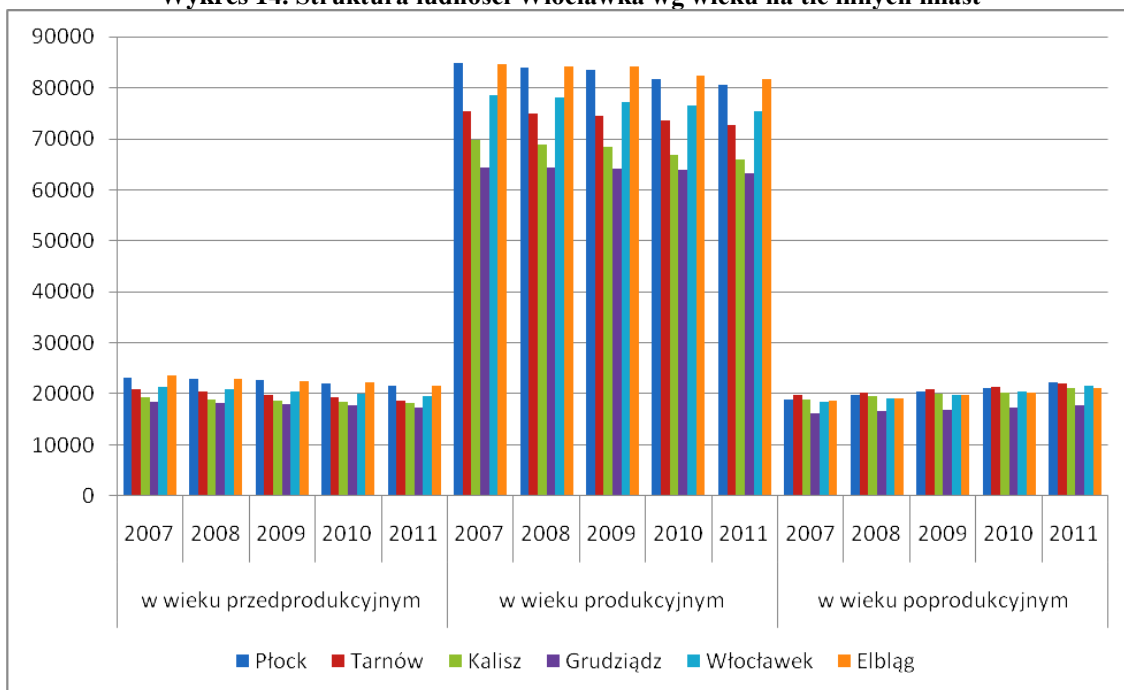
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2007 roku obserwujemy systematyczny wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu się odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym oraz w wieku produkcyjnym. W obrębie ludności w wieku produkcyjnym znajduje się obecnie fala wyżu z lat 80 dwudziestego wieku oraz powojennego, która powoli przechodzi już w struktury wieku poprodukcyjnego.

Struktura ludności we Włocławku, a także innych miast, z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny potwierdza, iż następuje proces starzenia

się społeczeństwa, wynikający m. in. ze spadku liczby urodzeń, wydłużenia czasu trwania życia, zmniejszenia współczynnika zgonów.

Wykres 14. Struktura ludności Włocławka wg wieku na tle innych miast

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z porównania Włocławka do innych miast podobnej wielkości w Polsce, tj. Płocka, Tarnowa, Kalisza, Grudziądza i Elbląga wynika, iż w analizowanym okresie we wszystkich tych ośrodkach najszybciej rosła grupa mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, która na przestrzeni lat zwiększyła się we Włocławku i Płocku o ok. 17%, podczas gdy w Kaliszu o 11,5%, Tarnowie 12%, Elblągu 13%, a w Grudziądzu o 9,6%. Natomiast liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym najbardziej zmniejszyła się od 2007 roku w Tarnowie (o 10,6%), we Włocławku (o 8,9%) oraz w Elblągu (o 8,5%), podczas gdy w Płocku spadek ten wyniósł 7%, w Kaliszu - 6,4%, a w Grudziądzu o 6,2%. Najmniejsza zmiana, lecz także niekorzystna, dotknęła grupę ludności w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni pięciu lat najwięcej mieszkańców w tej grupie ubyło w Kaliszu - 5,5%, Płocku - 5%, Włocławku - 4,2%, Tarnowie - 3,5% i Elblągu - 3,4%, najmniej zaś w Grudziądzu - tylko 1,6%.

We Włocławku w grupie wiekowej przedprodukcyjnej stwierdza się przewagę mężczyzn, jednocześnie liczba ludności zmniejszyła się o 9%. Przechodząc do udziału w grupie wiekowej produkcyjnej zauważalny jest duży spadek liczby ludności, który wyniósł 4,2%, równocześnie maleje udział kobiet. Wiek poprodukcyjny charakteryzuje się znaczącą przewagą liczebności kobiet z 12 958 w 2007 roku do 15 445 w 2011 roku. Jednocześnie wzrósł udział o 17% ogólnej liczby osób w omawianej grupie wiekowej.

Tabela 7. Struktura wieku według grup ekonomicznych w latach 2007-2011

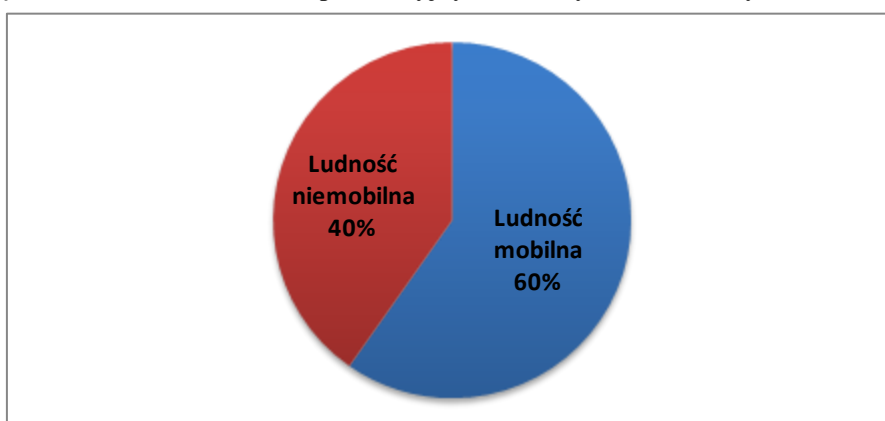
Lata	Liczba ludności w wieku		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
2007			
2008			
2009			
2010			
2011			

	Ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
2007	21389	10940	10449	78612	39340	39272	18431	5473	12958
2008	20877	10698	10179	78039	39273	38766	19126	5599	13527
2009	20518	10530	9988	77092	39110	37982	19792	5604	14188
2010	19970	10250	9720	76602	39364	37238	20462	5683	14779
2011	19467	9962	9505	75323	38838	36485	21555	6110	15445

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ponadto, grupę osób w wieku produkcyjnym możemy podzielić na osoby w wieku produkcyjnym mobilnym, czyli obejmującą ludność w wieku 18-44 lat, oraz w wieku produkcyjnym niemobilnym, czyli obejmującą ludność w wieku: mężczyźni - 45-64 lata, kobiety - 45-59 lat.

Wykres 15. Ludność w wieku produkcyjnym mobilnym i niemobilnym w 2011 roku

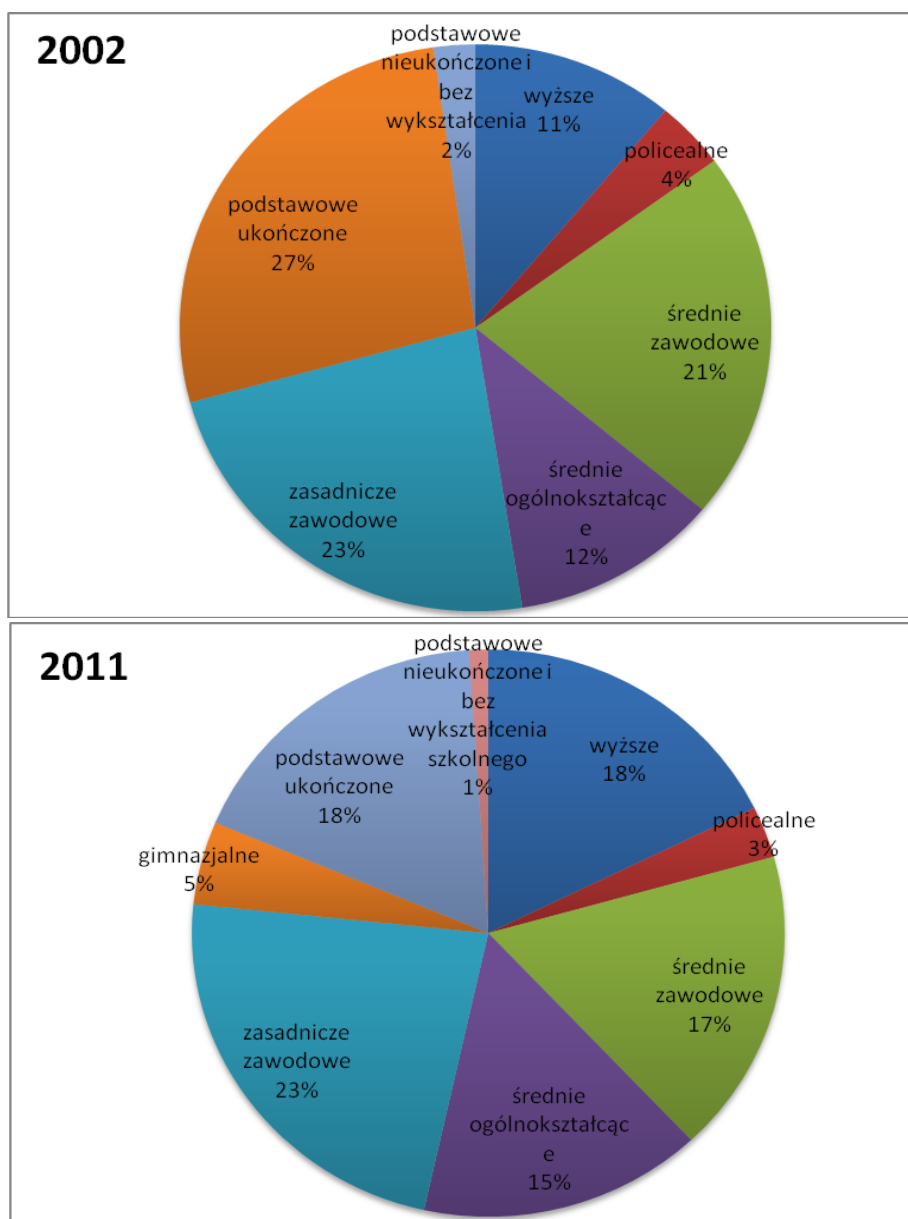

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek

W roku 2011 ponad 45 tys. osób stanowiło grupę ludności w wieku produkcyjnym mobilnym tj. 60%, natomiast 30 tys. stanowiło grupę osób w wieku produkcyjnym niemobilnym tj. 40%.

Analizując struktury demograficzne warto zwrócić uwagę na strukturę wykształcenia. Pod wpływem przekształceń społeczno – gospodarczo – politycznych poziom wykształcenia stał się istotnym elementem wobec rosnącej konkurencyjności na rynku pracy. W okresach między spisem powszechnym 2002 i 2011 nastąpił znaczący wzrost odsetka osób z wyższym wykształceniem z 11% w 2002 roku do 18% w 2011 roku. Odbyło się to kosztem niewielkiego spadku odsetka osób z wykształceniem średnim (łącznie z policealnym) z 37% do 35% oraz spadkiem udziału ludności z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym ukończonym, nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego z 29% w 2002 roku do 24% w 2011 roku - Wykres 16.

Wykres 16. Wykształcenie mieszkańców Włocławka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (Spis Powszechny 2002, 2011)

4. Edukacja

W roku szkolnym 2011/2012 Gmina Miasto Włocławek była organem prowadzącym dla 57 jednostek organizacyjnych działających na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty, w tym:

- 20 przedszkoli (19 samodzielnych i 1 w zespole szkół ZSNr 8),
- 14 szkół podstawowych (9 samodzielnych, 5 w zespołach szkół),
- 12 gimnazjów (5 samodzielnych, 7 w zespołach szkół),
- 5 liceów ogólnokształcących (3 samodzielne, 2 w zespołach szkół),
- 6 zespołów szkół o profilu techniczno-zawodowym, w skład których wchodziły:
 - 3 licea profilowane (w tym jedno z oddziałami integracyjnymi),
 - 6 techników,
 - 6 zasadniczych szkół zawodowych,

- 2 szkoły policealne,
- 2 technika dla dorosłych,
- 5 technik uzupełniających.

Na poziomie szkół dla dorosłych w Centrum Kształcenia Ustawicznego (obecnie: Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego) funkcjonowało:

- 1 liceum ogólnokształcące dla dorosłych,
- 1 uzupełniające liceum ogólnokształcące dla dorosłych,
- 1 szkoła policealna.

Ponadto, na terenie miasta działało 6 innych placówek, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Włocławek:

- Zespół Szkół Nr 3 (Przedszkole Publiczne Nr 3, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Szkoła Przesposabiająca do Pracy),
- Zespół Szkół Muzycznych (Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia, Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia),
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy (Szkoła Podstawowa Nr 17, Gimnazjum Nr 15, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 5 i VIII Liceum Profilowane),
- Centrum Doskonalenia i Edukacji (CKP – Centrum Kształcenia Praktycznego, ODN – Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, ODDZ – Ośrodek Dokształcania i Doskonalenia Zawodowego),
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Zespół Placówek Nr 1 (Szkolne Schronisko Młodzieżowe i Bursa Szkolna Nr 2).

Żłobki

Niezmiennie od 2007 roku w mieście funkcjonują 3 żłobki, w których przebywa około 130 dzieci, bez możliwości zwiększenia grupy przy aktualnej bazie lokalowej. Potrzeby w zakresie liczby nieprzyjętych dzieci wynoszą od 2009 r. około 20 miejsc rocznie.

Tabela 8. Żłobki w mieście Włocławek (dane na miesiąc wrzesień)

Żłobki	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012*	
dostępne miejsca	130	130	130	130	130	146
liczba dzieci przyjętych	131	134	136	133	127	146
liczba dzieci oczekujących na listach rezerwowych	0	0	17	17	44	24

Źródło: Miejski Zespół Żłobków

* Należy zauważyć, iż w grudniu 2011 roku przybyło dodatkowo 16 miejsc w żłobkach, dzięki czemu liczba dzieci oczekujących na listach rezerwowych zmniejszyła się do 24.

Przedszkola

W mieście Włocławek w latach 2007-2008 funkcjonowały 34 placówki wychowania przedszkolnego, w tym 20 przedszkoli i odpowiednio 10 i 14 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (przeznaczonych dla 5-cio i 6-ciolatków). Od roku 2009

działają 33 ogólnodostępne placówki wychowania przedszkolnego (w tym 12 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych) oraz 1 przedszkole specjalne.

Tabela 9. Przedszkola publiczne w mieście Włocławek (dane na miesiąc wrzesień)

Lata	Przedszkola		Przedszkola specjalne		Oddziały „0”	Razem dzieci
	miejsc	dzieci	miejsc	dzieci	dzieci	
2007/2008	1975	2136	0	0	492	2628
2008/2009	1945	2092	0	0	612	2704
2009/2010	2077	2066	16	16	589	2671
2010/2011	2083	2089	13	13	562	2664
2011/2012	2109	2041	12	12	743	2796

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Większa liczba miejsc w przedszkolach w stosunku do liczby dzieci w roku 2009 i 2011 wynika m.in. z uczęszczania dzieci 5-cio i 6-ciolatnich do „0” oddziałów przedszkolnych. Znaczący wzrost liczby dzieci w oddziałach przedszkolnych w 2011 roku nastąpił z powodu objęcia obowiązkowym wychowaniem przedszkolnym dzieci 5-letnich.

Pomimo rosnącej liczby miejsc w 21 przedszkolach publicznych miasta Włocławek, nadal odnotowuje się duży udział dzieci nieprzyjętych do przedszkola, choć wyraźna jest tendencja malejąca.

Tabela 10. Liczba dzieci nie przyjętych do przedszkola

Rok szkolny	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
liczba dzieci nieprzyjętych	358	540	469	309	224

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UMW

Malejąca od 2009 roku liczba dzieci nieprzyjętych do przedszkola wynika m.in. z rosnącej liczby niepublicznych przedszkoli oraz punktów przedszkolnych oraz malejącej liczby dzieci w wieku 3 – 6 lat.

Niepubliczne placówki wychowania przedszkolnego (przedszkola i punkty przedszkolne) funkcjonują we Włocławku od 2009 roku. Liczba placówek oraz liczba dzieci przebywających w niepublicznych placówkach systematycznie rośnie.

Tabela 11. Niepubliczne placówki wychowania przedszkolnego

Lata	Punkty przedszkolne			Przedszkola		
	liczba	miejsc	liczba dzieci uczęszczających w ciągu roku	liczba	miejsc	liczba dzieci przebywających w ciągu roku
2009/2010	1	25	250	1	26	311
2010/2011	1	25	180	2	70	850

2011/2012	3	50	457	3	110	1318
------------------	---	----	-----	---	-----	------

Źródło: Dane Urzędu Miasta Włocławek

Liczba dzieci w wieku 3 – 6 lat od 2007 roku (4 124 dzieci) do 2011 roku (3 045 dzieci) zmniejszyła się o 1 079 dzieci (26%).

W analizowanym okresie liczba dzieci objęta opieką przedszkolną systematycznie rosła nieprzekraczając 65% ogółu dzieci w wieku przedszkolnym.

Szkoły Podstawowe

W latach 2007 – 2011 miasto Włocławek prowadziło 17 szkół podstawowych, w tym szkołę podstawową specjalną w roku 2008 i 2010, a w roku 2009 i 2011 działały 2 szkoły specjalne. W 2007 i 2008 roku prowadziły działalność również dwie niepubliczne szkoły podstawowe, w latach 2009 – 2011 funkcjonowała jedna niepubliczna szkoła podstawowa. Liczba uczniów w szkołach podstawowych systematycznie malała od 7 360 w 2007 roku do 6 894 uczniów w 2011 roku – Tabela 12.

Tabela 12. Liczba uczniów w szkołach podstawowych

Lata	Liczba uczniów			Razem uczniów
	szkoły publiczne		szkoły niepubliczne	
	ogółem	w tym specjalne		
2007/2008	7278	bd	82	7360
2008/2009	7087	91	97	7184
2009/2010	6914	85	88	7002
2010/2011	6769	87	78	6847
2011/2012	6818	96	76	6894

Źródło: Dane Urzędu Miasta Włocławek, GUS oraz obliczenia własne

Liczba uczniów szkół podstawowych w badanym okresie zmniejszyła się o 466 dzieci, czyli o 6,3%. We wszystkich szkołach podstawowych publicznych funkcjonowały stołówki szkolne oraz świetlice. Dzieci uczęszczające do szkół podstawowych objęte były opieką logopedyczną oraz pedagogiczną.

Gimnazja

W latach 2007 – 2010 miasto Włocławek prowadziło 15 szkół gimnazjalnych, w 2011 roku liczba ta zmniejszyła się do 14 szkół, w tym w latach 2008 - 2011 funkcjonowały dwa gimnazja specjalne. W latach 2007-2011 prowadziły działalność również cztery niepubliczne gimnazja. Liczba uczniów w gimnazjach systematycznie malała od 4 510 w 2007 roku do 3 576 uczniów w 2011 roku – Tabela 13.

Tabela 13. Liczba uczniów w gimnazjach

Lata	Liczba uczniów		Razem uczniów
	szkoły publiczne	szkoły	

	ogółem	w tym specjalne	niepubliczne	
2007/2008	3976	bd	532	4510
2008/2009	3743	144	562	4305
2009/2010	3398	108	581	3979
2010/2011	3212	103	553	3765
2011/2012	3040	88	536	3576

Źródło: Dane Urzędu Miasta Włocławek, GUS oraz obliczenia własne

Liczba uczniów szkół gimnazjalnych w badanym okresie zmniejszyła się o 934 uczniów, czyli o 20%. Widoczny jest znaczący spadek liczby uczniów w gimnazjach specjalnych, gdzie różnica wynosi 56 uczniów (39%).

Szkoły artystyczne

W latach 2007 – 2011 w mieście Włocławek funkcjonowały dwie szkoły artystyczne. Publiczną szkołą artystyczną był Zespół Szkół Muzycznych im. Czesława Niemena, w którym w analizowanym okresie uczyło się około 200 uczniów. Drugą placówką była Prywatna Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych we Włocławku, do której uczęszczało około 80 uczniów.

Licea Ogólnokształcące

W latach 2007 – 2011 miasto Włocławek prowadziło 5 liceów ogólnokształcących, ponadto na terenie miasta funkcjonowały niepubliczne licea ogólnokształcące, których liczba na przestrzeni lat kształtowała się na poziomie między 2 a 4 placówki. Liczba uczniów w analizowanym okresie spadła z 3 618 w 2007 roku do 2 888 uczniów w 2011 roku – Tabela 14.

Tabela 14. Liczba uczniów w liceach ogólnokształcących

Lata	Liczba uczniów		
	szkoły publiczne	szkoły niepubliczne	razem
2007/2008	3308	310	3618
2008/2009	3160	319	3479
2009/2010	2888	328	3216
2010/2011	2738	346	3084
2011/2012	2569	319	2888

Źródło: Dane Urzędu Miasta Włocławek, GUS oraz obliczenia własne

Liczba uczniów w liceach ogólnokształcących w badanym okresie zmniejszyła się o 730 uczniów, czyli o 20,2%.

Zespoły szkół zawodowych

We Włocławku funkcjonowały zespoły szkół zawodowych, w skład których wchodziły: licea profilowane, technika, zasadnicze szkoły zawodowe (2-letnie i 3-letnie),

licea uzupełniające, technika uzupełniająca, szkoły policealne dla młodzieży i dorosłych w systemie dziennym, wieczorowym i zaocznym.

Licea Profilowane

W roku 2007 w mieście Włocławek funkcjonowało 6 liceów profilowanych, w 2008 roku liczba ta zmniejszyła się do 5 szkół, w tym w latach 2010 - 2011 funkcjonowało jedno liceum profilowane dla młodzieży specjalne. Liczba uczniów w analizowanym okresie spadła z 755 w 2007 roku do 481 uczniów w 2011 roku – Tabela 15.

Tabela 15. Liczba uczniów w liceach profilowanych

Liczba uczniów	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Ogółem	755	613	549	517	481
w tym specjalne	0	0	0	6	7

Źródło: Dane Urzędu Miasta Włocławek, GUS

Liczba uczniów w liceach profilowanych w badanym okresie zmniejszyła się o 274 uczniów, czyli o 36,3%.

Technika

W latach 2007 – 2011 miasto Włocławek prowadziło 6 szkół technicznych dla młodzieży. Liczba uczniów w analizowanym okresie wzrosła z 2 764 w 2007 roku do 2 916 uczniów w 2011 roku – Tabela 16.

Tabela 16. Liczba uczniów w technikach

Lata	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Liczba uczniów	2764	2838	2993	2969	2916

Źródło: Dane Urzędu Miasta Włocławek, GUS

Liczba uczniów w technikach w badanym okresie wzrosła o 152 uczniów, czyli o 5,5%.

Zasadnicze Szkoły Zawodowe

W latach 2007 – 2008 miasto Włocławek prowadziło 8 zasadniczych szkół zawodowych, w 2009 roku otwarto 1 nową szkołę – Szkołę Przysposabiającą do Pracy. Ponadto w latach 2008 - 2011 funkcjonowały dwie specjalne zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży. Liczba uczniów w analizowanym okresie rosła w latach 2007 – 2009 o około 30 uczniów rocznie, a następnie spadała z 1 274 w 2009 roku do 1 167 uczniów w 2011 roku – Tabela 17.

Tabela 17. Liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych

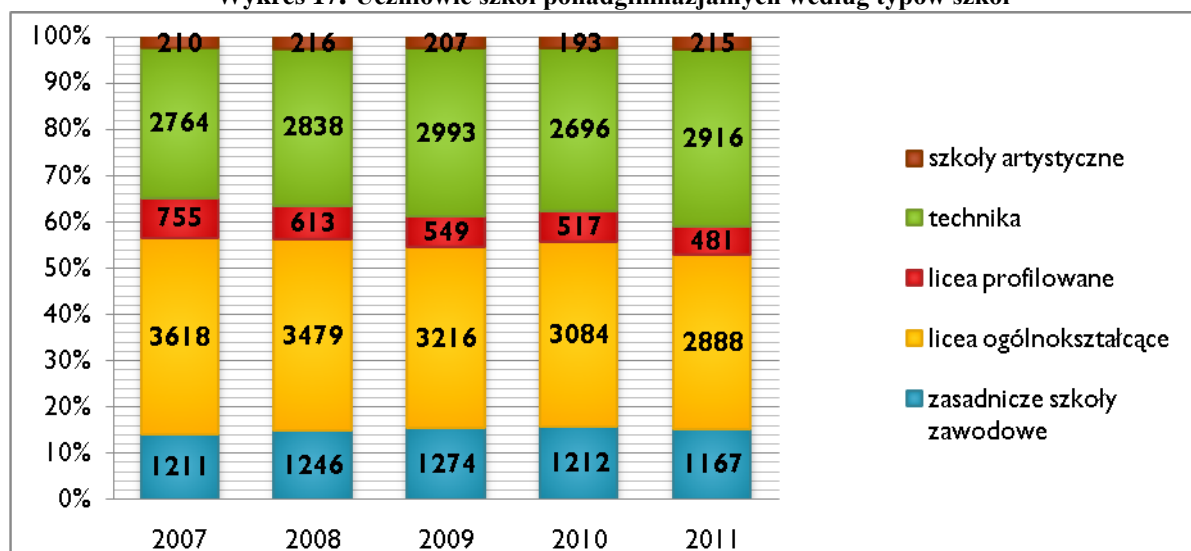
Lata	Liczba uczniów		Razem uczniów
	szkoły publiczne	Szkoła Przysposabiająca	

	ogółem	w tym specjalne	do Pracy	
2007/2008	1211	bd	0	1211
2008/2009	1246	209	0	1246
2009/2010	1213	175	61	1274
2010/2011	1146	159	66	1212
2011/2012	1099	159	68	1167

Źródło: Dane Urzędu Miasta Włocławek, GUS oraz obliczenia własne

Liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych w latach 2007 – 2009 wzrosła o 63 uczniów, tj. 5,2%, natomiast w latach 2009 – 2011 zmniejszyła się o 107 uczniów, czyli o 8,4%.

Wykres 17. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych według typów szkół

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Miasta Włocławek

Biorąc pod uwagę preferencje uczniów pierwszych klas szkół ponadgimnazjalnych w wyborze kierunków kształcenia, należy zauważyć, iż na przestrzeni lat (2007-2011) występuje podobna tendencja wyborów. Największym zainteresowaniem cieszy się zawód technika: informatyka, ekonomisty oraz pojazdów samochodowych, gdzie liczba uczniów każdego roku przekracza 100 osób. Ponadto duża liczba uczniów (około 50 osób) zdobywała zawód technika: budownictwa, hotelarstwa, kucharza, żywienia i gospodarstwa domowego, fryzjera, mechatronika, mechanika pojazdów samochodowych, elektromechanika pojazdów samochodowych. Najmniejsze zainteresowanie występowało na kierunkach: technik technologii chemicznej, technik technologii odzieży, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, monter konstrukcji budowlanych, murarz, operator obrabiarek skrawających.

Analizując preferencje uczniów w wyborze kierunków kształcenia w Liceach Ogólnokształcących, zauważamy iż największym zainteresowaniem cieszą się profile:

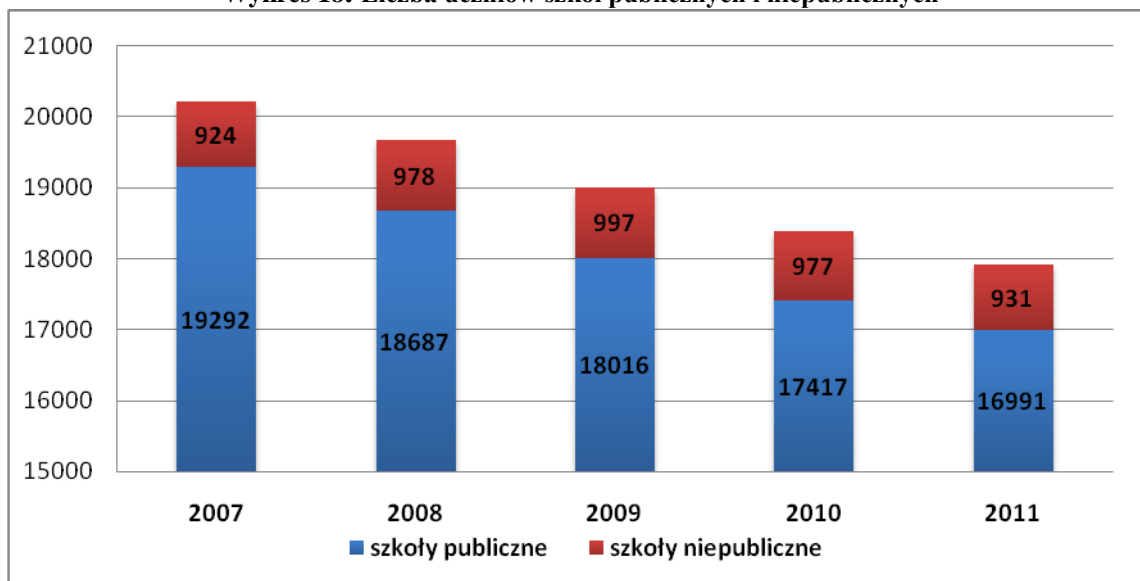
- Język polski, Historia, Wiedza o społeczeństwie;
- Biologia, Chemia, Fizyka;
- Historia, Geografia, Wiedza o społeczeństwie;
- Matematyka, Fizyka, Informatyka.

Natomiast najmniej uczniów kształciło się na profilach:

- Język polski, Język obcy, Geografia, Informatyka;
- Język polski, Język obcy, Historia;
- Matematyka, Geografia, Technologia informacyjna.

Liczba uczniów szkół publicznych i niepublicznych (szkoły podstawowe, gimnazja, licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika, zasadnicze szkoły zawodowe) w analizowanym okresie czasowym spadła z 20 216 uczniów w 2007 roku do 17 922 uczniów w 2011 roku, czyli o 2 294 tj. o 11,3%.

Wykres 18. Liczba uczniów szkół publicznych i niepublicznych

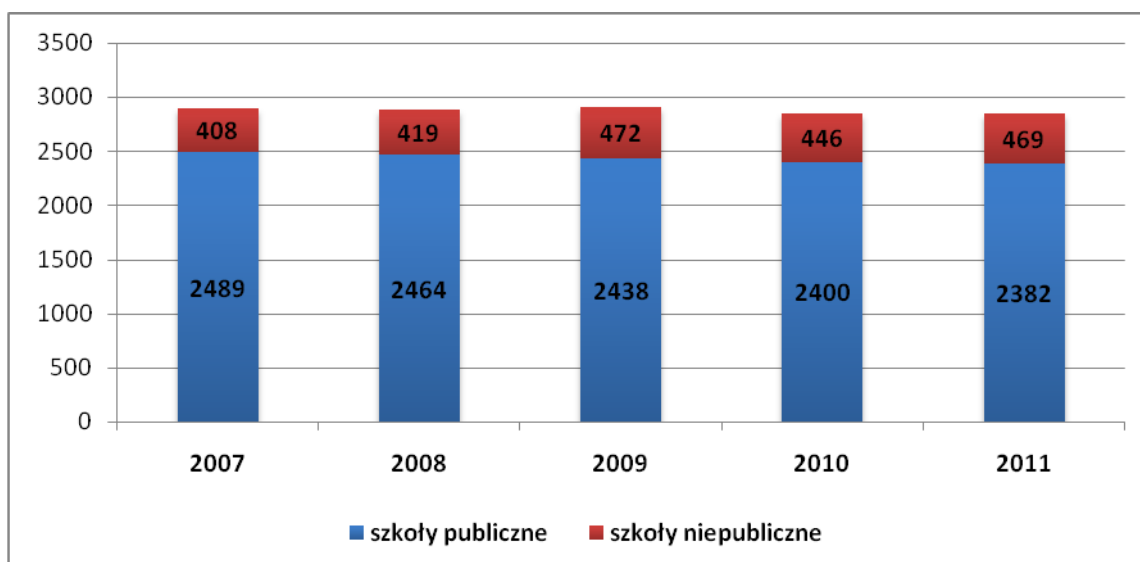

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek

Liczba uczniów w szkołach publicznych w badanym okresie spadła o 2 301 uczniów, czyli o 12%, wzrosła natomiast liczba uczniów szkół niepublicznych, osiągając w 2009 roku najwyższą wartość, czyli 997 uczniów.

W odniesieniu do spadku liczby uczniów o 11,3%, liczba nauczycieli w szkołach publicznych spadła o 4,3% (107 nauczycieli), a w szkołach niepublicznych wzrosła o 15% (61 nauczycieli).

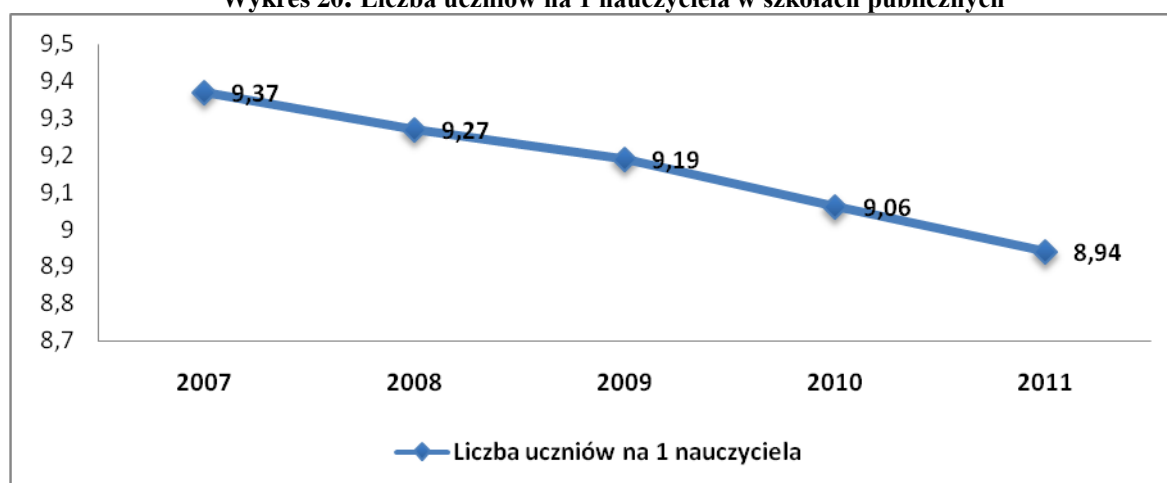
Wykres 19. Liczba nauczycieli

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek

Licząc średnią liczbę uczniów przypadających na jednego nauczyciela, pod uwagę zostały wzięte następujące typy szkół: szkoły podstawowe, gimnazja, licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika i zasadnicze szkoły zawodowe. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy oraz Zespół Szkół Nr 3, ze względu na swą specyfikę, nie zostały ujęte w analizie z uwagi na inne standardy zatrudnienia i nauczania.

Wykres 20. Liczba uczniów na 1 nauczyciela w szkołach publicznych

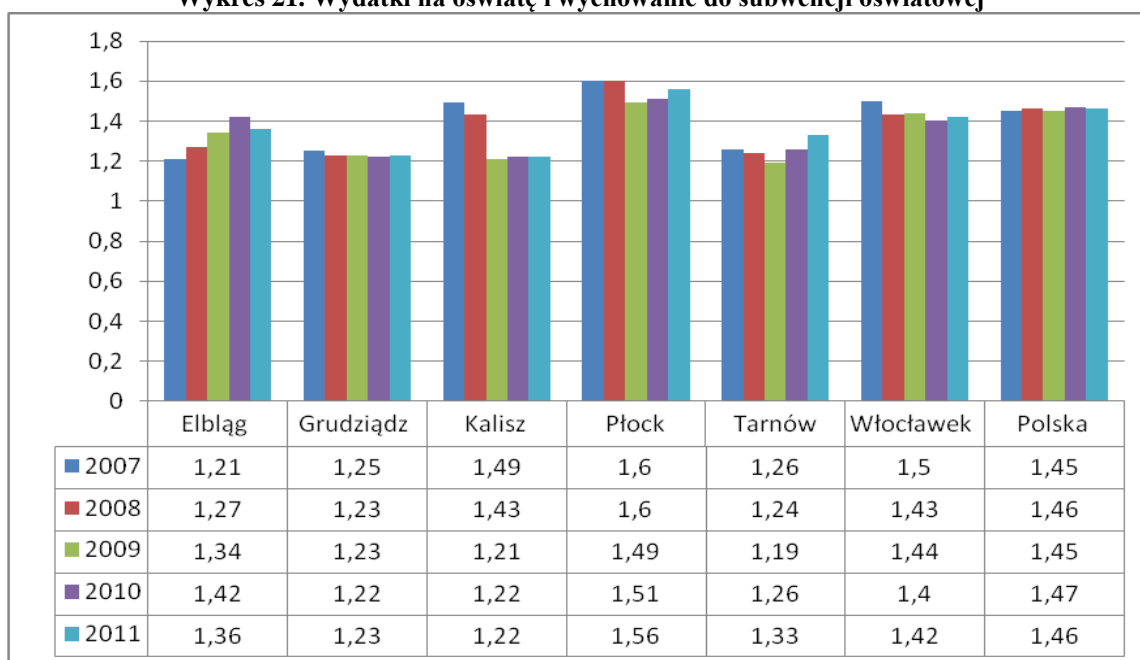

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek

W analizowanym okresie czasowym 2007 – 2011 liczba uczniów przypadająca na 1 nauczyciela systematycznie spadała z 9,37 do 8,94 ucznia.

Analiza struktury wydatków na oświatę i wychowanie z uwzględnieniem subwencji oświatowej wykazuje, iż miasto Płock przekazuje na edukację ze środków własnych 56% wartości subwencji. Miasto Włocławek, w stosunku do analizowanych miast, również wyróżnia się wysokim udziałem środków własnych w wydatkach na oświatę i wychowanie (42% wartości subwencji), jednak wartość ta jest zbliżona do średniej krajowej (46%). W pozostałych miastach udział środków własnych osiągał poziom od 22% do 36% wartości subwencji –

Wykres 21.

Wykres 21. Wydatki na oświatę i wychowanie do subwencji oświatowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SAS

Instytucje kształcenia dorosłych

Wśród włocławskich placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Miasto Włocławek wyróżniamy: licea ogólnokształcące, uzupełniające licea ogólnokształcące, technika, technika uzupełniająca, szkoły policealne.

Tabela 18. Szkoły publiczne dla dorosłych

Lata	Szkoły publiczne									
	Licea ogólnokształcące		Uzupełniające licea ogólnokształcące		Technika		Technika uzupełniająca		Szkoły Policealne	
	liczba szkół	uczniowie	liczba szkół	uczniowie	liczba szkół	uczniowie	liczba szkół	uczniowie	liczba szkół	uczniowie
2007/ 2008	3	125	2	105	3	87	7	251	10	472
2008/ 2009	2	85	1	100	3	28	6	197	8	310
2009/ 2010	2	65	1	114	3	51	6	120	7	221

2010/ 2011	1	67	2	86	3	32	6	178	5	265
2011/ 2012	1	60	1	45	2	10	5	192	5	206

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek

Liczba uczniów publicznych szkół dla dorosłych w analizowanym okresie spadła o 527 słuchaczy, tj. 51%. Spadek liczby uczniów wpłynął na zmniejszenie się liczby szkół których w analizowanym okresie ubyło 11.

Odwrotną sytuację obserwujemy w szkołach niepublicznych dla dorosłych, wśród których wzrosła zarówno liczba placówek, jak również liczba uczniów.

Tabela 19. Szkoły niepubliczne dla dorosłych

Lata	Szkoły niepubliczne											
	Gimnazja		Licea ogólnokształcące		Uzupełniające licea ogólnokształcące		Technika		Zasadnicze Szkoły Zawodowe		Szkoły Policealne	
	liczba szkół	uczniowie	liczba szkół	uczniowie	liczba szkół	uczniowie	liczba szkół	uczniowie	liczba szkół	uczniowie	liczba szkół	uczniowie
2007/ 2008	1	44	7	367	7	416	2	84	1	60	8	1296
2008/ 2009	1	52	6	563	6	604	2	74	1	55	8	1687
2009/ 2010	1	64	8	709	6	616	2	39	1	66	10	1726
2010/ 2011	1	102	9	859	7	627	1	62	1	96	13	1891
2011/ 2012	1	138	8	885	6	776	1	5	1	94	12	2406

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek

Liczba niepublicznych szkół dla dorosłych w analizowanym okresie ulegała wahaniom, ostatecznie odnotowując wzrost o 3 placówki. Znacząco, bo prawie dwukrotnie (z wartości 2267 uczniów w 2007 roku do 4304 uczniów w 2011 roku), wzrosła liczba

uczniów we wszystkich typach szkół, poza technikami, gdzie nastąpił duży spadek liczby słuchaczy.

Szkolnictwo wyższe

Na terenie miasta Włocławek funkcjonuje 5 uczelni wyższych: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna, Wyższa Szkoła Techniki i Przedsiębiorczości, Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności Wydział Zamiejscowy oraz Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Włocławskiej.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa powołana w 2001 roku jest uczelnią państwową prowadzącą studia I stopnia i studia podyplomowe. Oferuje aktualnie 6 kierunków kształcenia: pedagogika, filologia angielska i germańska, administracja, zarządzanie, informatyka. Planuje uruchomienie kierunku technicznego. W roku akademickim 2011/2012 studiowało 1831 studentów, w tym na studiach stacjonarnych 1316 osób.

Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna jako pierwsza uczelnia niepubliczna w mieście została założona w 1995 roku przez Włocławskie Towarzystwo Naukowe. Prowadzi studia I i II stopnia oraz studia podyplomowe. Kształci aktualnie na 8 kierunkach: administracja, bezpieczeństwo i higiena pracy, bezpieczeństwo narodowe, ekonomia, pedagogika, pielęgniarstwo, praca socjalna, wychowanie fizyczne. W roku akademickim 2011/2012 studiowało 1735 studentów, w tym na studiach stacjonarnych 26 osób.

Wyższa Szkoła Techniczna (wcześniej Wyższa Szkoła Techniki i Przedsiębiorczości) istnieje od 2004 roku. Jest uczelnią prywatną prowadzącą studia I stopnia i studia podyplomowe. Kształci na kierunkach: budownictwo, transport, logistyka, edukacja techniczno-informatyczna. W roku akademickim 2011/2012 studiowało 402 studentów na studiach niestacjonarnych.

Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności w Łodzi, Wydział Zamiejscowy we Włocławku został utworzony w 2001 roku. Jest uczelnią prywatną prowadzącą studia I i II stopnia (platforma e-learning) i studia podyplomowe. Kształci na kierunkach: informatyka, bezpieczeństwo narodowe. W roku akademickim 2011/2012 studiowało 271 studentów, w tym na studiach stacjonarnych 33 osób.

Wyższe Seminarium Duchowne we Włocławku jest jednym z najstarszych w Polsce. Zostało założone w 1569 roku przez biskupa Stanisława Karnkowskiego. Przy seminarium włocławskim działają: Teologiczne Towarzystwo Naukowe (od 1984 r.) oraz Instytut Teologiczno-Pastoralny dla kapłanów diecezji włocławskiej (od 1975 r.), Studium Teologii we Włocławku (od 1992 r.). Seminarium włocławskie działa w strukturach Wydziału Teologicznego UMK w Toruniu. W roku akademickim 2007/2008, uczyło się 75 alumnów, 2012/2013 – 59 alumnów.

Ponadto w analizowanym okresie uczelnie prowadziły naukę na następujących kierunkach: filologia rosyjska, polska, ochrona środowiska, stosunki międzynarodowe.

Liczba studentów w latach 2007 – 2011 zmniejszyła się z 5 682 w 2007 roku do 4 239 w 2011 roku, tj. o 25%. Liczba absolwentów ulegała wahanom, ostatecznie odnotowując spadek o 341 absolwentów tj. o 18,6%. W analizowanym okresie czasowym na włocławskich uczelniach studiowało 24 486 osób, a studia ukończyło 8 050 absolwentów - Tabela 20.

Tabela 20. Liczba studentów i absolwentów

	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	Razem
Liczba studentów						
studia stacjonarne	2 058	1 804	1 811	1 530	1 375	8 578
studia niestacjonarne	3 624	3 219	3 210	2 991	2 864	15 868
Razem	5 682	5 023	5 021	4 521	4 239	24 486
Absolwenci						
studia stacjonarne	598	629	489	459	393	2 568
studia niestacjonarne	1 239	1 288	979	873	1103	5 482
Razem	1 837	1 917	1 468	1 332	1 496	8 050

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: PWSZ, WSHE, WSIU, WST

Najchętniej wybieranymi kierunkami we Włocławku są: pedagogika (5 223 studentów), administracja (4 477), informatyka (2 379) i pielęgniarstwo (2 163).

Najmniej studentów we Włocławku studiuje na kierunkach: filologia rosyjska (134), bezpieczeństwo narodowe (182 studentów), filologia germańska (420), ochrona środowiska (449).

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na liście najczęściej wybieranych kierunków studiów w roku akademickim 2012/2013, na pierwszym miejscu wskazało informatykę. Informatyka zanotowała jeden z najwyższych skoków popularności. W roku akademickim 2011/2012 wybrało ją 27 625 kandydatów, w obecnym już 30 639. Drugie miejsce pod względem popularności kierunków zajęło zarządzanie (ponad 27 tys. kandydatów), a trzecie miejsce - prawo (blisko 25 tys. kandydatów). Czwarte miejsce zajęło budownictwo - Tabela 21.

Tabela 21. Najpopularniejsze kierunki studiów na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich

L.p.	2012/2013		2011/2012	
1.	Informatyka	30 639	Budownictwo	29 888
2.	Zarządzanie	27 579	Zarządzanie	28 608
3.	Prawo	24 985	Informatyka	27 625
4.	Budownictwo	24 969	Pedagogika	25 839
5.	Pedagogika	20 215	Prawo	24 581

Źródło: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Kandydaci chętnie wybierali kierunki humanistyczne, które wyposażają w duży zakres umiejętności praktycznych. W czołówce najczęściej wybieranych studiów nadal mocno

trzymają się zarządzanie oraz prawo. Zwłaszcza ten ostatni kierunek znacznie poprawił swoje wyniki w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadek zainteresowania dotknął z kolei te kierunki, których absolwenci są już silnie reprezentowani na rynku pracy. Zmiana koniunktury na rynku budowlanym nie pozostała bez wpływu na popularność kierunku budownictwo. Z pierwszego miejsca w ubiegłorocznym rankingu spadł on na czwartą pozycję.

Pedagogika, będąca najchętniej studiowanym kierunkiem we Włocławku, na liście Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w roku 2012/2013 znalazła się na 5 miejscu odnotowując spadek w odniesieniu do poprzedniego roku o jedno miejsce. Administrację w roku 2011/2012 wybrało 15,5 tys. kandydatów co uplasowało ją na 11 miejscu, natomiast na liście 2012/2013 znalazła się na 14 miejscu z liczbą kandydatów przekraczającą 14 tys.

5. Ochrona zdrowia

We Włocławku funkcjonują dwa szpitale: Szpital Wojewódzki, nadzorowany przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego (Uchwałą Nr XXV/422/12 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie połączenia samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej nastąpiła fuzja Szpitala Wojewódzkiego i Stacji Pogotowia Ratunkowego, w wyniku której od dnia 2 kwietnia 2013 r. rozpoczął działalność Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Włocławku) oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Specjalistyczny "Barska" (chirurgii jednego dnia) prowadzony przez Centrum Diagnostyczno - Lecznicze "Barska" Sp. z o.o.

Szpital Wojewódzki we Włocławku podejmuje działania na rzecz ochrony oraz poprawy stanu zdrowia ludności poprzez organizowanie i prowadzenie działalności leczniczej, profilaktycznej i rehabilitacyjnej, kształcenie osób wykonujących zawody medyczne oraz stałe podnoszenie jakości świadczonych usług, a także propagowanie zachowań prozdrowotnych. Do podstawowych zadań Szpitala należy organizowanie i udzielanie świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz innych działań medycznych wynikających z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich wykonywania osobom, których stan zdrowia tego wymaga.

W Szpitalu Wojewódzkim we Włocławku w 2010 r. pracowało 173 lekarzy, 474 pielęgniarki i położne oraz ośmiu ratowników medycznych. W sumie dla Szpitala pracowało i świadczyło usługi ponad 900 osób. W liczących łącznie 575 łóżek oddziałach Szpitala hospitalizowano w 2010 roku ponad 28 tysięcy pacjentów.

Obecnie w Szpitalu funkcjonują 22 oddziały: Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Oddział Chirurgii Ogólnej, Oddział Chirurgii Dziecięcej, Oddział Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej, Oddział Dziecięcy, Oddział Dziecięcy Obserwacyjny, Oddział Dermatologii, Oddział Kardiologii, Oddział Otolaryngologii, Chirurgii Głowy i Szyi, Oddział Neurochirurgii, Oddział Neurologii z Pododdziałem Udarowym, Oddział Neonatologiczny, Oddział Okulistyki, Oddział Położniczo – Ginekologiczny, Oddział Urologii, I Oddział Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Kardiodiabetologicznym, II Oddział Chorób Wewnętrznych, III Oddział Chorób Wewnętrznych i Nefrologii, Oddział Pulmonologii, Diagnostyki i Leczenia Raka Płuca, Oddział Medycyny Paliatywnej, Szpitalny Oddział

Ratunkowy. Porady oraz usługi specjalistyczne udzielane są pacjentom w 16 poradniach oraz 6 zakładach i 21 pracowniach.

Pomoc doraźną i ratownictwo medyczne zabezpiecza Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Stacja Pogotowia Ratunkowego we Włocławku, nadzorowany przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

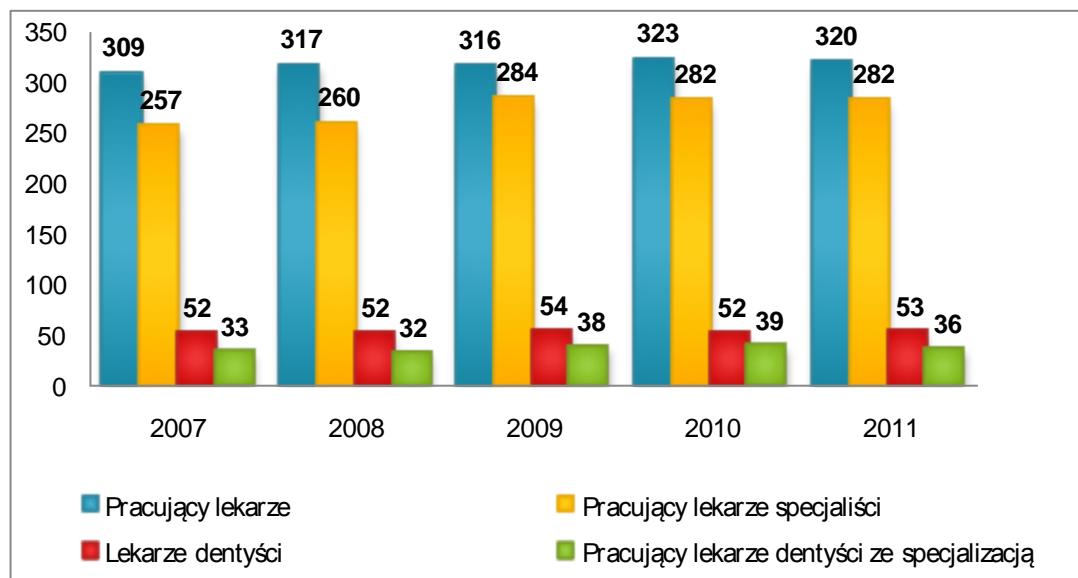
Największą publiczną placówką lecznictwa specjalistycznego jest Samodzielny Publiczny Zespół Przychodni Specjalistycznych skupiający zakłady opieki zdrowotnej w wielu specjalnościach np.: chirurgii, alergologii, ginekologii, onkologii, diabetologii, kardiologii. Podmiotem tworzącym SPZPS jest Powiat Włocławski. SPZPS we Włocławku jest jedyną tak dużą placówką na terenie powiatu włocławskiego, która skupia w swoich strukturach niemalże wszystkie poradnie specjalistyczne, zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych, poradnie stomatologiczne, rehabilitacyjne oraz zdrowia psychicznego. Obecnie w skład SPZPS wchodzi 69 komórek organizacyjnych: 45 poradni i przychodni specjalistycznych, 15 pracowni diagnostycznych i laboratoriów, pracownia badań czynnościowych i rehabilitacji układu oddechowego, 2 pracownie usg, pracownia cytologiczna, punkt biocenozy, dział diagnostyki laboratoryjnej, pracownia radiologiczna, pracownia mammograficzna, laboratorium serologiczno-mykologiczne, centralna sterylizatornia, laboratorium prątki gruźlicy, pracownia audiometryczna, pracownia densytometryczna, pracownia ekg, pracownia badań wysiłkowych i Holtera, Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych, Przychodnia stomatologiczna, Dział rehabilitacji ambulatoryjnej, Centrum Ambulatoryjnej Opieki Psychiatrycznej, w skład którego wchodzi Oddział dzienny psychiatryczny.

Podstawową opiekę medyczną w mieście zapewnia Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o., który podlega Gminie Miasto Włocławek. Skupia on poradnie zlokalizowane na terenie całego miasta: dziecięce, ogólne, lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, lekarza rodzinnego. W kwietniu 2012 roku oddano do użytku, funkcjonujący w ramach Miejskiego Zespołu Opieki Zdrowotnej, Zakład Rehabilitacji Leczniczej przy ul. Żeromskiego 28. Działalność zakładu prowadzona jest w ramach: Oddziału Rehabilitacji: ogólnoustrojowej, neurologicznej, kardiologicznej oraz Działu Rehabilitacji w warunkach ambulatoryjnych i domowych. Ponadto, na terenie miasta znajduje się 12 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej skupiających 21 poradni m.in. lekarza ogólnego, lekarza pediatry, lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, lekarza rodzinnego.

W ostatnich latach obserwuje się znaczący wzrost liczby poradni specjalistycznych z 156 do 203 jednostek, z czego większość nowych placówek ma charakter niepubliczny. Ponadto w 2011 roku we Włocławku zarejestrowanych było 44 praktyk lekarskich.

Analizując ogólną liczbę lekarzy pracujących w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz osoby, dla których głównym miejscem pracy są praktyki lekarskie udzielające świadczeń zdrowotnych w ramach środków publicznych -Wykres 22, stwierdza się sytuację stabilną.

Wykres 22. Liczba pracujących lekarzy ogółem

Źródło: Biuletyn Statystyczny, Pracownicy medyczni, 2009 i 2011

Tabela 22. Pracownicy medyczni na tle Polski i Województwa

lata		Lekarze	Lekarze dentyści	Pielęgniarki	Położne
Wskaźnik na 10 tys. ludności					
2007	Włocławek	26,1	4,4	59,8	9,1
	Kuj. – Pom.	18,8	3,0	45,1	6,0
	Polska	20,5	3,4	47,9	5,6
2008	Włocławek	26,9	4,4	62,9	8,9
	Kuj. – Pom.	18,1	2,9	45,2	6,0
	Polska	20,5	3,3	47,9	5,7
2009	Włocławek	26,9	4,6	64,4	8,3
	Kuj. – Pom.	19,9	3,1	46,4	6,1
	Polska	20,7	3,1	48,7	5,8
2010	Włocławek	27,6	4,4	67,1	8,8
	Kuj. – Pom.	19,9	3,0	46,9	5,7
	Polska	20,6	3,2	47,9	5,8
2011	Włocławek	27,5	4,6	67	8,8
	Kuj. – Pom.	19,6	3,1	45,8	5,7
	Polska	bd	bd	bd	bd
Liczba ludności przypadająca na 1 osobę personelu					
2007	Włocławek	383	2 278	167	1 097
	Kuj. – Pom.	531	3 360	221	1 672
	Polska	487	2 948	209	1 777
2008	Włocławek	372	2 270	159	1 124
	Kuj. – Pom.	552	3 441	221	1 672
	Polska	488	2 990	209	1 749

2009	Włocławek	372	2 174	155	1 198
	Kuj. – Pom.	503	3 248	216	1 649
	Polska	483	3 220	205	1 735
2010	Włocławek	362	2 248	149	1 135
	Kuj. – Pom.	503	3 290	213	1 745
	Polska	bd	bd	bd	bd
2011	Włocławek	353	2 132	145	1 108
	Kuj. – Pom.	bd	bd	bd	bd
	Polska	bd	bd	bd	bd

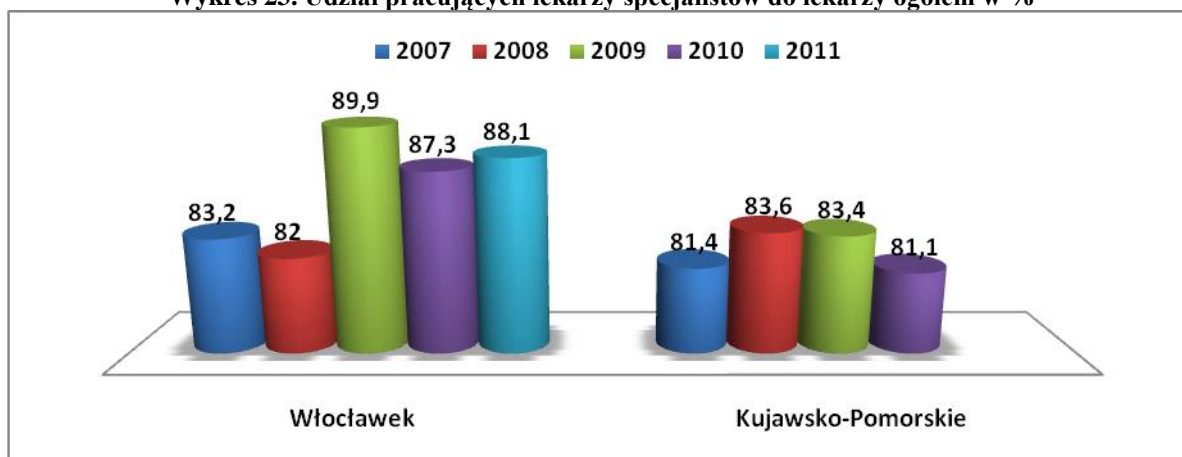
Źródło: Biuletyn Statystyczny, Pracownicy medyczni, 2009 i 2011

Analizując wskaźniki dot. obsługi medycznej dla miasta Włocławek w okresie 2007-2011 stwierdza się, iż spadek w grupie: lekarze, lekarze dentyści, jak i wahania w grupie: pielęgniarki i położne, wynikają ze zmieniającej się liczby pracowników medycznych, jak i liczby ludności, np. spadek liczby ludności przypadającej na 1 pielęgniarkę wynika z większej liczby pielęgniarek (2007 – 708, 2011 – 780; zmiana o 72 pielęgniarki) przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby ludności. Podobną zależność obserwujemy analizując wskaźnik liczby położnych na 10 tys. ludności, jednakże w tym przypadku zmniejszyła się liczba położnych (2007 – 108, 2008 – 105, 2009 – 98, 2010 – 103, 2011 – 102) co ma odzwierciedlenie w wartości wskaźnika. Wskaźnik pracujących lekarzy oraz lekarzy dentyistów w przeliczeniu na 10 tys. ludności wykazuje stały poziom, rośnie natomiast wartość wskaźnika dotyczącego pielęgniarek.

W porównaniu do kraju i województwa wskaźnik pracowników medycznych z poszczególnych grup przypadających na 10 tysięcy ludności jest dużo wyższy i przekracza średnie dla kraju i województwa w wybranych grupach nawet o 30%. W przypadku wskaźnika dotyczącego liczby ludności przypadającą na 1 osobę personelu Włocławek konsekwentnie odbiega od normy krajowej i wojewódzkiej i jest adekwatnie niższy.

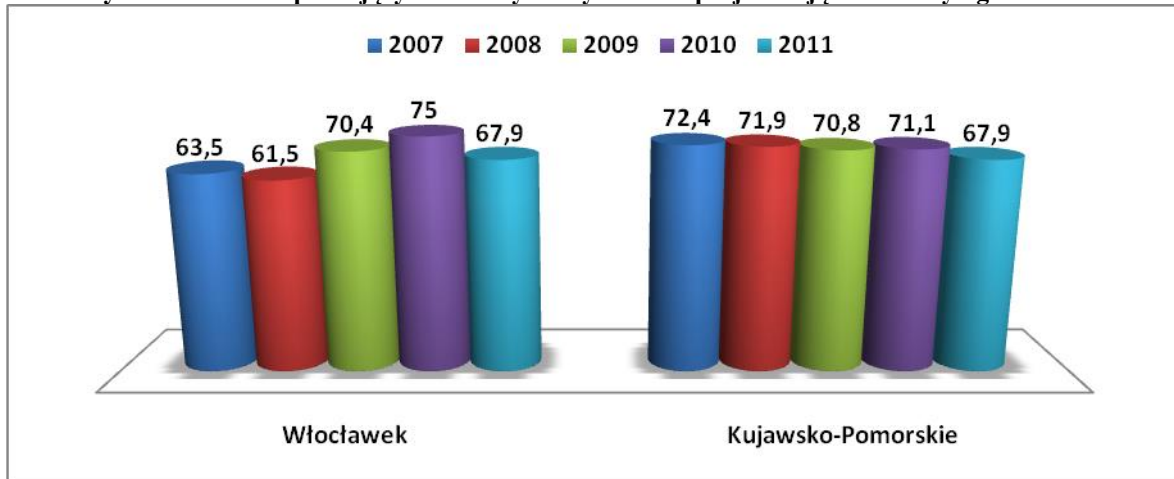
Wśród pracujących lekarzy wyróżniamy lekarzy specjalistów, czyli tych, którzy uzyskali uprawnienia specjalistyczne I i II stopnia w danej dziedzinie medycyny oraz uzyskali specjalizację na nowych zasadach, nowym trybem tj. jednostopniową.

Wykres 23. Udział pracujących lekarzy specjalistów do lekarzy ogółem w %

Źródło: Biuletyn Statystyczny, Pracownicy medyczni, 2007 – 2011

Wykres 24. Udział pracujących lekarzy dentystów ze specjalizacją do lekarzy ogółem w %.

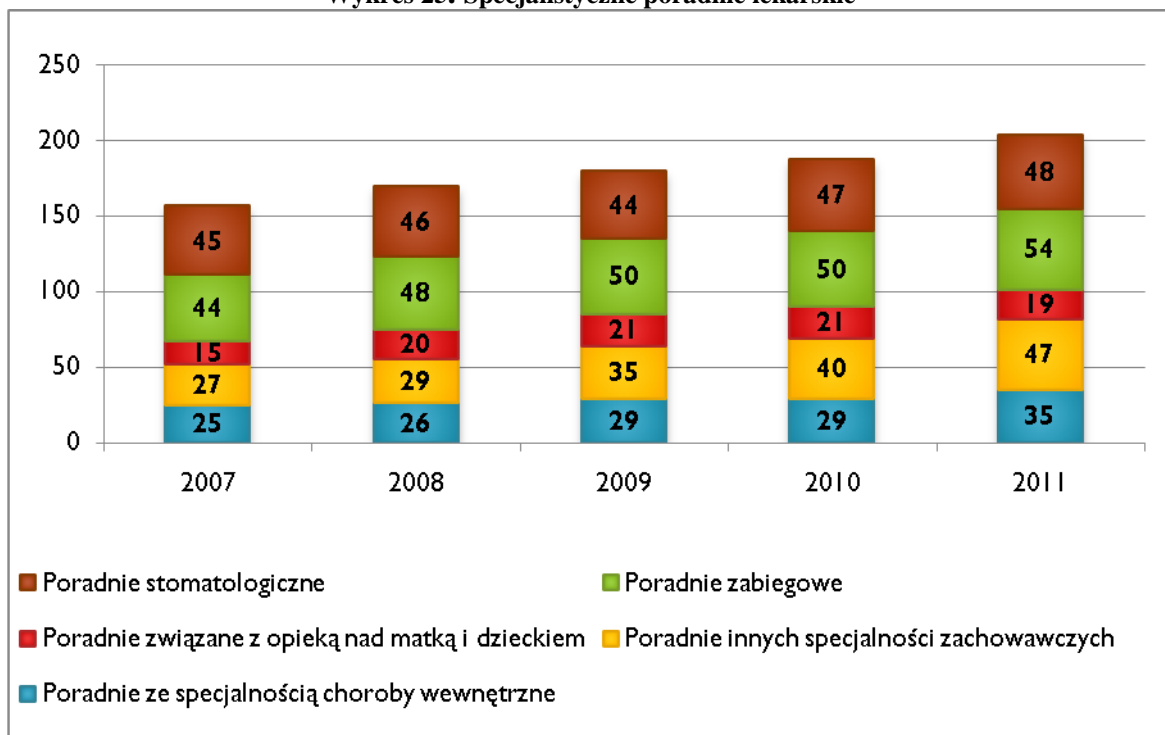

Źródło: Biuletyn Statystyczny, Pracownicy medyczni, 2007 – 2011

Z analizy danych 2007 - 2011 wynika, iż procentowy udział lekarzy specjalistów w stosunku do ogólnej liczby lekarzy jest wysoki. Wartości przekraczające 80% występują we wskaźnikach dla Włocławka jak, również dla województwa. Jednakże udział lekarzy dentystów ze specjalizacją jest niższy w stosunku do średniej z województwa.

W omawianym okresie czasowym nastąpił wzrost o 30% ogólnej liczby specjalistycznych poradni lekarskich, wśród których najwięcej poradni przybyło z zakresu następujących specjalności: zachowawczych, chorób wewnętrznych oraz zabiegowych.

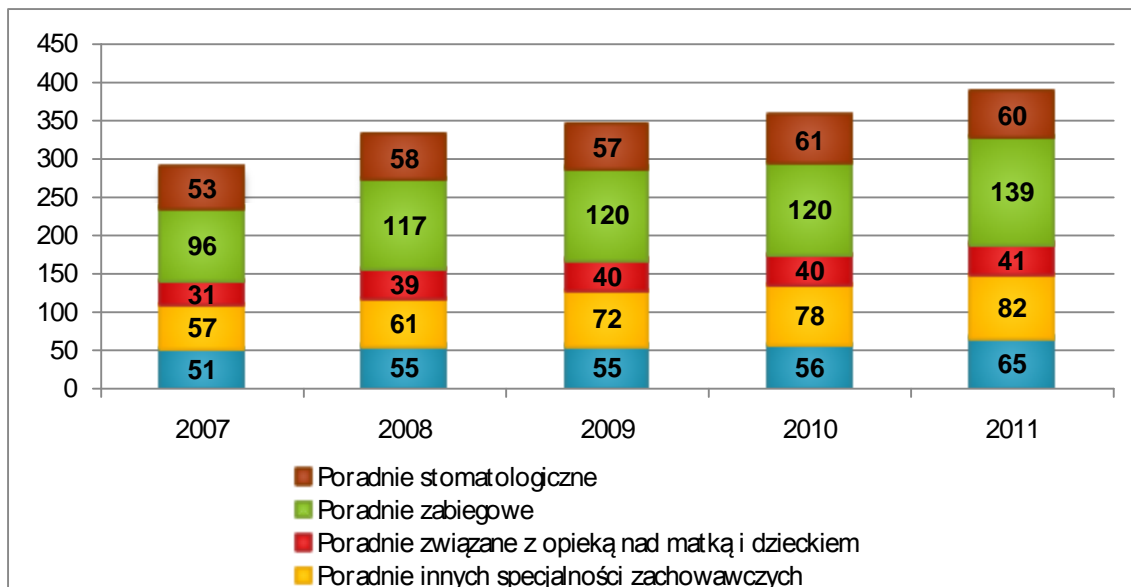
Wykres 25. Specjalistyczne poradnie lekarskie

Źródło: Biuletyn Statystyczny, Ochrona zdrowia w województwie kujawsko-pomorskim, 2009 i 2011

Wzrost liczby specjalistycznych poradni lekarskich powoduje zwiększenie liczby osób udzielających świadczeń. W omawianym okresie czasowym nastąpił wzrost o 34% ogólnej liczby lekarzy pracujących w specjalistycznych poradniach lekarskich, wśród których najwięcej lekarzy przybyło w poradniach zabiegowych (43 lekarzy) oraz poradniach specjalności zachowawczych (25 lekarzy).

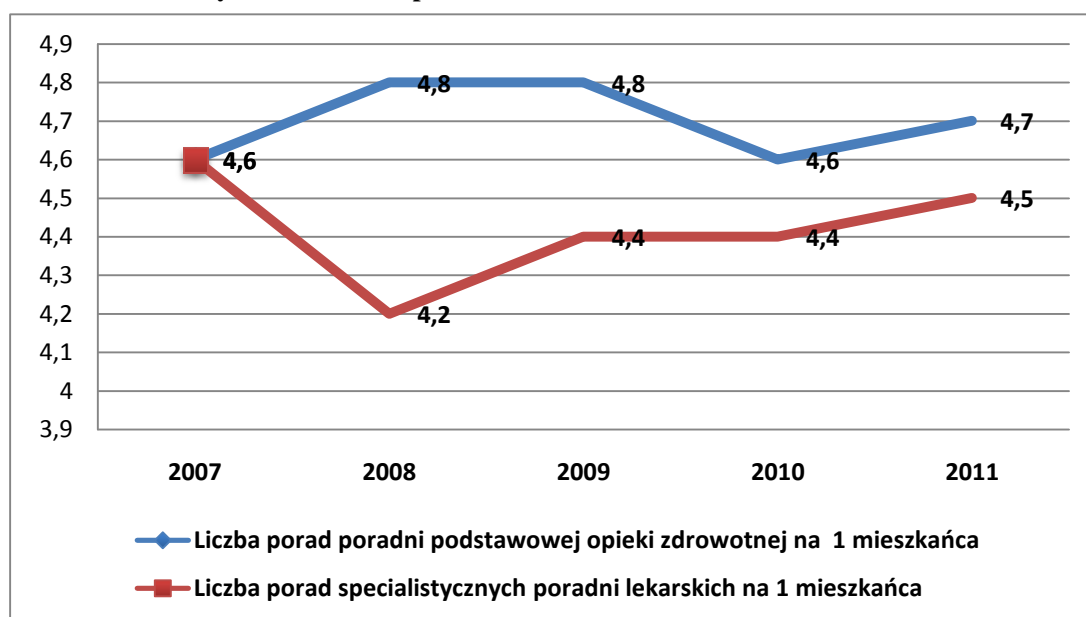
Wykres 26. Lekarze pracujący w specjalistycznych poradniach lekarskich (łącznie z właścicielami zakładów i praktyk)

Źródło: Biuletyn Statystyczny, Ochrona zdrowia w województwie kujawsko-pomorskim, 2009 i 2011

W latach 2007 – 2011 najwięcej porad udzielono w 2008 roku – 4,8 na 1 mieszkańca w poradniach podstawowej opieki zdrowotnej i najmniej, bo 4,2 na 1 mieszkańca w poradniach lekarskich specjalistycznych.

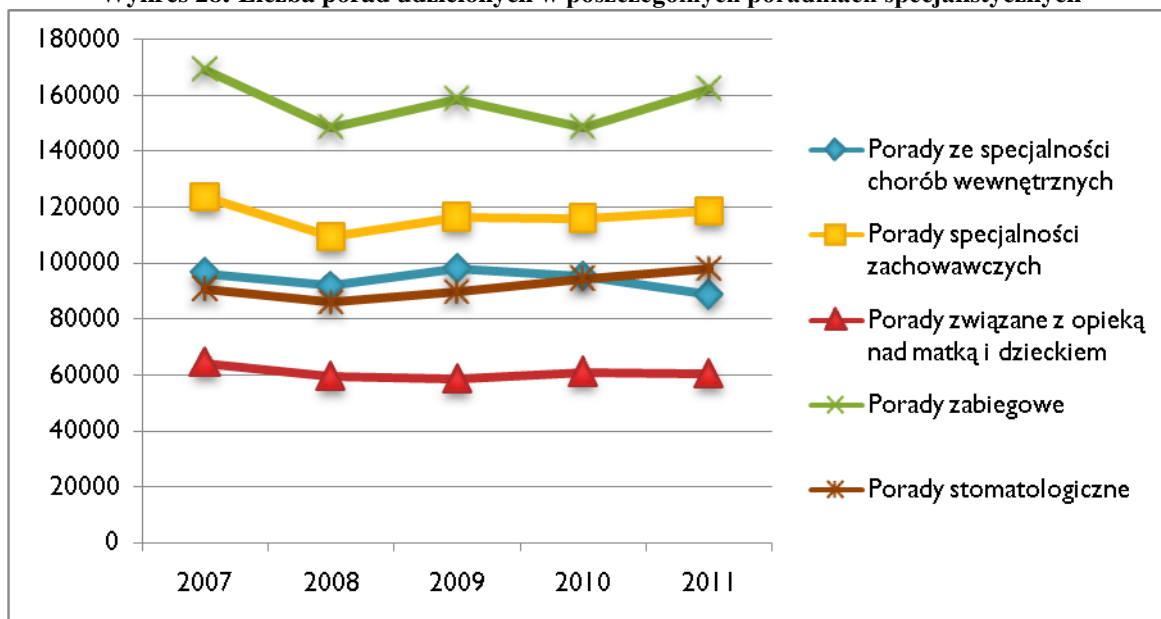
Wykres 27. Liczba porad na 1 mieszkańca w latach 2007 – 2011

Źródło: Biuletyn Statystyczny, Ochrona zdrowia w województwie kujawsko-pomorskim, 2009 i 2011

Wzrost liczby poradni oraz liczby lekarzy spowodował nieznaczny wzrost liczby porad pomiędzy 2007 rokiem a 2011 rokiem, ulegając wahaniom w poszczególnych latach.

Wykres 28. Liczba porad udzielonych w poszczególnych poradniach specjalistycznych

Źródło: Biuletyn Statystyczny, Ochrona zdrowia w województwie kujawsko-pomorskim, 2009 i 2011

Największa liczba porad została udzielona w poradniach zabiegowych, natomiast najmniejsza w poradniach związanych z opieką nad matką i dzieckiem.

W ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia w 2011 roku we Włocławku świadczone były następujące usługi:

1. Podstawowa opieka zdrowotna prowadzona była przez 13 podmiotów w 39 poradniach, w tym: Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. we Włocławku (18 poradni), Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa „PROF-MED” Sp. z o.o., 11 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej oraz jedna osoba fizyczna.
2. Leczenie stomatologiczne prowadziły 43 podmioty w 48 gabinetach i poradniach, w większości osoby fizyczne jako indywidualna praktyka lekarska, ale również podmioty prawne: Samodzielny Publiczny Zespół Przychodni Specjalistycznych, Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o., Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa „PROF-MED” Sp. z o.o.
3. Ambulatoryjną opiekę specjalistyczną prowadziło 27 podmiotów, wśród których są duże podmioty prowadzące poradnie w wielu specjalnościach, takie jak: Samodzielny Publiczny Zespół Przychodni Specjalistycznych, Szpital Wojewódzki, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Specjalistyczny „Barska” Sp. z o.o., Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa „PROF-MED” Sp. z o.o., Zakład Medyczny „Diagmed Plus” Sp. z o.o., Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka, a także mniejsze spółki i osoby fizyczne prowadzące gabinety przeważnie jednej specjalności.

4. Opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień prowadziły we Włocławku 4 podmioty: Samodzielny Publiczny Zespół Przychodni Specjalistycznych, Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o., Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Stacja Pogotowia Ratunkowego, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medyk" we Włocławku Waldemar Litwiński.
5. Rehabilitacja lecznicza prowadzona była przez 14 podmiotów m. in.: Samodzielny Publiczny Zespół Przychodni Specjalistycznych, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Rehabilitacyjny „Barska” Sp. z o.o.
6. Pielęgniarska opieka długoterminowa prowadzona była przez 3 podmioty: Niepubliczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy we Włocławku Wiesław Fereniec, Indywidualna Praktyka Pielęgniarki Domowej Opieki Długoterminowej Aleksandra Górczyńska, Centrum Pielęgnacyjne NZOZ Caritas Diecezji Włocławskiej.
7. Opiekę paliatywną i hospicyjną prowadziły 3 podmioty: NZOZ Zespół Opieki Domowej Polskiego Towarzystwa Opieki Paliatywnej Oddział We Włocławku, Niepubliczny Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy we Włocławku Wiesław Fereniec oraz Szpital Wojewódzki.
8. Świadczenia zdrowotne kontraktowane odrębnie prowadziły 3 podmioty: Zakład Medyczny „Diagmed Plus” Sp. z o.o., Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nutrimed Ziemia Kujawska oraz Szpital Wojewódzki.
9. Profilaktyczne programy zdrowotne prowadziły 4 podmioty: Samodzielny Publiczny Zespół Przychodni Specjalistycznych, Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o., Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ANNMED Spółka Jawna.
10. Zaopatrzenie w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi oraz środkami pomocniczymi prowadziło we Włocławku 18 podmiotów, m. in. Serwis Medyczno – Projektowy „SMP” Sp. z o.o., Toruńskie Zakłady Materiałów Opatrunkowych S.A.

6. Pomoc społeczna, aktywność lokalna i ekonomia społeczna

Stacjonarna opieka społeczna

Na terenie miasta działa jednostka budżetowa Gminy Miasto Włocławek – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Przedmiotem jego działalności jest wspieranie osób i rodzin zmierzające do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Do podstawowych zadań Ośrodka należy m. in.: udzielanie świadczeń pomocy społecznej, wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej, przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych, udzielanie pomocy niematerialnej w formie pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego, rozwijanie nowych form pomocy społecznej, w tym aktywizacja i integracja społeczna, nadzór nad samodzielnymi jednostkami organizacyjnymi stanowiącymi system pomocy społecznej miasta Włocławek - rodzinną pieczę zastępczą,

ośrodkiem adopcyjnym, placówkami opiekuńczo - wychowawczymi, domami pomocy społecznej, środowiskowym domem samopomocy.

W roku 2011 w mieście funkcjonowały następujące placówki świadczące pomoc w formie całodobowego pobytu:

- cztery placówki opiekuńczo - wychowawcze zapewniające pobyt, opiekę i wychowanie dla 120 dzieci pozbawionym możliwości opieki wychowawczej w rodzinie są to: Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza przy ul. Żytniej - w części socjalizacyjnej posiada 30 miejsc, w części interwencyjnej 10 miejsc oraz 10 miejsc w mieszkaniach usamodzielnienia, Dom Dziecka "Maluch" - posiadający 34 miejsca, Integracyjny Dom Dziecka "Paulinka" - 22 miejsca przeznaczone dla dziewcząt i Dom Dziecka Caritas Diecezji Włocławskiej - zapewniający 14 miejsc,
- dwa domy pomocy społecznej z liczbą miejsc 112: Dom Pomocy Społecznej przy ul. Nowomiejskiej (64 miejsca) i Dom Pomocy Społecznej przy ul. Dobrzyńskiej (58 miejsc),
- dwa ośrodki wsparcia w formie dziennego pobytu tj. Dom Dziennego Pobytu przy ul. Brzeskiej i Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi przy ul. Zapiecek. Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzi działalność od 1998 r. zapewniając wsparcie i różne formy terapii dla 40 uczestników. Od 1 stycznia 2013 roku będzie funkcjonował poza strukturami MOPR w formie jednostki budżetowej Miasta Włocławek.

W 2012 roku rodzinną pieczę zastępczą sprawowało 114 rodzin zastępczych spokrewnionych, 32 rodziny zastępcze niezawodowe i 1 rodzina zastępcza zawodowa.

W analizowanym okresie czasu 2007-2011 liczba miejsc dostępnych dla osób potrzebujących stałej opieki pozostawała niezmienna i wynosiła 122 miejsc.

Od lat obserwuje się rosnące zapotrzebowanie na tego typu pomoc. W 2010 roku, na koniec okresu sprawozdawczego 31 osób oczekiwało na umieszczenie w całodobowych domach pomocy społecznej we Włocławku, a w 2011 r. liczba ta wzrosła do 36 osób.

Tabela 23. Liczba miejsc i mieszkańców w całodobowych domach pomocy społecznej

Lata	Ilość miejsc	Mieszkańcy
2007	122	142
2008	122	142
2009	122	144
2010	122	152
2011	122	149

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku oraz samorządowych jednostek organizacyjnych za lata 2007, 2008, 2009, 2010 i 2011

Szczególnie trudna sytuacja dotyczy mieszkańców wymagających specjalistycznej opieki, tj. przewlekle somatycznie chorych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, gdyż na terenie Włocławka nie funkcjonują placówki przystosowane do świadczenia usług w tym zakresie. W ostatnich trzech latach ponad 20 osób rocznie kierowano z tego powodu do domów działających na terenie innych powiatów.

DPS Ośrodek Dziennego Pobytu przy ul. Brzeskiej od początku swojej działalności, tj. od 1993 r., zapewnia opiekę czasową 40 uczestnikom. Zapotrzebowanie na jego usługi są jednak większe. W 2009 roku na umieszczenie w Ośrodku oczekiwało 9 osób, w 2010 r. – 15 osób, a w 2012r. – 12 osób.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie działa także 5 placówek wsparcia dziennego w formie świetlic profilaktyczno-wychowawczych, skierowanych do dzieci i młodzieży. Od 2008 roku oferują one łącznie 225 miejsc, przy czym liczba korzystających przekracza rocznie liczbę 400 dzieci. Poza świetlicami samorządowymi działają również 4 placówki: świetlice i kluby prowadzone przez parafie Kościoła rzymsko - katolickiego oraz organizacje pozarządowe: „Trampolina” przy ul Ostrowskiej, „Przystań” przy ul Związków Zawodowych, „Oratorium” przy ul. Kościelnej, Klub „Teatr Nasz” przy ul. Brzeskiej.

Wychodzenie z bezdomności

Proces wychodzenia z bezdomności na gruncie prawa miejscowego, reguluje Miejski Program Rozwiązywania Problemu i Łagodzenia Skutków Bezdomności na lata 2011- 2015, będący załącznikiem do Uchwały nr XII/142/11 Rady Miasta Włocławek z dnia 29.08.2011 r. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina jest zobowiązana do zapewnienia schronienia, posiłku oraz ubrania. Koordynacją pomocy osobom bezdomnym we Włocławku zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Od dnia 1 września 2007 roku pomoc w formie schronienia prowadzi Schronisko dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn „Caritas” Diecezji Włocławskiej. Liczba osób korzystających ze schroniska w badanych latach jest wyższa niż dostępnych miejsc i od 2008 roku utrzymuje się w liczbach powyżej 200 osób - Tabela 24.

Tabela 24. Korzystający ze schronienia

Lata	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba miejsc	150	154	154	154	154
Liczba osób	197	215	235	218	222

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku oraz samorządowych jednostek organizacyjnych za lata 2007 – 2011

Spośród osób bezdomnych 60% stanowią osoby z problemem alkoholowym. Oprócz pomocy w formie schronienia udzielana jest pomoc w formie: zasiłków stałych, zasiłków okresowych, obiadów, zasiłków celowych z przeznaczeniem na usamodzielnienie dla osób otrzymujących mieszkanie, zasiłków na zakup leków, a także pracy socjalnej oraz aktywizacji zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej. W ramach podpisywanych kontraktów socjalnych z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, osoby bezdomne zobowiązane są do podejmowania aktywnych działań w zakresie rozwiązywania swojej trudnej sytuacji życiowej, w tym między innymi do podejmowania leczenia odwykowego, uczestnictwa w poradnictwie specjalistycznym w ramach grup wsparcia. W pomoc osobom bezdomnym włączają się również włocławskie organizacje pozarządowe. Polski Komitet Pomocy Społecznej wydaje osobom bezdomnym odzież. Natomiast Caritas dla osób przebywających w schronisku prowadzi dożywianie w formie wydawania zupy, paczek żywnościowych oraz niezbędnej odzieży i środków higieny osobistej. PCK i PKPS aktywnie wspiera służby

socjalne poprzez Program na rzecz bezdomnych. W roku 2012 w ramach projektu dofinansowanego z EFS urządzono ogrzewalnię na 20 miejsc i 8 mieszkań usamodzielnienia (mieszkania chronione dla bezdomnych).

Niestacjonarna opieka społeczna

W ramach pomocy społecznej poza przyznawaniem świadczeń w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, podejmowano szereg działań aktywizujących poprzez skierowanie do uczestnictwa w aktywnych formach wsparcia, do prac społecznie użytecznych, a także poprzez realizację projektów socjalnych na rzecz społeczności lokalnych. Podejmowane są działania umożliwiające odbudowanie umiejętności uczestnictwa w życiu społecznym, poprzez poradnictwo i wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji społecznych i zawodowych, zajęcia psychoedukacyjne w obszarze profilaktyki uzależnień oraz wsparcie psychologiczne.

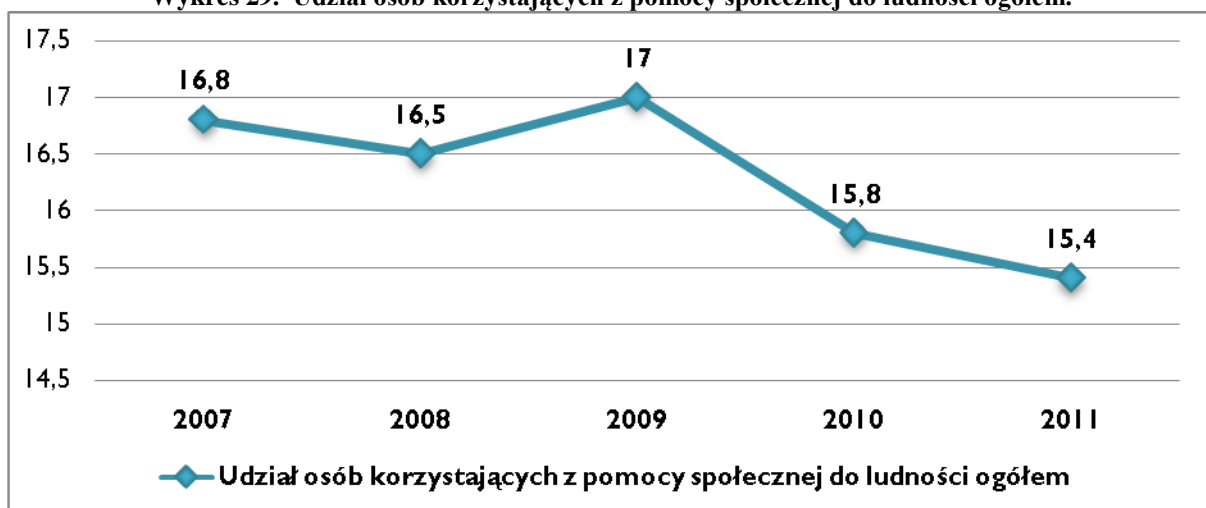
W ostatnich latach różnymi formami pomocy społecznej pracownicy socjalni obejmowali rocznie ponad 9 tysięcy rodzin. Liczba ta jednak w okresie ostatnich 3 lat zmalała o ok. 600 rodzin - Tabela 25.

Tabela 25. Intensywność udzielanej pomocy społecznej

Lata	Liczba rodzin	Liczba osób	Udział osób korzystających z pomocy społecznej do ludności ogółem (w %)
2007	9573	19947	16,8
2008	9669	19369	16,5
2009	9881	19905	17,0
2010	9517	18452	15,8
2011	9298	17932	15,4

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku oraz samorządowych jednostek organizacyjnych za lata 2007, 2008, 2009, 2010 i 2011

Wykres 29. Udział osób korzystających z pomocy społecznej do ludności ogółem.

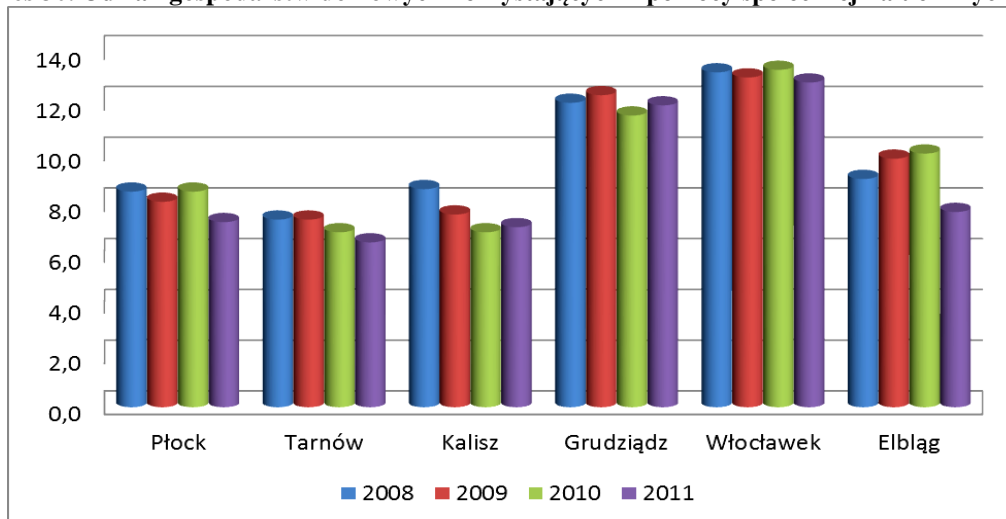

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku oraz samorządowych jednostek organizacyjnych za lata 2007, 2008, 2009, 2010 i 2011

W badanym okresie udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców Włocławka zmniejszył się z najwyższego w 2009 roku na poziomie 17% do wartości 15,4% w 2011 roku.

Równocześnie, jak wynika z dostępnych danych za lata 2008-2011, w porównaniu do innych dużych miast w Polsce, udział gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej we Włocławku jest bardzo wysoki. Ta tendencja ma także miejsce w Grudziądzu, natomiast w Tarnowie obserwuje się sukcesywny spadek rodzin wspieranych materialnie w ramach pomocy społecznej.

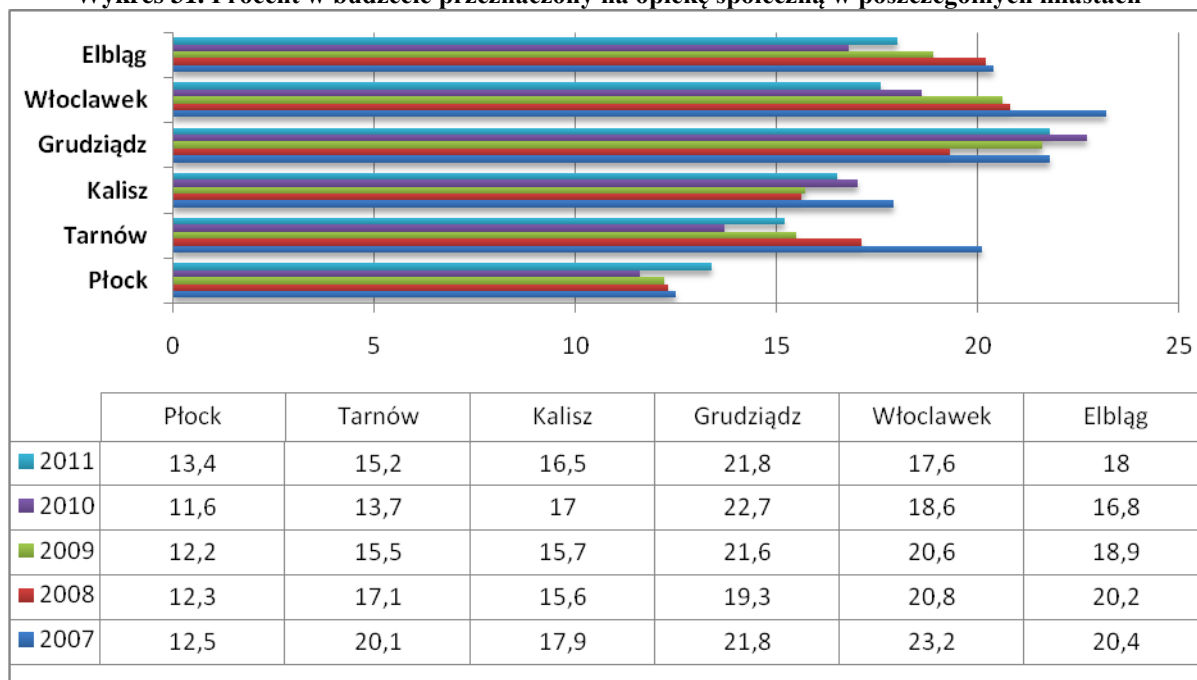
Wykres 30. Udział gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na tle innych miast

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wzrost liczby gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń materialnych na przestrzeni lat 2007-2011 ma swoje odzwierciedlenie w rosnących wydatkach z budżetu miasta na opiekę społeczną we Włocławku, Grudziądzu i Elblągu. Najmniejszy udział wydatków w budżecie przeznaczonych na opiekę społeczną obserwuje się w Płocku.

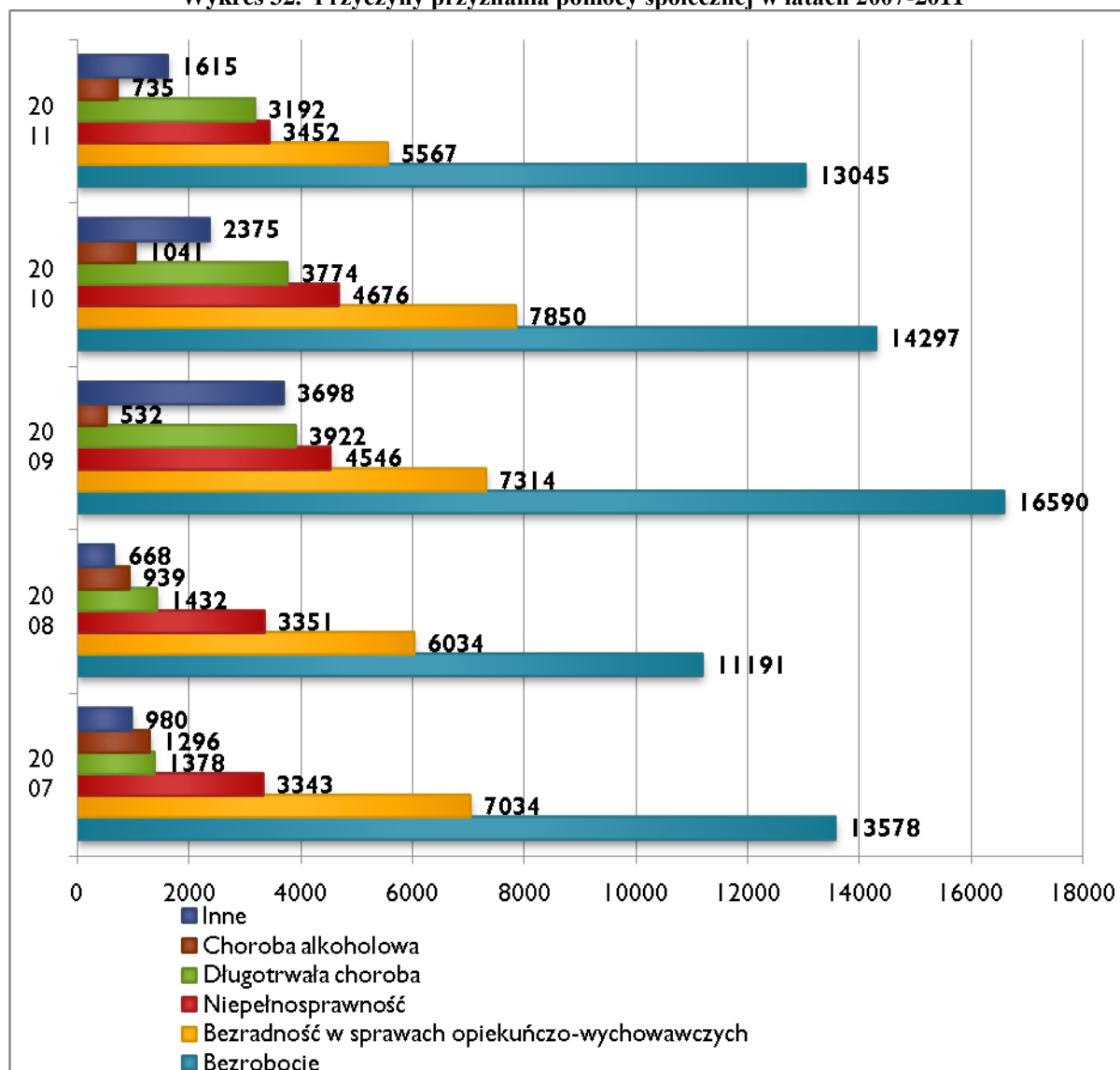
Wykres 31. Procent w budżecie przeznaczony na opiekę społeczną w poszczególnych miastach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Główną przyczyną przyznania pomocy społecznej w poszczególnych latach było bezrobocie, a tuż za nim bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niepełnosprawność.

Wykres 32. Przyczyny przyznania pomocy społecznej w latach 2007-2011

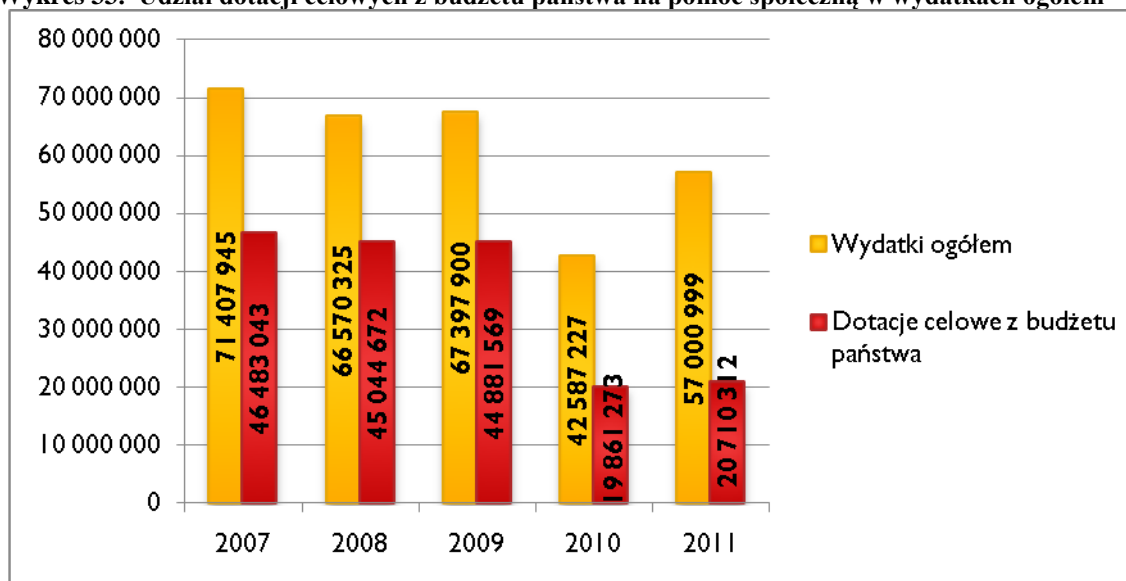

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku oraz samorządowych jednostek organizacyjnych za lata 2007, 2008, 2009, 2010 i 2011

Za pozostałe przyczyny tzw. „inne” uznaje się: sieroctwo, bezdomność, narkomania, potrzeba ochrony macierzyństwa, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, zdarzenia losowe.

Wydatki na pomoc społeczną w zakresie realizacji zadań własnych gminy na przestrzeni lat 2007-2011 malały i z ponad 71 mln zł w 2007 r. spadły do 57 mln zł w 2011. Równocześnie malał także udział dotacji celowych z budżetu państwa w wydatkach ogółem. W 2007 r. wynosił on ponad 65% , natomiast w 2011 r. już tylko niewiele ponad 36%.

Wykres 33. Udział dotacji celowych z budżetu państwa na pomoc społeczną w wydatkach ogółem

Źródło: analiza sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2007-2011

Trzeci sektor

We Włocławku jest zarejestrowanych kilkaset organizacji pożytku publicznego, jednak ich aktywność jest bardzo zróżnicowana.

Od 2004 roku, co roku, uchwałą Rady Miasta Włocławek przyjmowany jest „Program współpracy Gminy Miasto Włocławek z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r.” Celem głównym programu było budowanie partnerstwa pomiędzy Gminą Miasto Włocławek a organizacjami pozarządowymi i innym podmiotami, służącego rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianiu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych. Cel ten był realizowany w formie współpracy finansowej i pozafinansowej obejmującej poszczególne sfery (informacyjną, organizacyjną, szkoleniową oraz wspomagającą rozwój gospodarczy) pożytku publicznego.

W 2011 roku Prezydent miasta ogłosił 7 otwartych konkursów ofert, w następujących strefach zadań publicznych:

- ochrony zdrowia, w tym działań na rzecz osób niepełnosprawnych - 1,
- pomocy społecznej - 3,
- profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym - 1,
- upowszechniania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji - 1,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej - 1.

Rok 2011 zaowocował współpracą z 91 organizacjami pozarządowymi, które realizowały projekty z udziałem dotacji ze środków Gminy Miasto Włocławek. Koszt całkowity zrealizowanych przez nie działań wyniósł 8 853 576 zł, z czego 7 882 166 zł (89,03 %) stanowiły dotacje, 10,97 % środki własne organizacji (w tym pozyskane z innych źródeł).

Na podstawie badania ankietowego wśród organizacji pozarządowych działających we Włocławku, przeprowadzonego podczas I Forum Organizacji Pozarządowych Miasta Włocławek w marcu 2011 r. (ankiety wypełniły 43 podmioty), ustalono, iż największa liczba

organizacji działa w obszarach: przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu oraz wypoczynek dzieci i młodzieży, co ma odzwierciedlenie w procentowym udziale danej dziedziny - Tabela 26.

Tabela 26. Obszar działalności i liczba NGO we Włocławku w 2011

Lp.	Obszar działalności	Liczba NGO	%
1	przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	20	47
2	wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	19	44
3	wypoczynek dzieci i młodzieży	17	40
4	pomoc społeczna, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób	16	37
5	ochrona i promocja zdrowia	15	35
6	działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	15	35
7	działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	14	33
8	działalność charytatywna	14	33
9	kultura, sztuka, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	13	30
10	działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	11	26
11	turystyka i krajoznawstwo	10	23
12	podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	9	21
13	nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowania	9	21
14	promocja i organizacja wolontariatu	8	19
15	działalność na rzecz organizacji pozarządowych	7	16
16	promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy	5	12
17	ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	5	12
19	pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą	4	9,3
20	pomoc Polonii i Polakom za granicą	4	9,3

21	działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	3	7
22	działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami	3	7
23	działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn	3	7
24	ratownictwa i ochrony ludności	3	7
25	działalność na rzecz kombatantów i osób represjonowanych	3	7
26	promocja Rzeczypospolitej Polskiej za granicą	3	7
27	upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji	2	4,7
28	działalność wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	2	4,7
29	upowszechnianie i ochrona praw konsumentów	2	4,7
30	działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego	1	2,3

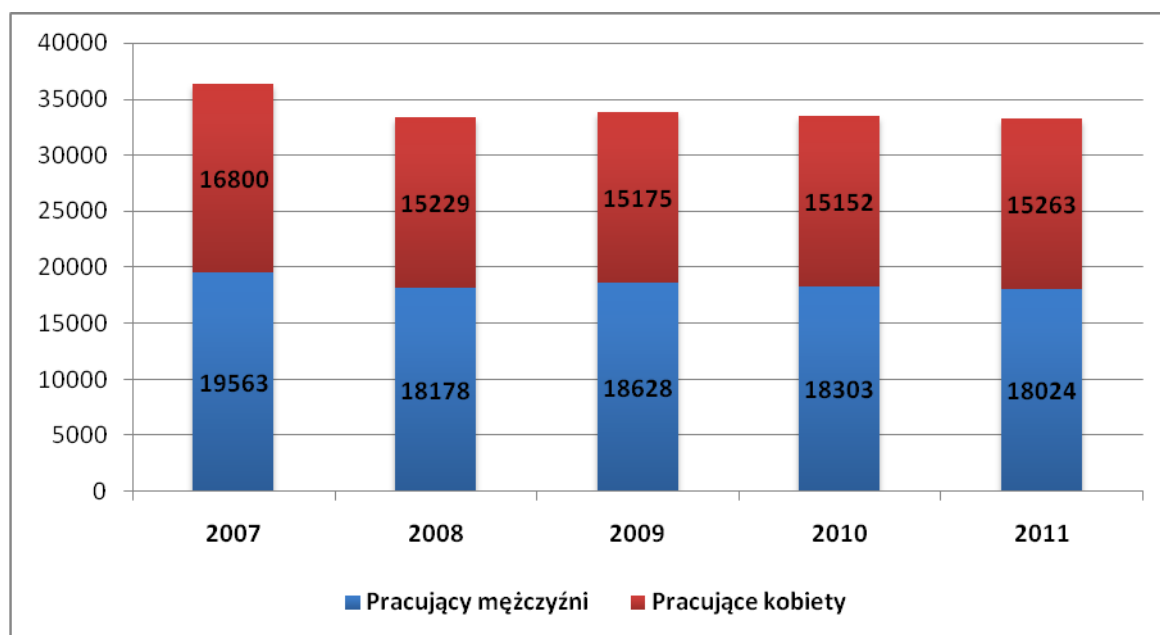
Źródło: I Forum Organizacji Pozarządowych Miasta Włocławek, marzec 2011

W celu stworzenia płaszczyzny współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, Zarządzeniem nr 220/2011 Prezydenta Miasta Włocławek z dnia 3 października 2011 roku powołana została Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego. Jest to zespół o charakterze konsultacyjnym i opiniodawczym. Przez 2 lata trwania kadencji Rady jej funkcjonowanie polegać będzie m.in. na: opiniowaniu projektów strategii rozwoju miasta, uchwał i aktów prawa miejscowego, ponadto wyrażaniu opinii w sprawach dotyczących zadań publicznych. Radę tworzy 15 osób: 3 przedstawiciele Prezydenta Miasta Włocławka, 3 przedstawiciele Rady Miasta i 9 reprezentantów organizacji pozarządowych.

7. Rynek pracy

W analizowanym okresie lat 2007-2011 liczba pracujących mieszkańców Włocławka zmniejszyła się z 36 363 do 33 287 osób i dotyczyła zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

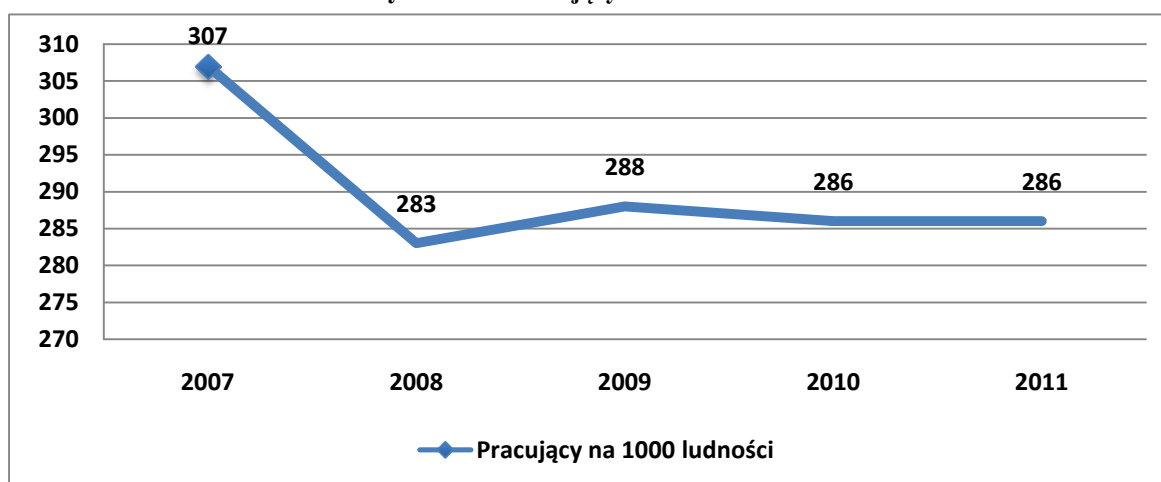
Wykres 34 . Pracujący we Włocławku wg płci.

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Zmniejszeniu uległa również liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców z 307 w 2007 r. do 286 w 2011.

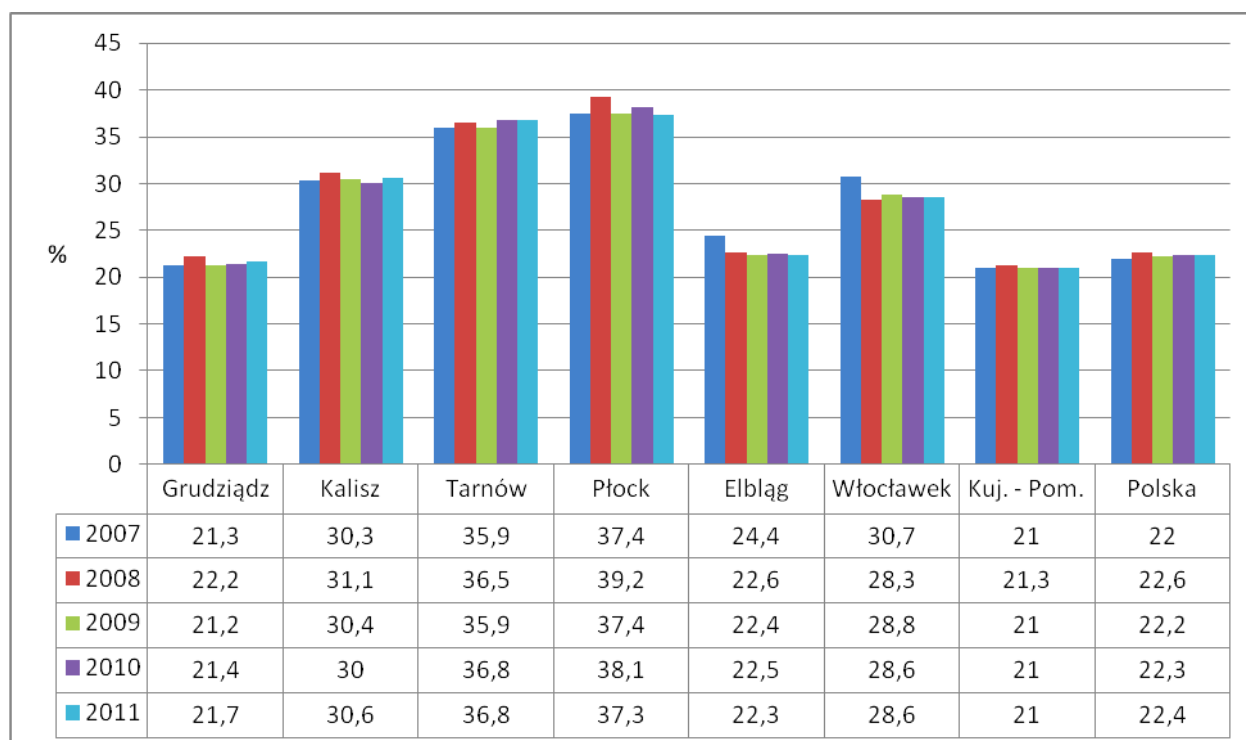
Wykres 35 . Pracujący na 1000 ludności.

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Udział osób pracujących w mieście Włocławek jest wyższy (28,6%) w odniesieniu do kraju (22,4%) oraz województwa (21%). Najwyższy poziom wskaźnika wyróżnia miasta Kalisz (30,6%), Tarnów (36,8%) oraz Płock (37,3%), natomiast w pozostałych miastach wskaźnik oscyluje w granicach 22%.

Wykres 36. Udział osób pracujących we Włocławku na tle innych miast

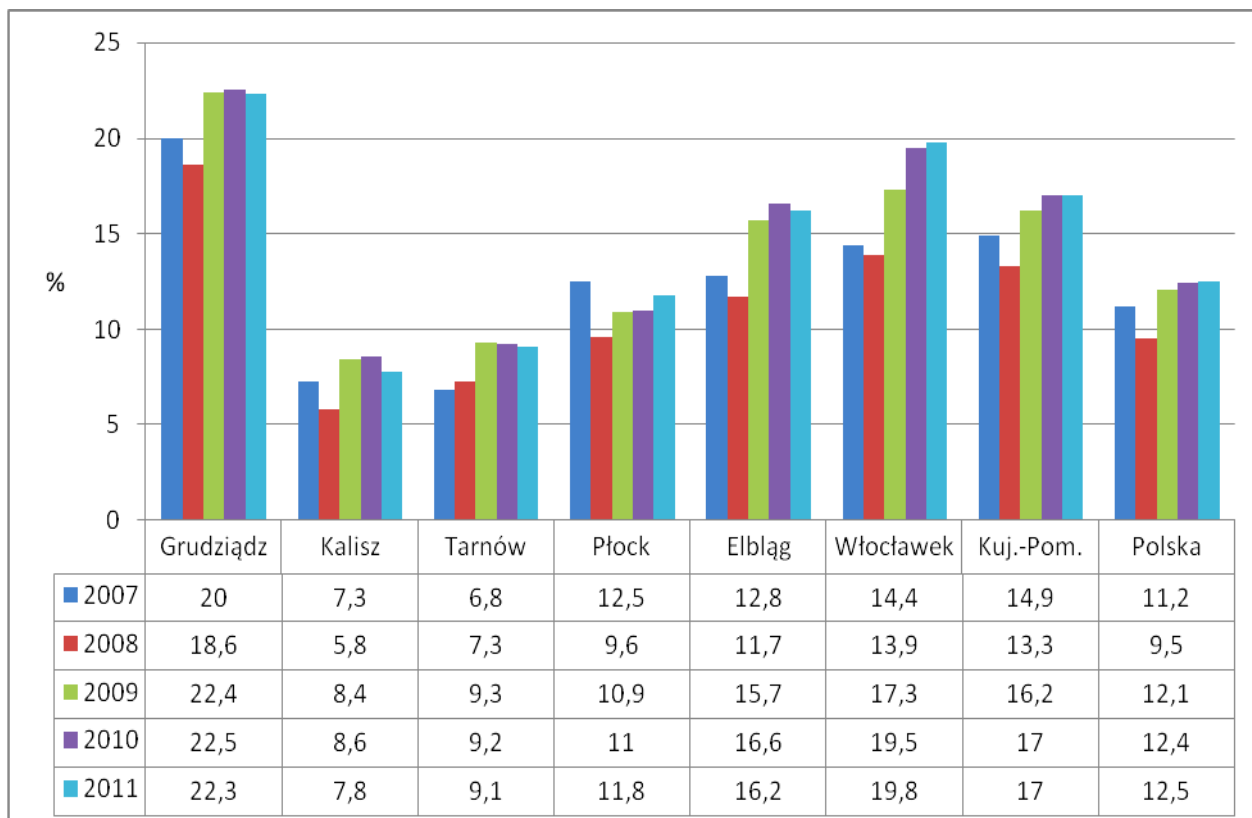

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Zjawisko bezrobocia w szerszej skali na terenie kraju zaistniało od 1990 roku, tj. od momentu rozpoczęcia transformacji systemowej. Wskaźnik stopy bezrobocia na terenie miasta Włocławka w 2011 roku wynosił 19,8% i był najwyższy na przestrzeni lat 2007-2011. Na koniec roku 2011 stopa bezrobocia rejestrowanego dla całego województwa kujawsko-pomorskiego wynosiła 17%, natomiast dla kraju 12,5%. Niezmiennie od lat jest to dużo więcej niż w dwóch największych miastach województwa – Bydgoszczy (7,9%) i Toruniu (8,1%).

Tymczasem w porównaniu do innych miast zbliżonej wielkości Włocławek odnotowywał znacznie wyższą stopę bezrobocia w latach 2007-2011 niż Kalisz (7,8% w 2011 r.), Tarnów (9,1%) i Elbląg (16,2%). Ponadto w Płocku stopa bezrobocia ulegała wahaniom ostatecznie odnotowując spadek do poziomu 11,8% w 2011 roku. Zdecydowanie najwyższy poziom bezrobocia charakteryzuje Grudziądz, który w 2011 r. przekroczył wartość 22%.

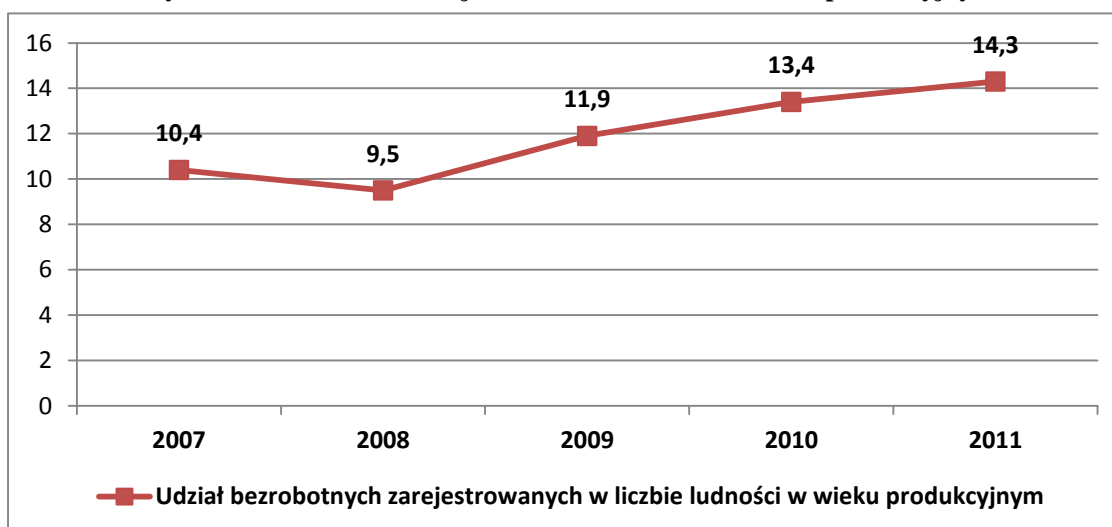
Wykres 37. Stopa bezrobocia rejestrowanego we Włocławku na tle innych miast.

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wraz ze wzrostem bezrobocia we Włocławku w badanym okresie lat proporcjonalnie zwiększał się także udział osób zarejestrowanych jako bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym.

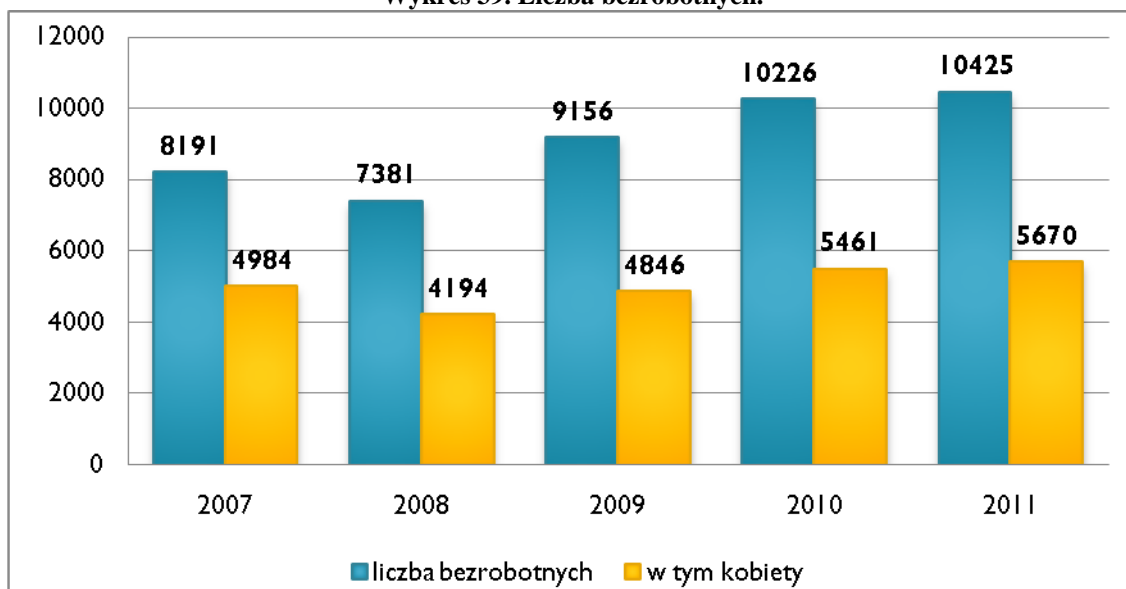
Wykres 38. Bezrobotni zarejestrowani do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włocławku na koniec 2011 roku wynosiła 10 425 osób, z czego 5 670 stanowiło kobiety, co w porównaniu do 2007 roku dało znaczny wzrost, tj. o 27,3%, w tym kobiety o 13,8%.

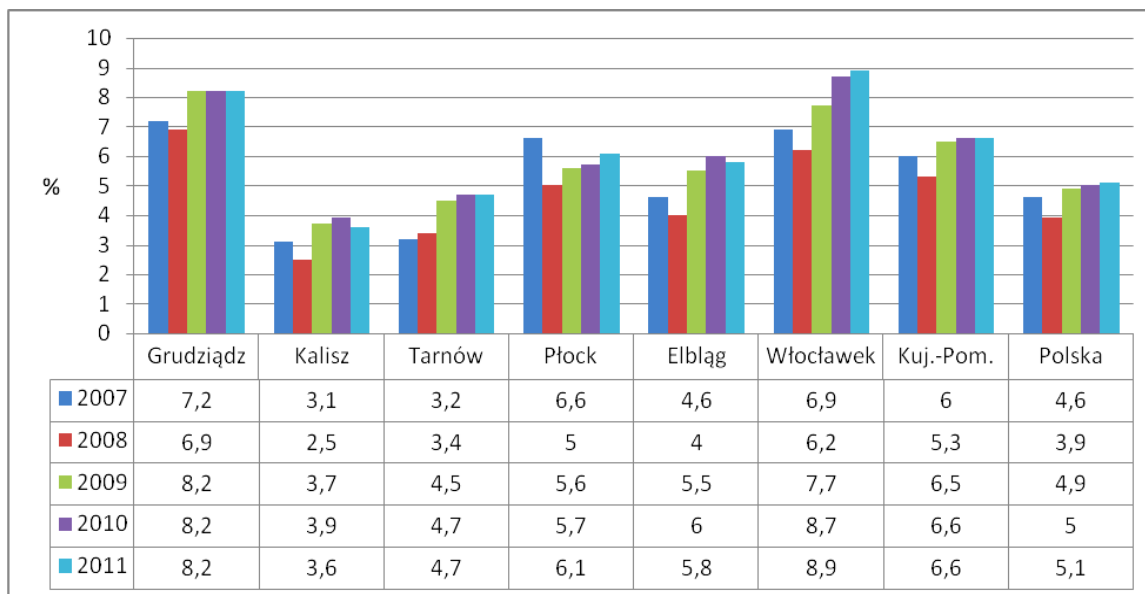
Wykres 39. Liczba bezrobotnych.

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza liczby bezrobotnych we Włocławku na tle innych dużych ośrodków w kraju pokazuje, iż kwestia pozostawania bez pracy w badanym okresie nasila się z roku na rok. W ciągu analizowanego okresu czasu udział osób bezrobotnych we Włocławku i Grudziądzu był największy, przekraczał 8%, i był wyższy niż w województwie kujawsko-pomorskim (6,6%) oraz w kraju (5,1%). Niewielka różnica w omawianym wskaźniku na przestrzeni lat miała miejsce w Kaliszu (3,1% – 2007r., 3,6% - 2011r.). Podczas gdy, jako jedyny w tej grupie, Płock odnotował spadek udziału osób bezrobotnych z 6,6% w 2007 roku do 6,1% w 2011 roku.

Wykres 40. Udział osób bezrobotnych we Włocławku na tle innych miast

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Przeważającej grupie zarejestrowanych bezrobotnych nie przysługuje prawo do pobierania zasiłku. Największy wzrost liczby tych osób nastąpił w 2010 roku i wyniósł 9 181 przy 6 926 osobach w 2007 roku.

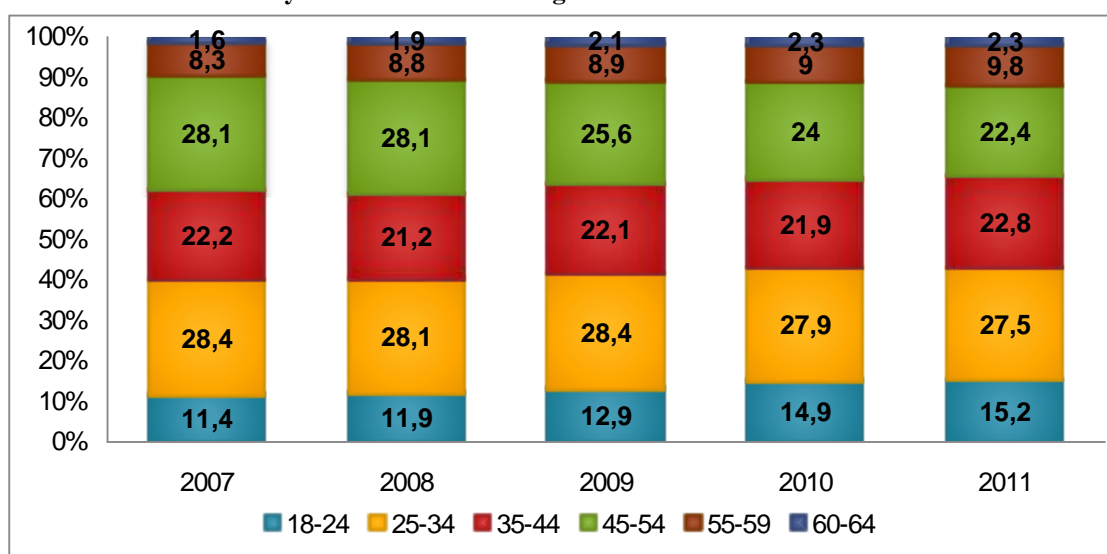
Tabela 27. Bezrobotni bez prawa do pobierania zasiłku

	2007	2008	2009	2010	2011
Bezrobotni ogółem	8 191	7 381	9 156	10 226	10 425
w tym:					
bez prawa do zasiłku	6 926	6 401	7 952	9 181	8 924
udział w %	84,6	86,7	86,8	89,8	85,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Istotnym zagadnieniem jest struktura wiekowa oraz wykształcenie osób bezrobotnych.

Wykres 41. Bezrobotni wg wieku w latach 2007-2011.

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

Jak wynika z danych zawartych na wykresie nr 41 niepokojącym jest fakt, że bezrobotna grupa ludzi młodych, w wieku od 18-34 lat, stanowi około 42% ogółu bezrobotnych (w latach 2007 – 2011 nastąpił wzrost o 2,9%). Z danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku wynika, iż największą grupą bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej, nie posiadający jeszcze doświadczenia zawodowego.

Tabela 28. Struktura bezrobotnych w wieku do 25 lat

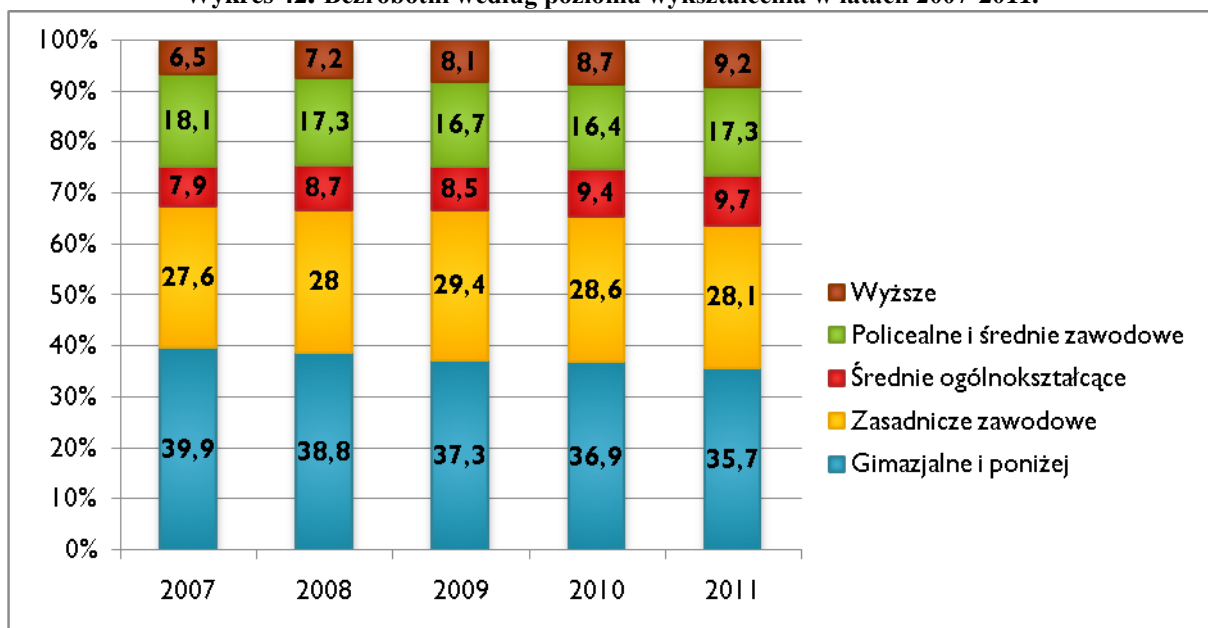
Lata	Bezrobotni w wieku do 25 lat					
	ogółem	%	w tym kobiety		udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym lub niższym	
			ogółem	%	ogółem	%
2007	935	11,4	602	64,3	491	52,5
2008	884	12,0	526	59,5	420	47,5
2009	1176	12,8	624	53,1	605	51,4
2010	1521	14,9	812	53,4	836	54,9
2011	1576	15,1	801	50,8	881	55,9

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

Wśród osób bezrobotnych do 25 roku życia, których liczba od 2007 r. wzrosła o ponad 68% w stosunku do 2011 r., większość stanowią kobiety, jednak ich udział w ogólnej liczbie sukcesywnie i znacząco spada. W 2007 r. 64,3% najmłodszej grupy bezrobotnych stanowiły kobiety, zaś w 2011 r. było to już tylko 50,8%. Odnotowano zatem spadek w tym zakresie o ponad 1/5. Rośnie natomiast liczba osób z niskim wykształceniem, tj. zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym, jednak wzrost ten jest powolny, choć stabilny i wyniósł na przestrzeni badanych lat ok. 6,5%.

Udział osób bezrobotnych wszystkich grup wiekowych posiadających niski poziom wykształcenia i mały staż pracy w strukturze bezrobocia w 2011 r. wynosił około 64% i zmniejszył się od 2007 roku o 3,7%. Niepokojącym zjawiskiem jest rosnący odsetek osób z wykształceniem wyższym, który na przestrzeni lat wzrósł o 2,7%.

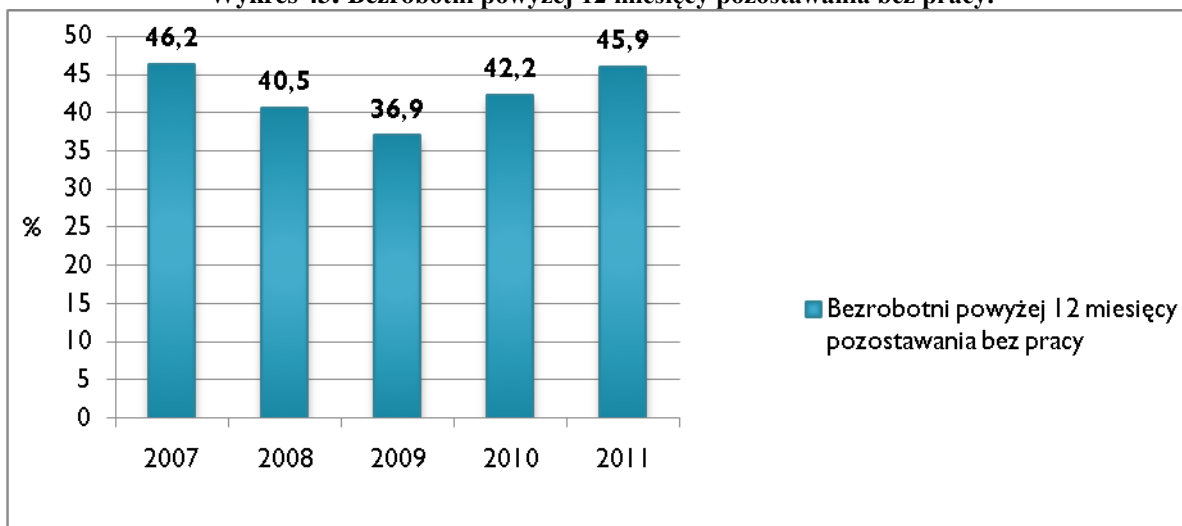
Wykres 42. Bezrobotni według poziomu wykształcenia w latach 2007-2011.

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

Analizując strukturę bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w latach 2007 – 2011 stwierdza się, że najliczniejszą grupą są osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy, które stanowią średnio około 42,3% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w danym roku.

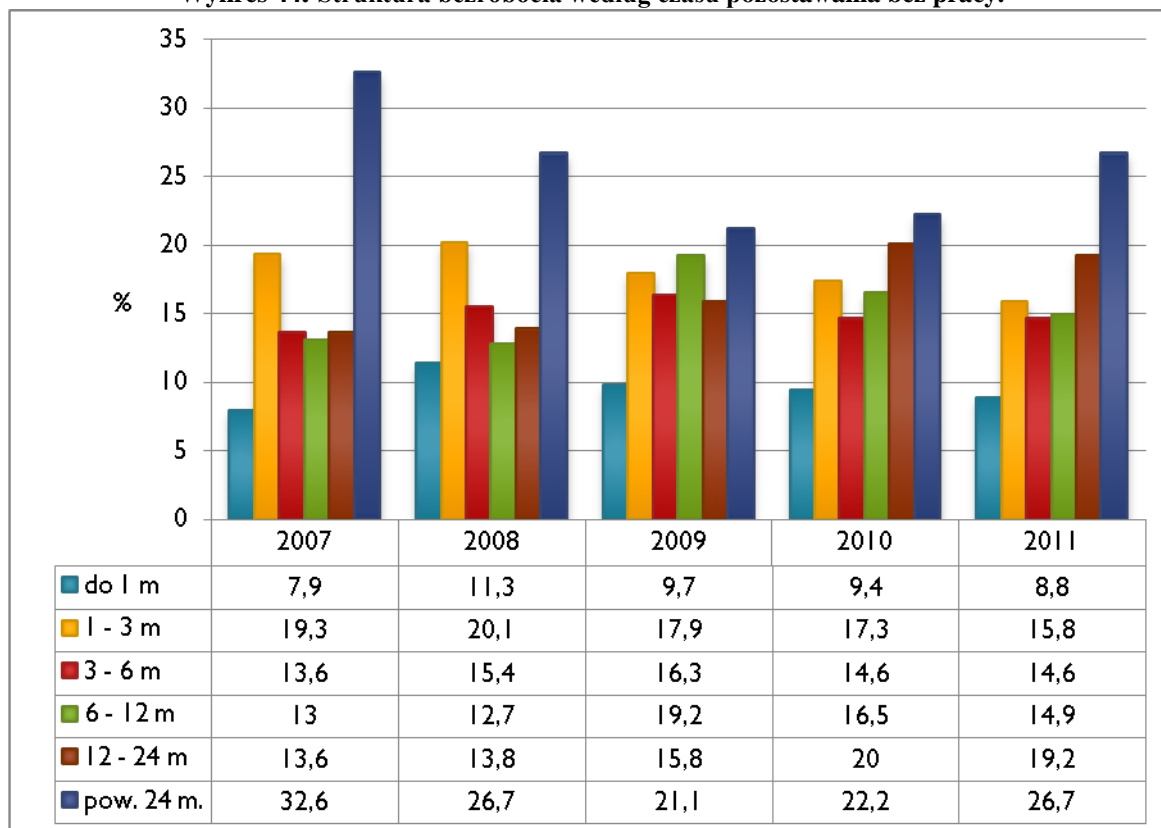
Wykres 43. Bezrobotni powyżej 12 miesięcy pozostawania bez pracy.

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

Wśród osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy największy udział mają osoby niepracujące co najmniej 24 miesiące. W 2007 roku 71 % długotrwale bezrobotnych stanowiła grupa pozostająca bez pracy ponad 2 lata, natomiast w roku 2011 wskaźnik ten wyniósł 58%.

Wykres 44. Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy.

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

W grupie długotrwale bezrobotnych największy udział mają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym, który oscyluje w granicy 70%.

Tabela 29. Struktura osób długotrwale bezrobotnych.

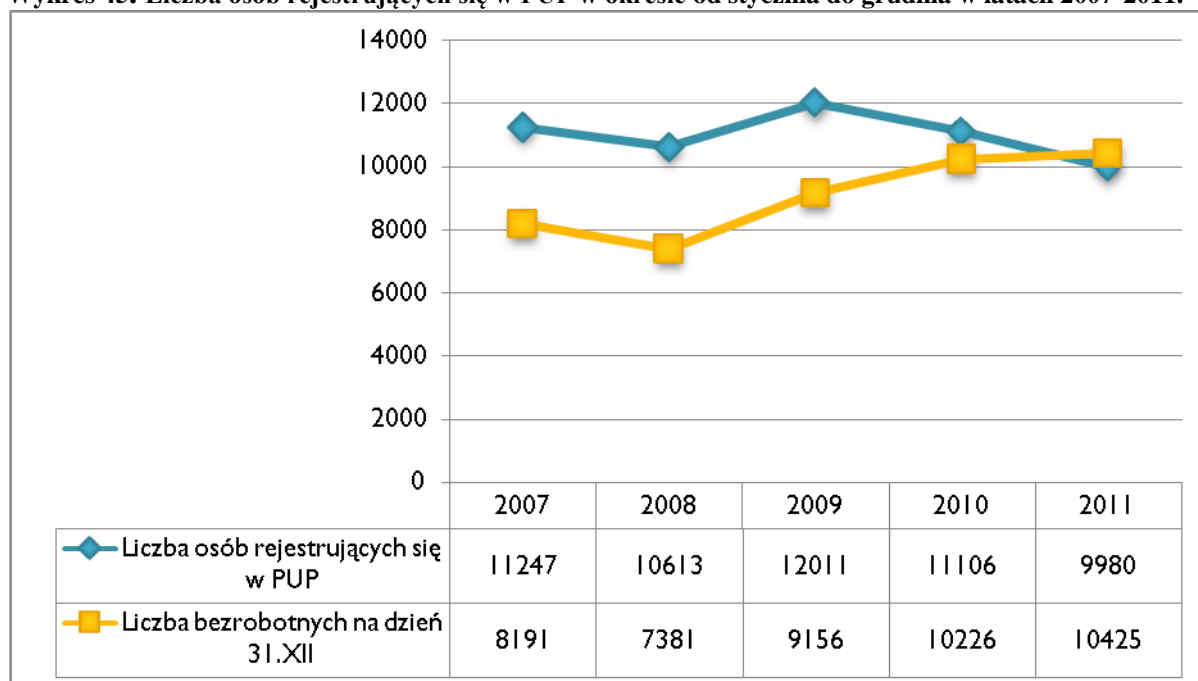
Lata	Długotrwale bezrobotni					
	ogółem	%	w tym kobiety		udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym lub niższym	
			ogółem	%	ogółem	%
2007	5 529	67,5	3 511	63,5	4 021	72,7
2008	4 531	61,4	2 740	60,5	4 928	66,7
2009	5 175	56,5	3 090	59,7	3 756	72,6
2010	6 168	60	3 508	56,9	4 430	71,8
2011	6 719	64,5	3 885	57,8	4 676	69,6

Źródło: Opracowanie i wyliczenia własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

W latach 2007-2010 liczba osób rejestrujących się w Powiatowym Urzędzie Pracy w okresie od stycznia do grudnia danego roku przekraczała liczbę osób mających status

bezrobotnego na dzień 31 grudnia. W 2011 powyższa tendencja uległa zmianie i liczba bezrobotnych na dzień 31 grudnia danego roku przekroczyła liczbę osób rejestrujących się.

Wykres 45. Liczba osób rejestrujących się w PUP w okresie od stycznia do grudnia w latach 2007-2011.

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

W badanym okresie do Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku wpłynęły informacje z 29 zakładów pracy, których siedziby mieszczą się we Włocławku, o konieczności dokonania redukcji kadry pracowniczej. Zwolnienia objęły łącznie 1 298 osób.

Tabela 30. Redukcja kadry pracowniczej w latach 2007 – 2011

Lata	2007	2008	2009	2010	2011	Razem
Liczba zakładów pracy	2	2	11	5	9	29
Liczba osób zgłoszonych do zwolnienia	42	251	621	108	276	1 298

Źródło: Opracowanie i obliczenia własne na podstawie danych PUP we Włocławku

Przyczyny podjęcia decyzji o redukcji kadry pracowniczej to przede wszystkim: sytuacja ekonomiczną przedsiębiorstw, likwidacja zakładu lub miejsca pracy, przeniesienie linii produkcyjnej do innego zakładu oraz zmiany organizacyjne firmy.

Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP Włocławek w końcu grudnia 2007 roku wynosiła 418 osób, 2008 – 481, 2009 – 543, 2010 – 571, 2011 – 564.

W okresie od stycznia do grudnia 2007 roku Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku dysponował ogółem 203 wolnymi miejscami pracy dla osób niepełnosprawnych, 2008 – 127, 2009 – 91, 2010 – 161, 2011 – 146.

W opisywanej grupie ofert w analizowanym wieloleciu Urząd Pracy dysponował wolnymi miejscami pracy dla osób niepełnosprawnych na następujące stanowiska: szwaczka, pracownik ochrony, sprzątaczką, preser tworzyw sztucznych, obsługa wózka widłowego, pomoc kuchenna, dozorca, pracownik gospodarczy, portier, pracownik biurowy, szlifierz

szkła, informatyk, sprzedawca, operator maszyn, sekretarka, pracownik magazynowy, kierowca, pracownik administracyjny, kasjer, pokojowa, mechanik maszyn, tokarz, frezer, magazynier, malarz – piaskarz, strażnik, koordynator, kontroler jakości.

Do zakładów najczęściej zgłaszających wolne miejsca pracy zaliczają się m.in.: Zakłady Wytwórcze „CHEKO” Sp. z o.o. - Włocławek, Odzieżowo Metalowa Spółdzielnia Inwalidów - Włocławek, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „LUMAC” Sp. z o.o. – Kowal, Przedsiębiorstwo Prywatne „PAMELA” Dariusz Ślufiński - Włocławek, Agencja Detektywistyczna Ochrony Osób i Mienia „CERBER” J.M. Harmaciński, J.G. Popiołek - Włocławek, Kujawska Fabryka Maszyn Rolniczych „KRUKOWIAK” Janusz Borkowski – Brześć Kujawski, Agencja Detektywistyczna Biuro Ochrony Osób i Mienia „PATRONUS” Jan Klimecki- Włocławek, Zakład Pracy Chronionej Biuro Ochrony Osób i Mienia „ARGUS” – Włocławek, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „EKO – PACKERS” Zbigniew Ciurski, BRÜGMAN POLSKA Sp. z o.o. – Włocławek, Zakład Pracy Chronionej EMIR Sp. z o.o. – Włocławek.

Największa liczba ofert zgłoszona była w 2007 r. - 6 459 propozycji pracy, i systematycznie malała w analizowanym okresie czasowym. W 2011 r. zgłoszonych ofert było już o 2/3 mniej, tylko 2 070.

W analizowanym okresie dzięki środkom finansowym Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wspierającym i przeznaczonym na programy przeciwdziałania i łagodzenia skutków bezrobocia, do których zaliczają się m.in. prace interwencyjne, roboty publiczne, wyposażenie - doposażenie stanowisk pracy, staż zawodowy, przygotowanie zawodowe czy prace społecznie użyteczne i są skierowane do określonych grup ryzyka, Urząd Pracy posiadał w dyspozycji określoną liczbę wolnych miejsc pracy, określonych jako miejsca pracy subsydiowane przez Powiatowy Urząd Pracy w stosunku do wszystkich zgłoszonych w opisywanym okresie ofert pracy.

Tabela 31. Liczba ofert pracy

Lata	liczba ofert pracy	liczba osób, które podjęły pracę	liczba miejsc pracy subsydiowanych przez PUP	udział miejsc pracy subsydiowanych przez PUP w stosunku do liczby ofert pracy ogółem (w %)
2007	6 459	4 707	2 635	41
2008	4 649	3 771	2 523	54,3
2009	3 854	3 451	2 587	67,1
2010	3 545	3 871	2 217	62,5
2011	2 070	4 026	631	30,5

Źródło: Opracowanie i obliczenia własne na podstawie danych PUP we Włocławku

Najwięcej ofert pracy wpłynęło na stanowiska: spawacz, cieśla, stolarz meblowy, elektryk, murarz, malarz, szwaczka, sprzedawca, księgowy, magazynier, fryzjer, kierowca, kucharz, przedstawiciel handlowy, elektryk, kierownik budowy, operator sprzętu do robót ziemnych.

Najmniejsza liczba ofert pracy dotyczyła m.in. stanowisk: pielęgniarka, instruktor nauki jazdy, tłumacz języka obcego, grafik komputerowy, sekretarka, pracownik biurowy, kosmetyczka, sprzętaczką, fizjoterapeuta, nauczyciele różnych specjalności, pomoc kuchenna, kurier, osoba do wykładania towarów, technolog żywienia, masażysta, ekonomista, psycholog, dziennikarz, operator wózka widłowego, robotnik drogowy, automatyk.

Najtrudniejsze do realizacji były oferty przeznaczone dla osób w zawodach: kosmetyczka, nauczyciel przedmiotów zawodowych, kucharz, stolarz, pielęgniarka, monter systemów alarmowych, fizjoterapeuta, inżynier budownictwa, kierownik budowy, fryzjer, lakiernik samochodowy, diagnosta samochodowy, mechanik samochodowy, elektromechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, inżynier energetyk, technolog żywienia.

Trudności w ich realizacji wynikały z rozbieżności wymagań stawianych przez pracodawców w stosunku do potencjalnych kandydatów np. zbyt niskie kwalifikacje czy brak doświadczenia zawodowego. Ponadto pracodawcy coraz częściej preferują umiejętności wykonywania pracy w różnych zawodach na jednym stanowisku, czyli chętnie widziane są osoby wcześniej wykonujące pracę w różnych zawodach.

Elementem, który daje możliwość stawiania wysokich wymagań przez pracodawców jest duża liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, dlatego też pracodawcy mają możliwość dużego wyboru spośród osób gotowych do podjęcia jakiegokolwiek zatrudnienia, nawet niezgodnego z ich kwalifikacjami czy oczekiwaniami. Należy również podkreślić, iż fakt rosnącego zjawiska migracji zarobkowej zaczyna zmieniać obraz rynku pracy, jest to proces długoterminowy dlatego efekty i odzwierciedlenie zależności wymagań pracodawców od ilości osób bezrobotnych posiadających określone kwalifikacje ulegają zmianie.

8. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe we Włocławku w latach 2007-2011, biorąc pod uwagę liczbę mieszkań, liczbę izb oraz powierzchnię użytkową mieszkań, utrzymują się prawie na niezmiennym poziomie. Liczba mieszkań od 2007 roku do 2011 roku wzrosła o 1 421, tj. o 3,2%, a powierzchnia użytkowa o 138 317 m², tj. o 5,7% – Tabela 32, co ma swoje odzwierciedlenie w prawie niezmiennym średnim poziomie powierzchni jednego mieszkania oraz w przeliczeniu powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę.

Tabela 32. Zasoby mieszkaniowe we Włocławku

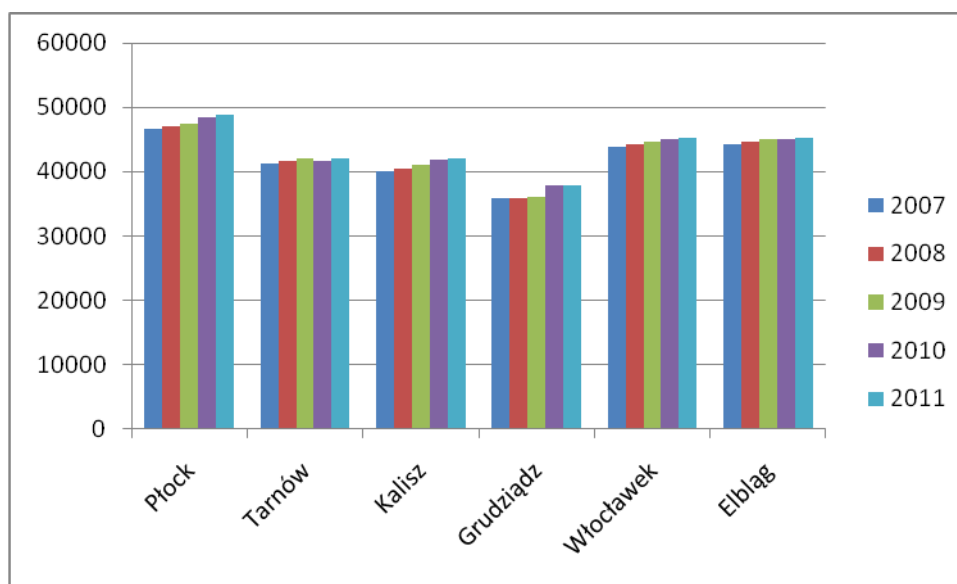
Lata	Zasoby mieszkaniowe ogółem			w tym gminy			
				komunalne		socjalne	
	liczba mieszkań	liczba izb	powierzchnia użytkowa (m ²)	liczba mieszkań	powierzchnia użytkowa (m ²)	liczba mieszkań	powierzchnia użytkowa (m ²)
2007	43 880	147 017	2 392 199	4 654	195 405	155	4 587
2008	44 159	148 072	2 413 676	4 357	182 586	169	4 940
2009	44 589	149 442	2 444 040	4 031	166 979	219	7 007
2010	45 104	153 609	2 514 725	4 195	174 719	132	4 210
2011	45 301	154 327	2 530 516	4 369	161 788	132	4 268

Źródło: GUS i Wydział Gospodarki Mieniem Komunalnym UMW

Od roku 2011 zasobem komunalnym Gminy Miasta Włocławek zarządza Administracja Zasobów Mieszkaniowych będąca jednostką organizacyjną Gminy Miasta Włocławek (Uchwałą nr XXXVI/103/2013 Rady Miasta Włocławek z dnia 23 września 2013 zmieniającą uchwałę w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pn. Administracja Zasobów Mieszkaniowych, nazwa jednostki budżetowej otrzymała brzmienie: Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku). Przed rokiem 2011 zasobem komunalnym miasta zarządzała Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością „Zarządzanie i Obrót Nieruchomościami ZARZĄDCA”. Po przejęciu zarządu nad zasobem komunalnym miasta, AZM przeprowadziło weryfikację powierzonego mienia, po której wykazano faktyczną liczbę lokali mieszkalnych.

Z analizy porównawczej danych dla analizowanych miast dostępnych za okres 2007-2010 wynika, iż liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych w poszczególnych latach kształtowała się na wyrównanym poziomie -Wykres 46.

Wykres 46. Zasoby mieszkaniowe we Włocławku na tle innych miast

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wśród miast największą liczbą mieszkań, a co za tym idzie, również liczbą izb oraz powierzchnią użytkową mieszkań wyróżnia się Płock, następnie Elbląg oraz Włocławek - Tabela 33.

Tabela 33. Liczba mieszkań, izb, powierzchnia użytkowa mieszkań na tle innych miast

Liczba mieszkań					
	2007	2008	2009	2010	2011
Płock	46 659	47 049	47 521	48 490	48 789
Tarnów	41 183	41 575	41 967	41 673	42 055
Kalisz	40 047	40 533	41 116	41 781	42 078
Grudziądz	35 792	35 876	36 079	37 804	37 934
Włocławek	43 880	44 159	44 589	45 104	45 301
Elbląg	44 337	44 657	45 016	44 952	45 188
Liczba izb					
Płock	163 377	164 852	166 495	170 915	172 037
Tarnów	146 494	148 162	149 735	149 152	150 652
Kalisz	137 270	139 175	141 176	143 178	144 283
Grudziądz	122 915	123 419	124 191	129 589	130 185
Włocławek	147 017	148 072	149 442	153 609	154 327
Elbląg	153 635	154 798	156 001	155 896	156 729
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)					
Płock	2 705 971	2 735 815	2 772 031	2 835 445	2 860 668
Tarnów	2 538 315	2 575 667	2 610 157	2 598 725	2 631 864
Kalisz	2 462 018	2 496 192	2 538 974	2 581 937	2 605 142
Grudziądz	2 001 827	2 014 671	2 032 295	2 133 261	2 147 011
Włocławek	2 392 199	2 413 676	2 444 040	2 514 725	2 530 516
Elbląg	2 539 449	2 566 413	2 592 664	2 574 493	2 595 535

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Biorąc pod uwagę liczbę osób zameldowanych w danym mieście oraz wskaźnik dostępnych mieszkań można powiedzieć, iż we wszystkich sześciu ośrodkach na jeden lokal mieszkalny przypada średnio 3,7 osoby.

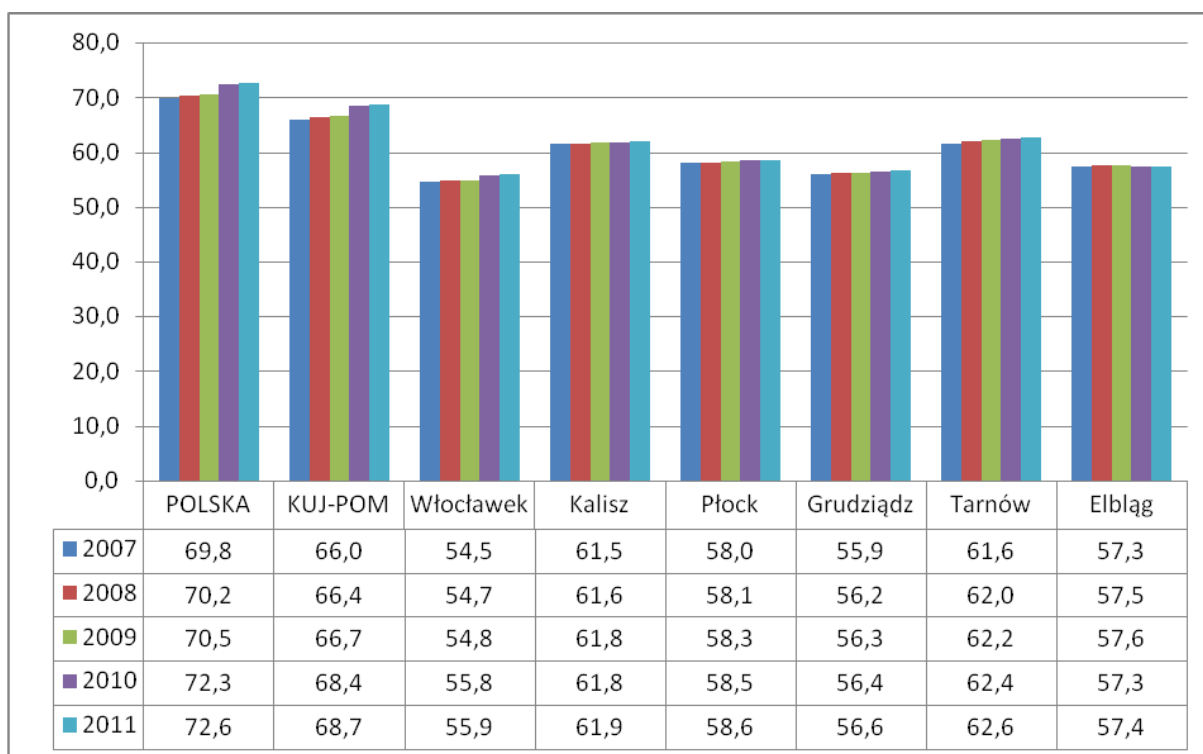
Niewielkie zmiany poziomu liczby mieszkań oraz powierzchni użytkowej mają swoje odzwierciedlenie w prawie niezmiennym średnim poziomie powierzchni mieszkania (

Wykres 47) oraz w przeliczeniu powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę (Wykres 48).

Widoczna jest znaczna różnica w poziomie przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w wybranych miastach w stosunku do Polski i Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Kraj wyróżnia się wysoką, przekraczającą 72m^2 , wartością wskaźnika, natomiast w województwie wskaźnik osiąga wartość $68,7\text{m}^2$. Analizując miasta, powierzchnia użytkowa mieszkania, przekraczająca 61m^2 , odnotowana została w oraz Kaliszu. Dla pozostałych miast wskaźnik nie przekracza $58,6\text{m}^2$, przy czym wartość osiągnął we Włocławku i wynosi mniej niż $55,9\text{m}^2$ -

Wykres 47 .

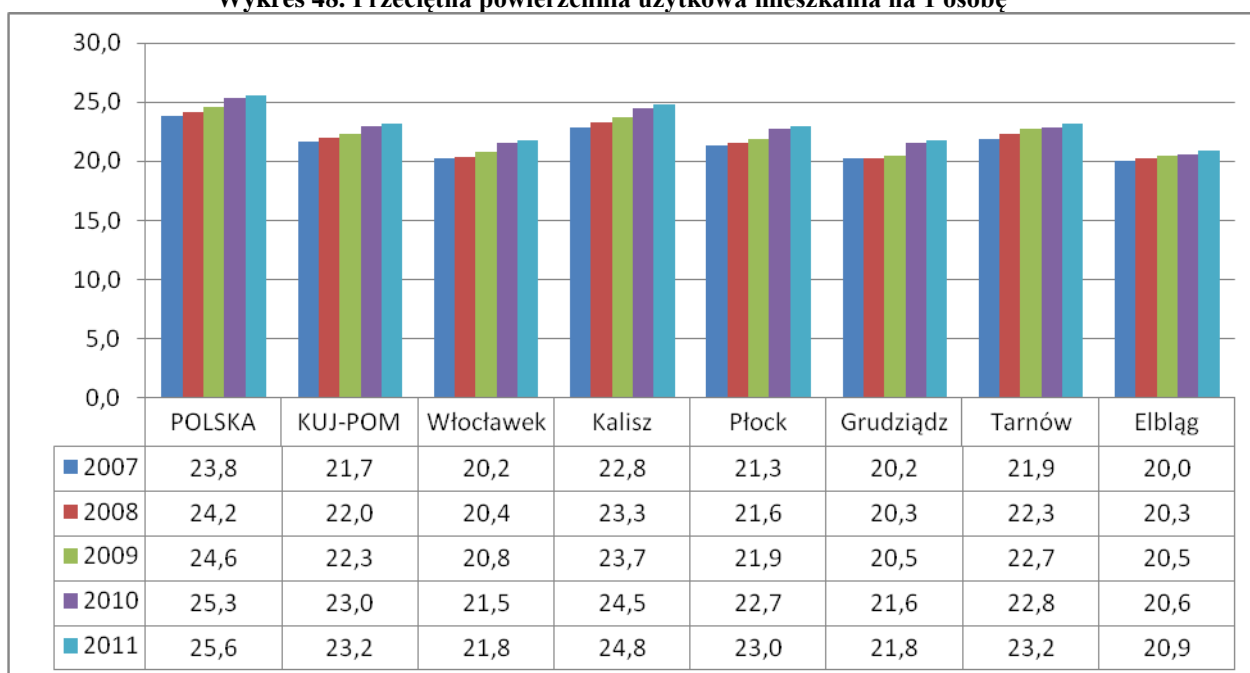
Wykres 47. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Podobnie sytuacja wygląda analizując przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę, gdzie dla kraju wskaźnik osiąga wartość 25,6m². W województwie kujawsko-pomorskim wskaźnik wynosi 23,2m², aczkolwiek w Kaliszu przekroczył 24m². Najniższa wartość przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę została odnotowana w Elblągu (20,9m²) - Wykres 48.

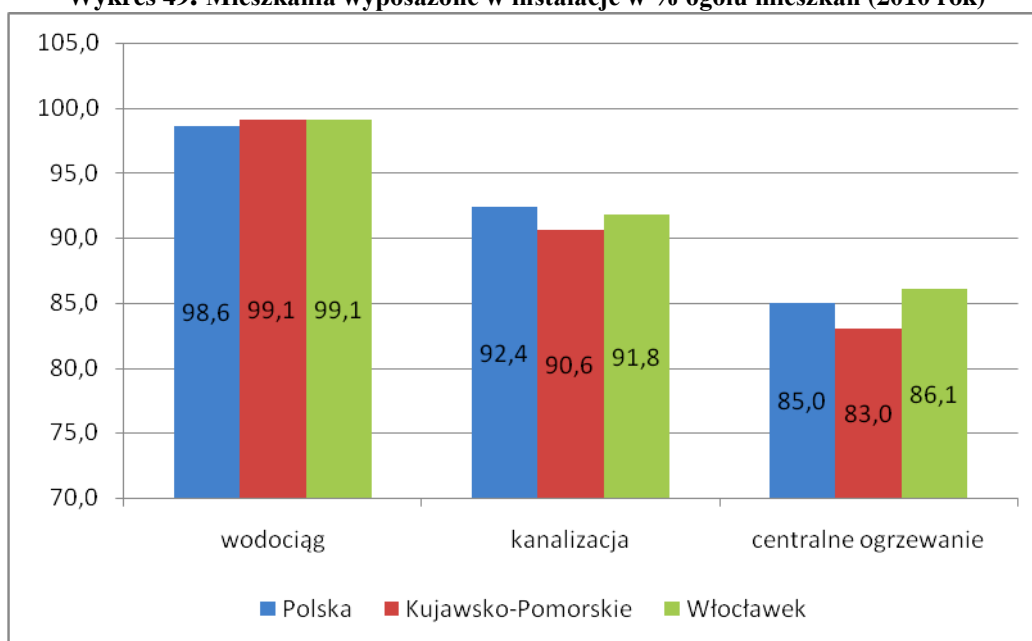
Wykres 48. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Na standard życia mieszkańców wpływa wyposażenie mieszkań w instalacje: wodociągową, kanalizacyjną i centralnego ogrzewania. Poziom wyposażenia mieszkań w sieć wodociągową w województwie kujawsko-pomorskim i w mieście Włocławek jest na tym samym poziomie i wynosi 99,1%, natomiast w kraju przedmiotowa wartość jest niższa (98,6%). Analizując dostępność mieszkań do sieci kanalizacyjnej należy zauważyć, iż Włocławek ma mniejszy odsetek mieszkań wyposażonych w sieć kanalizacyjną niż w kraju, ale większy niż w województwie. Udział mieszkań wyposażonych w instalacje centralnego ogrzewania w mieście Włocławek jest większy niż w kraju i województwie - Wykres 49.

Wykres 49. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań (2010 rok)

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

W analizowanym okresie czasowym znaczna liczba zamieszkujących zasoby komunalne nie uiszczala opłat z tego tytułu. W 2007 roku udział tego typu mieszkań stanowił 41,6 % ogółu mieszkań komunalnych a w 2010 nawet 69,8 %, z czego 44,8 % stanowiły mieszkania z zaległościami ponad 3 miesiące - Tabela 34.

Tabela 34. Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Ogółem:					
l-ba mieszkań z zaległościami	2 000	3 099	2 037	3 021	2 429
udział w %	41,6	68,5	47,0	69,8	54,0
w tym ponad 3 mies.	1 527	1 813	1 633	1 937	1 571
udział w %	31,8	40,1	38,4	44,8	34,9
wysokość zaległości tys. zł					
- ogółem	24 964	28 163	32 668	37 801	45 037
w tym ponad 3 mies.	24 331	27 511	31 953	37 264	40 121

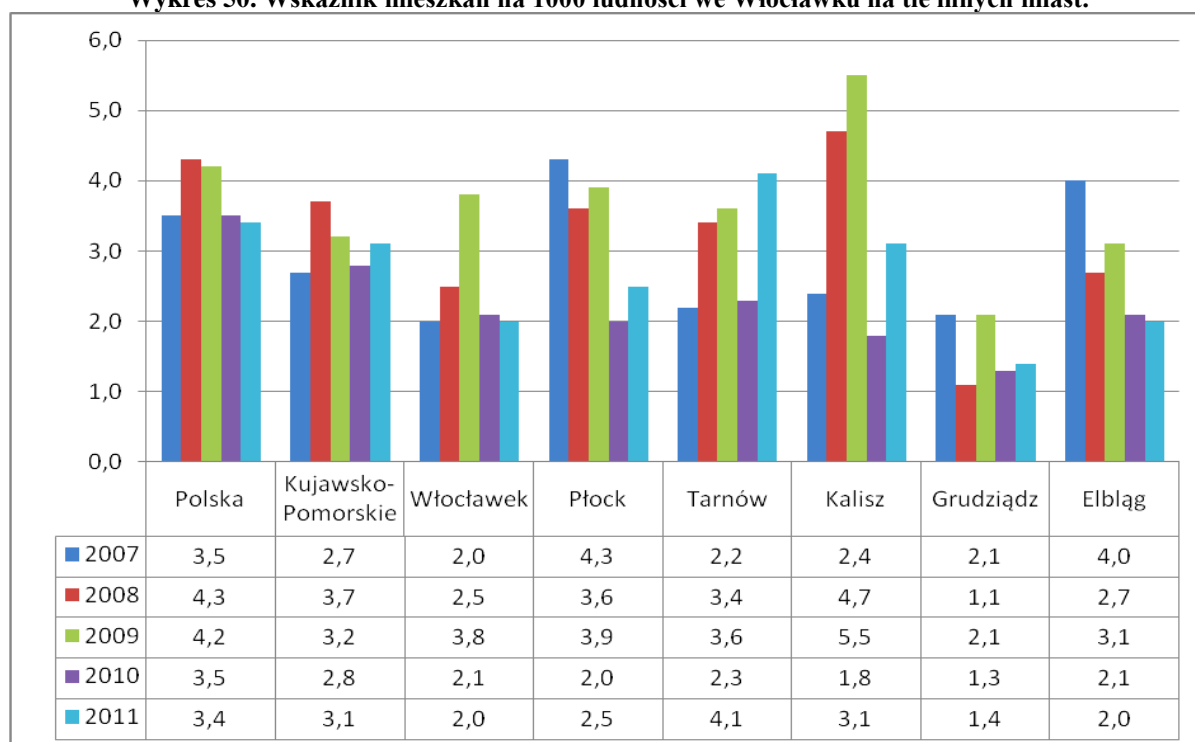
Źródło: Wydział Gospodarki Mieniem Komunalnym UMW

Wysokość zaległości jest znacząca dla budżetu miasta i w 2011 roku wynosiła ponad 45 mln zł.

Aktualnie we Włocławku na przydział lokalu komunalnego i socjalnego oczekuje około 1 600 rodzin.

Analizując wskaźnik mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności, zauważamy iż zarówno w kraju, województwie, jak i w większości miast rok 2008 i 2009 wyróżniały się wysokim poziomem wskaźnika. Najwyższą wartość odnotowano w 2009 roku w Kaliszu (5,5 mieszkania na 1000 ludności). Na przestrzeni lat najmniej mieszkań oddano do użytku w Grudziądzu oraz Włocławku - Wykres 50.

Wykres 50. Wskaźnik mieszkań na 1000 ludności we Włocławku na tle innych miast.

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba mieszkań oddawanych do użytkowania (oraz ich powierzchnie) we Włocławku w ostatnich kilku latach była zróżnicowana zarówno ogółem, jak i w poszczególnych typach własności –Tabela 35.

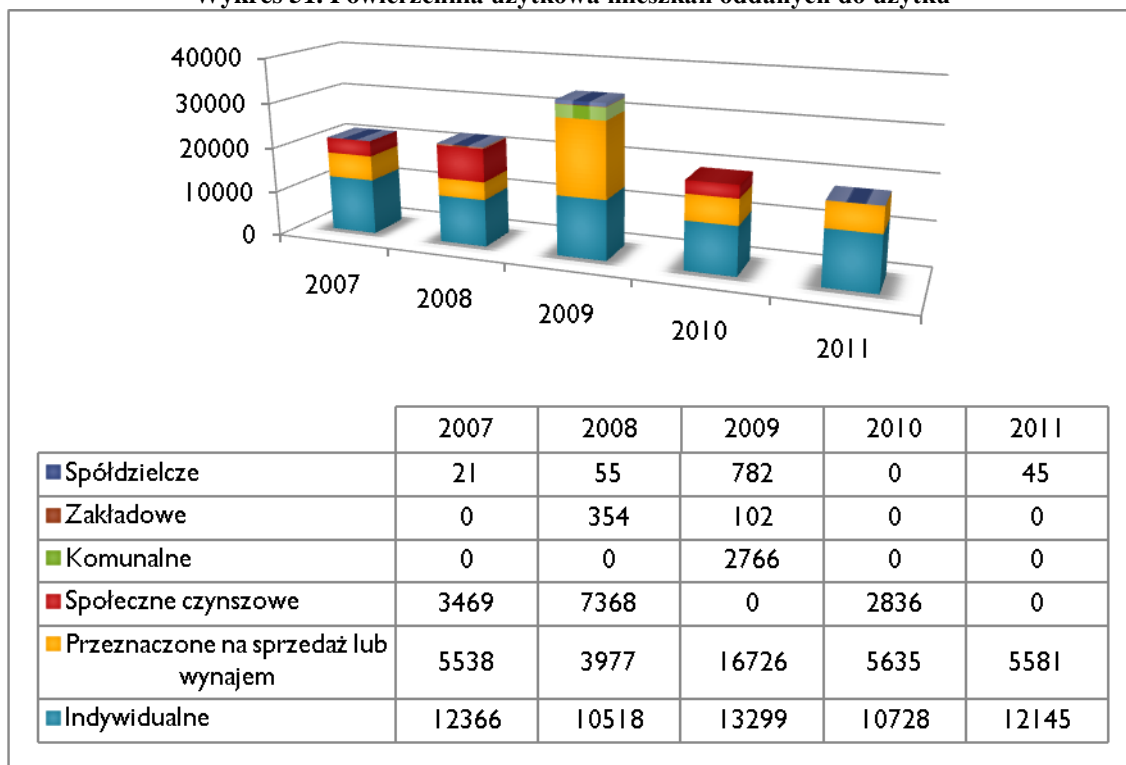
Tabela 35. Mieszkania oddane do użytku we Włocławku

Lata	Liczba mieszkań					Razem
	2007	2008	2009	2010	2011	
ogółem	241	297	447	244	234	1463
spółdzielcze	1	2	11	0	1	15
zakładowe	0	1	1	0	0	2
komunalne	0	0	66	0	0	66
społeczne	68	144	0	54	0	266
przeznaczone pod sprzedaż lub wynajem	88	73	284	109	94	648
indywidualne	84	77	85	81	139	466

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Największą liczbę mieszkań, wynoszącą 30% mieszkań oddanych do użytku w analizowanym okresie, oddano w 2009 roku, z czego 63%, stanowiły mieszkania przeznaczone pod sprzedaż lub wynajem. Jednocześnie w tym samym roku oddano największą liczbę mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (4 mieszkania). W pozostałych latach wskaźnik wynosił 2 mieszkania na 1000 osób.

Wykres 51. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W analizowanym okresie wśród mieszkań oddanych do użytku największą powierzchnią użytkową charakteryzowały się mieszkania indywidualne, których udział w 2007 roku wyniósł 57,8% ulegając spadkowi w następnych latach, aby w 2011 roku osiągnąć poziom 68,3%. Na uwagę zasługuje również rynek mieszkań przeznaczonych na sprzedaż, gdzie udział powierzchni użytkowej z 25,8% w 2007 roku osiągnął 31,4% w 2011 roku, odnotowując najwyższą wartość w 2009 roku na poziomie 49,6%.

Liczba budynków w nowym budownictwie oddanym do użytku na przestrzeni analizowanych lat była zróżnicowana, podobnie jak liczba budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (np. przemysłowych, transportu i łączności, handlowo-usługowych, biurowych) - Tabela 36.

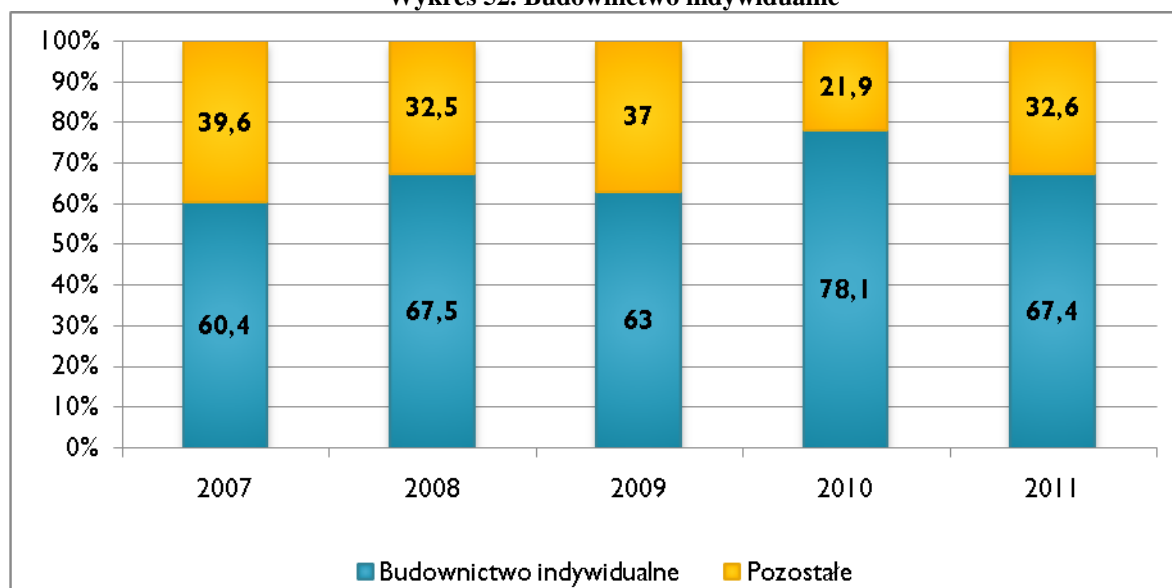
Tabela 36. Budynki oddane do użytku.

Lata	Budynki nowe oddane do użytku ogółem					w tym budownictwo indywidualne		
	liczba budynków			powierzchnia użytkowa		ogółem l-ba budynków	w tym mieszkalne	udział budynków mieszkalnych
	ogółem	mieszkalne	niemieszkalne	mieszkalne (m ²)	niemieszkalne (m ²)			
2007	182	80	102	19 691	23 048	110	64	58,2%
2008	120	71	49	20 714	27 833	81	65	80,2%
2009	138	98	40	29 773	45 507	87	65	74,7%
2010	128	65	63	16 840	9 768	100	51	51%
2011	138	67	71	14 251	1 341	93	58	62,3%
Razem	706	381	325	101 269	107 497	471	303	64,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2007 oraz 2011 roku więcej wybudowano budynków niemieszkalnych, a w pozostałych analizowanych latach przeważały budynki mieszkalne. Widoczne są różnice w powierzchni użytkowej nowych budynków, gdzie np. mimo dużego udziału budynków niemieszkalnych oddanych do użytku w 2011 roku, ich powierzchnia użytkowa wynosiła niewiele ponad 1 300m². W analizowanym okresie oddano do użytku 303 nowe budynki w budownictwie indywidualnym z 466 mieszkaniami.

Wykres 52. Budownictwo indywidualne

Źródło: Wyliczenia własne na podstawie danych GUS

W budynkach w nowym budownictwie oddanym do użytkowania przeważało budownictwo indywidualne (ponad 60%), głównie mieszkalne (powyżej 51%).

9. Bezpieczeństwo publiczne

W 2011 roku w Komendzie Miejskiej Policji we Włocławku oraz jednostkach podległych wszczęto 5 911 postępowań przygotowawczych, co w stosunku do 2007 roku daje liczbę większą o 10,5% - Tabela 37. Tylko na terenie Włocławka wszczęto 4 815 postępowań co stanowi 81,4% wszystkich wszczętych postępowań przez KMP we Włocławku. W badanym okresie czasowym liczba przestępstw wykrytych wzrosła z 3 925 w 2007 roku do 4 052 w 2011 roku. Analizując wskaźnik wykrywalności, jest on zróżnicowany w poszczególnych latach i waha się pomiędzy 59,5% w 2010 r., a 65,2% w 2008 roku.

Tabela 37. Przestępczość ogółem - miasto Włocławek i powiat włocławski

Dane ogólne	Ilość					Dyna mika 2007= 100	
	lata	2007	2008	2009	2010		2011
Wszczęte postępowania przygotowawcze		5 350	5 352	5 888	5 545	5 911	110,5
Przestępstwa stwierdzone		6 093	6 163	6 183	6 056	6 515	106,9
Przestępstwa wykryte		3 925	4 046	3 890	3 621	4 052	103,2
Wskaźnik wykrywalności		63,9%	65,2%	62,4%	59,5%	61,7%	

Źródło: opracowanie KMP we Włocławku

Na przestrzeni lat 2007-2011 najczęściej popełniono przestępstw o charakterze kryminalnym. Najwięcej odnotowano ich w roku 2009, bo aż 4 545 przestępstw. Z danych Komendy Miejskiej Policji wynika, że spada liczba przestępstw o charakterze gospodarczym. W 2007 roku odnotowano 679 tego typu zdarzeń, a w 2011 roku 507. Z kolei trzykrotnie wzrosła liczba przestępstw drogowych z 298 w roku 2007 do 932 w 2011 - Tabela 38.

Tabela 38. Liczba przestępstw wg głównych kategorii .

Kategorie przestępstw	Ilość					Dyna mika 2007= 100	
	lata	2007	2008	2009	2010		2011
Kryminalne		3 559	4 370	4 545	3 904	4 234	118,9
Gospodarcze		679	740	597	491	507	74,6
Drogowe		298	764	754	931	932	312,7

Źródło: opracowanie KMP we Włocławku

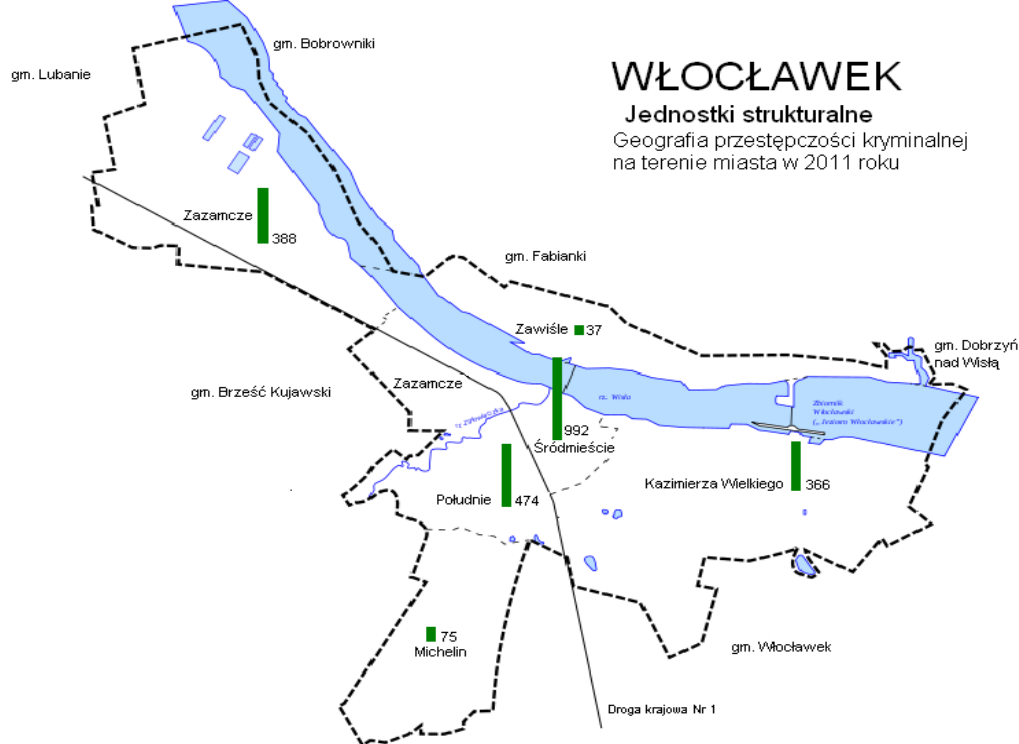
Najwięcej wykroczeń odnotowywanych jest w Śródmieściu, mimo niewielkiego spadku przestępczości w tym rejonie, z 1 144 przestępstw odnotowanych w 2007 roku do 992 w roku 2011. Z przedstawionych przez KMP danych wynika, że najbezpieczniejszą dzielnicą jest Zawisłe, a najmniej bezpieczną Śródmieście.

Tabela 39. Zagrożenie przestępczością kryminalną na terenie miasta wg dzielnic

Dzielnica	Ilość					
	lata	2007	2008	2009	2010	2011
Zazamcze		410	330	376	355	388
Śródmieście		1 144	1 052	1 100	1 106	992
Kazimierza Wielkiego		448	394	372	302	366
Południe		491	434	464	495	474
Michelin		86	92	88	60	75
Zawiśle		69	46	68	35	37
Gmina Włocławek		96	107	93	102	75
RAZEM KRYMINALNE		2 744	2 455	2 561	2 455	2 407

Źródło: opracowanie KMP we Włocławku

Rysunek 4. Geografia przestępczości kryminalnej we Włocławku w 2011 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP we Włocławku

Uwzględniając liczbę zdarzeń kryminalnych najbardziej zagrożone ulice w mieście to: Toruńska do nr 121, Kaliska, Kilińskiego, Okrzei, Wieniecka, Chopina, Żytunia, 3 Maja, Pl. Wolności, Kościuszki, Płocka, Wiejska.

Realizując ustawowe zadania samorządu w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego rozbudowano istniejący system monitoringu wizyjnego miasta Włocławek. W ramach zrealizowanego w roku 2012 projektu powstało 30 nowych punktów kamerowych, zlokalizowanych głównie na obszarach rewitalizowanych oraz nowoczesny punkt dozoru. Obecnie w systemie monitoringu wizyjnego miasta, zarządzanego przez Straż Miejską we Włocławku funkcjonuje łącznie 45 punktów kamerowych.

Gmina Miasto Włocławek uczestniczy w Programie Bezpieczeństwa Powodziowego w Dorzeczu Wisły Środkowej”. W ramach programu ochroną przeciwpowodziową zostanie objętych siedem województw leżących w dorzeczu środkowej Wisły. Zgodnie wytycznymi działania mają być prowadzone w sposób spójny i kompleksowy w obszarach: infrastruktury hydrotechnicznej, planowania przestrzennego, gospodarki wodnej, ochrony środowiska, zarządzania kryzysowego i edukacji społeczeństwa. Program ma być gotowy pod koniec 2013 roku, po czym zostanie przedstawiony do akceptacji Radzie Ministrów jako program rządowy. Gmina Miasto złożyła 4 wnioski w celu pozyskania środków w ramach Programu na realizację następujących zadań: remont wału przeciwpowodziowego „Korabniki, umocowanie lewego brzegi Wisły na odcinku ujście Kanału „A” (ul. Płocka/Barska) do Bulwary (ul. Ogniowa), umocnienie lewego brzegi Wisły na odcinku: ujście rzeki Zgłowiączki do wału Korabinki (ul. Ogrodowa), budowa nowego wału wzdłuż ul. Grodzkiej.

10. Kultura i sport

Kultura

Obecnie życie kulturalne Włocławka kształtują przede wszystkim: Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, Włocławski Ośrodek Edukacji i Promocji Kultury, Włocławskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Zdzisława Arentowicza, Teatr Impresaryjny im. Włodzimierza Gniazdowskiego z działającymi w nim grupami: dziecięcym teatrem "Skene" i Teatrem Ludzi Upartych oraz Galeria Sztuki Współczesnej.

Ważną rolę inspiratora i organizatora pełnią: Stowarzyszenie Edukacyjno – Artystyczne „Chór Vladislavia”, Kujawskie Stowarzyszenie Literatów, Dobrzyńsko-Kujawskie Towarzystwo Kulturalne, Zespół Pieśni i Tańca „Wrzos”, Stowarzyszenie Edukacyjno-Teatralne „Teatr Nasz”, Międzynarodowe Stowarzyszenie Twórców Romskich „Roma”, a także Fundacja "Samotna Mama" czy „Włocławskie Kurkowe Bractwo Strzeleckie”. Miasto rozślawiają liczni i popularni twórcy, niektórzy z nich, np. Stanisław Zagajewski, Zbigniew Stec, Antoni Bisaga, Jerzy Jabłczyński i Dawid Woliński, zdobyli znaczne uznanie. Gliniane rzeźby Stanisława Zagajewskiego można obejrzeć nie tylko na stałej wystawie w Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, ale również na wielu ekspozycjach, także za granicą.

Ważną funkcję kulturotwórczą pełni powstałe w 1979 roku Włocławskie Towarzystwo Naukowe. Posiada bibliotekę gromadzącą cenny dla badaczy regionu księgozbiór, oficynę wydawniczą, organizuje konferencje naukowe, także o charakterze ogólnopolskim.

❖ *Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej*

Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, będące jednostką Samorządu Województwa, należy do najstarszych w Polsce (powstało w 1908 roku). W ramach działalności muzeum funkcjonują: Gmach Główny, Muzeum Historii Włocławka, Muzeum Etnograficzne, Zbiory Sztuki, Muzeum Stanisława Noakowskiego w Nieszawie, Kujawsko - Dobrzyński Park Etnograficzny w Kłóbce. W strukturze muzeum wyróżnić można dział: historyczny, archeologiczny, metrologii, numizmatyczny, etnograficzny, fajansu oraz sztuki. Oprócz ekspozycji stałych, Muzeum oferuje: wystawy czasowe, lekcje muzealne, zajęcia interaktywne oraz bogaty kalendarz imprez kulturalnych. Oprócz folderów i katalogów publikowanych w ramach wystaw, placówka prowadzi szerszą działalność wydawniczą.

❖ *Muzeum Diecezjalne*

Muzeum mieści się w dawnym Kolegium Księża Wikariuszy przy placu Mikołaja Kopernika we Włocławku. Zbiory muzealne we Włocławskim Seminarium Duchownym zaczęli zbierać księża Zenon i Stanisław Chodyńscy około roku 1870. Z ich prywatnych eksponatów gromadzonych przede wszystkim do celów naukowych (np. do wykładów z historii Kościoła), powstał zaczątek kolekcji nazwanej początkowo muzeum seminaryjnym. Specyfika muzeum polega na gromadzeniu zbiorów pochodzących z darów i przede wszystkim na tym, że w większości zabytki te mają znaczenie w podwójnym wymiarze: przedmiotów pełniących rolę użytkową w liturgii, przedmiotów kultu i jednocześnie dzieł sztuki. Stale zwiększające się zasoby muzealne oraz idea utworzenia placówki wychodzącej z szeroką ofertą kulturalną do mieszkańców Włocławka, diecezji i innych osób zainteresowanych, wpłynęła na odnowienie i rozbudowę budynku Muzeum Diecezjalnego. Nowoczesny, przeszklony gmach, połączony z zabytkową częścią, przeznaczony jest na wystawy czasowe oraz spotkania, koncerty. Mieszczą się tu także pracownie konserwatorskie i magazyn dzieł sztuki. Dzięki rewaloryzacji istniejącej części obiektu Muzeum zyskało efektowny wygląd, liczący z jego zabytkowym charakterem.

❖ *Miejskie instytucje kultury*

✓ *Miejska Biblioteka Publiczna im. Zdzisława Arentowicza przy ulicy Warszawskiej 11/13*

Miejska Biblioteka Publiczna (od 2005 r im. Zdzisława Arentowicza) funkcjonuje od 1945 r. i jest najstarszą z miejskich placówek kultury. Charakteryzuje ją różnorodność działań, na czele ze statutowymi: m.in. udostępnianie książek (przez ponad 20 tysięcy czytelników), czasopism, udzielanie informacji. Rocznie ponad 20 tysięcy osób korzysta też z bezpłatnego dostępu do Internetu.

Praca kulturalna biblioteki to liczne spotkania autorskie, konkursy, wystawy prac plastycznych twórców regionu, biesiady poetyckie, coroczne obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich, podczas których ogłaszane są wyniki Ogólnopolskiego Konkursu

Poetyckiego im. Zdzisława Arentowicza, czytanie bajek (także dyżury bajkowe organizowane w plenerze w różnych dzielnicach miasta), przedstawienia teatralne, zajęcia biblioterapeutyczne.

Organizowane są: lekcje biblioteczne, liczne zajęcia i warsztaty dla dzieci i młodzieży, uwzględniające także profilaktykę uzależnień.

Biblioteka centralna oraz 13 filii bibliotecznych współpracują z licznymi stowarzyszeniami, klubami, wspierają twórczość literacką i plastyczną. Biblioteka prowadzi również działalność wydawniczą: od 1998 r. ukazało się 39 publikacji.

Ze względu na wysokie koszty utrzymania lokali i malejące czytelnictwo, Uchwałą Rady Miasta nr XXIII/152/2012 dnia 25 czerwca 2012 r. radni zdecydowali o zamiarze likwidacji Filii nr 4 i 5 oraz o przeniesieniu Filii Dziecięcej nr 2 z ul. Broniewskiego do Filii nr 2 mieszczącej się przy ul. Dziewińskiej.

Na dzień 31 grudnia Biblioteka dysponowała księgozbiorem liczącym 412 918 pozycji wydawniczych.

Tabela 40. Czytelnictwo

Lata	2007	2008	2009	2010	2011
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności					
Polska	176	171	172	169	168
Kujawsko - Pomorskie	155	150	147	145	143
Włocławek	195	172	164	166	172
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach					
Polska	19,0	18,9	19,0	18,4	18,6
Kujawsko - Pomorskie	18,6	18,5	19,0	18,4	18,6
Włocławek	17,0	17,0	18,0	16,9	17,0

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Z powyższej tabeli wynika, iż w badanym okresie 2007 – 2011 pomimo tendencji spadkowej czytelnictwa w naszym mieście - 195 czytelników na tysiąc w roku 2007, 172 na tysiąc w roku 2011, liczba osób korzystających z zasobów biblioteki publicznej we Włocławku jest wyższa niż w województwie oraz kraju.

✓ *Galeria Sztuki Współczesnej przy ulicy Miedzianej 2/4*

Włocławska Galeria istnieje od 1976 r. Przez 20 lat była Biurem Wystaw Artystycznych, a obecnie jest samorządową instytucją kultury. Jej domeną jest wystawiennictwo oraz edukacja w dziedzinie plastyki. Galeria prezentuje i promuje współczesną profesjonalną twórczość plastyczną i fotograficzną oraz w "Salonie Młodych" prace dzieci, młodzieży, studentów i dyplomantów uczelni plastycznych, a także wystawy o szczególnych walorach edukacyjnych. Galeria posiada dwie sale ekspozycyjne. Tworzy kolekcję dzieł sztuki. Realizuje w ciągu roku 20 do 24 wystaw. W 2012 r. były to prezentacje artystów z różnych stron Polski, ale także zza granicy (wystawa „Magical Dreams”, m.in.: Niemcy, Szwecja, Holandia, Włochy, USA, Austria) oraz prezentacje środowiska lokalnego, przedstawiające

różnorodne dziedziny plastyki: malarstwo, rzeźbę, ilustrację, tkaninę artystyczną, ceramikę, grafikę, fotografię i inne.

Galeria realizuje systematyczną działalność edukacyjną poprzez: wykłady, prelekcje o sztuce, konkursy plastyczne dla dzieci i młodzieży, lekcje na ekspozycji, naukę rysunku, plenery dla dzieci i młodzieży, warsztaty twórcze m.in. dla dzieci z dysleksją oraz warsztaty rodzinne. Galeria realizuje przedsięwzięcia jednorazowe oraz cykliczne, np: konkurs malarski dla dzieci i młodzieży (co roku zgłaszanych ok. 1 tys. prac), warsztaty profilaktyczno - twórcze „Sztuka zamiast...”(w ramach przeciwdziałania uzależnieniom), Turniej Wiedzy o Sztuce „Podróże plastyczne”, „Instalacje” – konkurs na rzeźbę i instalację dla uczniów szkół ponadpodstawowych, Triennale Plastyki Włocławskiej (konkurs dla profesjonalistów), wykłady „Repetitorium z historii sztuki”, warsztaty rękodzieła artystycznego. W Galerii Sztuki Współczesnej organizowane są również cykle muzyki poważnej: „Muzyka w Galerii” oraz „Poranek muzyczny”. W ciągu roku odwiedza Galerię ok. 7 tys. osób. Placówka organizuje rocznie ok. 300 różnego rodzaju warsztatów i zajęć.

We włocławskiej Galerii Sztuki Współczesnej wystawiali tacy wielcy artyści jak m.in.: Zdzisław Beksiński, Bronisław Chromy, Jerzy Duda – Gracz, Władysław Hasior, Jerzy Nowosielski czy Józef Wilkoń.

✓ *Teatr Impresaryjny im. Włodzimierza Gniazdowskiego przy ul. Wojska Polskiego 13*

W roku 1992 powołany do życia został Państwowy Teatr Impresaryjny. Przez 20 lat działalności zorganizowano ponad 3 tysiące przedstawień, koncertów, recitali, wystaw itp., które obejrzało ponad 1 mln 150 tys. osób. Teatr na stałe współpracuje z najlepszymi teatrami warszawskim i krakowskimi. Organizuje ponadto koncerty muzyki poważnej, recitale gwiazd sceny muzycznej, przedstawienia plenerowe, wystawy, lekcje teatralne, festiwale (najbardziej znany z nich to Wakacyjny Festiwal Teatrów Dziecięcych zza Granicy, organizowany pod patronatem i ze środków Senatu RP). Teatr Impresaryjny im. Włodzimierza Gniazdowskiego był też pomysłodawcą i organizatorem imprez o charakterze społeczno-artystycznym (np. "Przeciw uzależnieniom" - połączenie cyklu wykładów, spotkań i dyskusji o tematyce antyalkoholowej i antynarkotykowej ze spektaklami o odpowiednio dobranych treściach, charytatywnym (np. organizacja przedstawień bądź całego ich cyklu, z których dochód przeznaczony jest np. na dożywianie ubogich uczniów lub organizację dla nich letniego wypoczynku - nagroda "Darczyńca Roku"; współorganizacja imprez ze stowarzyszeniami i organizacjami prowadzącymi działalność charytatywną).

Aktualnie budynek Teatru jest w przebudowie, a prace potrwać do marca 2014 roku. Inwestycja realizowana jest przy współfinansowaniu ze środków unijnych.

✓ *Włocławskie Centrum Kultury przy ulicy Toruńskiej 87*

Filie WCK: Klub "Stara Remiza", przy ul. Żabiej oraz Klub "ŁĘG" przy ul. Płockiej

Włocławskie Centrum Kultury istnieje od 1982 roku. WCK jako jedyna placówka w mieście posiada szeroką ofertę zajęć edukacyjno-artystycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych zespoły/zajęcia: taneczne- taniec towarzyski, disco, breakdance, balet, ludowy,

teatr tańca, hip hop, capoeira, taniec dla dorosłych, muzyczne- warsztaty wokalne, perkusyjne, gitarowe, plastyczne- rysunek, tkactwo, malarstwo, rzeźba, koła/kluby zainteresowań: strategicznych gier bitewnych, brydżowy, szachowy, bokserski, seniorskie, inne- warsztaty fotografii cyfrowej dla początkujących i zaawansowanych, zajęcia z teatru tańca, zajęcia dla seniorów itp.

Oprócz ww. stałych form, WCK zajmuje się organizacją koncertów i recitali zarówno znanych zawodowych artystów jak i amatorów pochodzących nie tylko z Włocławka. Są to zarówno imprezy kameralne jak i organizowane na dużą skalę imprezy plenerowe.

Na stałe w kalendarz imprez wpisały się:

1. **„Konkurs Rzeźbiarski dla Dzieci i Młodzieży im. Stanisława Zagajewskiego”**
Konkurs adresowany do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Przedmiotem konkursu jest wykonanie prac w glinie inspirowanych twórczością Stanisława Zagajewskiego.
2. **„Ogólnopolski Turniej Tańca Nowoczesnego- transformacje”** - Impreza dwudniowa o zasięgu ogólnopolskim, w której biorą udział formacje taneczne disco, hip-hop i innych form tańca nowoczesnego. To okazja do przedstawienia propozycji tanecznych przygotowanych przez kluby, domy kultury, szkoły tańca z całej Polski. Wymiana doświadczeń i rywalizacja pomiędzy formacjami tanecznymi.
3. **Ogólnopolski Festiwal Zespołów Folklorystycznych „O kujawski wianek”**
Ogólnopolski Festiwal Folklorystyczny ma charakter konkursowy. Skierowany jest do zespołów ludowych działających na terenie całej Polski.
4. **Noc Świętojańska - widowisko plenerowe.** Widowisko w plenerze, przygotowane przez Zespół Pieśni i Tańca „Kujawy”, ukazujące obrzędy, zwyczaje i wróżby praktykowane w noc letniego przesilenia z 23 na 24 czerwca.
5. **Ogólnopolski Konkurs Piosenek Maryli Rodowicz.** Dwuetapowy (eliminacje, finał) konkurs adresowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponad-gimnazjalnych, którego głównym celem jest przypomnienie twórczości M. Rodowicz, wymiana pomysłów w zakresie interpretacji piosenek konfrontacja umiejętności wokalnych oraz podtrzymanie formatu i rozszerzenie zasięgu konkursu.
6. **Konkurs „Spróbuj się z Dżemem”** – adresowany do amatorskich zespołów wokально-muzycznych i solistów (powyżej 16 roku życia). Uczestnicy podczas konkursu wykonują dwa utwory muzyczne z repertuaru zespołu „Dżem”. Laureaci prezentują swoje wykonania podczas koncertu plenerowego „Dzień, w którym pękło niebo”.
7. **Konkurs „Konfrontacje hip hop”** – adresowany do amatorskich zespołów muzyczno-wokalnych (powyżej 16 roku życia) z byłego województwa włocławskiego, którzy podczas konfrontacji wykonują jeden utwór muzyczny w stylu hip hop własnego autorstwa.
8. Koncerty z cyklu **„Kujawy i ich goście”**, mają na celu ukazanie i przybliżenie różnokulturowości na świecie. Dotyczy to folkloru zarówno wybranych regionów Polski jak i kultur innych narodów.
9. **„W hołdzie ikonom rocka”** koncert poświęcony znanym/wybitnym muzykom w wykonaniu włocławskich muzyków.

10. „Śledzik”- zabawa dla mieszkańców miasta wraz z programem artystycznym.
11. „Fabryka marzeń”- impreza podsumowująca rok artystyczny WCK, prezentacje wszystkich sekcji WCK oraz Klubu „Łęg” i „Stara Remiza”
12. „Dzień, w którym pękło niebo”. Koncert plenerowy w wykonaniu włocławskich muzyków oraz laureatów konkursu „Spróbuj się z Dżemem”, upamiętniający wokalistę zespołu Dżem- Ryszarda Riedla.
13. Cykl imprez pn. „Deser z Kulturą” w Starej Remizie, prezentujący różne dziedziny sztuki podczas których odbywają się m.in.: spotkania z pisarzami i podróżnikami, koncerty kameralne i wystawy.
14. **Amatorska Przestrzeń Wystawowa** w Starej Remizie, prezentacja twórczości fotograficznej, plastycznej, młodych amatorów z Włocławka.
15. **Wielkanocne Święto Żuru** w klubie Łęg. Konkurs na najsmaczniejszy żurek. Impreza promująca żurek kujawski, obrzędy oraz tradycje Wielkanocne.

Ważnym elementem działalności są również wernisaże i wystawy artystów plastyków, fotografików, których prace prezentowane są w Klubie „Stara Remiza”.

Dodatkowo od lutego 2011 r. Włocławskie Centrum Kultury wydaje w formie ulotki promującej wydarzenia kulturalne w mieście **Włocławski Informator Kulturalny „WIK”**. Głównym celem WIK-u jest informowanie mieszkańców Włocławka o imprezach kulturalnych odbywających się w mieście oraz prezentacja mapy wydarzeń kulturalnych i ich promocja. W WIK-u są zamieszczane informacje kulturalne zarówno miejskich placówek kultury, jak i organizacji pozarządowych, związków twórczych, pubów i klubów muzycznych. Łącznie w stałych formach WCK tygodniowo uczestniczy około 600 osób w pozostałych przedsięwzięciach kulturalnych (koncertach, konkursach, wernisażach itp.) uczestniczy średnio ok. 300-400 osób miesięcznie.

✓ *Włocławski Ośrodek Edukacji i Promocji Kultury przy ulicy Wojska Polskiego 13*

Włocławski Ośrodek Edukacji i Promocji Kultury jest samorządową instytucją kultury działającą blisko 50 lat, dla której organem założycielskim jest samorząd Miasta Włocławek. Włocławski Ośrodek Edukacji i Promocji Kultury swojej działalności profesjonalnie wspiera twórców amatorskiego ruchu artystycznego. Przygotowywane przez Ośrodek przedsięwzięcia mają zasięg miejski, regionalny i ogólnopolski. WOEiPK jest także organizatorem różnych form edukacji kulturalnej, w tym edukacji regionalnej dla dzieci. Przez wiele lat współpracował z ośrodkami kultury na terenie Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej. Do tej pory zespoły, szczególnie ludowe, uczestniczą chętnie w organizowanych przez Ośrodek koncertach. Często na organizowanej przez WOEiPK od 19 lat imprezie – Włocławskie Inspiracje Artystyczne – zespoły przygotowują swoje koncerty jubileuszowe. WOEiPK jest organizatorem kilkunastu imprez prezentujących dorobek amatorskiego ruchu artystycznego. Spotykają się na nich twórcy i zespoły, dla których jest to ważne miejsce prezentacji dorobku artystycznego. Dla wielu takie imprezy są najważniejszym twórczym doświadczeniem, możliwością promocji i okazją do wymiany doświadczeń. Przedsięwzięcia te stwarzają szansę wartościowego spędzania czasu dla włocławian, sam Włocławek staje się miastem kojarzonym z dużymi projektami kulturalnymi. Organizujemy także imprezy z udziałem wykonawców profesjonalnych. Od dwudziestu jeden lat Ośrodek

jest gospodarzem, producentem koncertów Finału Turnieju Poezji Śpiewanej, który odbywa się w ramach Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego. Jest to jedna z największych imprez ogólnopolskich dla śpiewających poezję.

Od 2014 włocławska kultura wzbogaci się o nową instytucję kultury w ramach realizowanego zadania inwestycyjnego przy udziale środków unijnych pn. „Centrum Kultury Browar B. – adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych obiektów przemysłowych we Włocławku ul. Bechiego - Łęgska” w skład którego wejdzie WCK oraz WOEiPK.

Wśród imprez znaczących dla miasta organizowanych przez instytucje inne niż miejskie jednostki kultury należy zaliczyć: Festiwal Włoskiej Muzyki Operowej "Belcanto per Sempre" (organizowany przez Fundację "Samotna Mama"), Katedralne Koncerty Organowe (Parafia Katedralna i Urząd Miasta Włocławek) oraz Impresje Włocławskie (Dobrzyńsko-Kujawskie Towarzystwo Kulturalne).

➤ *Dziedzictwo kulturowe*

✓ Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków

W rejestrze zabytków Województwa Kujawsko – Pomorskiego, prowadzonym przez wojewódzkiego konserwatora zabytków znajduje się 70 obiektów, zespołów obiektów oraz obszarów dużej wartości historycznej, architektonicznej i urbanistycznej. Przedmiotowe obiekty objęte są ochroną prawną i konserwatorską. Wszelkie działania inwestorskie w zakresie architektury, wnętrza, funkcji oraz układu przestrzennego obligatoryjnie uzgadniane są z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

✓ Obiekty zabytkowe wpisane do gminnej ewidencji zabytków

W rejestrze Gminnej Ewidencji Zabytków zatwierdzonej Zarządzeniem Wewnętrznym Prezydenta Miasta Nr 165/2006 z dnia 7 listopada 2006r. w sprawie gminnej ewidencji zabytków miasta Włocławek, znajduje się 609 obiektów i zespołów obiektów o znacznej wartości historycznej i architektonicznej.

Obiekty zabytkowe miasta zgromadzone są przede wszystkim w Śródmieściu. Do najważniejszych należą budowle sakralne: gotycka Katedra Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny wzniesiona w XIV i XV w.; gotycki kościół św. Witalisa z około 1330 r.; późnogotycki kościół św. Jana Chrzciciela z I poł. XVI w.; Zespół klasztorny franciszkanów z XVII w, pałac biskupi z I poł. XIV w.

Wśród interesujących zabytków miasta należy także wymienić Czarny Spichrz wzniesiony w XVIII i XIX w. oraz Pałac Mühsama, budynek eklektyczny z cegły licówki z bogatym tynkowym detalem architektonicznym nawiązujący do tradycji renesansu francuskiego. Wybudowano go ok. 1894 r. dla Hugona Mühsama - założyciela fabryki maszyn i narzędzi rolniczych z 1893 r.

Sport

Wprawdzie kultura fizyczna i sport zajmują jedno z ważniejszych miejsc w życiu mieszkańców Włocławka, to naszego miasta, podobnie kraju i województwa, nie ominął spadek liczby: sekcji sportowych, klubów, trenerów i osób prowadzących zajęcia sportowe, członków klubów oraz ćwiczących ogółem, co prezentuje Tabela 41.

Tabela 41. Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi oraz UKS

Lata	2008	2010
	sekcje sportowe	
Polska	28 445	25 923
Kujawsko - Pomorskie	1 449	1 339
Włocławek	140	130
	trenerzy, instruktorzy, prowadzący zajęcia	
Polska	47 424	46 630
Kujawsko - Pomorskie	2 435	2 396
Włocławek	174	163
	kluby	
Polska	13 411	13 278
Kujawsko - Pomorskie	644	649
Włocławek	42	40
	członkowie	
Polska	946 501	895 380
Kujawsko - Pomorskie	46 515	44 864
Włocławek	3 239	2 787
	ćwiczący ogółem	
Polska	895 119	860 954
Kujawsko - Pomorskie	43 225	41 174
Włocławek	3 130	2 631

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

We Włocławku procentowy spadek liczby sekcji sportowych wyniósł 7,1%, w województwie 7,6% zaś w kraju był najwyższy – 8,8 %. Spadła również liczba osób prowadzących zajęcia sportowe w tym trenerów. W Polsce i województwie był to spadek porównywalny 1,7%, zaś we Włocławku wyniósł 6,3%. Jeśli chodzi o liczbę klubów sportowych, to w Polsce odnotowano 1% spadek, we Włocławku 4,7% spadek, zaś w województwie wskaźnik ten wzrósł i wyniósł 0,7%. Spadła liczba członków klubów w Polsce 5,4%, województwie 3,5%, zaś we Włocławku spadek wyniósł 14%. Zmalała również liczba osób ćwiczących. W Polsce spadek wyniósł 3,8%, w województwie 4,7 % zaś we Włocławku 16%.

Wśród najważniejszych osiągnięć włocławskiego sportu w rywalizacji ogólnopolskiej i międzynarodowej w latach 2010-2012 należy wyróżnić następujące dyscypliny sportu: judo, karate kyokushin, kickboxing, lekkoatletykę, piłkę koszykową, sporty lotnicze, wioślarstwo.

Włocławek w ostatnich latach zdecydowanie poszerzył i unowocześnił bazę sportową. Oprócz opisanych poniżej obiektów na bieżąco rozbudowywane są i modernizowane sale gimnastyczne i boiska wielofunkcyjne przy włocławskich placówkach oświatowych.

Obiekty sportowe funkcjonujące w mieście:

➤ Hala Mistrzów, al. Chopina 8

Budowę zakończono w 2001 roku. W hali można rozgrywać mecze koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej oraz rozgrywki innych dyscyplin, a także organizowane są koncerty, spektakle, imprezy targowe i promocyjne. Obiekt spełnia wymogi stawiane przez światowe i europejskie federacje sportowe. W roku 2005 w obiekcie oddano do użytku siłownię oraz saunę.

➤ Hala sportowo – widowiskowa, al. Chopina 12

Halę projektowano w latach 1960 - 1963, oddano do użytku w 1967 roku. W hali organizowane są zawody i treningi w grach zespołowych (koszykówka, siatkówka), lekkiej atletyce, judo, karate, imprezy sportowo-rekreacyjne itd. W obiekcie odbywają się również koncerty, spektakle, targi oraz różnego rodzaju imprezy promocyjne.

➤ Stadion piłkarsko – lekkoatletyczny, ul. Leśna 53A

Budynek socjalny na stadionie oddano do użytku w 1999 roku. Przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Znajdują się tu dwie szatnie z natryskiem dla zawodników oraz pomieszczenie z natryskiem dla trenerów i sędziów. Przed budynkiem znajduje się zadaszona trybuna. W 2005 r. oddano do użytku saunę w budynku socjalnym stadionu. W latach 2005-2006 oddano do użytku dwa boiska treningowe o sztucznej nawierzchni. W roku 2006 zamontowano oświetlenie na stadionie (1776 Lx) oraz boiskach o sztucznej nawierzchni (350 Lx). W 2013 roku zakończy się rozbudowa obiektów włocławskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji.

➤ „Moje Boisko - Orlik 2012”

We Włocławku funkcjonuje 5 tego typu boisk sportowych, usytuowanych przy: Zespole Szkół Elektrycznych przy ul. Toruńskiej, Szkole Podstawowej nr 7 przy ul. Gniazdowskiego, Zespole Szkół Nr 4 przy ul. Kaliskiej, Zespole Szkół nr 11 przy ul. Papieżka oraz Zespole Szkół Budowlanych przy ul. Nowomiejskiej. Trwają prace przy budowie dwóch kolejnych Orlików przy: Zespole Szkół Integracyjnych nr 1 przy ul. Wienieckiej oraz Zespole Szkół Technicznych przy ul. Ogniowej.

Ponadto, od 2007 roku w mieście powstało 8 boisk wielofunkcyjnych przy: SP nr 2, SP nr 3, SP nr 10, SP nr 12, Zespole Szkół Chemicznych, boisko przy ul. Norwida (os. Południe), II LO im. Mikołaja Kopernika, Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym.

Kryte pływalnie

- „Delfin”, al. Chopina 10;

Krytą pływalnię zaprojektowano w latach 1971-74. Oddano ją do eksploatacji w 1976 roku. Zmodernizowana została w latach 1995 - 1996, poprzez dobudowanie szybu windy, kręgielni oraz osobnej klatki schodowej do kawiarni i hotelu. W 2006 r. budynek krytej pływalni został przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oddano do użytku dźwig osobowy. Pływalnia dysponuje dwoma basenami o powierzchni 25 x 12,5 i 10,5 x 6 (basen szkolny). W budynku krytej pływalni mieszczą się również: sauna, siłownia, kręgielnia, kawiarnia, hotel. Obiekt wymaga kapitalnego remontu.

- Międzyosiedlowy Basen Miejski, ul. Wysoka 12

Budowę Międzyosiedlowego Basenu Miejskiego rozpoczęto w październiku 2010 roku, a oddano do użytku 12 marca 2012 r. W budynku pływalni mieszczą się: basen sportowy o pow. 25x12,5 m - 312,5 m², niecka rekreacyjna o pow. 142,5 m² z dwoma torami do nauki pływania i lądowiskiem zjeżdżalni rurowej oraz atrakcjami (gejzer), a także brodzik dla dzieci o powierzchni lustra wody 29,2 m². Bezpośrednio do hali przylega kompleks szatniowo basenowy w którym zlokalizowano: holl z kasą, szatnię na wierzchnie okrycia, przebieralnie, szatnie, natryski z podziałem na damską, męską i dla osób niepełnosprawnych, pomieszczenia odnowy biologicznej z dwoma saunami suchymi i miejscem do wypoczynku oraz sklep sportowy, jako powierzchnia komercyjna.

Obiekt dysponuje także pomieszczeniami administracyjnymi z salką konferencyjną, sanitariatami ogólnodostępnymi oraz pomieszczeniami pod wynajem z przeznaczeniem na: kawiarnię, salę sportów walki, centrum nurkowe, gabinet fizjoterapii, bowling, fitness oraz siłownię z szatniami i zapleczem sanitarnym, bar, fryzjera, kosmetyczkę, solarium.

Na zewnątrz obiektu zlokalizowany, mini stok narciarski – zimą, a latem fun park, boiska do koszykówki i siatkówki plażowej oraz miejsca na grilla oraz ogniska.

- Pływalnia Zespołu Szkół Elektrycznych, ul. Toruńska 77/83

Pływalnia Zespołu Szkół Elektrycznych jest jedynym tego typu obiektem na terenie miasta, wchodzi ona w skład kompleksu sportowego znajdującego się na terenie tej placówki. Oprócz basenu w szkole funkcjonuje pełno wymiarowe boisko do piłki nożnej, koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej oraz siłownia. Obiekt pływalni jest integralną częścią budynku szkoły a jego najważniejszą częścią jest niecka basenu o wymiarach 19,80 x 7,85 metra i głębokości od 1,55 do 2,20 m.

- Sztuczne lodowisko, ul. Wysoka

Obiekt powstał w systemie „zaprojektuj – wybuduj” w sąsiedztwie Międzyosiedlowego Basenu miejskiego. Płyta lodowiska ma wymiary 20 x 30 m. Z obiektu może jednocześnie korzystać ok. 140 osób. Lodowisko ma działać sezonowo, w okresie późna jesień – zima – wczesna wiosna. Obiekt jest ogrodzony i wyposażony w niezbędną infrastrukturę, m.in.

w szatnie, punkt kasowy, wypożyczalnię łyżew i system nagłaśniający. Lodowisko jest również oświetlone.

Przystanie

- Przystań na Zalewie Włocławskim, ul. Płocka 187,

Na lewym brzegu zbiornika stopnia wodnego, w bezpośrednim sąsiedztwie zapory bocznej powstała nowoczesna przystań wodna. Po pierwszym etapie robót został oddany do użytku bosmanat, nowe urządzenia hydrotechniczne, droga dojazdowa oraz drogi wewnętrzne, parkingi i chodniki. Obiekty przystosowane są do użytku dla osób niepełnosprawnych. Zarezerwowane zostało także miejsce pod hangar i budynek gastronomiczny. Na nabrzeżu usytuowane jest stanowisko cumownicze dla jednostki spacerowej, a także stanowiska cumownicze dla łodzi, motorówek, itp., tratwa oraz slip dla małych jednostek pływających. W drugim etapie inwestycji planuje się powstanie pola namiotowego i campingu, sanitariatów dla użytkowników tego pola, plac zabaw oraz zagospodarowany będzie teren do uprawiania sportów. Obiekt ten pełni funkcję turystyczno-rekreacyjną i jest przeznaczony nie tylko dla miłośników żeglarstwa, ale przede wszystkim dla mieszkańców Włocławka i okolic, a także dla turystów. Dobrą dostępność komunikacyjną zapewnia położenie przy ulicy krajowej nr 62 (ul. Płocka) a dostępność transportową miejski transport publiczny.

Obiekty sportowe w rozbudowie i planowane do realizacji:

- Stadion piłkarsko – lekkoatletyczny, ul. Leśna 53 A,

Trwa rozbudowa stadionu. Wykonawca ma za zadanie zbudować arenę lekkoatletyczną, spełniającą wymogi do rozgrywania zawodów o randze ogólnopolskiej, składającą się z bieżni lekkoatletycznej posiadającej 8 torów. Wybudowane będą też skocznie do skoku wzwyż, w dal i o tyczce, rzutnie do pchnięcia kulą, do rzutu dyskiem i rzutu oszczepem oraz rów z wodą do biegów z przeszkodami. Wewnątrz areny lekkoatletycznej znajdować się będzie boisko piłkarskie spełniające wymogi rozgrywek II ligi. Przy stadionie powstanie budynek, w którym znajdą się szatnie dla zawodników i trenerów, pokój badań antydopingowych z gabinetem lekarskim i węzłem socjalnym, sala ćwiczeń, sauna i szatnie. W budynku będzie także magazyn na sprzęt lekkoatletyczny, recepcja, kasa biletowa, miejsce dla reporterów, sala konferencyjna oraz biuro obsługi imprez. Przebudowane będą także trybuny. Pod dachem będzie ukrytych około 1,5 tys. miejsc, z wydzielonym sektorem dla VIP-ów, które będą się mieścić wzdłuż linii prostej od strony południowej. Oprócz tego, na koronie stadionu będą odkryte trybuny z miejscami siedzącymi dla około 3 tys. osób. Wyremontowane będzie ogrodzenie stadionu, zmieni się mała architektura, a cały teren zostanie oświetlony. Rozbudowane będą drogi, powstanie także parking.

- Przystań wodna na Zgłowiączce, ul. Piwna

Obiekt ma zostać wybudowany na lewym brzegu Wisły, tuż za ujściem Zgłowiączki w okolicach ulicy Piwnej. W budynku zostaną zlokalizowane: Włocławskie Towarzystwo Wioślarskie i Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. WOPR będzie miał do dyspozycji

pomieszczenie biurowe wraz z zapleczem sanitarnym i szatnie z natryskami. Ponadto w obiekcie znajdują się: lokal gastronomiczny z zapleczem i sanitariatami, sala konferencyjna, punkt medyczny, bosmanat z zapleczem oraz pomieszczenia dla trenerów. Na zewnątrz dostępne będą sanitariaty z natryskami, kuchnia i zmywalnia oraz pralnia z suszarnią. Wokół przystani wybudowane zostaną nowe drogi i parkingi, a także kładka dla pieszych przez rzekę Zgłowiączkę. Jednostki pływające będą mogły zacumować w zadaszonym basenie postojowym o powierzchni około 4,5 tys. metrów kwadratowych. Przy brzegu znajdzie się slip z wyciągarką. Dla jednostek turystycznych będą oddane do użytku pływające pomosty cumownicze. Duże jednostki, takie jak statki spacerowe będą miały wydzielone miejsce do cumowania. Mieszkańcy i turyści będą mogli korzystać z tarasu widokowego. Projekt zakłada wybudowanie stacji sędziowskiej dla toru regatowego oraz trybun dla ponad 600 widzów. Obiekty zostaną oświetlone, tereny zielone zagospodarowane, zmieni się również mała architektura.

We Włocławku funkcjonuje wiele prężnie działających klubów i stowarzyszeń sportowych. Do najstarszych z nich należą:

- Włocławskie Towarzystwo Wioślarskie jest najstarszym na Kujawach klubem sportowym. Pierwsze walne zebranie WTW odbyło się 14 listopada 1886 roku. Obecnie WTW prowadzi sekcję młodzików, juniorów i seniorów oraz sekcję wioślarską dla dzieci niepełnosprawnych. Towarzystwo zostało uhonorowane złotym medalem Polskiego Komitetu Olimpijskiego „Za zasługi dla ruchu olimpijskiego”.
- Klub Sportowy Kujawiak Włocławek został założony w 1911 roku. W tym samym roku zarejestrowano w urzędowym spisie pierwszą Włocławską drużynę piłki nożnej pod nazwą „Cuiavia”, była to drużyna składająca się z członków ZHP Włocławek. W 2006 roku drużyna została przejęta przez Zawiszę Bydgoszcz i rozgrywki prowadzi już pod nową nazwą.
- Włocławski Klub Bokserski „Start” – klub założony w 1954 roku, posiada wielu utytułowanych wychowanków, m.in. Patryka Pudłowskiego, Marcina Madaja czy Jordana Kulińskiego.

Imprezy sportowe

Coraz większą popularnością i rangą cieszą się organizowane we Włocławku i najbliższych okolicach imprezy sportowe.

- **Lotnisko w Kruszynie**
 - ✓ Euro Big Way Camp - jest to największa spadochronowa impreza w Europie odbywająca się na lotnisku w Kruszynie.
 - ✓ Międzynarodowe Włocławskie Zawody Balonowe o Puchar Prezydenta Włocławka i Prezesa Anwilu S.A.
 - ✓ Latawcowe Mistrzostwa Polski FLS, FLP, Open.
 - ✓ Mikrolotowe Mistrzostwa Polski.

- **Zalew Włocławski**
 - ✓ Ogólnopolskie Regaty o Błękitną Wstęgę Zalewu Włocławskiego.
 - ✓ Długodystansowe Mistrzostwa Polski Jachtów Kabinowych „Anwil Cup”.
 - ✓ Turystyczne Regaty Żeglarskie „Antałek”.
 - ✓ Regaty Kujawsko – Pomorskie Cup.

- **Inne**
 - ✓ Ogólnopolski Spływ Kajakowy rzeką Zgłowiączką.
 - ✓ Bieg Kujawiaka.
 - ✓ Bieg Pamięci ks. Jerzego Popiełuszki.
 - ✓ Grand Prix Włocławka w Biegach Przelajowych Amatorów „Vladislavia Cross”.
 - ✓ Rajd Brugmann.
 - ✓ Mikołajkowy Turniej Judo Dzieci.

11. Środowisko przyrodnicze

Pod względem fizyczno-geograficznym Włocławek położony jest w obrębie mezoregionu Kotliny Włocławskiej, stanowiącej część Kotliny Płockiej. Najbardziej znaczącym zasobem jest Wisła (18 km) z lewobrzeźnym dopływem Zgłowiączką (6,5 km w granicach miasta) oraz Zalewem Włocławskim. Miasto posiada w swoim otoczeniu rozległe obszary leśne, jeziora, skarpe wiślaną oraz unikatową w skali dużych miast dolinę rzeczną Zgłowiączki.

Zieleń miejską stanowią lasy o powierzchni 2 197 ha (25,2 % lesistość) w tym lasy komunalne 211 ha, parki (im. H. Sienkiewicza – 21 ha, im. W Łokietka – 4,5 ha), skwery i tereny zieleni osiedlowej, ogródki działkowe. Wody powierzchniowe poza ww. największymi ciekami tworzą rzeki o łącznej długości w obszarze miasta około 18 km (Struga Kujawska, Kanał A, Zofijka, Lubieńka) oraz jeziora Czarne i Rybnica.

Ochrona prawną na obszarze miasta objętych jest 939,34 ha gruntów, tj. 10,74 % powierzchni ogólnej, w tym rezerwat przyrody – 51,16 ha, Natura 2000 – 880,9 ha, użytki ekologiczne – 7,28 ha, pomniki przyrody. W bezpośrednim sąsiedztwie położony jest w Dolinie Wisły Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy obejmujący swym zasięgiem 22 200 ha lasów. W odległości około 5 km od Włocławka położone jest Uzdrowisko „Wieniec” (gm. Brześć Kujawski) o znaczeniu regionalnym działające w oparciu o zasoby wód mineralnych i torfu leczniczego – borowiny.

Obszary Natura 2000

Na terenie Włocławka znajdują się dwa obszary Natura 2000

- „Dolina Dolnej Wisły” PLB 040003;
- „Włocławska Dolina Wisły” PLH 040039;

Dolina Dolnej Wisły PLB 040003

Obszar obejmuje odcinek dolnej Wisły, w jej dolnym biegu, począwszy od mostu stalowego na rzece Wiśle we Włocławku do Przegaliny. Rzeka płynie w dużym stopniu

naturalnym korytem, z namuliskami, łachami piaszczystymi i wysepkami. W dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie. Brzegi pokrywają zarośla wierzbowe, lasy łęgowe, pola uprawne i pastwiska. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej z uwagi na fakt występowania co najmniej 44 gatunków ptaków z Załącznika I do Dyrektywy Ptasiej oraz 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi. Na tym obszarze gniazduje około 180 gatunków ptaków oraz występuje bardzo ważny teren zimowiskowy bielika. W okresie łęgowym obszar ten zasiedla około 1% populacji krajowej gatunków: nurogęś, ohar, rybitwy, białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrygojad. W okresie wędrówek ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach do 50 tys. osobników. W okresie zimowym występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrownego gatunków; bielik, gęgoł, nurogęś. Występuje tu bogata fauna innych kręgowców, liczne gatunki zagrożone i prawnie chronione.

Włocławska Dolina Wisły PLH 040039

Obszar obejmuje odcinek dolnej Wisły, w jej dolnym biegu, na odcinku od tamy we Włocławku do Nieszawy. Położony jest w południowo-wschodniej części Kotliny Toruńskiej, będącej częścią Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej. Obszar obejmuje koryto rzeki Wisły na odcinku około 30 km wraz z terenami zalewowymi. Granice obszaru przebiegają wzdłuż krawędzi skarpy terasy zalewowej lub wałów przeciwpowodziowych.

Przy średnim stanie wód ponad lustro wody wynurzają się okresowo piaszczysto-muliste ławice, które porastają efemeryczne zbiorowiska roślinne. Występują tu także ciągi starorzeczy. W nich i w spokojnych odcinkach rzeki rozwija się roślinność wodna, a na ich brzegach szuwary. Na tym odcinku występują też liczne wyspy porośnięte głównie przez zarośla wierzbowo-topolowe. Tereny nadrzeczne pokryte są mozaiką ziołorośli i muraw z rosnącymi pojedynczo i grupami drzewami i krzewami. Przeważają drzewostany wierzbowo-topolowe z mieszaniną zarośli wierzb krzewiastych. W dolnych partiach zboczy zachowały się fragmenty wielogatunkowych łągów. Na terenach zalewowych spotyka się łąki i pastwiska wilgotne i przesuszone. Zasobniejsze i rzadziej zalewane tereny zostały stosunkowo niedawno zamienione w pola uprawne.

Obszar stanowi ostoję siedliskową z uwagi na odnotowane 11 rodzajów siedlisk z Załącznika I do Dyrektywy Siedliskowej, 47 gatunków ptaków z Załącznika II do Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków zwierząt i 3 gatunki roślin z Załącznika II do Dyrektywy Siedliskowej. O znaczeniu przyrodniczym obszaru decyduje również występowanie 26 gatunków roślin i zwierząt wymienionych na regionalnych i lokalnych czerwonych listach 31 gatunków roślin i zwierząt chronionych w ramach międzynarodowych konwencji, 133 gatunków zwierząt i roślin rzadkich w Polsce.

Obecność wielu piaszczystych wysp i płycizn w korycie powoduje, że teren ten stanowi ważne miejsce żerowania i odpoczynku dla ptaków migrujących. w okresie zimowym na tym obszarze odnotowano duże koncentracje awifauny wodo-błotnej, dla której warunkiem przetrwania są duże niezamarzające odcinki rzeki.

12.Sfera gospodarcza

W końcu 2011 roku działalność prowadziło we Włocławku 11 765 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Niezmiennie widoczna jest znacząca przewaga ilościowa przedsiębiorstw sektora prywatnego (97,5% wszystkich przedsiębiorstw w 2011 roku) nad publicznym. Dominujący udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą powoduje, że spadek ich liczby pociąga spadek liczby ogółu podmiotów. Na przestrzeni lat najbardziej dynamiczny był wzrost liczby prywatnych spółek handlowych oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych, świadczy to o wzroście aktywności obywatelskiej mieszkańców miasta. Strukturę własnościową i rodzaj podmiotów w poszczególnych latach przedstawia Tabela 42.

Tabela 42. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych i rodzaju

Sektor własnościowy i rodzaj podmiotów	2007	2008	2009	2010	2011
Sektor publiczny					
Polska	139505	124528	120488	121948	121871
Województwo Kujawsko-Pomorskie	6399	5773	5756	5767	5852
Miasto Włocławek	394	291	294	293	291
w tym:					
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	181	180	183	187	186
przedsiębiorstwa państwowe	3	1	1	1	1
spółki handlowe	20	20	19	17	16
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2	2
gospodarstwa pomocnicze	2	1	1	0	0
Sektor prywatny					
Polska	3546103	3632565	3622185	3787854	3748026
Województwo Kujawsko-Pomorskie	182132	186409	176275	180240	178513
Miasto Włocławek	13415	13485	11892	11985	11474
w tym:					
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	10913	10893	9295	9333	8783
spółki handlowe	798	798	817	840	860
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	99	98	96	96	97
spółdzielnie	49	47	46	47	46
fundacje	20	20	20	21	24
stowarzyszenia i organizacje społeczne	253	257	260	267	281
Razem (2007 = 100%)					
Polska	100	102	101,5	106	105

Województwo Kujawsko-Pomorskie	100	102	96,5	98,6	97,8
Miasto Włocławek	100	99,8	88,2	88,9	85,2

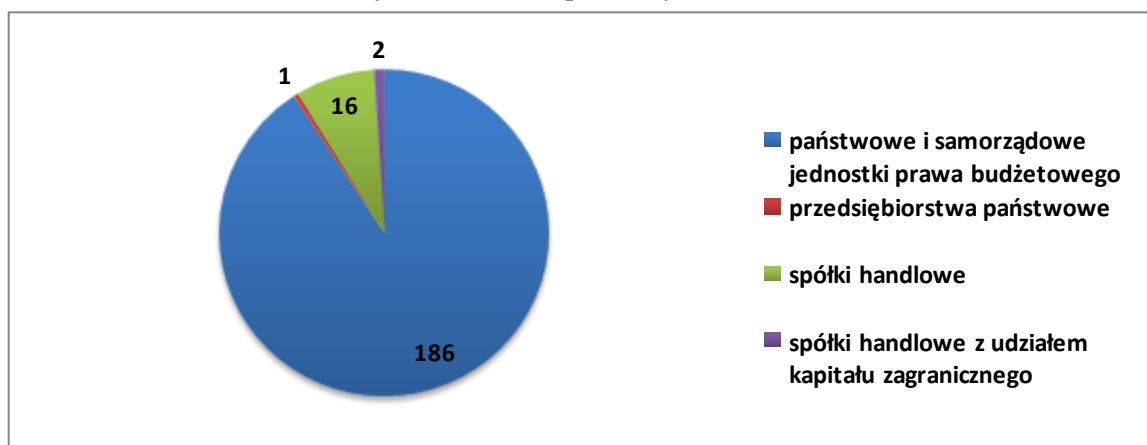
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W analizowanym okresie czasowym obserwuje się wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie kraju, który w odniesieniu do roku 2007 wyniósł 5% (184 289 podmiotów). Województwo Kujawsko-Pomorskie odnotowało spadek liczby podmiotów gospodarki narodowej o 4 166, tj. 2,2%. Na tle kraju i województwa miasto Włocławek odnotowało bardzo wysoki spadek liczby podmiotów gospodarczych wynoszący 14,8% (2 044 podmioty).

W analizowanym okresie czasowym sektor publiczny, poza znacznym spadkiem w 2008 roku, jest na wyrównanym poziomie. W sektorze prywatnym następuje ciągły spadek, w tym głównie działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby fizyczne.

Pod względem rodzajowym utrzymuje się dominujący udział jednostek państwowych i samorządowych – Wykres 53.

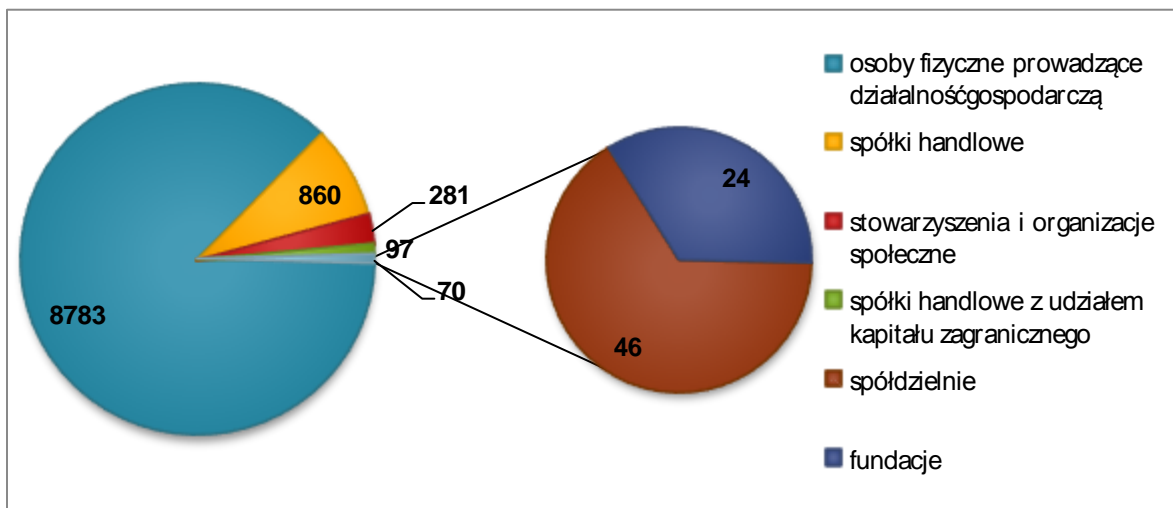
Wykres 53. Sektor publiczny w 2011 roku

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

W sektorze prywatnym dominują przedsiębiorstwa będące własnością osób fizycznych (ponad 8 tys., czyli około 75%) świadczące o aktywności gospodarczej – Wykres 54.

Wykres 54. Sektor prywatny w 2011 roku

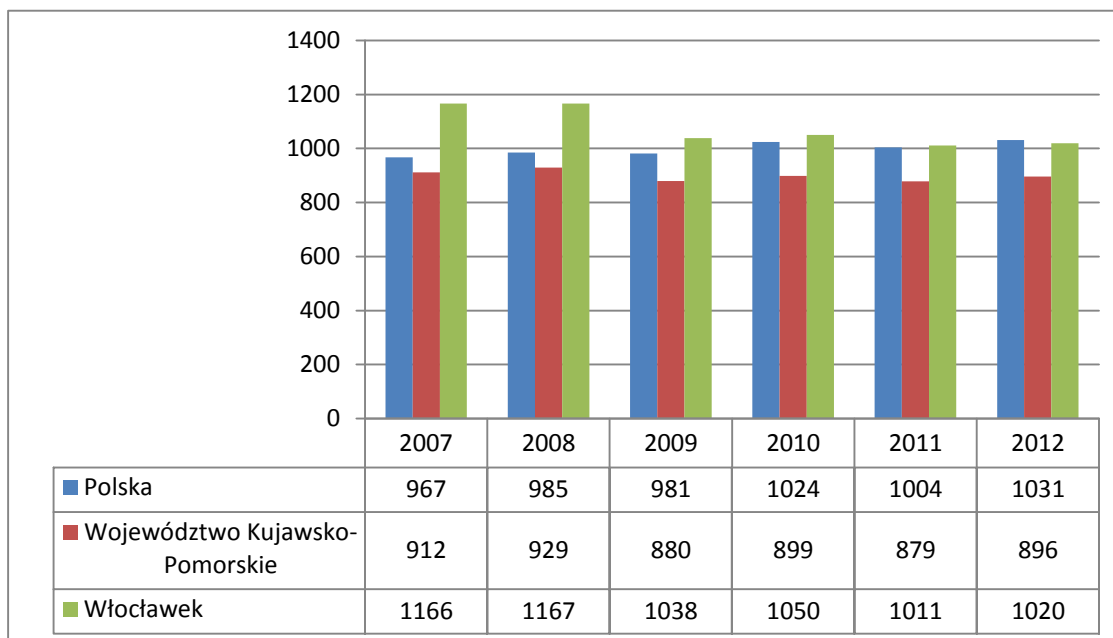

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności na przestrzeni lat była zróżnicowana utrzymując zbliżony wskaźnik w latach 2007 – 2008 oraz niższy w latach 2009 – 2011 –

Wykres 55. Na tle Polski i województwa kujawsko-pomorskiego Włocławek charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości, przy czym tendencja wzrostowa w latach 2007-2008 i 2009-2010 oraz spadkowa w latach 2008-2009 i 2010-2011 jest wspólna dla całej grupy. W roku 2012 najszybszy wzrost wskaźnika przedsiębiorczości odnotowano w kraju (2,6%) oraz województwie (1,9%), natomiast dla miasta Włocławek wyniósł 0,9%.

Wykres 55. Wskaźnik przedsiębiorczości

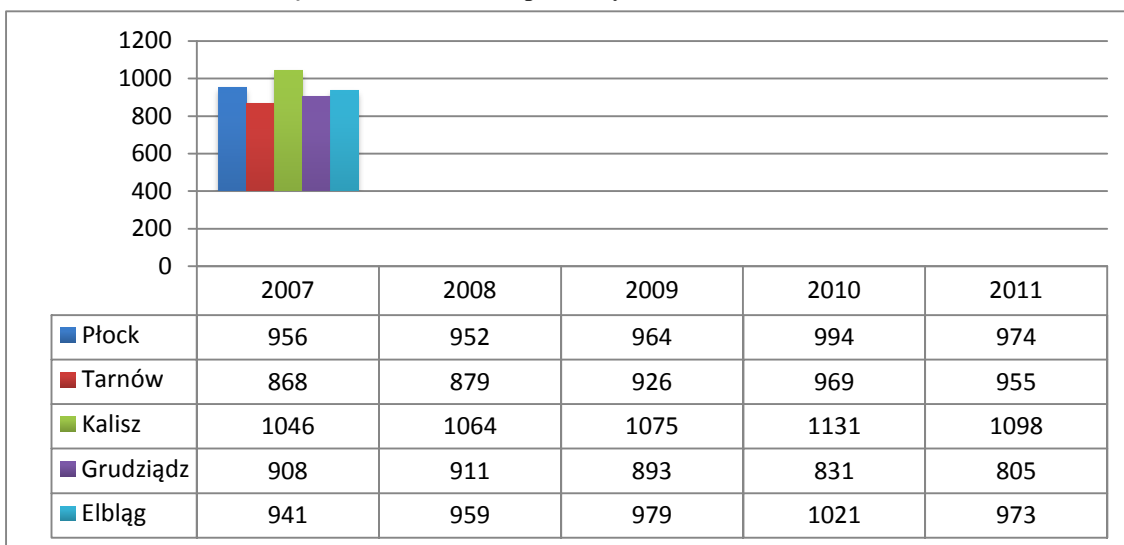

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W odniesieniu do zaprezentowanych miast, Włocławek i Kalisz wskazują na podobny poziom przedsiębiorczości mieszkańców. W pozostałych miastach wskaźnik

przedsiębiorczości osiągnął wartość poniżej 1 tys. podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności wśród porównywanych miast - Wykres 56.

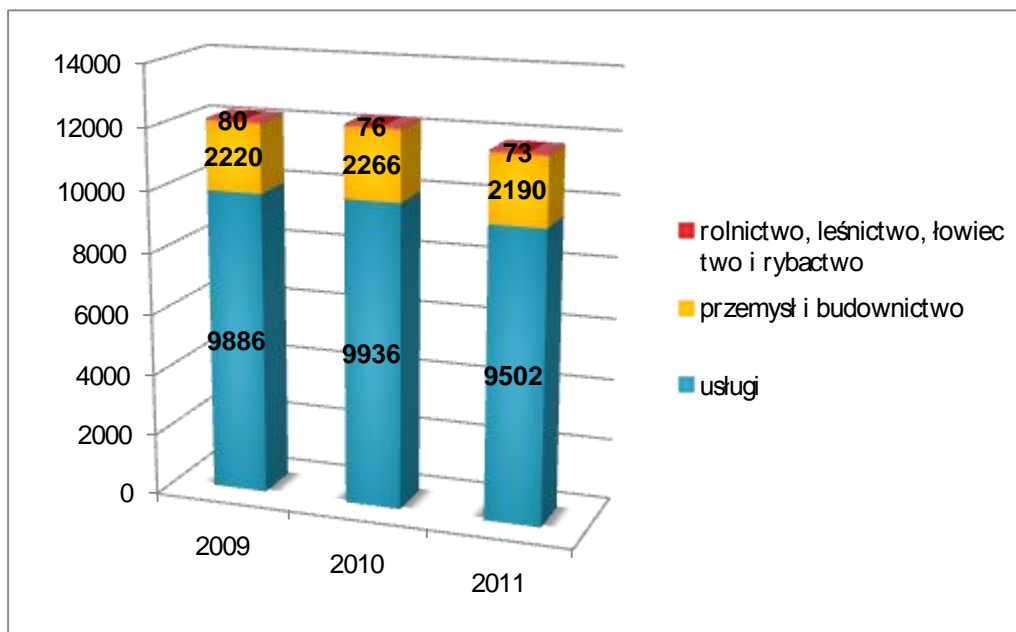
Wykres 56. Wskaźnik przedsiębiorczości na tle miast

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W analizie jednostek gospodarczych wg sektorów gospodarki widoczna jest dominacja sektora usługowego nad przemysłowym. Sektor rolniczy w mieście jest sektorem marginalnym – Wykres 57.

Wykres 57. Podmioty według sektorów gospodarki

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Mimo dominującego udziału sektora usługowego nad przemysłowym, widoczny jest niewielki spadek podmiotów gospodarczych w sektorze usługowym (0,3%), przy jednoczesnym wzroście liczby podmiotów w sektorze przemysłowym (0,4%) - Tabela 43.

Tabela 43. Udział podmiotów gospodarczych wg PKD 2007 (w %)

	Lata	2009	2010	2011
Usługi	Polska	76,1	76	76
	Województwo Kujawsko-Pomorskie	76,1	75,8	75,6
	Włocławek	81,2	80,9	80,8
Przemysł i budownictwo	Polska	21,5	21,6	21,6
	Województwo Kujawsko-Pomorskie	21,3	21,5	21,6
	Włocławek	18,2	18,5	18,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Polska	2,4	2,4	2,4
	Województwo Kujawsko-Pomorskie	2,6	2,7	2,8
	Włocławek	0,6	0,6	0,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W odniesieniu do kraju oraz regionu, miasto Włocławek wyróżnia się wysokim udziałem sektora usług, przy niższym poziomie przemysłu i budownictwa oraz rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa.

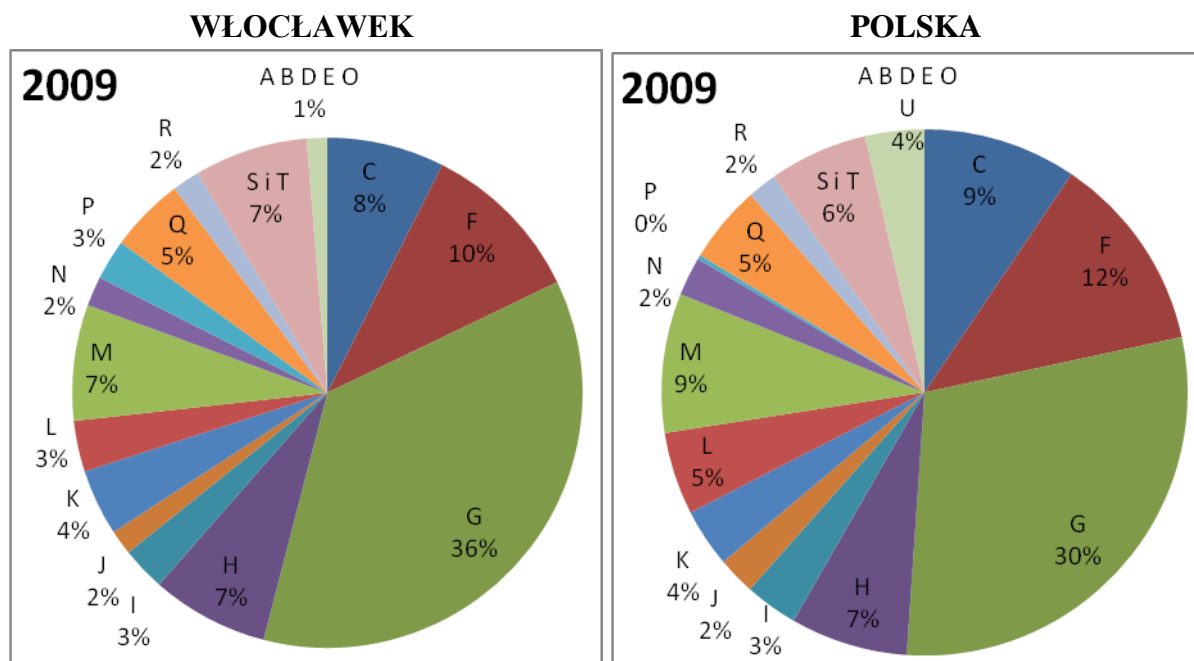
Polska Klasyfikacja Działalności jest umownie przyjętym, hierarchicznie usystematyzowanym podziałem zbioru rodzajów działalności społeczno-gospodarczej, jakie realizują podmioty gospodarcze. Do analizy przyjęto lata 2009-2011, zgodnie z klasyfikacją PKD 2007 która została wprowadzona w grudniu 2007 roku. Wcześniej obowiązująca, mniej rozbudowana, klasyfikacja PKD 2004 stosowana była najpóźniej do dnia 31 grudnia 2009 roku. Liczba podmiotów w następujących klasyfikacjach: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; górnictwo i wydobywanie; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, nie przekroczyła 100 podmiotów w poszczególnych latach omawianego okresu - Wykres 58.

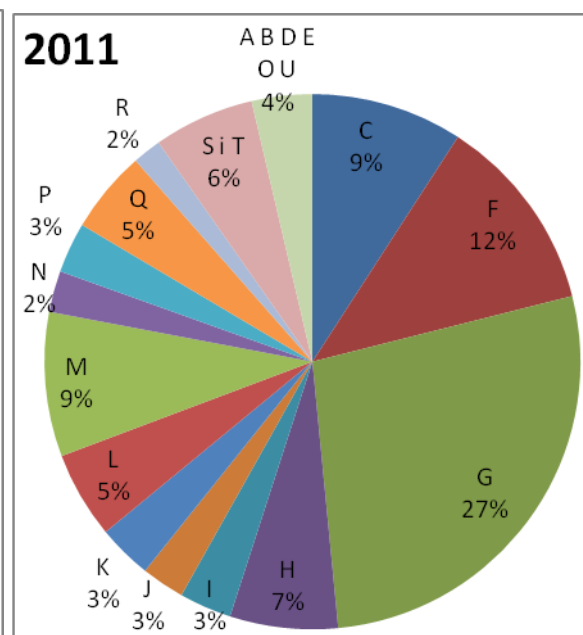
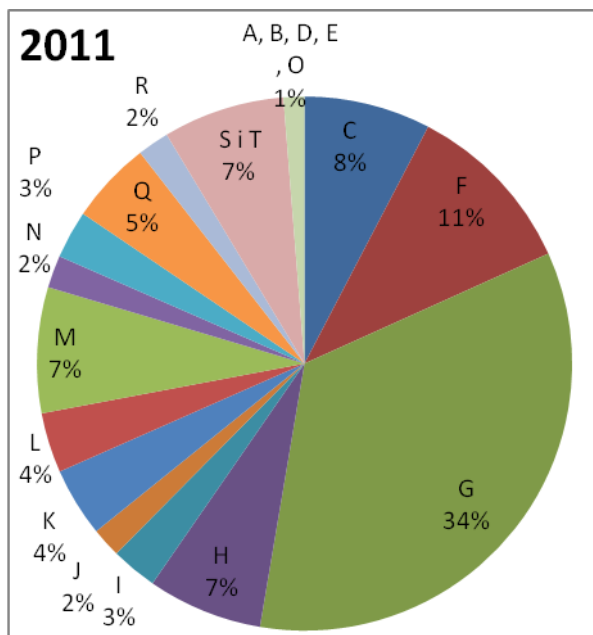
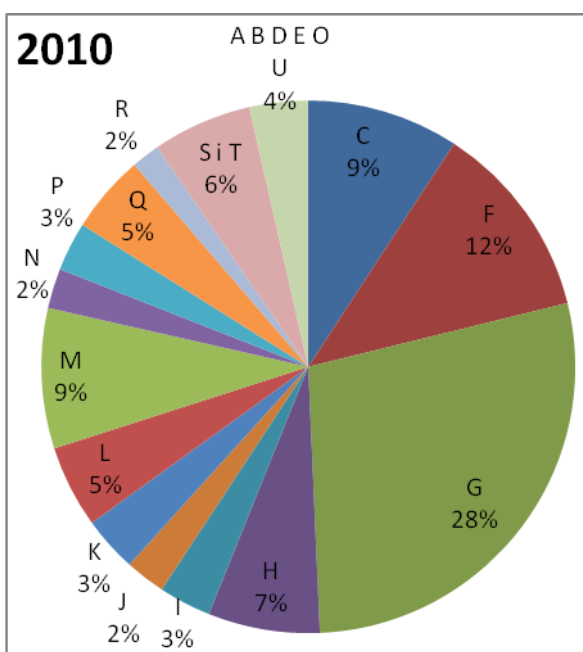
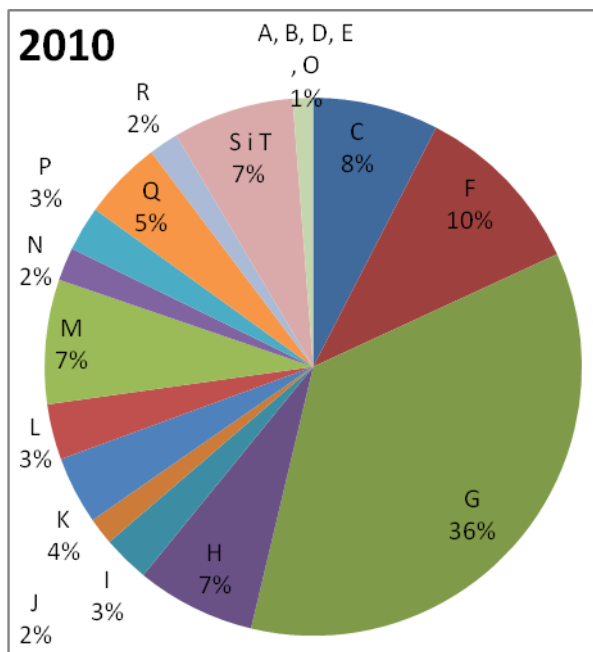
Oznaczenia sekcji PKD 2007:

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe
- Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- Sekcja F – Budownictwo
- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
- Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- Sekcja J – Informacja komunikacja
- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- Sekcja P – Edukacja
- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa
- Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
- Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

Wykres 58. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD 2007

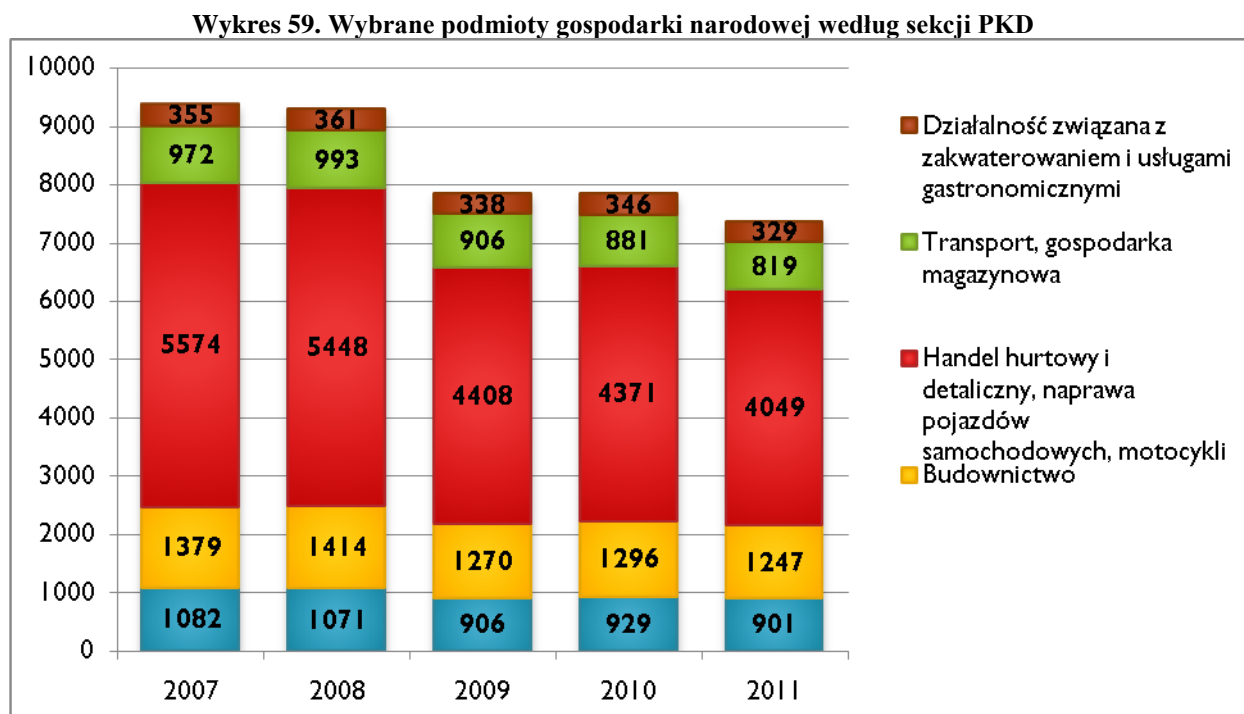

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD 2007 dla miasta Włocławek w odniesieniu do kraju, potwierdza się większy udział sektora usług (Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle), który dla miasta w 2011 roku wynosił 34%, natomiast dla kraju 27%. Pozostałe sekcje charakteryzują się niewielką różnicą.

W sektorze usług w mieście Włocławek dominuje handel, mimo spadku liczby podmiotów z 5 574 w 2007 roku do 4 049 w 2011 roku, tj. o 27% -

Wykres 59.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na wyrównanym poziomie utrzymuje się liczba podmiotów w dziedzinie budownictwa oraz działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

Poddając analizie liczbę oraz profil działalności funkcjonujących na lokalnym rynku przedsiębiorstw, firmy mogą współtworzyć regionalne sojusze firm, zwane klastrami. W ramach klastru zrzeszają się przedsiębiorcy konkretnej branży, którzy jako grupa promują swoją ofertę zarówno w kraju, jak i zagranicą, prowadzą prace badawczo-rozwojowe, przyciągają partnerów z zagranicy.

W mieście Włocławek największa liczba podmiotów zajmująca się przetwórstwem przemysłowym występuje w branży produkującej odzież. Mimo spadku od 2009 roku z 137 podmiotów do 114 w 2011 roku, udział podmiotów produkujących odzież we Włocławku utrzymuje się na wysokim poziomie i wynosi 13%, przy czym w kraju jest na poziomie 9%. Na drugim miejscu co do liczebności podmiotów we Włocławku, znajduje się branża produkująca metalowe wyroby gotowe, dla której różnica w stosunku do Polski wynosi 3%. Kolejną branżą charakteryzującą się dużą liczbą podmiotów zarówno we Włocławku, jak i w kraju, jest naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń. Znacząca różnica, wynosząca 4%, ma miejsce w liczbie podmiotów w branży produkującej wyroby z drewna oraz korka (Sekcja C dział 16) –

Wykres 60.

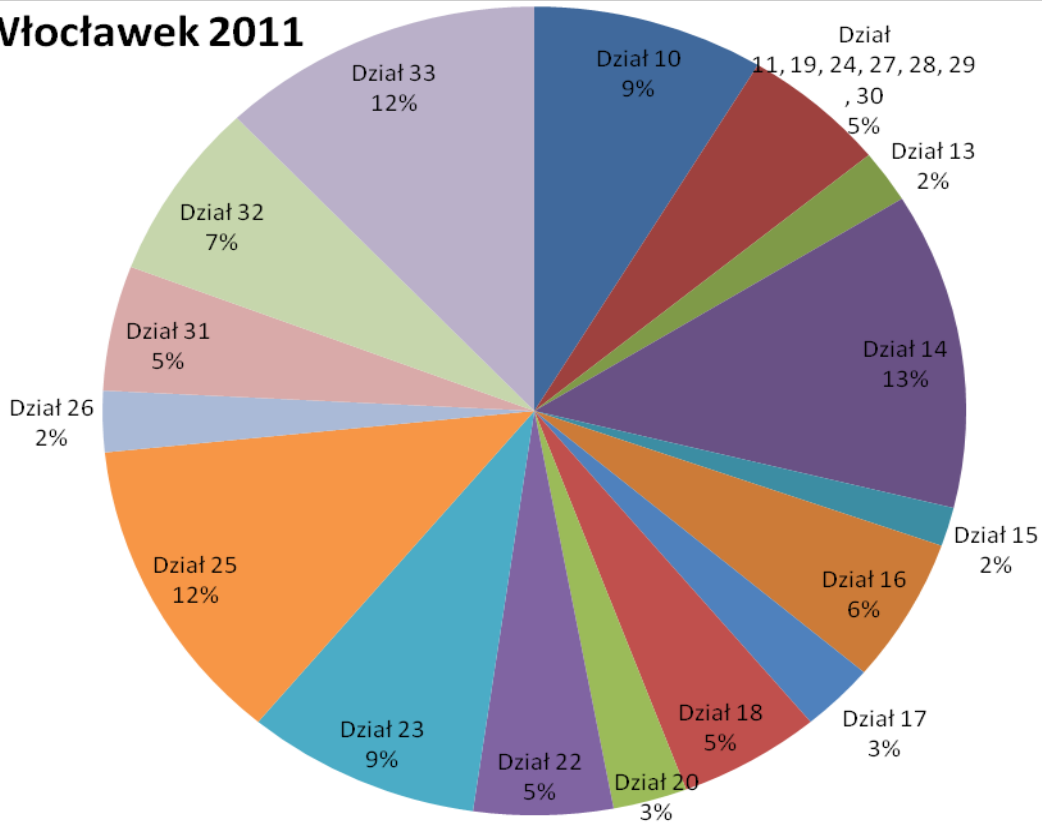
Sekcje przetwórstwa przemysłowego według działów:

- Sekcja C dział 10 – Produkcja artykułów spożywczych
- Sekcja C dział 11 – Produkcja napojów
- Sekcja C dział 13 – Produkcja wyrobów tekstylnych
- Sekcja C dział 14 – Produkcja odzieży
- Sekcja C dział 15 – Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
- Sekcja C dział 16 – Produkcja wyrobów z drewna oraz korka
- Sekcja C dział 17 – Produkcja papieru i wyrobów z papieru
- Sekcja C dział 18 – Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji
- Sekcja C dział 19 – Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
- Sekcja C dział 20 – Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
- Sekcja C dział 22 – Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
- Sekcja C dział 23 – Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
- Sekcja C dział 24 – Produkcja metali
- Sekcja C dział 25 – Produkcja metalowych wyrobów gotowych

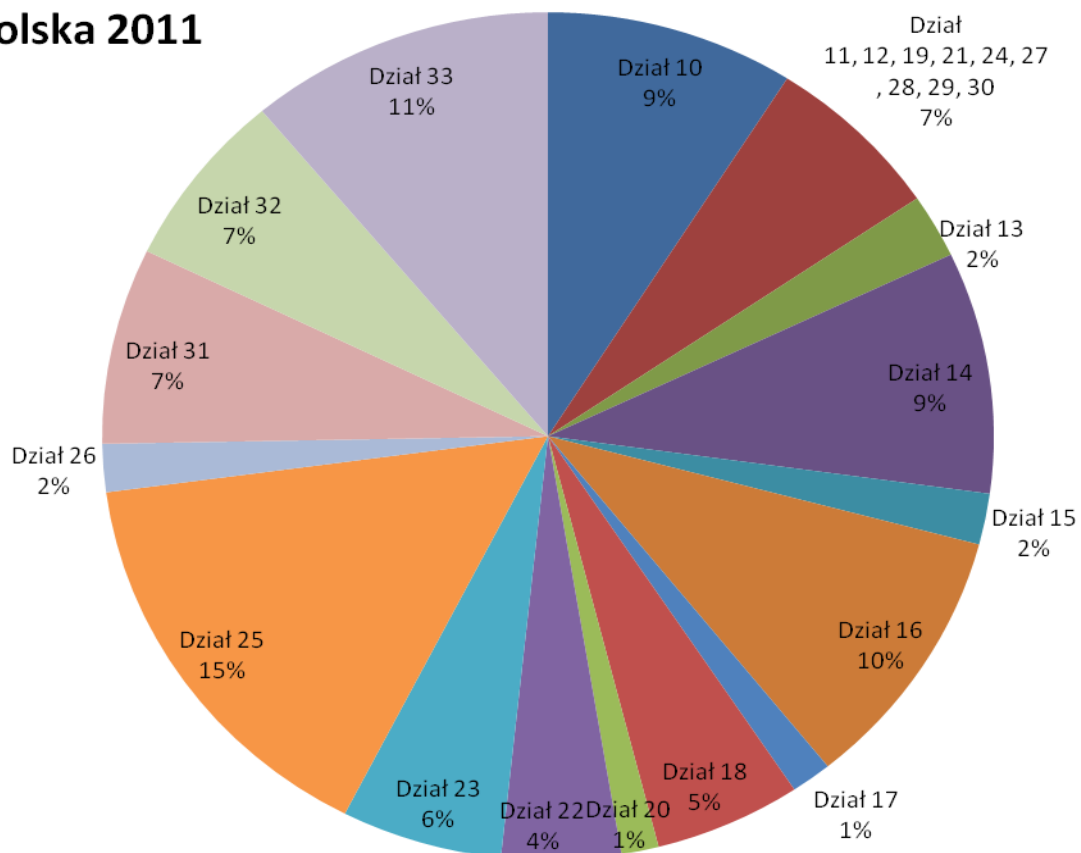
- Sekcja C dział 26 – Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych
- Sekcja C dział 27 – Produkcja urządzeń elektrycznych
- Sekcja C dział 28 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
- Sekcja C dział 29 – Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep
- Sekcja C dział 30 – Produkcja pozostałego sprzętu transportowego
- Sekcja C dział 31 – Produkcja mebli
- Sekcja C dział 32 – Pozostała produkcja wyrobów
- Sekcja C dział 33 – Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń

Wykres 60. Podmioty przetwórstwa przemysłowego

Włocławek 2011

Polska 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę podmiotów gospodarki narodowej według klas wielkości, najczęściej działających na rynku przedsiębiorstw to mikroprzedsiębiorstwa, czyli zatrudniające od 0-9 osób (Tabela 44), których udział w ogólnej liczbie podmiotów stanowił 95% w 2011 roku

Tabela 44. Podmioty według klas wielkości

Lata	Ogółem	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999	1000 i więcej
2009	12186	11532	493	141	18	2
2010	12278	11622	497	140	17	2
2011	11765	11127	480	140	16	2
Różnica	421	405	13	1	2	0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Według „Pięćsetki”, rankingu opracowanego przez tygodnik „Polityka”, na liście 500 największych polskich firm, pod względem wielkości przychodów, w 2011 roku uplasowały się dwa podmioty z Włocławka: Lewiatan Holding S.A. z siedzibą we Włocławku oraz Anwil S.A. - Tabela 45.

Tabela 45. Największe firmy włocławskie w 2011 wg „Pięćsetki”

L.p.	Miejsce w rankingu	Nazwa firmy	Profil działalności	Liczba pracowników	Przychody ze sprzedaży w tys. zł
1	23	PSH Lewiatan Holding SA	Handel detaliczny	20 400	7 300 000
2	79	Anwil SA	Przemysł chemiczny	1 274	2 300 000

Źródło: Tygodnik „Polityka”

Z kolei w tegorocznym rankingu „Rzeczpospolitej” – Lista 2000, wśród najefektywniej rozwijających się firm z terenu Polski, oprócz wspomnianych wyżej przedsiębiorstw, znalazły się: Indorama Ventures Poland, Wika Polska Sp. z o. o, Guala Closures DGS Poland SA GK oraz Brüggmann Sp. z o.o. - Tabela 46.

Tabela 46. Największe firmy włocławskie w 2011 wg „Listy 2000”

L.p.	Miejsce w rankingu	Nazwa firmy	Profil działalności	Liczba pracowników	Przychody ze sprzedaży w tys. zł
1	28	PSH Lewiatan Holding SA	Handel detaliczny	20 400	7 300 000
2	98	Anwil SA	Przemysł chemiczny	1 274	2 300 000
3	418	Indorama Ventures Poland	Związki chemiczne	72	720 000
4	960	Wika Polska Sp. z o. o	Precyzyjne urządzenia	990	300 000

			pomiarowe		
5	1225	Guala Closures DGS Poland SA GK	Zakrywki do opakowań	550	220 000
6	1516	Brüggmann Sp. z o.o	Okna i drzwi z PCW	200	180 000

Źródło: Dziennik „Rzeczpospolita”

Wika Polska znalazła się wśród grona 20 laureatów nagrody Dobra Firma przyznawanych przez „Rzeczpospolitą”.

Poza firmami wymienionymi w Tabeli 46 do przedsiębiorstw zatrudniających największą liczbę pracowników należą:

- Przedsiębiorstwo Inwestycyjno-Remontowe RemWil Sp. z o.o wchodzące w skład Grupy Kapitałowej ANWIL (718 osób) budowa i remonty instalacji przemysłowych,
- Sanitec Koło Sp. z o.o. (450 osób) producent ceramiki sanitarnej i wyposażenia łazienek,
- Rieber Foods Polska S.A. (340 osób) producent żywności,
- Run Chłódnia Sp. z o.o. (ok. 300, sezonowo – 350 osób) produkcja i usługi w dziedzinie głębokiego mrożenia,
- PPHU Bomilla Sp. z o.o. (ok. 260 osób) producent słodczy,
- REMBUD Sp. z o.o. (ok. 260 osób) firma budowlano – instalacyjna,
- PPHU Pro-Lab Sp. z o.o. wchodząca w skład Grupy Kapitałowej ANWIL (250 osób) produkcja specjalistycznych nawozów i laboratoria obsługujące wyrafinowany sprzęt laboratoryjno-badawczy,
- ANWIS Polska Sp. z o.o. (244 osoby) producent osłon okiennych oraz komponentów używanych do ich produkcji,
- Agros Nova Sp. z o.o. – Kujawskie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego Włocławek Sp. z o.o. (ok. 240 osób) przetwórstwo owocowo-warzywne,
- Budizol Sp. z o.o. (ok. 190 osób) deweloper komercyjny i mieszkaniowy,
- Przedsiębiorstwo Usług Technicznych WIRCOT wchodzące w skład Grupy Kapitałowej ANWIL (156 osób) obsługa remontowa maszyn energetycznych dla przemysłu chemicznego, spożywczego, energetyki itp.,
- Kujawska Spółdzielnia Mleczarska KeSeM (134 osoby) przetwórstwo mleczarskie,
- PEPEBE Włocławek (40 stałych pracowników, 76 osadzonych) produkcja prefabrykatów betonowych,
- DROGTOM Sp. z o.o. (90 pracowników) firma budowlano – instalacyjna,
- DRUMET Liny i Druty Sp. z o.o. producent lin i drutów stalowych.

Na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy wynika, iż na dzień 31.12.2012 roku na terenie miasta Włocławek funkcjonowało 16 podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracowników zatrudniającej powyżej 250 osób. Należą do nich:

1. Kujawskie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego Sp. z o.o.
2. Run Chłódnia Sp. z o.o.

3. Rieber Foods Polska S.A.
4. Guala Closures DGS Poland SA
5. DRUMET Liny i Druty Sp. z o.o.
6. Wika Polska Sp. z o.o.
7. Przedsiębiorstwo Inwestycyjno-Remontowe „REMWIL” Sp. z o.o.
8. ANWIL S.A.
9. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe – Zakład Pracy Chronionej „EMIR” Sp. z o.o.
10. Urząd Miasta Włocławek
11. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.
12. Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o.
13. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
14. Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A.
15. Zakład Karny Włocławek
16. Szpital Wojewódzki

We Włocławku działają firmy z kapitałem zagranicznym: Wika Polska Sp z o.o., SP K (Niemcy), Indorama Ventures Sp z o.o. (Tajlandia), Rieber Foods Polska S.A. (Norwegia), Prefabet Kluczbork S.A. (Niemcy), Guala Closures DGS S.A. (Włochy), Brugmann S.A. (Niemcy), Naturana Sp z o.o. (Niemcy), Sanitec Koło Sp z o.o. (Finlandia), Newell Rubbermaid (Niemcy), Busch Sp z o. o.(Niemcy), Cleansol Sp z o.o. (Szwecja), DRM Polska Sp z o.o.(Szwajcaria), Luko Polska Sp z o.o. (Holandia), Paltrak Sp z o.o (Szwecja), Saferoad Sp z o.o.; Carbowil Sp z o.o, Cardigas Polska Sp z o.o., Proteina Ford Sp z o.o., Eksterm.

W oparciu o nowo zarejestrowane podmioty oraz podmioty wyrejestrowane stwierdza się istotną rotację firm. We Włocławku w analizowanym okresie czasowym 2009 – 2011 większa rotacja wystąpiła w sektorze prywatnym i była zdecydowanie ujemna w roku 2009 oraz 2011, co oznacza w rezultacie spadek liczby podmiotów gospodarczych.

Tabela 47. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w sektorze publicznym

	Lata	2009	2010	2011
Podmioty nowo zarejestrowane				
Ogółem		7	3	2
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego		5	3	2
Spółki handlowe		1	0	0
Podmioty wyrejestrowane				
Ogółem		3	2	4
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego		1	1	3
Spółki handlowe		2	0	1
Bilans				
Ogółem		4	1	- 2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 48. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w sektorze prywatnym

Lata	2009	2010	2011
Podmioty nowo zarejestrowane			
Ogółem	880	927	898
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	809	848	823
Spółki handlowe	23	31	26
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1
Spółdzielnie	0	1	0
Fundacje	0	1	3
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	6	12	13
Podmioty wyrejestrowane			
Ogółem	2398	795	1356
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2327	775	1317
Spółki handlowe	11	6	12
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	1	1
Spółdzielnie	1	0	1
Fundacje	0	0	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	4	0	2
			Bilans
Ogółem	- 1518	132	- 458

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie miasta Włocławek działają: Strefa Rozwoju Gospodarczego – Park Przemysłowo-Technologiczny oraz Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości.

Włocławska Strefa Rozwoju Gospodarczego – Park Przemysłowo-Technologiczny

Włocławska Strefa Rozwoju Gospodarczego – Park Przemysłowo-Technologiczny jest przedsięwzięciem realizowanym przez Gminę Miasto Włocławek przy współudziale środków z Unii Europejskiej. Strefa zajmuje powierzchnię 33,5 ha, które zostały kompleksowo uzbrojone w infrastrukturę techniczną pod potrzeby przyszłych inwestorów. Zlokalizowana jest w sąsiedztwie drogi krajowej nr 1 i drogi prowadzącej do Inowrocławia, a więc na obszarze dobrze skomunikowanym, o funkcji produkcyjnej, w bliskim sąsiedztwie Zakładów Azotowych Anwil SA Grupa Orlen, potentata krajowego w branży chemicznej. W sąsiedztwie projektu powstał również zakład produkcji materiałów budowlanych P.V. Prefabet Kluczbork S.A. Jest to więc obszar o wysokiej aktywności gospodarczej. Celem projektu "Włocławska Strefa Rozwoju - Park Przemysłowo-Technologiczny" jest głównie zwiększenie atrakcyjności miasta dla inwestorów krajowych i zagranicznych oraz pobudzanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości,

Teren Włocławskiej Strefy Rozwoju Gospodarczego – Park Przemysłowo-Technologiczny jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, na mocy uchwały Nr XXVII/20/09 Rady Miasta Włocławek z dnia 6 kwietnia 2009 roku.

Firmy, które zdecydują się zainwestować we WSRG-PPT mogą liczyć na szerokie wsparcie ze strony Urzędu Miasta Włocławek w zakresie:

- pomocy administracyjnej,
- zwolnień od podatku od nieruchomości (Uchwała nr XXVIII/30/09 Rady Miasta Włocławek z dnia 27 kwietnia 2009 roku w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis na terenie Gminy Miasto Włocławek),
- zwolnień z podatku dochodowego.

Atutem Strefy jest lokalizacja w mieście oddalonym od Warszawy o 157 km, od Łodzi o zaledwie 103 km, natomiast od miast takich jak Toruń czy Płock o niespełna 50 km. Dogodne położenie w centrum Polski na głównych szlakach komunikacyjnych stanowi jej dodatkowy atut.

W dniu 27 lutego 2012 roku Rada Miasta Włocławek podjęła uchwałę nr XIX/31/2012 w sprawie wyrażenia zgody na objęcie Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną terenów Włocławskiej Strefy Rozwoju Gospodarczego – Park Przemysłowo-Technologiczny we Włocławku. Rada Ministrów wydała stosowne rozporządzenie, zmieniające rozporządzenie w sprawie pomorskiej specjalnej strefy ekonomicznej, przedłożone przez Ministra Gospodarki w dniu 27 grudnia 2012 r. Rozporządzenie weszło w życie 15 stycznia 2013 r.

Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości

Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości został utworzony w ramach realizacji projektu pt. „Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu miasta Włocławek. Zlokalizowany jest przy ulicy Toruńskiej 148 (droga krajowa nr 1), co daje dobre skomunikowanie zewnętrzne. Powierzchnia użytkowa inkubatora przeznaczona do wynajęcia to 2 952,83 m², w tym o funkcji:

- biurowej – 868,26 m²
- magazynowej – 1 615,49 m²,
- produkcyjnej – 469,08 m²,
- sala wykładowa: 251 m², z możliwością dzielenia wiszącymi ściankami na mniejsze powierzchnie. Sala jest wyposażona w instalacje multimedialne.
- 2 sale konferencyjne: 26 m² oraz 72 m².

Celem inkubatora jest pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości, ograniczenie poziomu bezrobocia, szczególnie wśród osób młodych poprzez udostępnienie powierzchni dla prowadzenia działalności.

Zadaniem Inkubatora jest wspomaganie tworzenia oraz rozwoju podmiotów gospodarczych, w tym o innowacyjnym charakterze działalności, pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na świadczenie usług doradczych i szkoleniowych wspierających zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej z nastawieniem głównie na firmy o innowacyjnym charakterze.

Wg stanu na 3 października 2012 roku w inkubatorze działalność prowadzą 22 firmy inkubowane oraz 11 firm komercyjnych.

13. Turystyka

Ze względu na położenie nad Wisłą i Zalewem Włocławskim oraz w otoczeniu lasów miasto posiada doskonałe warunki do rozwoju turystyki, szczególnie kwalifikowanej.

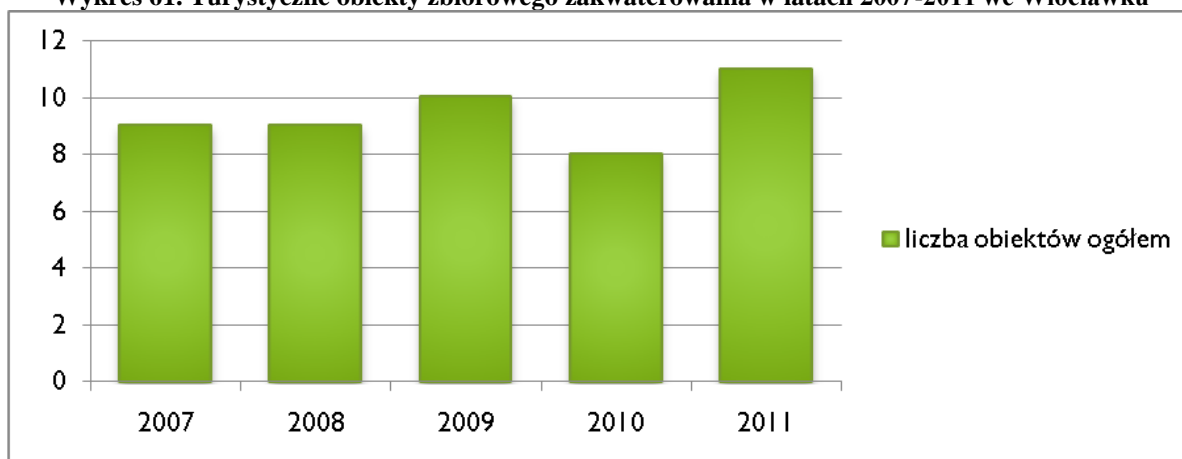
Okolice Włocławka są bardzo atrakcyjne do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej, gdyż wokół miasta rozpościerają się rozległe obszary leśne, w których można znaleźć ciekawe ścieżki spacerowe i szlaki turystyki pieszej. Trasy te poprowadzone są przez przylegający do Włocławka kompleks Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego i wiodą przez osobliwe krajobrazy polodowcowe, urozmaicone licznymi jeziorami i wydłami. W niewielkiej odległości od miasta znajdują się jeziora: Łuba, Czarne, Rybnica, Wikaryjskie, Wójtowskie i Rakutowskie.

Do otaczających Włocławek jezior i lasów prowadzą ścieżki rowerowe, biegnące w kierunku Kowala, Kruszyna, Wieńca, Nieszawy, Bobrownik i Dobrzynia nad Wisłą. Ich łączna długość wynosi 37,5 km i pokrywa 18% długości wszystkich dróg publicznych w mieście. Część z nich wykorzystywana jest także przez amatorów sportu Nordic-Walking.

Na terenie Włocławka działają instytucje turystyczne mające wpływ na rozwój turystyki w mieście. Należą do nich: Włocławska Informacja Turystyczna (w 2009 roku WIT otrzymała I miejsce w konkursie Polskiej Organizacji Turystycznej „Na najlepszy punkt IT”), Oddział Kujawski PTTK, Oddział Włocławski Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych, Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Przystań Miejska na Zalewie Włocławskim, Port Żeglarski Marina „Zarzeczewo”, Aeroklub Włocławski.

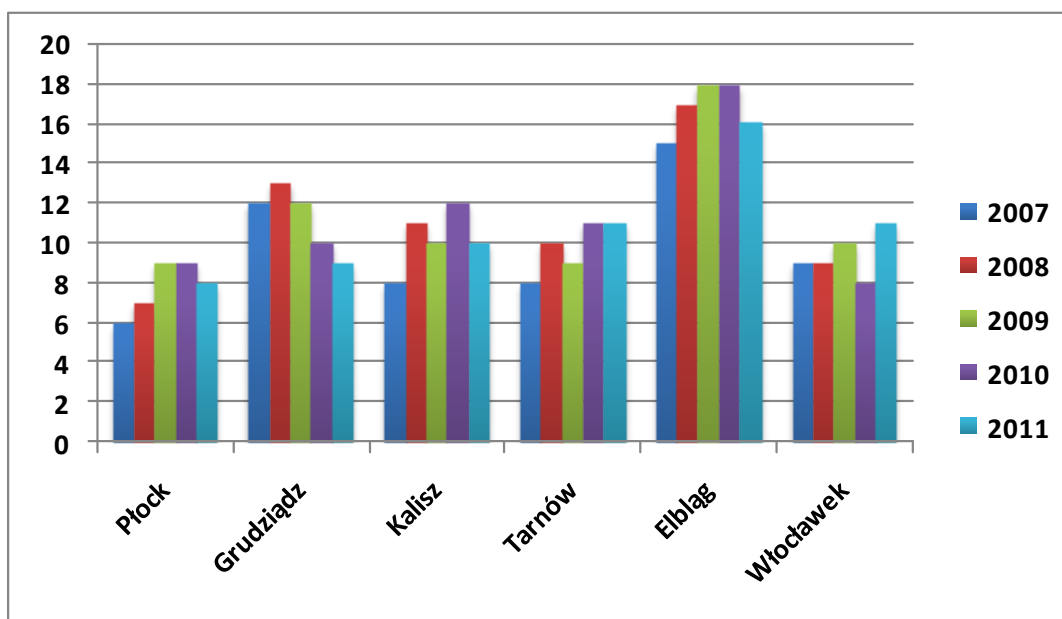
Miasto dysponuje stosunkowo dobrze rozwiniętą bazą noclegową, także na tle innych miast zbliżonej wielkości (hotele, w tym jeden 4-gwiazdkowy), natomiast niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą turystyczną, w tym o znaczeniu ponadlokalnym. W latach 2007-2011 liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania w mieście wzrosła z 9 w 2007 r. do 11 w 2011 r. –Wykres 61.

Wykres 61. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w latach 2007-2011 we Włocławku

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

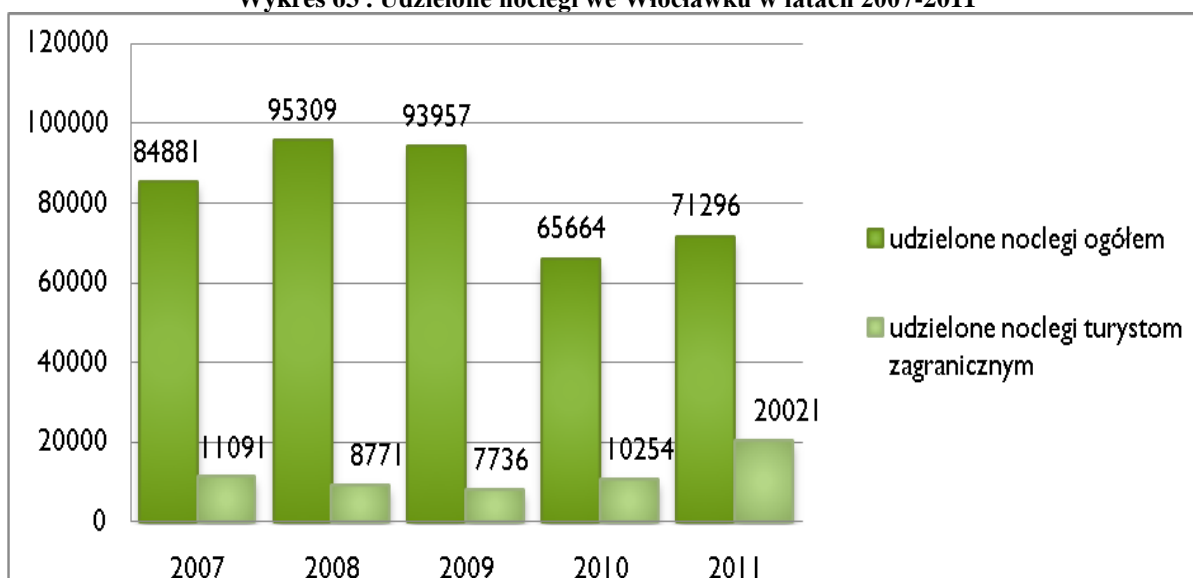
Wykres 62. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania Włocławka w latach 2007-2011 na tle miast o zbliżonej wielkości

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

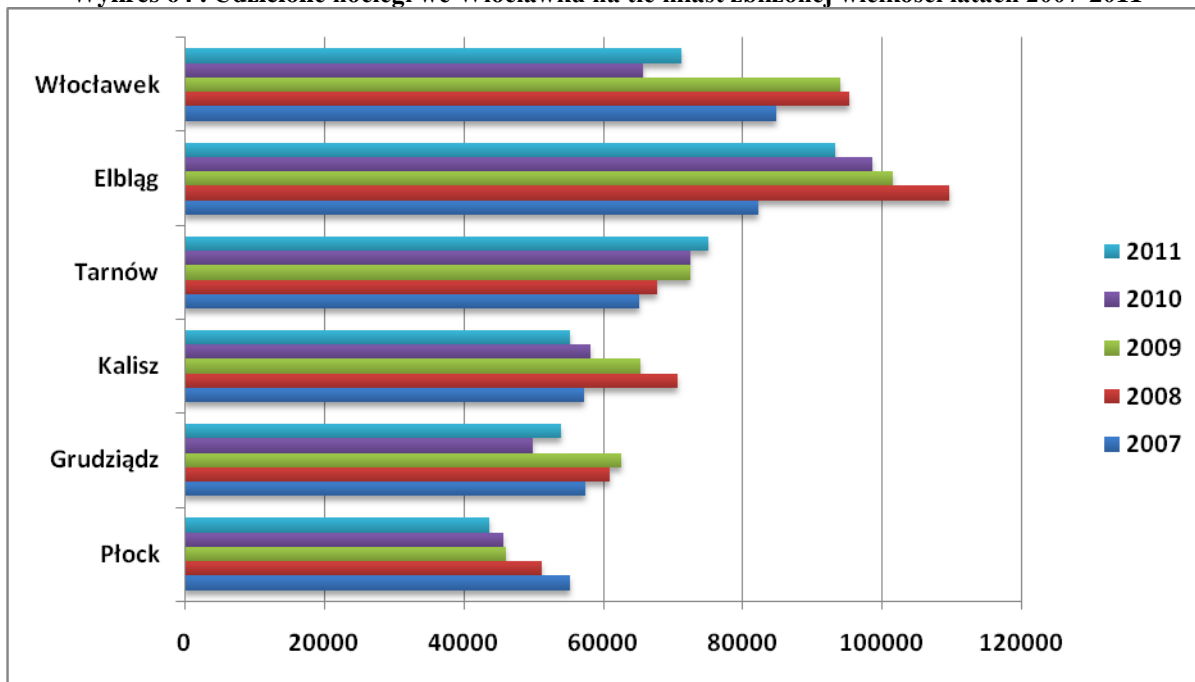
Wskaźnikiem, za pomocą którego można określić wpływ turystyki na rozwój miasta, są udzielone noclegi ogółem w roku. Ponad 70 tys. noclegów udzielonych w 2011 r. we Włocławku przekłada się na ok. 2,5 % wszystkich noclegów udzielonych w województwie. Włocławek jest celem podróży zagranicznych turystów w udziale 10,3% obcokrajowców odwiedzających województwo kujawsko-pomorskie, podczas gdy w Toruniu, w analogicznym okresie, zanocowało 40% spośród nich.

Wykres 63 . Udzielone noclegi we Włocławku w latach 2007-2011

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

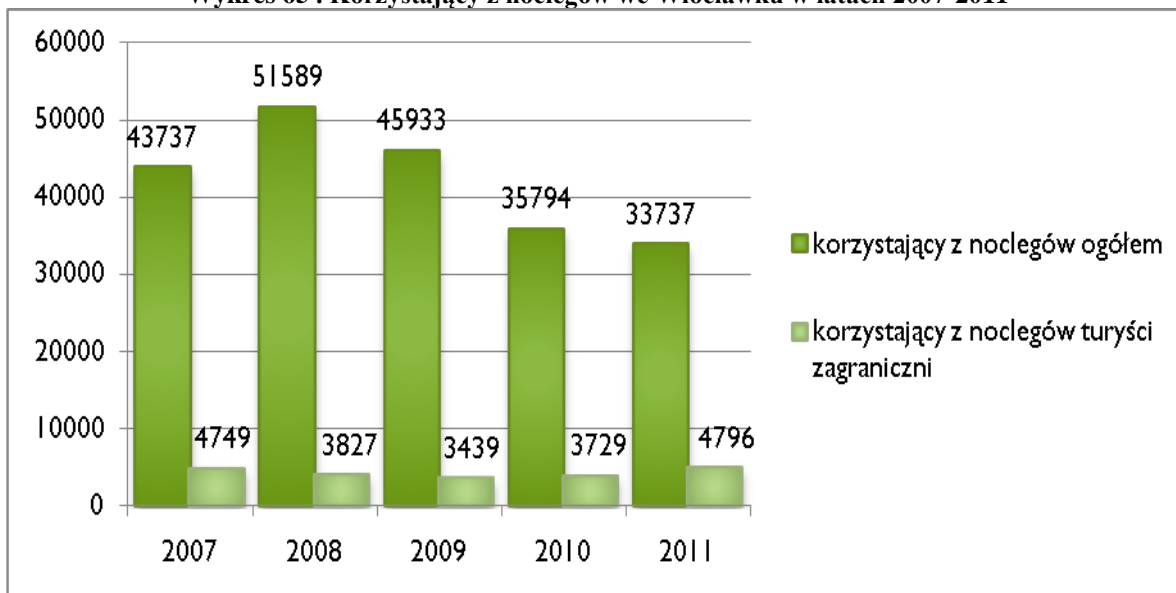
Wykres 64 . Udzielone noclegi we Włocławku na tle miast zbliżonej wielkości latach 2007-2011

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

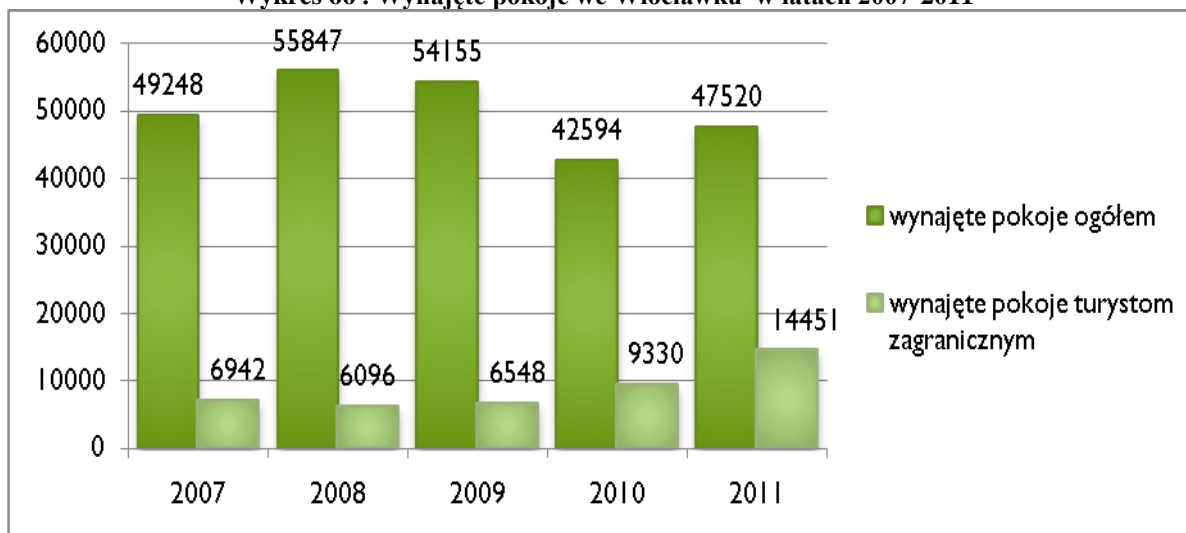
Na przestrzeni lat 2007-2011 liczba obcokrajowców korzystających z bazy noclegowej we Włocławku utrzymała się na podobnym poziomie, jednak o ponad połowę wzrosła liczba wynajętych przez nich pokoi, spadła natomiast o 10 tys. liczba udzielonych noclegów ogółem, przy podwojeniu udzielonych noclegów turystom zagranicznym. Oznacza to dość radykalne skrócenie czasu pobytu przeciętnego turysty rezydenta we Włocławku i równocześnie wydłużenie pobytu w mieście obcokrajowców.

Wykres 65 . Korzystający z noclegów we Włocławku w latach 2007-2011

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Wykres 66 . Wynajęte pokoje we Włocławku w latach 2007-2011

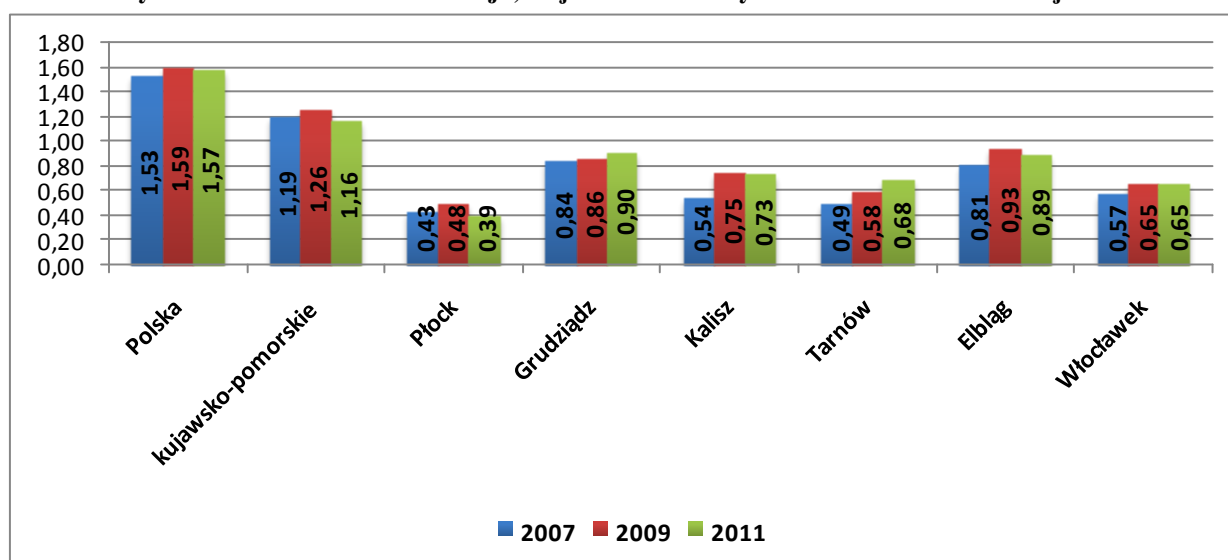

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Badając potencjał turystyczny miasta Włocławka w odniesieniu do kraju, województwa kujawsko-pomorskiego i kilku innych zbliżonych wielkością i znaczeniem miast w Polsce analizie poddano szereg danych w ujęciu charakterystycznych dla branży wskaźników wskazanych poniżej.

➤ **Wskaźnik Baretje'a (ilość miejsc noclegowych / 100 mieszkańców)**

Wykres 67. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast - wskaźnik Baretje'a

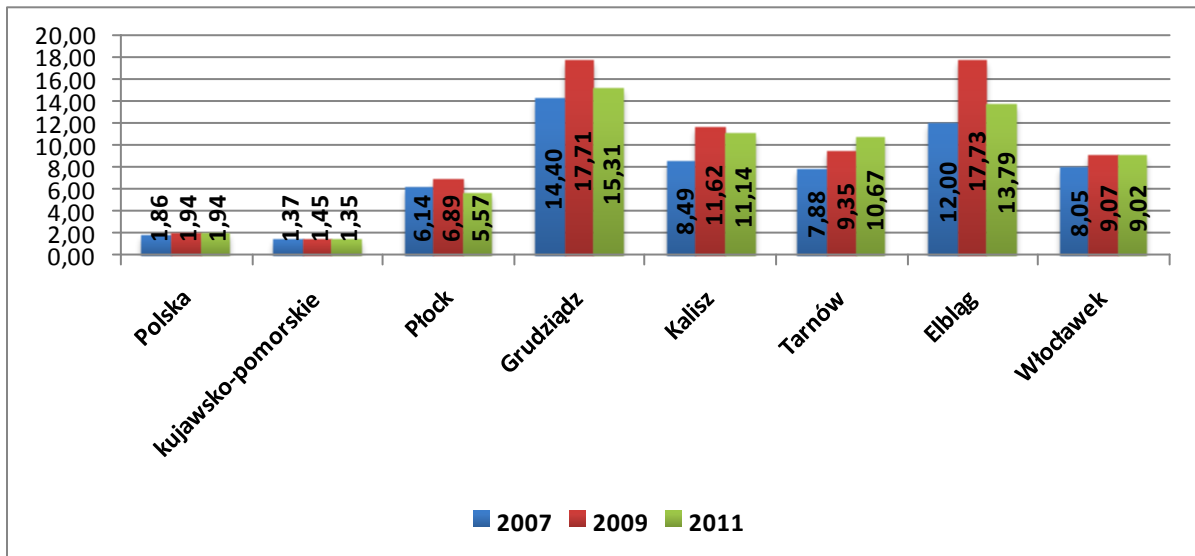

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Wskaźnik Baretje'a dla miasta Włocławek jest prawie trzykrotnie mniejszy niż dla Polski i dwukrotnie mniejszy niż dla województwa, jednak w zestawieniu z miastami zbliżonymi wielkością porównywalny do Kalisza i Tarnowa. Na tym tle wyróżniają się Grudziądz i Elbląg, natomiast najniższym wskaźnikiem Baretje'a charakteryzuje się miasto Płock.

➤ **Wskaźnik gęstości bazy noclegowej (ilość miejsc noclegowych/km kw.)**

Wykres 68. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast – wskaźnik gęstości bazy noclegowej

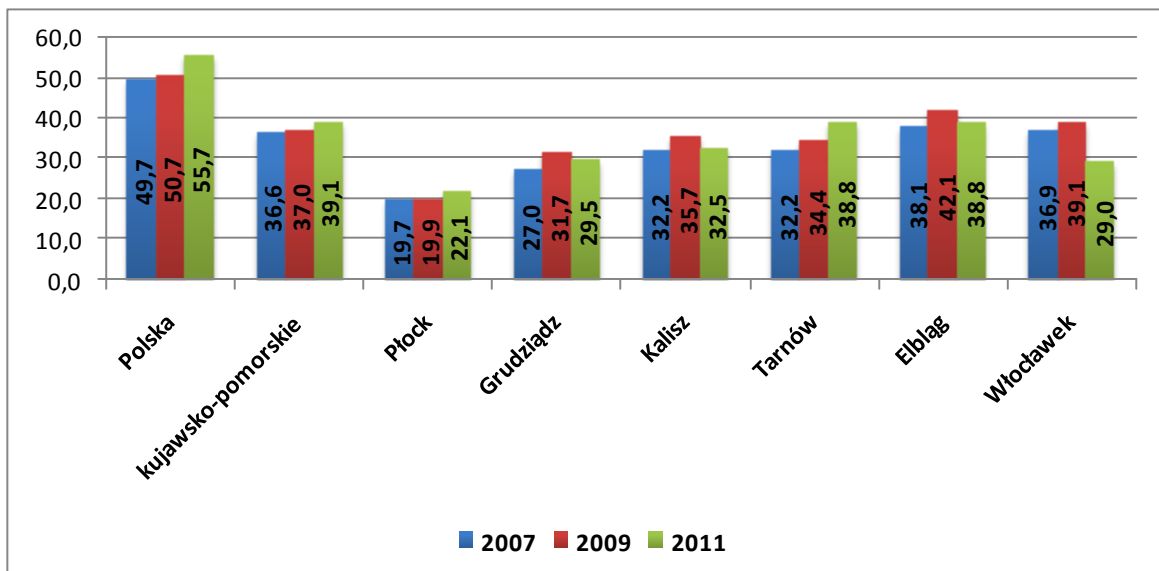

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Gęstość bazy noclegowej we Włocławku jest zbliżona do Tarnowa i Kalisza, jednak dużo niższa niż w Grudziądzu czy Elblągu. Wskaźniki dla Polski i województwa kujawsko-pomorskiego właściwie nie stanowią tu odniesienia. Wysoka wartość wskaźnika dla Grudziądza wynika zapewne z najmniejszej powierzchni miasta (58 km²), podczas gdy najniższa wartość wskaźnika dla Płocka z największej powierzchni miasta (88 km²).

➤ **wskaźnik Schneidera (il. korzystających z noclegów/100 mieszkańców)**

Wykres 69. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast - wskaźnik Schneidera

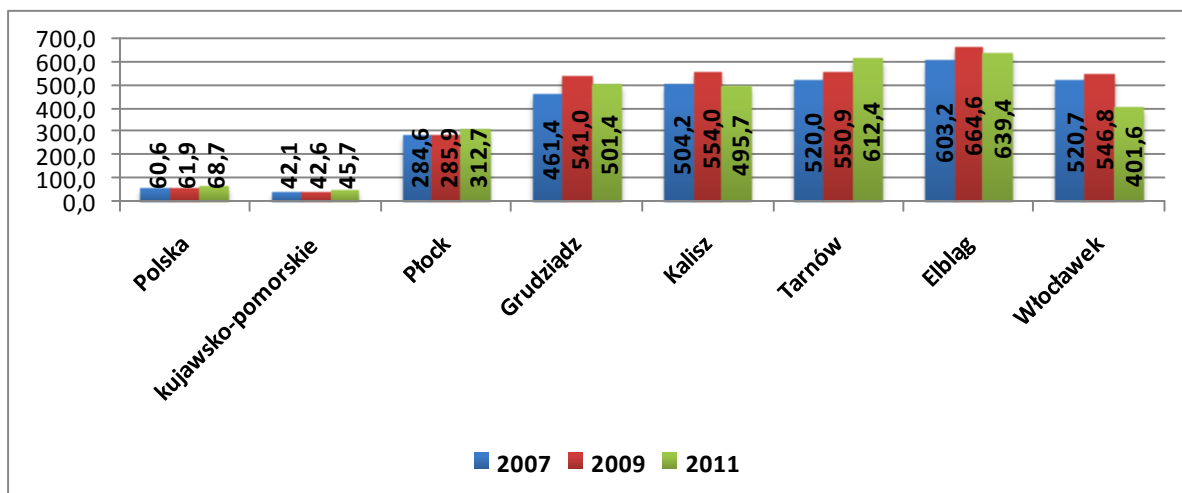
Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Wskaźnik Schneidera dla Włocławka na przestrzeni lat 2009-2011 odnotował największy spadek – o 10,1. Tymczasem w Tarnowie, jako jedynym spośród porównywanych miast, w analogicznym okresie wzrósł on o 4,4. Wskaźnik dla Polski w 2011 był prawie

dwukrotnie wyższy niż dla Włocławka, natomiast wskaźnik dla województwa w latach 2007 i 2009 pokrywał się ze wskaźnikiem dla miasta i przewyższył go w 2011 r. dokładnie o wartość spadku wskaźnika dla Włocławka w okresie 2009-2011.

➤ wskaźnik gęstości ruchu (il. korzystających z noclegów/km kw.)

Wykres 70. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast – wskaźnik gęstości ruchu

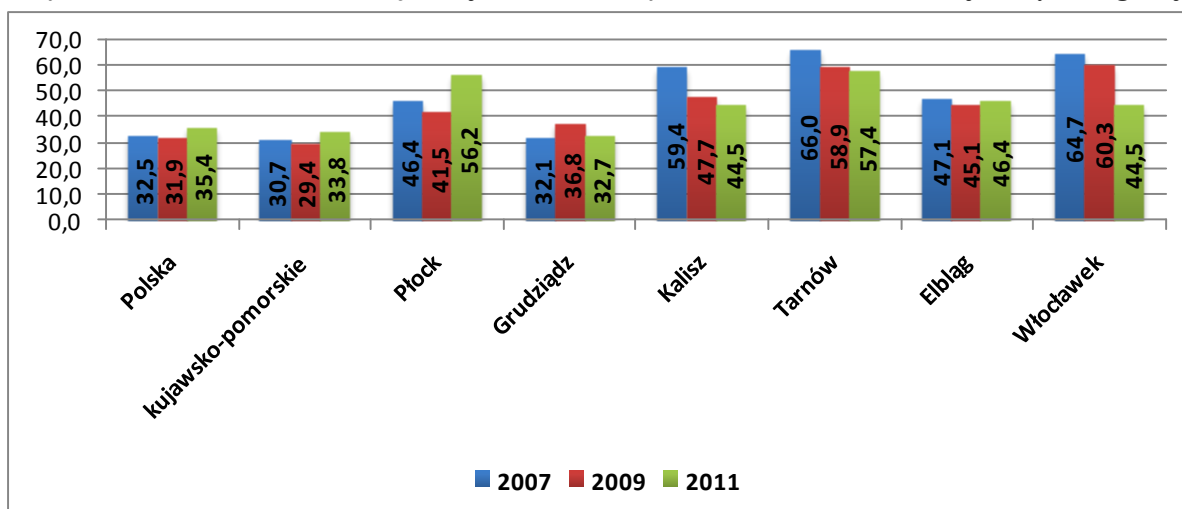

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Wskaźnik gęstości ruchu w latach 2007-2011 wskazuje na wyraźny spadek osób korzystających z noclegów we Włocławku, który odnotował także, lecz w mniejszym stopniu, Kalisz, Elbląg i Grudziądz. Jedynie w Płocku i Tarnowie wskaźnik wzrósł. Także wskaźniki dla Polski i województwa prezentują tendencję wzrostową, choć w dużo mniejszej skali.

➤ wskaźnik rozwoju bazy noclegowej (il. korzystających z noclegów/il. miejsc noclegowych)

Wykres 71. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast – wskaźnik rozwoju bazy noclegowej

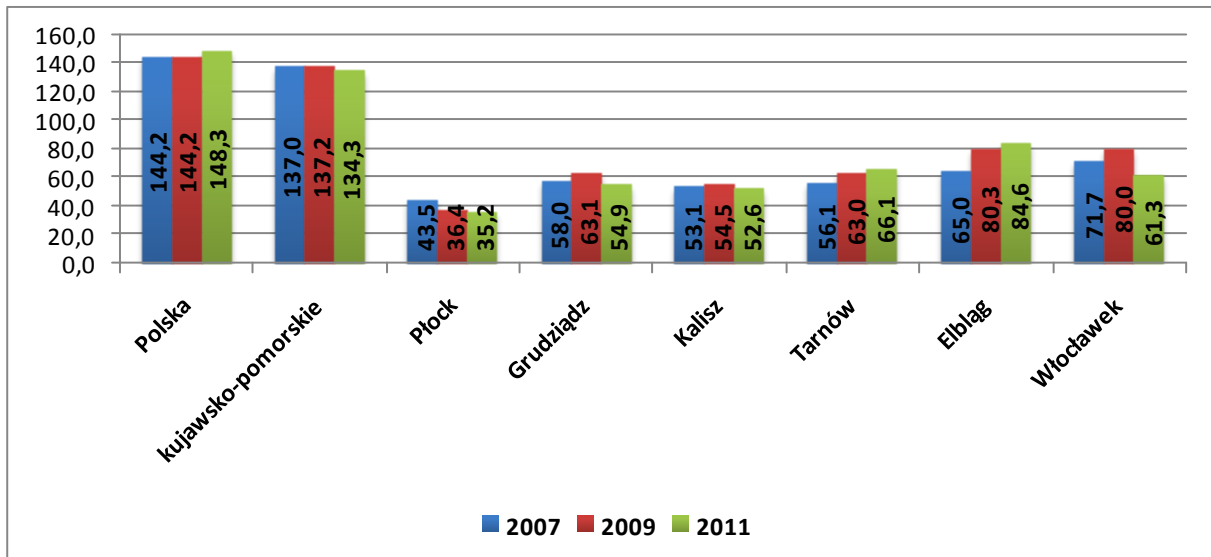
Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej dla Włocławka charakteryzuje w okresie 2007 – 2011 spadek o 31% i jest to obok Kalisza (25%) największa ujemna zmiana. W tym samym czasie wskaźnik ten rósł dla Polski i województwa kujawsko-pomorskiego nieznacznie ale

stabilnie. Z porównywanych miast, w analogicznym okresie czasu, Płock wykazał zmianę dodatnią o 21%.

➤ **wskaźnik Charvata (il. udzielonych noclegów/100 mieszkańców)**

Wykres 72. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast - wskaźnik Charvata

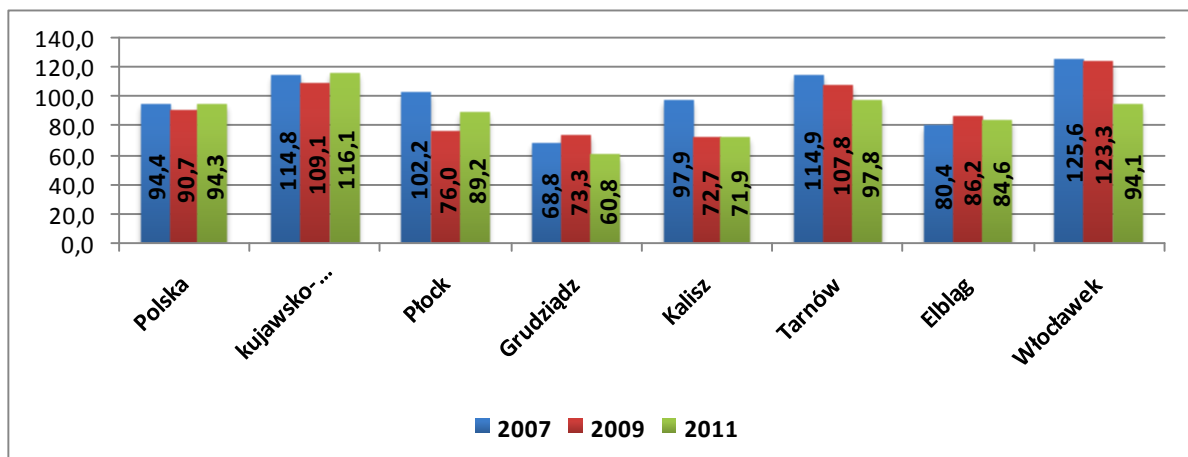

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Wskaźnik ilości udzielonych noclegów na 100 mieszkańców plasuje Włocławek w 2011 r. w połowie stawki badanych miast. Równocześnie w zestawieniu lat 2009-2011 w mieście odnotowano największy spadek wskaźnika – o 23%. Z porównywanych ośrodków rósł on tylko w Tarnowie i Elblągu. Średnia dla Kraju i województwa w wybranych latach nie stanowi punktu odniesienia.

➤ **wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej (il. udzielonych noclegów/il. miejsc noclegowych)**

Wykres 73. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast - wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej

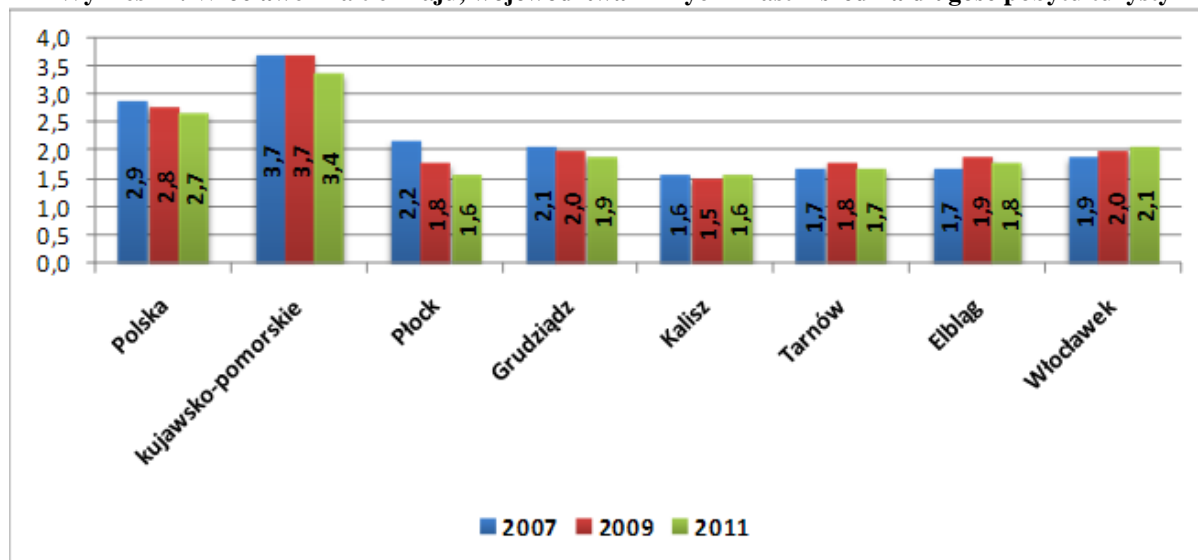

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej w latach 2007-2009 był najwyższy spośród analizowanych miast, oraz wyższy od średniej krajowej i wojewódzkiej. Pomimo zaobserwowanego dużego spadku w okresie 2009-2011 wskaźnik ten nadal pozostał na wysokim poziomie, ustępując tylko średniej dla województwa i Tarnowa.

➤ **średnia długość pobytu (dzień)**

Wykres 74. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast – średnia długość pobytu turysty

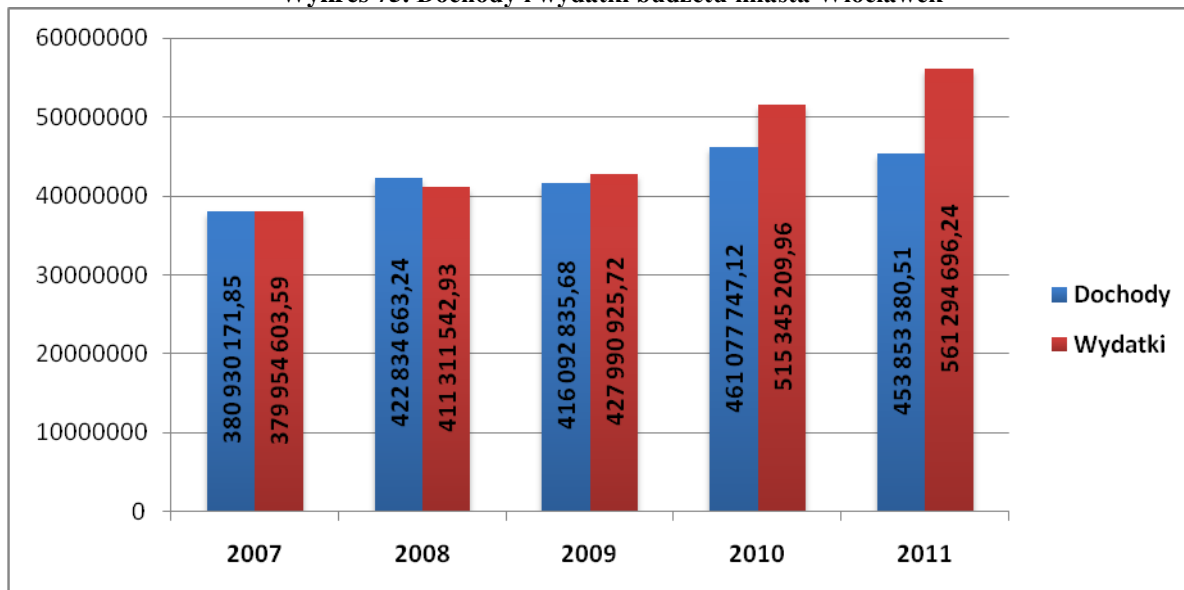
Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Średnia długość pobytu w mieście Włocławek na przestrzeni lat 2007-2011 nieznacznie wzrosła z 1,9 do 2,1 dnia. Ta tendencja wzrostowa jest charakterystyczna tylko dla Włocławka. Dodatkowo, osiągnięta w 2011 r. wartość jest najwyższa spośród badanych ośrodków miejskich. Wskaźniki dla Polski i województwa znacznie przewyższają wartości dla Włocławka i wszystkich pozostałych miast.

14. Budżet miasta Włocławek

Na dochody miasta składają się dochody: majątkowe, własne, subwencje, dotacje. W ramach wydatków wyróżniamy wydatki: majątkowe (w tym inwestycyjne), bieżące, dotacje, świadczenia na rzecz osób fizycznych, obsługa długu publicznego.

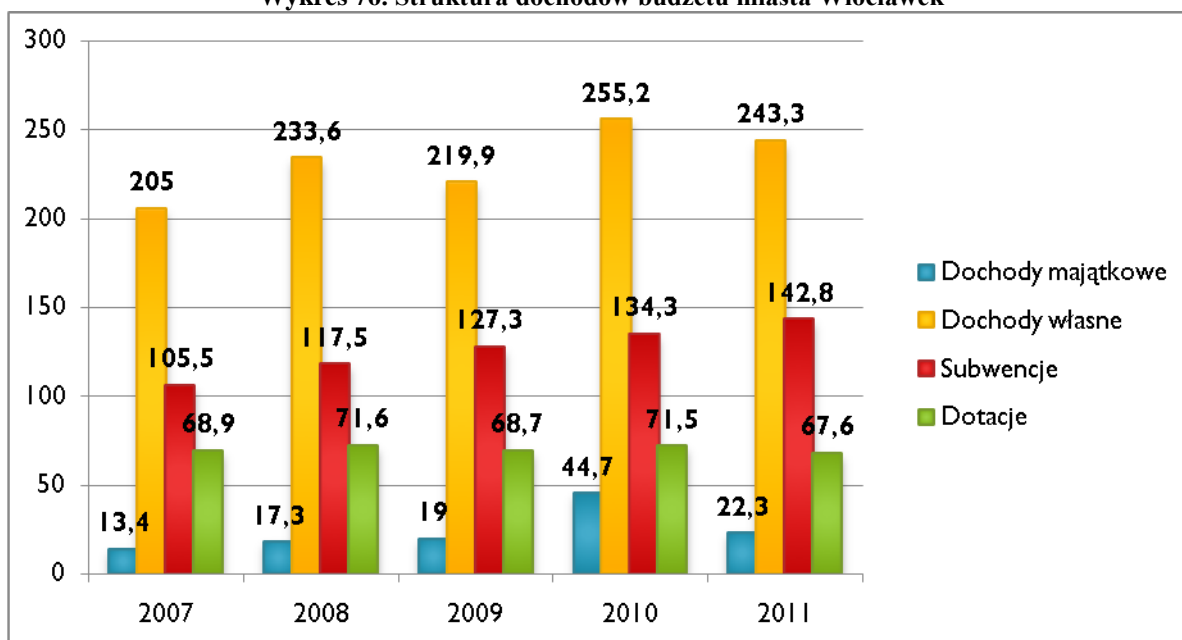
Wykres 75. Dochody i wydatki budżetu miasta Włocławek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2007 – 2008 dochody były wyższe od wydatków ponoszonych przez miasto, natomiast od 2009 roku wydatki przekraczają osiągnięty dochód. Przedstawiona sytuacja finansowa miasta, w której wydatki są wyższe od osiągniętych dochodów, według Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2012 – 2025, już w 2013 roku powinna ulec zmianie.

Wykres 76. Struktura dochodów budżetu miasta Włocławek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze dochodów największy udział stanowią dochody własne, w ramach których wyróżniamy m.in.: dochody podatkowe, z majątku, wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw, wpływy z opłaty skarbowej, z usług, udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu

państwa. Najwyższe dochody miasto osiągnęło w 2010 roku – 461 mln zł. Systematycznie rosną w strukturze dochodów subwencje.

Największy odsetek dochodów stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych, osób fizycznych oraz jednostek nie posiadających osobowości prawnej – 43,1% w 2008 roku i 41,8% w 2011 roku.

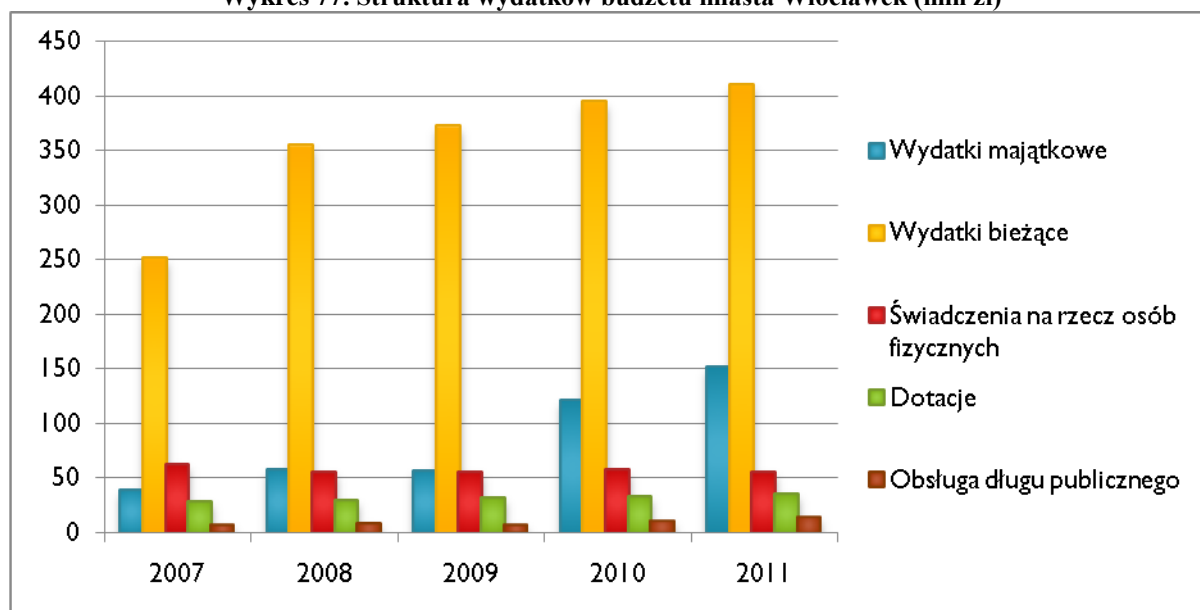
Tabela 49. Dochody budżetu miasta Włocławek według działów

Dochody budżetu	2008	2009	2010	2011
	w %			
Dochody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	0,002	0,001	0,002	0,001
Transport i łączność	2,5	0,7	2,5	1,6
Turystyka	0,001	0,002	0,001	0,01
Gospodarka mieszkaniowa	5,3	6,6	3,9	3,9
Działalność usługowa	0,6	0,5	0,5	0,6
Administracja publiczna	0,9	0,4	1,5	1,9
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	0,003	0,03	0,1	0,04
Obrona narodowa	0,0	0,001	0,006	0,001
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,9	2,1	1,9	2,2
Dochody od osób prawnych, fizycznych, jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki zw. z ich poborem	43,1	42,5	38,8	41,8
Różne rozliczenia	28,1	31,4	30,6	32,9
Oświata i wychowanie	4,2	0,6	0,6	0,6
Ochrona zdrowia	0,09	0,08	0,08	0,08
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	12,2	12,8	13,1	13,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,6	0,5	0,4	0,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,08	0,7	5,3	0,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,06	0,004	0,002	0,00004
Kultura fizyczna	0,4	1,0	0,7	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze wydatków największy udział mają wydatki bieżące, na które składają się m.in.: wydatki na wynagrodzenia, na pochodne od wynagrodzeń, na zakup materiałów i usług.

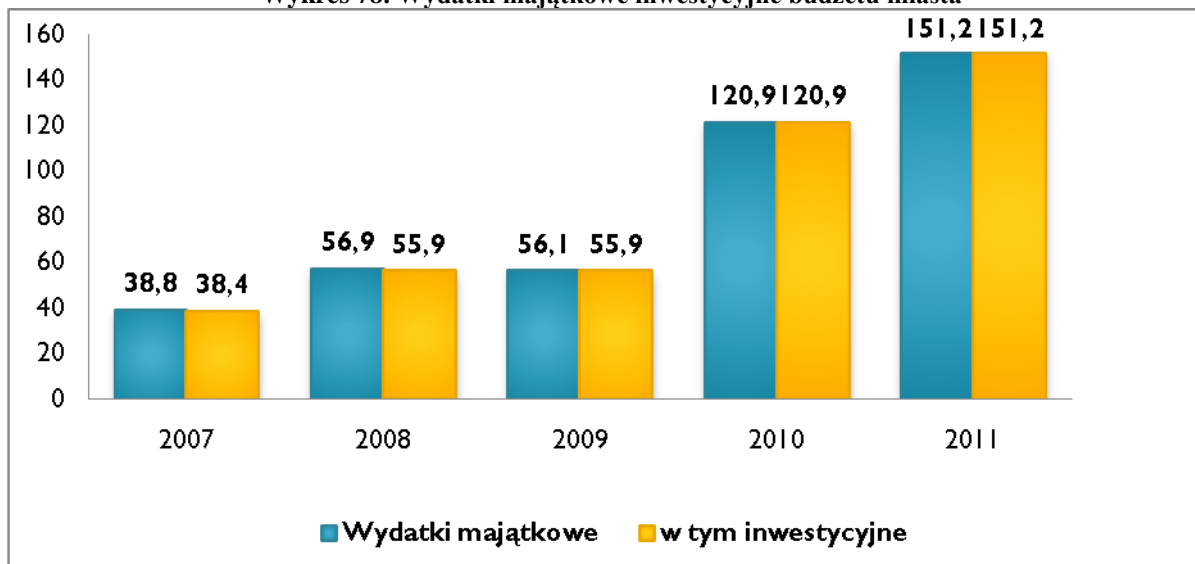
Wykres 77. Struktura wydatków budżetu miasta Włocławek (mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza wydatkowania środków na inwestycje za ostatnie pięć lat, tj. 2007 – 2011 pokazuje znaczący wzrost przedmiotowych wydatków, z 38,4 mln zł w 2007 roku do 151,2 mln zł w 2011 roku, tj. prawie 4-krotnie. Wydatki inwestycyjne w 2011 roku stanowiły 27% wydatków ogółem, podczas gdy w 2007 – 10%.

Wykres 78. Wydatki majątkowe inwestycyjne budżetu miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze wydatków w omawianym wieloleciu najczęściej przeznaczono środków na oświatę, średnio – 36%, pomoc społeczną – 19% oraz transport i łączność – 13%.

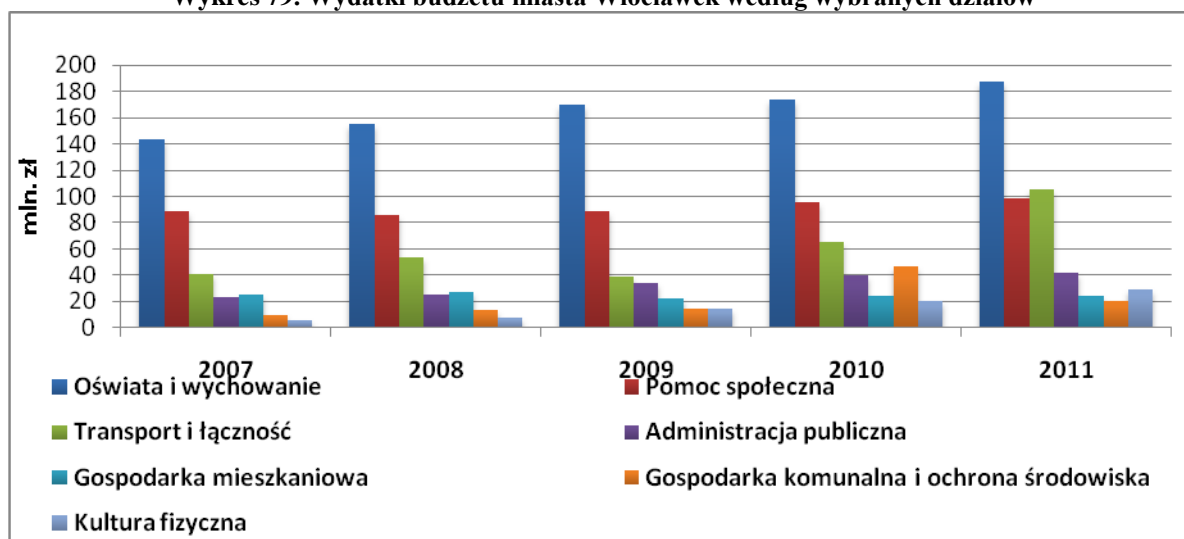
Tabela 50. Wydatki budżetu miasta Włocławek według działów

Wydatki budżetu	2008	2009	2010	2011
	w %			
Wydatki ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	0,002	0,001	0,001	0,0008
Leśnictwo	0,0007	0,0007	0,0006	0,0005
Transport i łączność	12,9	9,1	12,6	18,8
Turystyka	0,05	0,06	0,05	0,07
Gospodarka mieszkaniowa	6,5	5,2	4,8	4,4
Działalność usługowa	0,6	0,6	0,2	0,3
Administracja publiczna	6,0	8,2	7,8	7,5
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	0,003	0,03	0,1	0,03
Obrona narodowa	0,0	0,001	0,0006	0,0009
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,6	2,7	2,3	2,2
Dochody od osób prawnych, fizycznych, jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki zw. z ich poborem	0,06	0,05	0,04	0,04
Obsługa długu publicznego	2,0	1,7	2,1	2,5
Różne rozliczenia	0,08	0,02	0,0	0,02
Oświata i wychowanie	37,7	39,7	33,8	33,5
Szkolnictwo wyższe	0,2	0,2	0,2	0,2
Ochrona zdrowia	0,6	0,6	0,6	0,5
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	20,8	20,6	18,6	17,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	3,3	3,2	2,8	2,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,2	3,4	9,0	3,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,5	1,7	1,3	1,1
Kultura fizyczna	2,0	3,3	3,9	5,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Część środków wydatkowanych na oświatę stanowi subwencja z budżetu państwa. W 2011 roku miasto wydało na oświatę 188 mln zł, z czego subwencja stanowiła 132,7 mln zł.

Wykres 79. Wydatki budżetu miasta Włocławek według wybranych działów

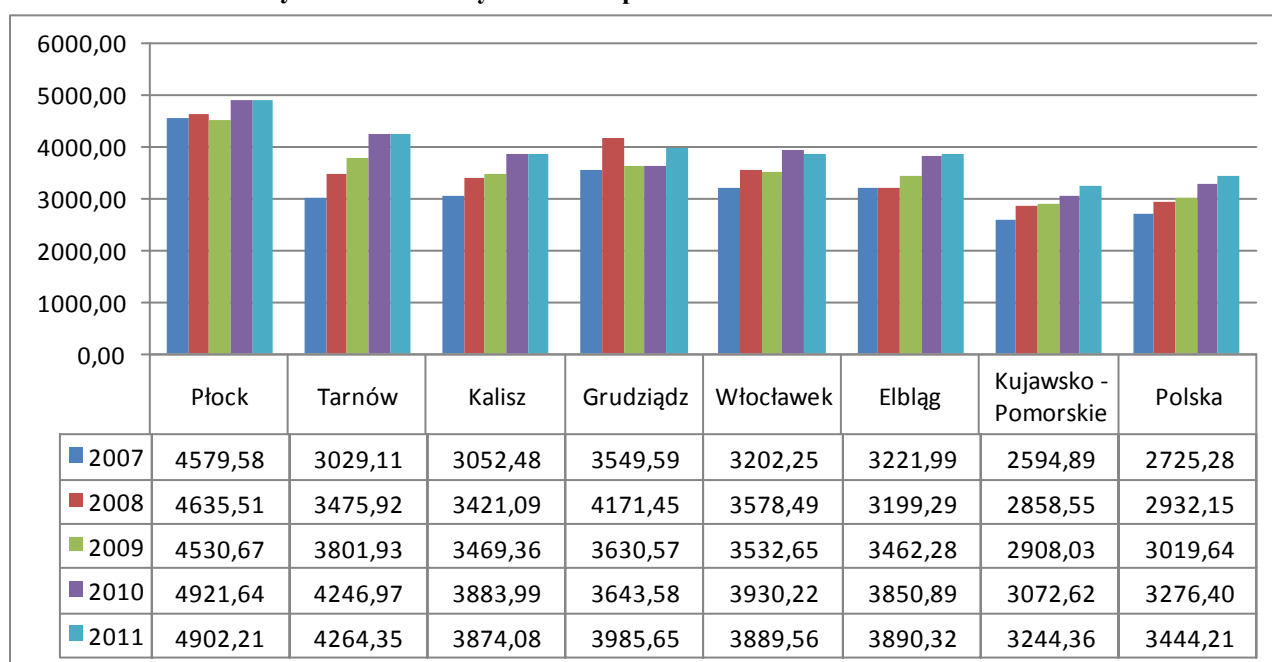

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W wydatkach budżetu miasta na oświatę i wychowanie w 2011 roku 50% stanowiły wydatki na przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja. Liczba osób w wieku 7 – 15 lat wynosiła 9,1 tys. osób tj. 8% ogółu ludności.

Analizując dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca na tle innych miast na przestrzeni 2007 – 2011 największy wzrost obserwujemy w Tarnowie, aż o 40 %, powyżej 20 % występuje w Kaliszu (27 %) na podobnym poziomie we Włocławku (21%) oraz Elblągu (21 %), najmniejszy w Grudziądzu (12 %) oraz Płocku (7%) z jednoczesnym najwyższym wskaźnikiem dochodu (zł.) na 1 mieszkańca – Wykres 80.

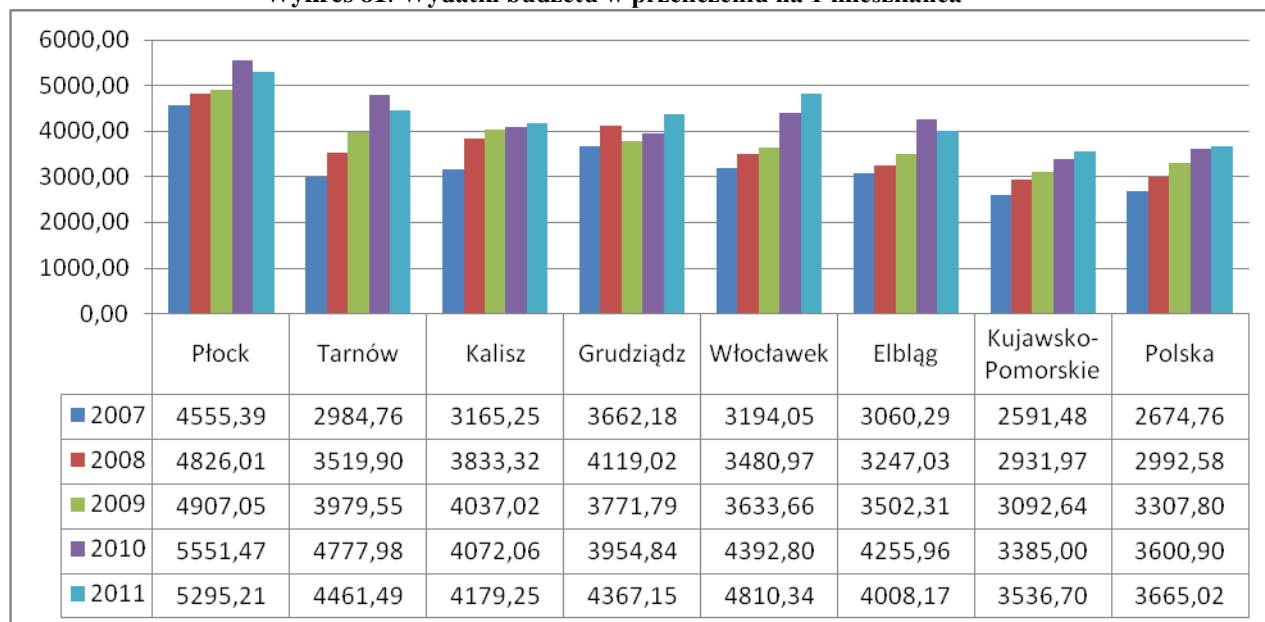
Wykres 80. Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

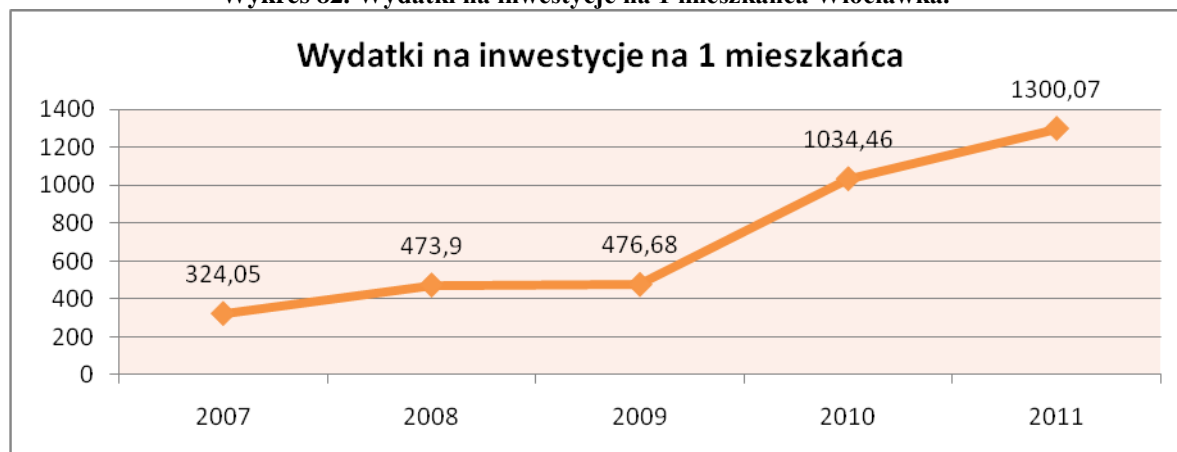
Na przestrzeni lat 2007-2011 wydatki z budżetu na 1 mieszkańca miasta Włocławek wzrosły o blisko 50%. Podobny wzrost wydatków odnotował Tarnów – 49 %. W tym samym czasie w Kaliszu wskaźnik ten wyniósł 32%, w Elblągu – 30 %, w Grudziądzu – 19%, a w Płocku - 18% - Wykres 81. We Włocławku aż 4 – krotnie wzrosły również wydatki na inwestycje na 1 mieszkańca –Wykres 82.

Wykres 81. Wydatki budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

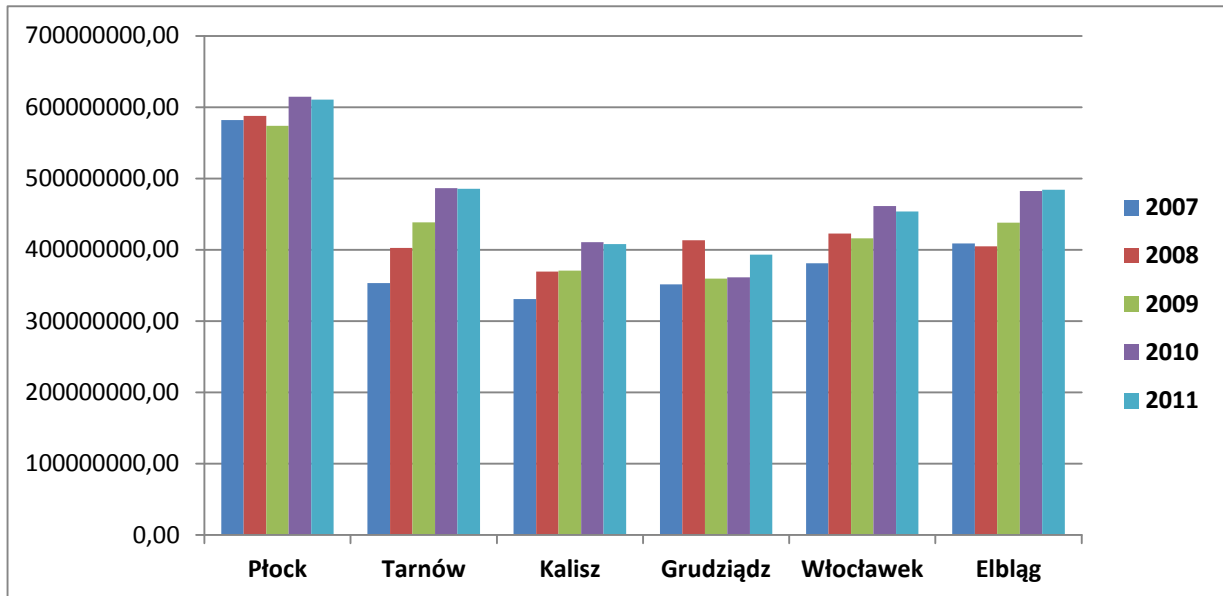
Wykres 82. Wydatki na inwestycje na 1 mieszkańca Włocławka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Włocławek

W analogicznym okresie dochody miast wzrastały dużo wolniej – we Włocławku o 19%, w Elblągu 18 %, w Grudziądzu o 12%, a w Płocku tylko o 5%. Najbardziej zbilansowany budżet w badanym okresie prowadził Kalisz, w budżecie którego dochody wzrosły o 23%. Największy wzrost dochodów w budżecie miasta odnotował Tarnów – 37 % - Wykres 83.

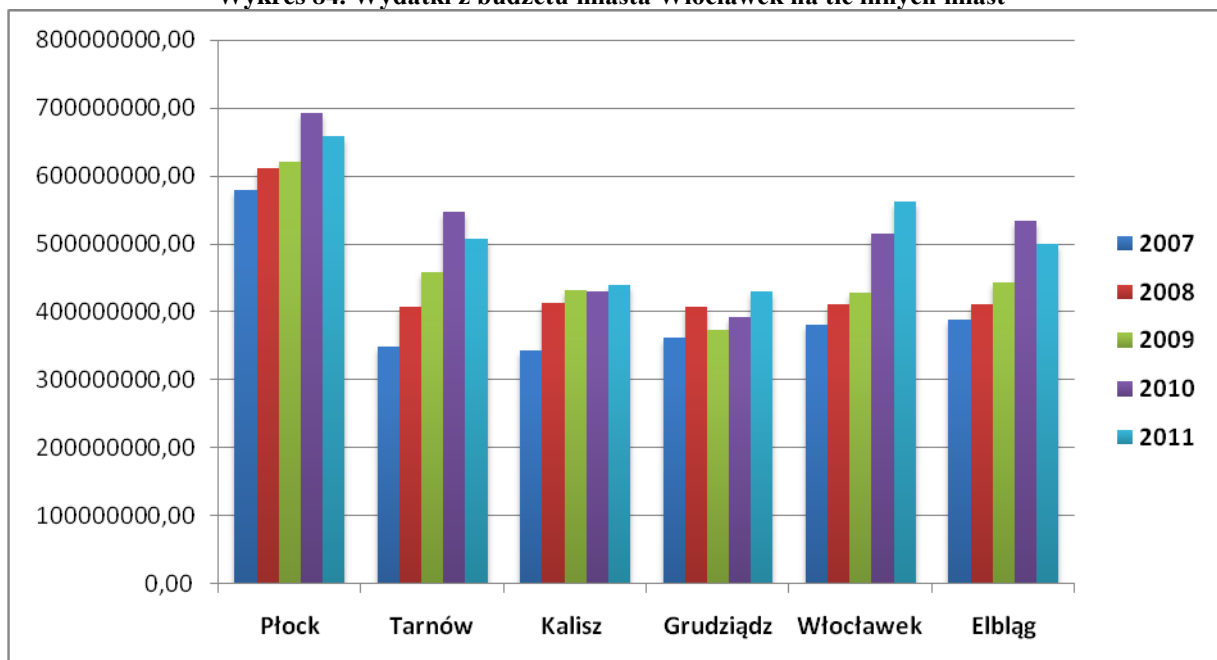
Wykres 83. Dochody budżetu miasta Włocławek na tle innych miast

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W kwestii wydatków z budżetu największy wzrost odnotowuje Włocławek - 47% i Tarnów - 46%, w Kaliszu i Elblągu wskaźniki utrzymują się na poziomie 28%, natomiast w Płocku i Grudziądz odpowiednio 14% i 18% - Wykres 84.

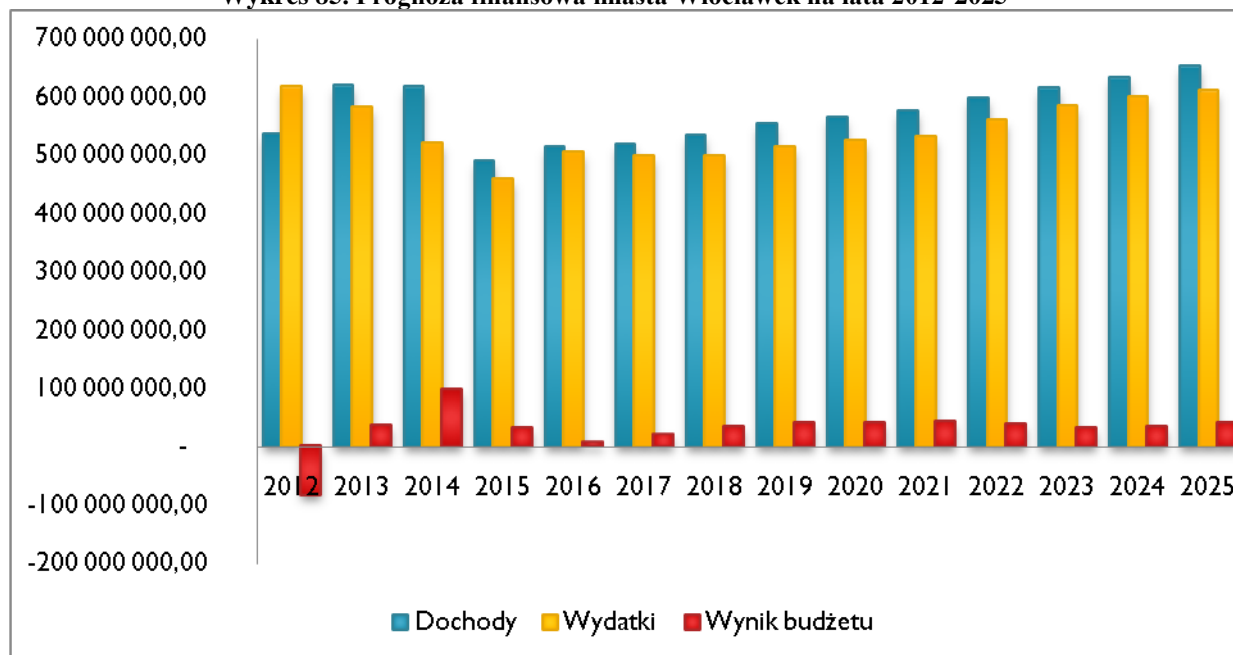
Wykres 84. Wydatki z budżetu miasta Włocławek na tle innych miast

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wieloletnia Prognoza Finansowa dla miasta Włocławek obejmuje swym zakresem czasowym okres roku budżetowego 2012 do roku 2025 tj. ostatecznego terminu wykupu obligacji komunalnych miasta w odniesieniu do dochodów i wydatków.

Wykres 85. Prognoza finansowa miasta Włocławek na lata 2012-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2012-2025

W prognozie założono wykonanie od 2013 nadwyżki budżetowej z przeznaczeniem na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań oraz kumulację środków umożliwiających zapewnienie własnego wkładu przy ubieganiu się o środki unijne z nowej perspektywy finansowej budżetu Unii Europejskiej - Tabela 51.

Tabela 51. Środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych

Lata	2007	2008	2009	2010	2011
Finansowanie programów i projektów (w mln zł)	1,7	1,3	5,3	41,4	15,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

15. System komunikacji

Dostępność zewnętrzna oraz dobrze rozwinięty, spójny układ komunikacyjny wewnętrzny stanowi podstawę dla realizacji funkcji społeczno - gospodarczych miasta. Zapewnia go głównie układ i stan techniczny dróg łącznie z transportem zbiorowym oraz komunikacją kolejową.

Komunikacja kołowa

Licząca 202,5 km sieć dróg Włocławka składa się z dróg krajowych (27,5 km), wojewódzkich (0,9 km), powiatowych (50 km) oraz gminnych (124 km). Największe znaczenie dla układu transportowego miasta mają drogi krajowe. Główną ulicą Włocławka oraz swoistą osią miasta jest droga krajowa nr 1 relacji Cieszyn-Gdańsk. Przebiega w kierunku południowy-wschód/północny-zachód łącząc wewnętrznie dzielnice przemysłowe, śródmieście i tereny rekreacyjne. Aktualnie główną jej funkcją jest tranzyt. Ważną dla skomunikowania miasta, a szczególnie z otoczeniem zewnętrznym, jest krzyżująca się z Jedyńką droga krajowa nr 62, która wewnętrznie jest istotna dla obsługi południowych

obszarów mieszkaniowych i wschodu przemysłowego Włocławka oraz droga krajowa nr 67, która łączy lewo- i prawo- brzeżną część miasta.

Dla uspokojenia ruchu tranzytowego Włocławka podstawowe znaczenie ma budowa autostrady A1 z węzłami „Włocławek - Północ” i „Włocławek - Zachód”.

Najważniejszymi obiektami inżynierskimi Włocławka są: most przez Wisłę im. Marszałka Rydza-Śmigłego w ciągu drogi powiatowej, po którym mogą przejeżdżać pojazdy o rzeczywistej masie do 15 t oraz most o rzeczywistej masie tonażu pojazdów do 30 t, na trasie drogi krajowej nr 67 (przez tamę). Oznacza to zatem, że nie ma we Włocławku przeprawy mostowej spełniającej warunki ustalone dla ogółu dróg publicznych, tj. do 42 t.

Istniejące dwie przeprawy są bardzo obciążone ruchem. Przez rzekę Zgłowiączkę przebiega most w ciągu ul. Okrzei, w ciągu ul. Wysokiej, w ciągu ul. Wyszyńskiego i w ciągu ul. Obwodowej.

W sieć dróg wbudowane są wiadukty (w ciągu ulic: Chopina, al. Kazimierza Wielkiego, Wronia, Krzywa Góra, Toruńska), tunel w ciągu al. Królowej Jadwigi/w ciągu Al. Królowej Jadwigi wybudowany jest oddzielny obiekt – tunel dla pieszych i rowerzystów, przejście dla pieszych przy dworcu PKP/PKS, kładki dla pieszych w ciągu drogi krajowej nr 1.

W ostatnich latach zrealizowano, lub są w trakcie realizacji inwestycje drogowe z zakresu m.in.: przebudowy drogi krajowej nr 1 na odcinku 14,5 km w granicach administracyjnych miasta (przebudowa drogi krajowej nr 1 nie obejmuje całego odcinka DK 1 leżącego w granicach administracyjnych miasta, gdyż pewne etapy były wyłączone z zakresu projektu), przebudowy ulicy Kapitulnej do połączenia z rondem Falbanka oraz z Zazamczem do ulicy Wienieckiej, przebudowa skrzyżowania ulicy Letniej z Aleją Jana Pawła II (jest inwestycją o tyle istotną, że współfinansowaną przez podmiot gospodarczy, na mocy stosownego porozumienia). Podobne inwestycje były również realizowane w latach wcześniejszych np. przy okazji budowy hipermarketów TESCO czy OBI). W analizowanym okresie wybudowano ponad 20 km dróg gminnych oraz 5 km ścieżek rowerowych, przebudowano 4 km dróg krajowych, 15 km dróg powiatowych oraz 5 km dróg gminnych.

We Włocławku, podobnie jak i w innych miastach Polski zaobserwowano znaczny wzrost ilości zarejestrowanych pojazdów, z 53 932 w 2007 roku do 64 186 w 2011 roku. Pomimo spadku liczby mieszkańców wskaźnik motoryzacji ma tendencje szybkiego wzrostu, z 455 pojazdów na 1000 mieszkańców w 2007 roku do 568 pojazdów w 2011 roku, tj. o 25%.

Parkingi

W centrum miasta na obszarach charakteryzujących się znacznym deficytem miejsc postojowych, w celu zwiększenia rotacji parkujących pojazdów samochodowych, wyznaczona została Strefa Płatnego Parkowania dla pojazdów do 3,5 ton, ograniczona

ulicami: Okrzei, Wojska Polskiego, Brzeska, Tumska, Łęska, Stodólna, Św. Antoniego, Chopina, Starodębska.

Na terenie miasta istnieją parkingi niestrzeżone spełniające warunki parkowania pojazdów o parametrach większych niż 12 m długości i 16 ton:

- przy stopniu wodnym na Al. Ks. J. Popiełuszki w kierunku Lipno-Włocławek,
- na ul. Toruńskiej,
- parking przy zakładzie ANWIL S.A.

Ponadto, funkcjonują ogólnodostępne parkingi należące do osób prywatnych lub firm. Są one przeznaczone dla pracowników lub potencjalnych klientów, są to między innymi:

- parking przy ul. Wiejskiej w rejonie sklepu „Uniwersal”,
- parking przy ul. Witosa w obrębie centrum handlowego „Wiślanin”
- parking przy ul. Chopina – OSiR,
- parking przy ul. Cmentarnej, w obrębie centrów handlowych „REAL” i „OBI”,
- parking przy ul. Komunalnej, w obrębie centrów handlowych „Focus Park” i „Lidl”,
- parking przy ul. Kruszyńskiej, w obrębie centrum handlowego „TESCO”,
- parking pomiędzy ul. Okrzei i ul. Kilińskiego, w obrębie centrum handlowego „KAUFLAND” i Multikina,
- parking podziemny przy centrum handlowym „Wzorcownia”.

Powyższe parkingi posiadają utwardzoną nawierzchnię, są niestrzeżone i w większości bezpłatne.

Znaczna ilość parkingów znajduje się w obrębie osiedli mieszkaniowych, są to parkingi strzeżone płatne oraz ogólnodostępne.

Na pozostałym obszarze miasta parkowanie jest dozwolone w miejscach, na których nie obowiązują znaki zakazu zatrzymywania się i postoju.

Komunikacja publiczna – transport autobusowy

Transport publiczny we Włocławku realizuje Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. Długość tras komunikacyjnych wynosi 109 km, natomiast długość linii komunikacyjnych obsługiwanych jest przez 18 regularnych linii komunikacyjnych oraz dwie sezonowe (linia W kursująca w okresie wakacji nad jezioro wikaryjskie i linie świąteczne w okresie wszystkich świąt) wynosi około 245 km. Spółka dysponuje 65 szt. jednostek autobusowych. W 2012 roku z kursów realizowanych przez MPK skorzystało ponad 13 419 000 pasażerów z czego: na liniach miejskich ponad 12 979 000, na liniach podmiejskich 229 450 osób, na przewozach zleconych 211 050 osób. W 2012 roku odnotowano przejechanych 3 560 mln wozokilometrów.

W ramach poprawy warunków korzystania z komunikacji miejskiej przez niepełnosprawnych mieszkańców miasta wprowadzono w rozkładach jazdy na stałe kursy autobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych, wyposażone w rampę ułatwiającą wjazd wózka inwalidzkiego, w urządzenia informacji głosowej umożliwiającej osobom niewidomym lepszą orientację, informacyjne tablice świetlne.

Połączenia autobusowe ponadlokalne realizowane są przez Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy oraz wspomagane przez prywatnych przewoźników.

Komunikacja kolejowa

Przez teren miasta przebiega linia kolejowa Nr 18 łącząca Kutno z Toruniem i Bydgoszczą. Dwutorowa, zelektryfikowana linia obsługuje zarówno ruch towarowy, jak i pasażerski, a w obrębie miasta i najbliższej okolicy znajdują się trzy stacje pasażerskie (Włocławek, Włocławek Zazamcze, Włocławek Brzezie). Długość linii kolejowych w granicach administracyjnych miasta wynosi około 11,8 km. Słaby rozwój infrastruktury kolejowej (w tym budynki dworcowe) przyczynił się do braku inicjatyw wykorzystania kolei dla lokalnego ruchu miejskiego. Komunikacja kolejowa nie jest konkurencyjna w stosunku do usług transportu kołowego.

Komunikacja wodna

Jedyną rzeką o statusie drogi wodnej jest Wisła. Zaznaczyć należy, iż na Zbiorniku Włocławskim posiada ona IV klasę międzynarodową, co dowodzi korzystnych warunków żeglownych. Jednak poniżej tamy na Wiśle, z uwagi na niski stan wód, możliwości żeglugi są bardzo utrudnione, a okresowo niemożliwe.

Komunikacja lotnicza

Powiązanie z europejskim otoczeniem dla mieszkańców Włocławka zapewnia Port lotniczy w Bydgoszczy (100 km), lotnisko w Modlinie (120 km), port lotniczy w Łodzi (127 km) oraz warszawskie Okęcie (180 km). W sąsiedztwie miasta w odległości 15 km od centrum, w kierunku południowym, znajduje się lotnisko sportowe Aeroklubu Włocławskiego położone w granicach administracyjnych gminy Włocławek.

Komunikacja piesza i rowerowa

Włocławskie ciągi piesze w przeważającej części zlokalizowane są w pasach drogowych w sąsiedztwie dróg. Przykładami nielicznych samodzielnych ciągów pieszych są m.in. Stary Rynek, ul. 3 Maja, Plac Wolności. Natomiast sieć rowerowa obecnie liczy około 37 km długości i powstaje głównie w ramach budowy i przebudowy dróg.

16. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna stanowi element trwałego zagospodarowania, czynnik przyciągający kapitał i nowe inwestycje na teren miasta oraz wyznacza poziom i standard życia ludności. Rozbudowa infrastruktury lokalnej ma dwojaki cel: zmniejszenie kosztów, jakie ponosi inwestor lokalizujący swą działalność na danym terenie, poprawę warunków życia, co może stać się ważnym czynnikiem przyciągającym nowe inwestycje.

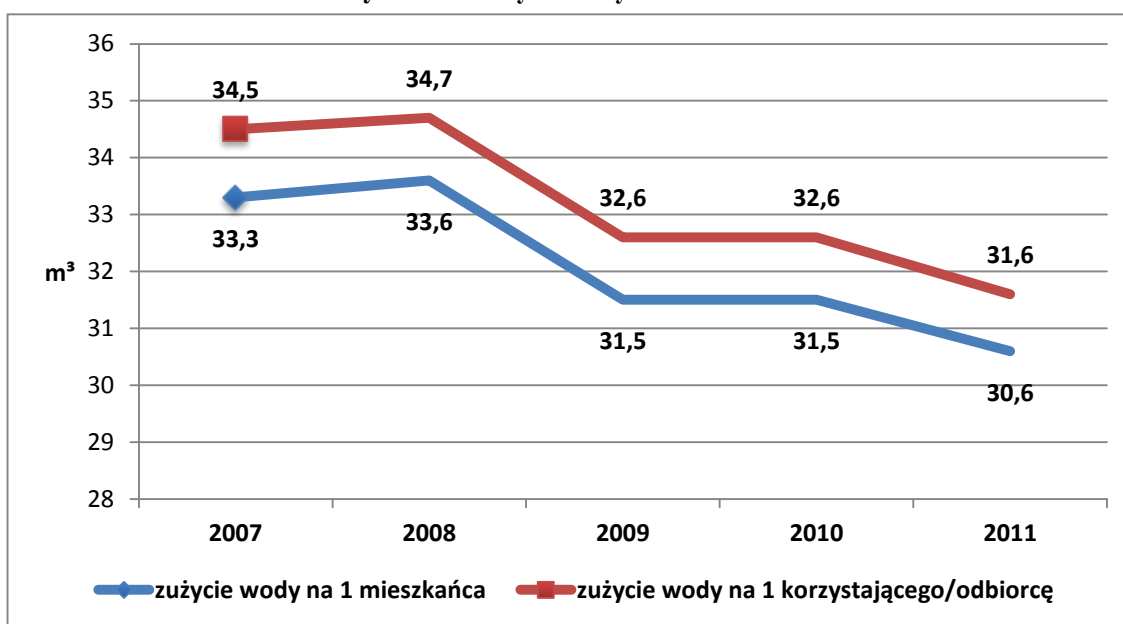
Gospodarka wodna

Gospodarką wodną, począwszy od ujęć wody, poprzez dostarczenie jej mieszkańcom miasta zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Włocławek zaopatrywany jest w wodę pitną wyłącznie z ujęć wód podziemnych. Jakość włocławskiej wody jest niewątpliwie jedną z najlepszych w Polsce. Dla potrzeb miasta Włocławka eksploatowane są obecnie trzy ujęcia komunalne o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych: Krzywe Błota $Q = 2050 \text{ m}^3/\text{h}$, Zazamcze $Q = 455 \text{ m}^3/\text{h}$, Zawisłe $Q = 350 \text{ m}^3/\text{h}$. Dla dwóch z nich ustanowiono strefy ochrony sanitarnej. Łączna długość sieci wodociągowej w 2011 roku wynosiła 334,6 km, a liczba przyłączy 6 898. Miejska sieć wodociągowa jest dobrze rozwinięta i korzysta z niej 99% ludności miasta. Poza zasięgiem sieci znajdują się pewne obszary zabudowy rozproszonej.

Zużycie wody z wodociągów w analizowanym okresie czasowym spadło z $3964,8 \text{ dam}^3$ w 2008 roku do $3568,7 \text{ dam}^3$ w 2011 roku, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca daje spadek z $33,6 \text{ m}^3$ w 2008 roku do $30,6 \text{ m}^3$ w 2011 roku.

Wykres 86. Zużycie wody w latach 2007 - 2011

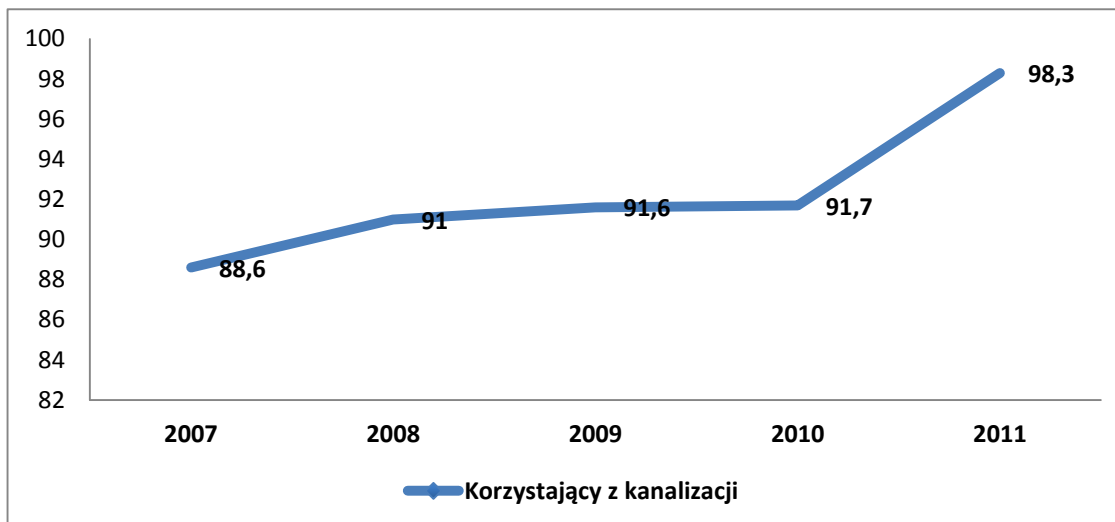
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tym czasie liczba mieszkańców zmniejszyła się z 118 432 do 116 345 osób. Zmiana poziomu zużycia wody uwarunkowana jest zmianą liczby osób korzystających z sieci wodociągowej.

Gospodarka ściekowa

Oczyszczaniem ścieków, zarówno komunalnych jak i przemysłowych zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. mając do dyspozycji Grupową Oczyszczalnię Ścieków (GOŚ) zlokalizowaną w północnej części miasta i oczyszczalnię ścieków „Zawisłe”. Łączna długość sieci kanalizacyjnej w 2011 roku wynosiła 214,9 km, a liczba przyłączy 6 837. Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej jest wysoki i wynosi ponad 98%.

Wykres 87. Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i MPWiK

W 2008 roku zakończyła się rozbudowa sieci kanalizacyjnej z przepompowniami w obrębie dzielnicy: Stare Miasto, Kokoszka, Zawisłe, Michelin. Łącznie wybudowano 36 km sieci, zmodernizowano i wybudowano 16 szt. przepompowni ścieków. Aktualnie prowadzona jest dalsza rozbudowa i modernizacja obejmująca zarówno przepompownie ścieków jak i sieci kanalizacyjne w dzielnicach: Południe, Michelin, Zawisłe, a w dalszej kolejności w dzielnicy Wschód, Brzezcie oraz również Południe i Michelin, jako realizacja zadań w obszarze aglomeracji.

Na budowę i rozbudowę sieci i urządzeń Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji pozyskało w latach 2003-2009 dofinansowanie w wysokości 68 077 tys. złotych ze środków unijnych. W latach 2009-2014 kwota dofinansowania wyniesie 20 652 tys. złotych.

Nieskanalizowane pozostają niektóre obszary w jednostkach strukturalnych Zawisłe, Południe. Największy zakład przemysłowy miasta „ANWIL” posiada własną oczyszczalnię ścieków.

Gospodarka odpadami stałymi

Usługi w zakresie zbierania oraz transportu odpadów komunalnych z nieruchomości znajdujących się na terenie miasta Włocławek, świadczy obecnie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Saniko” Sp. z o.o. oraz Spółdzielnia Mieszkaniowa „Zazamcze”. PGK „Saniko” jest spółką miejską, której jedynym udziałowcem jest Gmina Miasto Włocławek. Spółka obsługuje miasto Włocławek w ok. 80 % i działa w oparciu o Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Machnacu (gm. Brześć Kuj.) Zorganizowaną zbiórką odpadów na terenie miasta objętych jest około 90% jego mieszkańców.

PGK „Saniko” od 2001 roku prowadzi na terenie miasta Włocławek dualną segregację odpadów zgodnie z Programem gospodarki odpadami komunalnymi dla miasta Włocławka, który został przyjęty Uchwałą Rady Miasta Włocławka nr 57/XXII/2000 z dnia 26 czerwca 2000 roku. Odpady organiczne pochodzące z dualnej zbiórki poddawane są procesowi

doczyszczania, a następnie wykorzystywane są do produkcji surowca organicznego. Odbywa się także, selektywna zbiórka odpadów użytkowych, obejmuje ona zbiórkę opakowań szklanych, tworzyw sztucznych oraz zbiórkę makulatury. Specjalistyczne pojemniki na poszczególne rodzaje odpadów ustawione są w ogólnodostępnych punktach na terenie miasta i gminy Włocławek. W chwili obecnej na obsługiwany terenie ustawionych jest ponad 220 pojemników na tworzywa sztuczne, ponad 330 pojemników na szkło oraz ponad 20 pojemników na makulaturę. Selektywna zbiórka odpadów użytkowych obejmuje także zbiórkę odpadów pobudowlanych i wielkogabarytowych, przeterminowanych leków oraz zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych oraz baterii.

Oprócz działalności statutowej PGK „Saniko” podejmuje szereg dodatkowych działań proekologicznych na rzecz ochrony środowiska. Przedsiębiorstwo współpracuje z Włocławskim Centrum Edukacji Ekologicznej, z którym wspólnie organizuje programy mające na celu kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, przyjęta przez Sejm w dniu 1 lipca 2011 roku wprowadziła cały szereg istotnych zmian do obecnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Ustawa nakłada nowe obowiązki na samorządy, podmioty odbierające odpady komunalne oraz na właścicieli nieruchomości. Zmiany te mają na celu poprawę obecnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi. W nowym systemie gospodarki odpadami komunalnymi gmina będzie miała wpływ na każdy z jego elementów i dzięki temu będzie mogła kształtować sposób gospodarowania odpadami komunalnymi na swoim terenie. Jednakże najpierw gmina będzie zobowiązana zorganizować system gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi. Zmiana Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku. W ustawie przewidziano okresy przejściowe dla poszczególnych rozwiązań, wprowadzając termin 1 lipca 2013 roku, w którym nowy system zaczyna funkcjonować – uchwały rad gmin wchodzi w życie, gminy zaczynają pobierać opłaty od właścicieli nieruchomości i w zamian zapewniają świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Energia ciepła

W mieście funkcjonują dwa niezależne systemy ciepłownicze: system zarządzany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o. o. dostarcza ciepło do około 70% mieszkańców Włocławka (m.in. w jednostkach strukturalnych: Śródmieście, Kazimierza Wielkiego, Południe), system zarządzany przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Zazamcze” dostarcza ciepło do własnych bloków. Elektrociepłownia Zakładów Azotowych „ANWIL” wytwarza ciepło na potrzeby firmy i z uwagi na dużą odległość od terenów mieszkaniowych miasta nie jest wykorzystana do celów grzewczych miasta. Miejska sieć ciepłownicza jest dobrze rozwinięta i korzysta z niej 87% mieszkańców. Ponadto w mieście funkcjonują również kotłownie lokalne i indywidualne oparte o różne źródła ciepła (węgiel, gaz ziemny, olej opałowy, inne).

System ciepłowniczy miasta jest ciągle rozbudowywany. W latach 2010-2012 wybudowano infrastrukturę umożliwiającą zastąpienie lokalnych emitorów indywidualnymi

węzłami cieplnymi, zasilanymi z miejskiej sieci ciepłowniczej MPEC Włocławek dla poprawy jakości środowiska przyrodniczego i poprawy życia mieszkańców, w tym: ponad 3 km wysokoparametrowej sieci ciepłej wraz z 31 przyłączami. Nowoczesne sieci poprowadzone zostały w ulicach: Kościuszki, Piekarskiej, Brzeskiej, Orlej, Wojska Polskiego, Królewieckiej, Stodólnej, Łęskiej, Św. Jana, Stary Rynek, Szpichlernej, Zamczej, Cyganka, Bulwary im. J. Piłsudskiego i Maślana.

Zaopatrzenie w gaz

Zasilanie Włocławka w gaz ziemny wysokometanowy realizowane jest z wykorzystaniem krajowego systemu gazowniczego, poprzez gazociągi przesyłowe wysokiego ciśnienia przebiegające w pobliżu miasta. Źródło zasilania dla miasta Włocławka stanowią dwie stacje gazowe wysokiego ciśnienia zlokalizowane przy ulicy Toruńskiej we Włocławku, oraz w miejscowości Szpetal Górny. Właścicielem gazociągów przesyłowych oraz stacji jest firma Gaz-System S.A. Położenie miasta Włocławka na mapie Polski powoduje, że otaczają go pierścieniem magistralne gazociągi wysokiego ciśnienia, które zbiegają się w okolicy tego miasta w jednym z głównych węzłów krajowego systemu gazowniczego w miejscowości Gustorzyn, położonej w odległości około 18 km od Włocławka.

W pobliżu Włocławka przebiega również tranzytowy gazociąg Jamał-Europa, a zaledwie 5 km od miasta zlokalizowana jest jedna z pięciu tłoczni gazu, które pracują w tym systemie gazociągów.

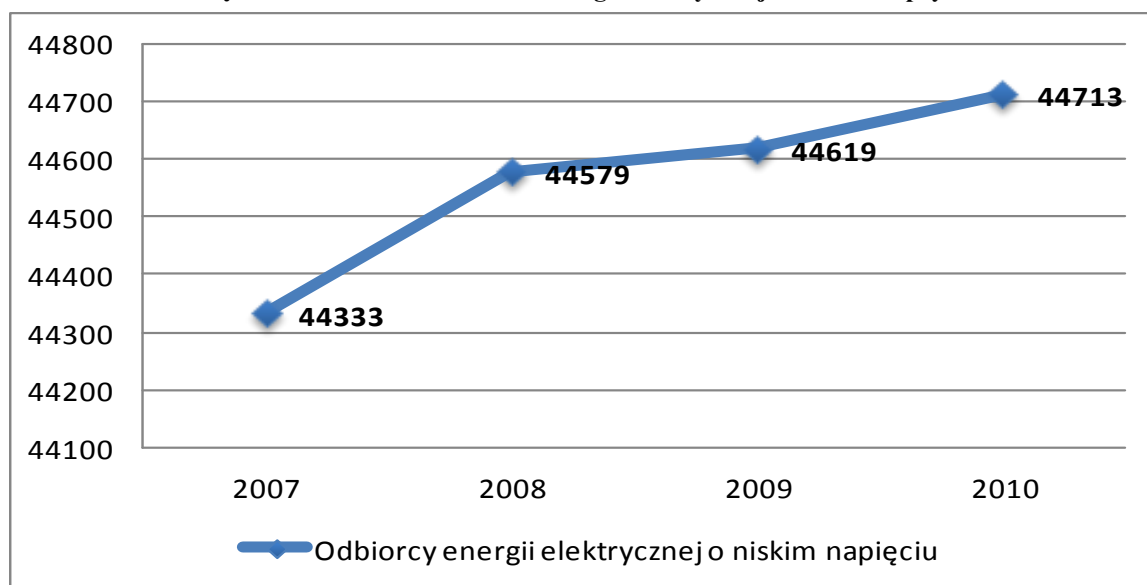
Rozprowadzenie gazu ziemnego na terenie miasta odbywa się poprzez dobrze rozbudowaną sieć gazociągów dystrybucyjnych średniego i niskiego ciśnienia. Operatorem gazociągów dystrybucyjnych jest Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Łączna długość gazociągów dystrybucyjnych wybudowanych do końca 2011 wynosi 264,5 km. Z tego systemu gazowniczego korzysta ponad 87 tysięcy mieszkańców (wg danych GUS) oraz wiele przedsiębiorstw wykorzystujących gaz ziemny do celów technologicznych. W ostatnich latach systematycznie zwiększa się zużycie gazu i następuje dalsza rozbudowa sieci dystrybucyjnej. Rośnie także liczba indywidualnych odbiorców wykorzystujących gaz do ogrzewania budynków. W 2011 roku doprowadzono także gaz do nowopowstałego Włocławskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego. Istniejąca w mieście i jego okolicy sieć gazowa poprzez swoją gęstość i wielkości przesyłowe daje duże możliwości rozwojowe dla wykorzystania gazu ziemnego wysokometanowego przez odbiorców indywidualnych i przedsiębiorstwa.

Energia elektryczna

Energię elektryczną dla miasta dostarcza Koncern Energetyczny ENERGA S.A. Zasilanie mieszkańców miasta w energię odbywa się poprzez trzy GPZ 110/15kV (GPZ Wschód, GPZ Południe, GPZ Zachód), z których poprzez sieć średniego napięcia zasilane są stacje transformatorowe 15/0,4 kV. Dla potrzeb przemysłowych pracują na terenie miasta dwa GPZ (GPZ Drumet, GPZ Azoty).

Na rzece Wiśle zlokalizowana jest Elektrownia Wodna Włocławek o średniorocznej wydajności 750 GWh. Stanowi ona całkowicie ekologiczne, odnawialne źródło energii elektrycznej. Elektrownia połączona jest z Krajowym Systemem Elektroenergetycznym. Liczba odbiorców energii elektrycznej o niskim napięciu w okresie 2007-2010 wzrosła z 44 333 w 2007 roku do 44 713 w 2010 roku, co stanowi 0,8%.

Wykres 88. Liczba odbiorców energii elektrycznej o niskim napięciu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Telekomunikacja

Miasto posiada rozbudowaną sieć telekomunikacji stacjonarnej opartej o systemy Telekomunikacji Polskiej S.A. (obecnie Orange Polska) oraz firmy Netia. Jest także objęte zasięgiem nadajników telefonii komórkowej GSM. Na terenie Włocławka znajdują się stacje bazowe wszystkich działających w Polsce operatorów telefonii komórkowej. W ostatnich latach obserwowany jest dynamiczny rozwój sieci telefonicznej stacjonarnej i komórkowej oraz sieci światłowodowej. Rozwinięta sieć telefoniczna oraz dostęp do szybkiego internetu tworzą dobre warunki rozwoju gospodarczego miasta.

Pozostałe media infrastruktury technicznej

W obrębie miasta przebiega trasa rurociągu produktów naftowych z Płocka do Nowej Wsi Wielkiej koło Bydgoszczy. Teren wokół ropociągu objęty jest zakazem wznoszenia budowli, magazynów i stałych składów oraz zalesiania. Strefa bezpieczeństwa wynosi co najmniej 20 m.

17. Obszar funkcjonalny

Każda jednostka osadnicza pełni określoną funkcję, wynikającą z jej potencjału społecznego i ekonomicznego. Rodzaj i ranga tych funkcji wyznaczają obszar będący strefą oddziaływania. Pomiędzy strukturą funkcjonalną jednostki osadniczej a jej rozwojem zachodzą sprzężenia zwrotne. Pełnienie danej funkcji i zasięg jej oddziaływania wynikają z określonego poziomu rozwoju społeczno-ekonomicznego jednostki, natomiast dalszy

jej rozwój zależy od tego jakie funkcje pełni. Oznacza to, że strefa oddziaływania jednostki wpływa bezpośrednio na jej strukturę funkcjonalną oraz dynamikę i kierunki rozwoju.

W koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz w nowej Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego (projekt) Włocławek został ujęty jako regionalny ośrodek rozwoju. W hierarchii systemu osadniczego województwa jest to pozycja wysoka, bowiem funkcja ośrodka regionalnego jest przypisana miastom pełniącym ważne role administracyjne, gospodarcze i społeczne, koncentrujące niektóre funkcje metropolitalne o skali oddziaływania znacznie mniejszej (przeważnie regionalnej) niż ośrodki metropolitalne. Odgrywają one podstawową rolę w życiu gospodarczym, społecznym i administracyjnym poszczególnych regionów, a niektóre z nich dzięki specjalizacji, oddziałują bezpośrednio na rozwój kraju.

Delimitację obszaru funkcjonalnego Włocławka, który wyznacza aktualną strefę jego wpływów na tereny otaczające, przeprowadzono w oparciu o analizę głównych form oddziaływania miasta na jego zaplecze. Są to rodzaje form oddziaływania związane z: miejscami pracy; kulturą, nauką i sportem; handlem; usługami; lecznictwem specjalistycznym; administracją; rekreacją i mieszkalnictwem.

Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na funkcjonowanie i zasięg strefy oddziaływania miasta jest szkolnictwo wyższe i średnie. Włocławek jest siedzibą wielu szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych. Cieszą się one dużym zainteresowaniem uczniów spoza miasta.

Z danych Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Włocławek wynika, iż do włocławskich szkół ponadgimnazjalnych uczęszcza 3 391 uczniów z 48 miast i gmin. Najwięcej, bo aż 350 uczniów zamieszkuje Brześć Kujawski, na drugim miejscu są Fabianki – 282 uczniów, po ponad 200 uczniów jest z: Lubienia Kujawskiego, Dobrzynia nad Wisłą, Gminy Włocławek oraz Boniewa. Kolejną grupę z przedziału 100 – 180 uczniów stanowi młodzież z gmin: Baruchowo, Wielgie, Przedecz, Chodecz, Osiecin, Bądkowo, Lubraniec, Bobrowniki, Choceń, Lipno i Kowal. Do włocławskich szkół uczęszczają uczniowie m.in. z tak odległych miejscowości jak: Bydgoszcz, Strzelno, Skępe, Kutno.

Tabela 52. Liczba uczniów spoza Gminy Miasto Włocławek

Miejsce zamieszkania ucznia – Gmina/Miasto	Liczba uczniów	Miejsce zamieszkania ucznia – Gmina/Miasto	Liczba uczniów
Brześć Kujawski	350	Aleksandrów Kujawski	16
Fabianki	282	Skępe	11
Włocławek	228	Bytoń	7
Lubień Kujawski	222	Radziejów	6
Dobrzyń nad Wisłą	220	Koneck	6
Boniewo	207	Piotrków Kujawski	5
Kowal	183	Nowy Duninów	3
Lipno	178	Dobre	2
Choceń	157	Ślesin	1
Bobrowniki	147	Szubin	1
Lubraniec	140	Strzelno	1
Bądkowo	134	Skrwilno	1
Osiecin	129	Rogowo	1
Chodecz	115	Raciążek	1

Wielgie	105	Osiek	1
Przedecz	105	Nowe Ostrowy	1
Baruchowo	102	Kutno	1
Lubanie	80	Kikół	1
Waganiec	74	Czernikowo	1
Izbica Kujawska	72	Ciechocinek	1
Topólka	27	Bydgoszcz	1
Zakrzewo	23	Brudzeń Duży	1
Tłuchowo	23	Brodnica	1
Nieszawa	16	Bodzanów	1
Ogółem liczba uczniów: 3391			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W mieście działa wiele ośrodków edukacyjnych i szkoleniowych. W pierwszej kolejności należy wymienić Wojewódzki Ośrodek Szkolenia i Egzaminowania Kierowców, który szkoli i egzaminuje kandydatów na kierowców z terenu pięciu powiatów: włocławskiego, aleksandrowskiego, lipnowskiego, rypińskiego, radziejowskiego. Liczne są szkoły języków obcych oraz instytucje prowadzące kursy dokształcające i podnoszące kwalifikacje zawodowe, w tym ze środków unijnych. Z ich usług korzysta wielu mieszkańców okolicznych gmin i miejscowości.

Życie kulturalne miasta, jego poziom a także ranga i jakość imprez kulturalnych ma znaczący wpływ na otoczenie. Włocławek jest siedzibą wielu instytucji kultury i związanych z kulturą, które są dostępne dla mieszkańców sąsiednich obszarów.

Zasoby środowiska kulturowego takie jak zabytki kultury materialnej, liczne muzea, stanowią bogatą ofertę dla mieszkańców innych terenów. Jest ona wykorzystywana przez wycieczki szkolne, które przyjeżdżają z sąsiednich gmin i powiatów.

Znaczenie miasta i jego wpływ na otoczenie podkreśla również fakt, że jest ono siedzibą oddziału regionalnego dziennika Gazety Kujawskiej oraz redakcji dwóch rozgłośni radiowych o zasięgu ponadlokalnym, Radia Gra i Radia Hit.

Dobra baza techniczna i wysoki poziom sportu powodują, że notuje się wysokie zainteresowanie tą dziedziną życia. Mecze koszykówki rozgrywane przez mistrza Polski i wielokrotnego wicemistrza, drużynę Anwil, przyciągają tysiące widzów i kibiców z całego regionu. Doskonałe parametry techniczne i funkcjonalność największego obiektu sportowego, Hali Mistrzów, pozwalają na rozgrywanie w mieście wielu imprez sportowych o charakterze ogólnopolskim, jak i międzynarodowym. Dużą rolę w kreowaniu tej funkcji miasta odgrywa również Aeroklub Włocławski. Zajmuje się on nie tylko szkoleniem, ale jest organizatorem wielu poważnych imprez sportowych rangi krajowej i międzynarodowej. Przykładem mogą być mistrzostwa Europy modeli latających czy mistrzostwa w lotach balonami na ogrzane powietrze.

Wymienione czynniki powodują, że strefa oddziaływania miasta wykracza daleko poza jego najbliższe otoczenie.

Włocławek w ciągu ostatnich lat stał się znaczącym centrum handlowym. Przyczyniło się do tego wiele czynników, w tym zwłaszcza budowa dużych kompleksów handlowych Wzorcownia, Focus Park, Obi, Real, Tesco, Kaufland. Szeroka oferta asortymentowa towarów, liczne promocje oraz agresywna reklama przyciągają wielu klientów. Ważnym elementem funkcji handlowej miasta są hurtownie. Zaopatrują one w towary również sieć mniejszych sklepów w pobliskich miejscowościach.

Aktualnie miasto jest siedzibą wielu oddziałów i filii banków komercyjnych działających na terenie naszego kraju. W sumie we Włocławku działa ponad 20 instytucji finansowych. Świadczą one szeroki zakres usług również dla mieszkańców spoza Włocławka.

Znajdujący się w mieście Szpital Wojewódzki stanowi regionalne centrum opieki zdrowotnej, obsługujące mieszkańców powiatów: włocławskiego, lipnowskiego, radziejowskiego, aleksandrowskiego i rypińskiego w zakresie leczenia specjalistycznego. Podobną funkcję pełni Regionalne Centrum Onkologii, świadczące usługi medyczne dla ludności miasta i obszarów otaczających. Należy tutaj uwzględnić również Samodzielny Publiczny Zespół Przychodni Specjalistycznych, Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy oraz podmioty niepubliczne zajmujące się opieką zdrowotną w różnych specjalnościach, z usług których korzystają licznie mieszkańcy okolicznych gmin i powiatów.

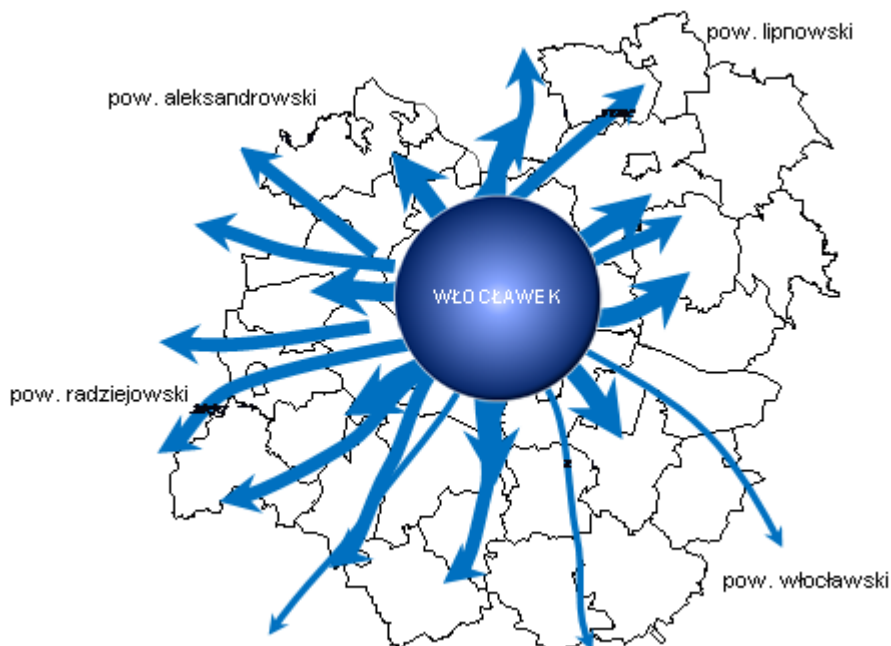
Włocławek jest siedzibą wielu instytucji administracji publicznej i specjalnej. W mieście znajduje się: Starostwo Powiatowe, Delegatura Kujawsko – Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Przedstawicielstwo Urzędu Marszałkowskiego. Siedzibę swoją we Włocławku mają instytucje podlegające pod Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, tj.: Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego oraz Kujawsko-Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, obejmujące zasięgiem swojej działalności całe województwo kujawsko-pomorskie. Ponadto w mieście znajdują się siedziby Sądu Okręgowego i Prokuratury Okręgowej, obejmujące jurysdykcję powiaty: włocławski, aleksandrowski, radziejowski, rypiński i lipnowski.

Związki przestrzenne i gospodarcze miasta z jego zapleczem są ważnym czynnikiem prowadzącym, między innymi, do szeroko rozumianych przeobrażeń środowiska wiejskiego. W przypadku Włocławka związki są wyraźne i wynikają z bogatego środowiska przyrodniczego terenów otaczających. Wystarczy tu wymienić choćby kompleksy leśne Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego czy wody zalewu włocławskiego. Penetracja turystyczna i rekreacyjna tych terenów przez mieszkańców jest czytelna i przejawia się w postaci np.: budownictwa rekreacyjnego. Miasto posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę turystyczną w postaci sieci hoteli, z których jeden to obiekt czterogwiazdkowy (Hotel Aleksander). Sprzyja to rozwojowi jego funkcji jako ośrodka turystycznego, bazującego na bogatym zapleczu przyrodniczym i endogenicznych zasobach kultury materialnej miasta i otoczenia.

Efektom rozwoju gospodarczego Włocławka i wzrostu zamożności części jego mieszkańców są procesy dekoncentracji i związana z nimi stała migracja na tereny otaczające. Zjawisko to jest widoczne na obszarze gmin sąsiadujących bezpośrednio z miastem takich jak gmina Włocławek, Brześć Kujawski, Fabianki i Lubanie. Efektom wspomnianego procesu

jest coraz wyraźniej kształtująca się strefa podmiejska z wszystkimi charakterystycznymi dla niej cechami.

Rysunek 5. Obszar funkcjonalny miasta Włocławek

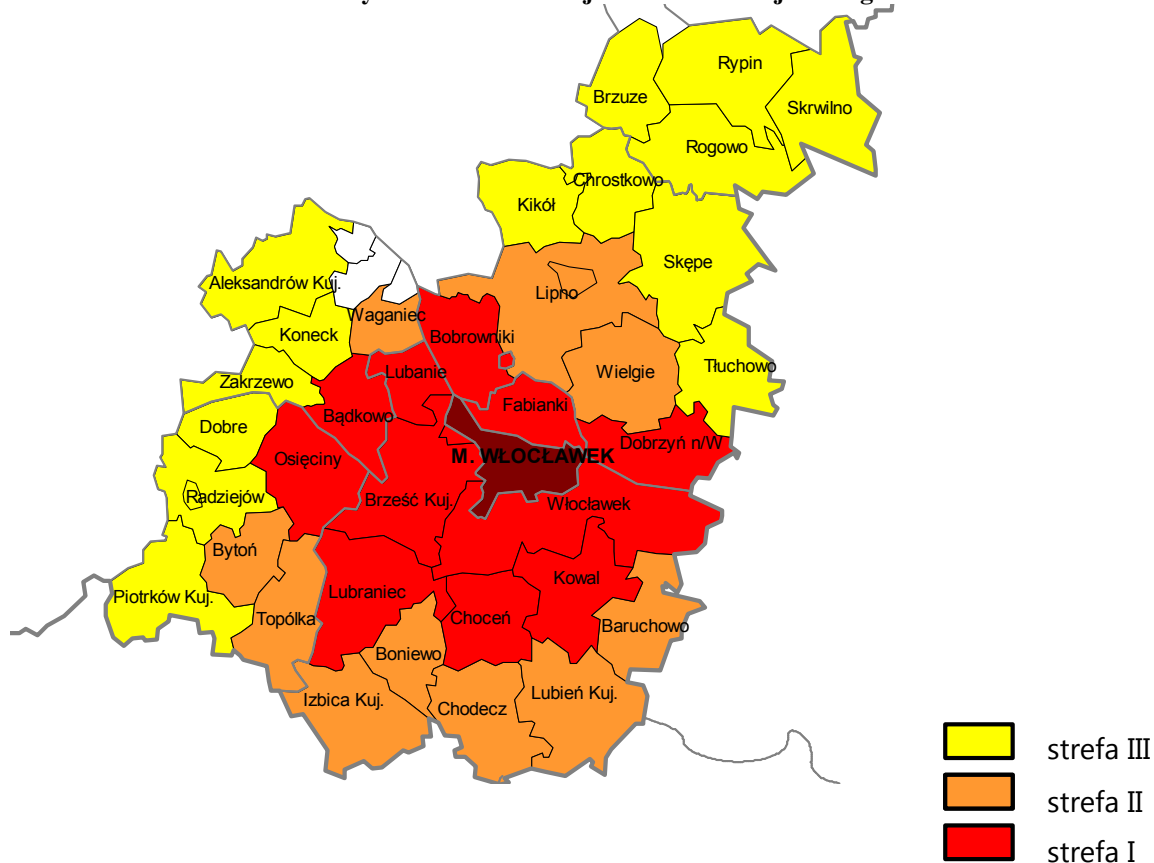
Źródło: prezentacja Z. Brendy, „Włocławek - regionalny ośrodek rozwoju”, Włocławek 24.09.2012

Istniejące relacje umożliwiają wydzielenie trzech stref (poziomów) powiązań. Pierwsza obejmuje związki o charakterze ścisłym i o dużej częstotliwości takie jak powiązania gospodarcze (miasto jako rynek zbytu dla produktów rolnych, miejsce pracy i nauki). Terytorialnie będą to gminy sąsiadujące bezpośrednio z miastem: Fabianki, Włocławek, Lubanie, Brześć Kujawski, Bobrowniki, Dobrzyń n/Wisłą.

Druga strefa charakteryzuje się związkami luźniejszymi, jakkolwiek również wyraźnymi. Związki tutaj budowane są w oparciu o kontakty o mniejszej częstotliwości takie jak większe zakupy, załatwianie spraw administracyjnych, doksztalcanie się, udział w imprezach kulturalnych i sportowych oraz w niewielkim zakresie dojazdy do pracy i szkoły. W skład tej strefy wchodzi takie gminy jak Lubień Kujawski, Baruchowo, Boniewo, Izbica Kujawska, Chodecz, Bytoń, Waganiec, Lipno.

Związki funkcjonalno przestrzenne w trzeciej strefie mają charakter znacznie rzadszy niż w poprzednich, niekiedy okazjonalny. Kontakty te wiążą się z przyjazdem i załatwianiem spraw w niektórych urzędach i instytucjach wojewódzkich funkcjonujących w mieście, korzystaniem ze specjalistycznej opieki zdrowotnej, studiowaniem w systemie studiów zaocznych itp. Terytorialnie do strefy tej można zaliczyć gminy Dobre, Radziejów, Piotrków Kujawski, Aleksandrów Kujawski, Koneck, Zakrzewo, Chrostkowo, Rogowo, Rypin, Skrwilno, Kikół i Brzuze.

Rysunek 6. Delimitacja obszaru funkcjonalnego

Źródło: opracowanie Z. Brendy, E. Birek „Regionalny charakter Włocławka – wzajemne wpływy miasta na otaczający obszar funkcjonalny”

Obszar funkcjonalny Włocławka to również oddziaływanie otoczenia na miasto. Tereny sąsiednich gmin oferują miastu miejsca pracy. Stanowią bezpośrednie zaplecze żywnościowe oraz surowcowe dla przemysłu rolno-spożywczego funkcjonującego w mieście. Są to także tereny o dużych walorach rekreacyjnych oraz uzdrowiskowych. Gminy sąsiadujące bezpośrednio z miastem stanowią tereny rozwojowe dla strefy podmiejskiej.

Rysunek 7. Miasto i otoczenie – kierunki oddziaływania

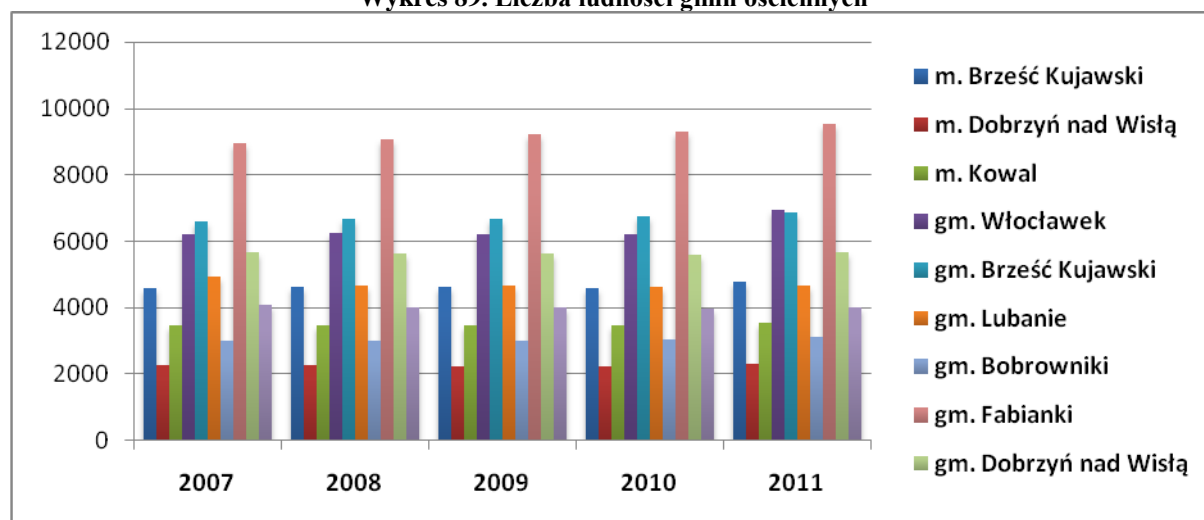
Źródło: Z. Brenda „Włocławek jako regionalny ośrodek rozwoju”

Opisując sytuację społeczno-gospodarczą miasta Włocławek nie wolno pominąć zagadnień związanych z procesami suburbanizacyjnymi. Konieczne wydaje się odniesienie do zjawisk i procesów zachodzących w strefie podmiejskiej. W tym celu uzupełniono zakres diagnozy, stosownie do potrzeb, informacją na temat gmin ościennych.

Demografia

Liczba ludności w województwie kujawsko-pomorskim w analizowanym okresie zwiększyła się z 2 066 136 w 2007 roku do 2 098 370 w 2011 roku, tj. o 32 tys. osób, czyli 1,5%. Analiza sytuacji demograficznej miasta Włocławek wykazała spadek liczby ludności w omawianym okresie o ponad 2 tys. osób, tj. o 1,8%.

Wykres 89. Liczba ludności gmin ościennych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rozpatrując zmiany liczby ludności miast i gmin ościennych stwierdza się, że tylko dwie gminy wiejskie sąsiadujące z miastem – Lubanie i Kowal, zmniejszyły w analizowanym okresie stan zaludnienia, odpowiednio o 5,5% i 1,5%. W pozostałych gminach i miastach odnotowano wzrost liczby mieszkańców. Najwięcej, bo o 11,6%, mieszkańców przybyło w gminie Włocławek, gdzie w 2011 roku liczba mieszkańców zwiększyła się o 747 osób. Jednostajny trend rosnący liczby ludności ma miejsce w gminach Brześć Kujawski (4%), Bobrowniki (3,9%) i Fabianki (6,5%).

Na zmiany liczby ludności wpływa zarówno przyrost naturalny jak i migracje. W omawianym okresie dodatni przyrost naturalny miał miejsce w gminach: Fabianki (77 osób), Dobrzyń nad Wisłą (66 osób), Bobrowniki (53 osoby) i Brześć Kujawski (48 osób). Ujemny przyrost naturalny odnotowano w mieście Kowal (-92 osoby). W pozostałych gminach przyrost naturalny ulegał wahaniom osiągając zarówno poziomy ujemne jak i dodatnie.

Tabela 53. Przyrost naturalny w gminach ościennych

	2007	2008	2009	2010	2011
m. Brześć Kujawski	-22	-7	-29	-9	6
m. Dobrzyń nad Wisłą	-8	-1	-6	4	-2
m. Kowal	-31	-12	-33	-12	-4
gm. Włocławek	-13	8	11	9	22
gm. Brześć Kujawski	13	22	2	8	3

gm. Lubanie	3	0	-6	-15	4
gm. Bobrowniki	6	4	11	16	16
gm. Fabianki	19	13	20	5	20
gm. Dobrzyń nad Wisłą	24	2	25	6	9
gm. Kowal	-3	2	-10	-1	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W analizowanym okresie czasowym największy napływ ludności miał miejsce do gminy Fabianki, osiągając w 2011 roku ponad 80% udział zameldowań z miast. Znacząca liczba zameldowań miała miejsce również na terenie gminy Włocławek, Brześć Kujawski, miasta Kowal.

Tabela 54. Zameldowania w gminach ościennych

	2007		2008		2009		2010		2011	
	ogółem	z miast	ogółem	z miast	ogółem	z miast	ogółem	z miast	ogółem	z miast
m. Brześć Kujawski	78	38	83	42	80	28	86	43	90	53
m. Dobrzyń nad Wisłą	41	13	25	11	13	7	28	11	16	4
m. Kowal	62	32	62	36	39	20	56	26	43	27
gm. Włocławek	150	110	153	127	133	111	125	95	114	103
gm. Brześć Kujawski	131	97	96	56	113	81	121	93	127	88
gm. Lubanie	43	26	60	38	35	18	35	16	37	24
gm. Bobrowniki	34	23	18	8	35	13	37	14	33	17
gm. Fabianki	293	239	220	171	212	166	214	188	222	191
gm. Dobrzyń nad Wisłą	52	18	48	20	48	25	36	14	55	32
gm. Kowal	57	27	36	15	35	18	34	17	48	35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wysoki poziom wymeldowań, dla których głównym miejscem zamieszkania stało się miasto, odnotowujemy w gminie Fabianki, Włocławek, Brześć Kujawski. Struktura migracji w pozostałych gminach wskazuje na wyrównany poziom przemeldowań zarówno w kierunku miast, jak i na wieś.

Tabela 55. Wymeldowania w gminach ościennych

	2007		2008		2009		2010		2011	
	ogółem	do miast	ogółem	do miast	ogółem	do miast	ogółem	do miast	ogółem	do miast
m. Brześć Kujawski	58	35	49	32	59	46	88	54	63	44
m. Dobrzyń nad Wisłą	29	13	18	7	31	11	18	9	27	17
m. Kowal	40	27	30	16	21	9	26	16	36	17
gm. Włocławek	168	109	137	84	167	115	139	92	114	76
gm. Brześć Kujawski	114	74	78	55	92	67	52	35	88	67
gm. Lubanie	71	32	45	20	34	22	47	30	33	18
gm. Bobrowniki	65	28	43	24	37	17	24	15	38	18
gm. Fabianki	118	77	117	91	124	92	114	76	100	60
gm. Dobrzyń nad Wisłą	93	40	78	36	73	24	59	29	79	50
gm. Kowal	77	46	76	25	33	18	51	33	41	28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W analizowanym okresie czasowym dodatnie saldo migracji, występuje w gminie Fabianki, w której przybyło 588 osób, gminie Brześć Kujawski (164 osoby) oraz w mieście Kowal (109 osób). W pozostałych gminach saldo migracji ulegało wahaniom osiągając zarówno poziomy ujemne jak i dodatnie.

Tabela 56. Saldo migracji w gminach ościennych

	2007	2008	2009	2010	2011
m. Brześć Kujawski	30	34	21	-2	27
m. Dobrzyń nad Wisłą	12	6	-18	10	-11
m. Kowal	22	32	18	30	7
gm. Włocławek	-18	16	-34	-14	0
gm. Brześć Kujawski	17	18	21	69	39
gm. Lubanie	-28	15	1	-12	4
gm. Bobrowniki	-31	-25	-2	13	-5
gm. Fabianki	175	103	88	100	122
gm. Dobrzyń nad Wisłą	-41	-30	-25	-23	-24
gm. Kowal	-20	-40	2	-17	7

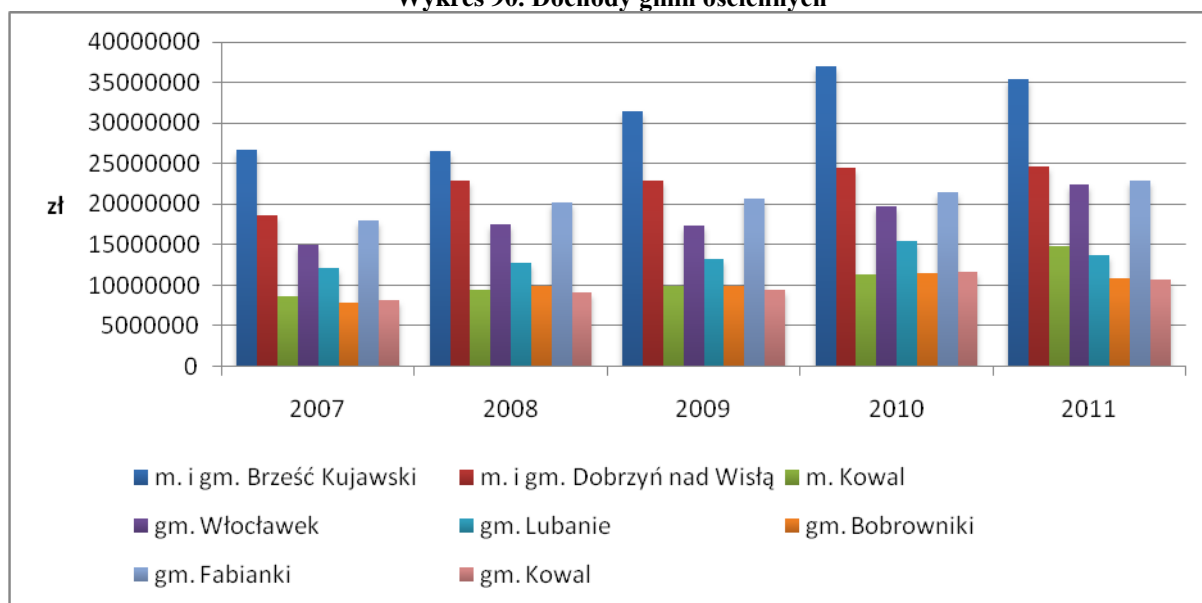
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Budżet

Dochody województwa kujawsko-pomorskiego w analizowanym okresie zwiększyły się z 531 mln zł w 2007 roku do 736 mln zł w 2011 roku, tj. o 38%, osiągając w 2009 roku najwyższy poziom 952 mln zł. Analiza dochodów miasta Włocławek wykazała również wzrost z 380 mln zł w 2007 roku do 453 mln zł w 2011 roku, tj. o 19%.

W analizowanym okresie czasowym wszystkie gminy charakteryzował wzrost dochodów. Największy wzrost dochodów, bo o 73%, został odnotowany w mieście Kowal oraz w gminie Włocławek (49%). Pozostałe jednostki samorządowe wykazały wzrost dochodów na poziomie około 30%, poza gminą Lubanie, w której nastąpił wzrost o 13%.

Wykres 90. Dochody gmin ościennych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dochody gmin ościennych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykazały tendencję wzrostową. Największy wzrost, bo prawie 2-krotny miał miejsce w mieście Kowal. Jednostajny wzrost dochodów na 1 mieszkańca miał miejsce w gminach Fabianki i Włocławek. W pozostałych jednostkach samorządowych po znaczącym wzroście dochodów w 2010 roku, nastąpił ich spadek w kolejnym roku.

Tabela 57. Dochody gmin ościennych w przeliczeniu na 1 mieszkańca

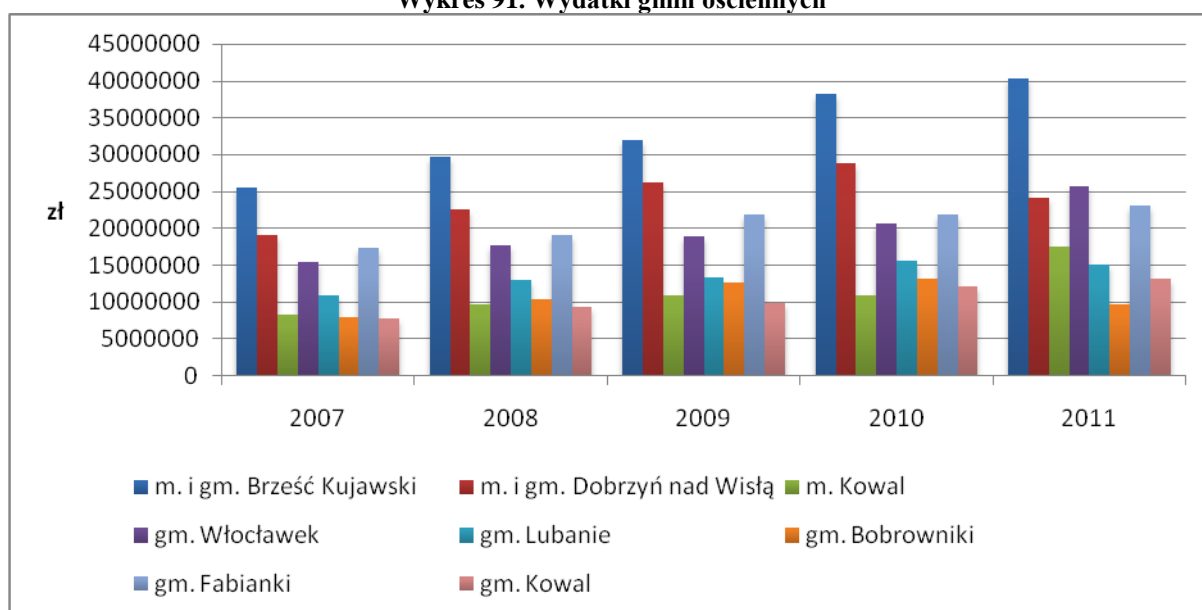
	2007	2008	2009	2010	2011
m. i gm. Brześć Kujawski	2401,29	2371,52	2783,95	3270,62	3035,80
m. i gm. Dobrzyń nad Wisłą	2351,04	2902,19	2906,08	3118,58	3087,63
m. Kowal	2480,24	2696,14	2839,88	3255,25	4200,02
gm. Włocławek	2395,32	2810,32	2800,20	3189,35	3225,60
gm. Lubanie	2603,04	2720,51	2838,96	3313,82	2935,68
gm. Bobrowniki	2640,72	3303,29	3289,80	3768,96	3483,55
gm. Fabianki	2044,13	2250,70	2258,85	2321,63	2406,58
gm. Kowal	1989,62	2233,13	2373,81	2920,78	2683,89

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wydatki województwa kujawsko-pomorskiego w analizowanym okresie zwiększyły się z 594 mln zł w 2007 roku do 774 mln zł w 2011 roku, tj. o 30%, osiągając w 2009 roku najwyższy poziom 974 mln zł. Analiza wydatków miasta Włocławek wykazała również wzrost z 379 mln zł w 2007 roku do 561 mln zł w 2011 roku, tj. o 47%.

W analizowanym okresie czasowym wszystkie gminy charakteryzował wzrost wydatków. Największy wzrost wydatków, bo o ponad 2-krotny został odnotowany w mieście Kowal. Znaczący wzrost poziomu wydatków miał miejsce w gminie Kowal (71%), Włocławek (66%) i Brześć Kujawski (58%). Pozostałe jednostki samorządowe wykazały wzrost wydatków na poziomie około 30%, poza gminą Bobrowniki, w której nastąpił wzrost o 20%.

Wykres 91. Wydatki gmin ościennych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wydatki gmin ościennych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykazały tendencję wzrostową. Największy wzrost, bo ponad 2-krotny miał miejsce w mieście Kowal. Jednostajny wzrost

wydatków na 1 mieszkańca miał miejsce w gminach Fabianki, Włocławek, Kowal i w mieście i gminie Brześć Kujawski. W pozostałych jednostkach samorządowych nastąpił spadek wydatków po 2010 roku. Największa różnica w wydatkach między 2010 a 2011 rokiem miała miejsce w gminie Bobrowniki, tj. o 29%.

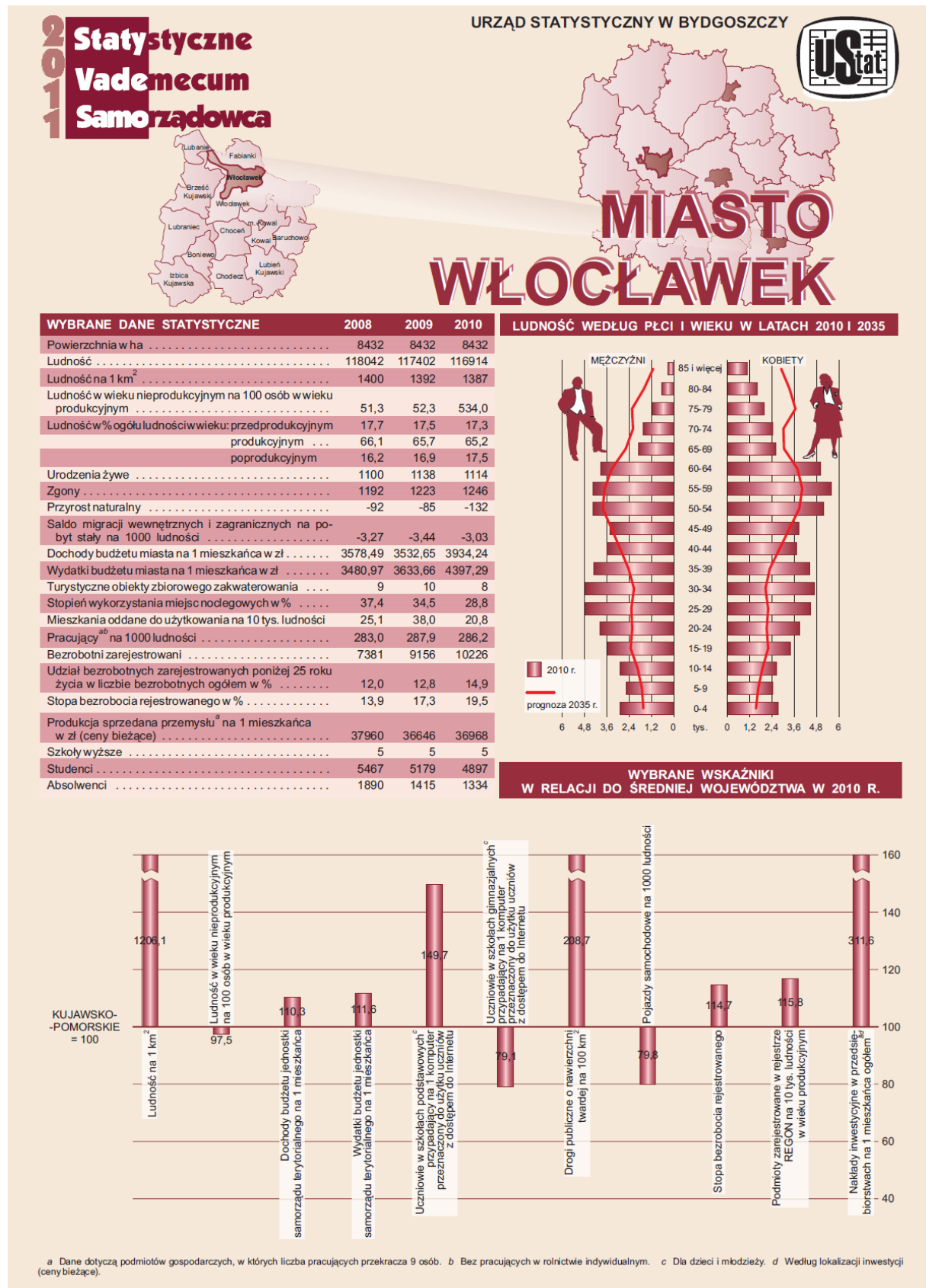
Tabela 58. Wydatki gmin ościennych w przeliczeniu na 1 mieszkańca

	2007	2008	2009	2010	2011
m. i gm. Brześć Kujawski	2288,73	2643,48	2820,44	3370,26	3469,52
m. i gm. Dobrzyń nad Wisłą	2409,29	2864,55	3319,35	3669,09	3019,36
m. Kowal	2380,46	2793,93	3155,12	3165,18	4968,48
gm. Włocławek	2461,71	2826,31	3044,23	3331,86	3689,35
gm. Lubanie	2335,07	2775,12	2874,35	3348,78	3217,25
gm. Bobrowniki	2676,82	3458,70	4229,59	4378,48	3099,94
gm. Fabianki	1973,81	2126,88	2393,50	2366,30	2432,01
gm. Kowal	1896,39	2298,73	2458,10	3050,64	3288,74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

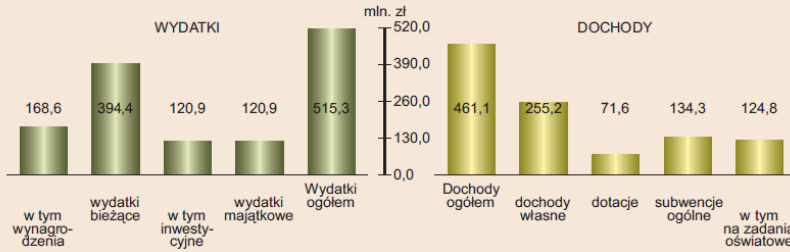
18. Portret miasta w statystyce GUS

Włocławek w latach 2008-2010

FINANSE PUBLICZNE

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA WŁOCŁAWEK WEDŁUG RODZAJÓW W 2010 R.

ŚRODKI Z UNII EUROPEJSKIEJ NA FINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH W 2010 R.

34% z budżetu miasta Włocławek w 2010 r. była przeznaczana na oświatę i wychowanie, przy czym finanse działu oświata i wychowanie są zabezpieczone poprzez subwencje na zadania oświatowe, które stanowią 27% dochodów budżetu miasta.

WYDATKI BUDŻETU MIASTA WŁOCŁAWEK WEDŁUG DZIAŁÓW	2008	2009	2010
	w %		
Wydatki ogółem	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	0,002	0,0010	0,001
Transport i łączność	12,9	9,1	12,6
Gospodarka mieszkaniowa	6,5	5,2	4,8
Administracja publiczna	6,0	8,0	7,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,6	2,7	2,3
Różne rozliczenia	x	0,02	x
Oświata i wychowanie	37,7	39,7	33,8
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	20,8	20,6	18,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	3,3	3,2	2,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,2	3,4	9,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,5	1,7	1,3
Kultura fizyczna i sport	2,0	3,3	3,9
Działalność usługowa	0,6	0,6	0,2
Ochrona zdrowia	0,6	0,6	0,6
Pozostałe	2,2	1,9	2,3

DOCHODY BUDŻETU MIASTA WŁOCŁAWEK WEDŁUG DZIAŁÓW	2008	2009	2010
	w %		
Dochody ogółem	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	0,002	0,001	0,002
Transport i łączność	2,5	0,7	2,5
Gospodarka mieszkaniowa	5,3	6,6	3,9
Administracja publiczna	0,9	0,4	1,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,9	2,1	1,9
Różne rozliczenia	28,1	31,4	30,6
Oświata i wychowanie	4,2	0,6	0,6
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	12,2	12,8	13,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,6	0,5	0,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,08	0,7	5,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,06	0,004	0,002
Kultura fizyczna i sport	0,4	1,0	0,7
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	43,1	42,5	38,8
Pozostałe	0,7	0,7	0,7

Wydatki inwestycyjne w 2010 r. stanowiły 23% wydatków ogółem.

116914

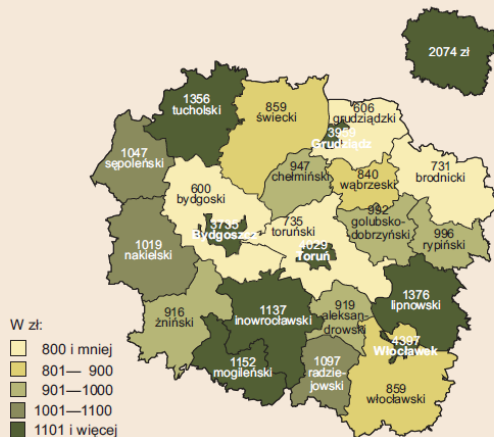
LUDNOŚĆ W 2010 R.

Kobiety 61896

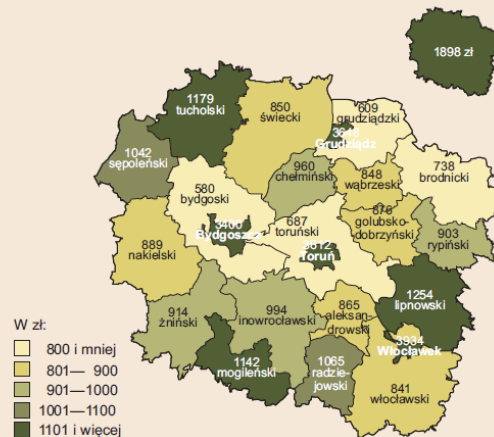
Mężczyźni 55018

W budżecie miasta Włocławek w 2010 r. wpływ z podatku dochodowego od osób fizycznych stanowiły 17% dochodów ogółem.

WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU NA 1 MIESZKAŃCA W 2010 R.

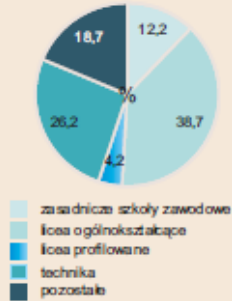

DOCHODY BUDŻETÓW POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU NA 1 MIESZKAŃCA W 2010 R.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

UCZNIOWIE SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ W ROKU SZKOLNYM 2010/11

Liczba dzieci w wieku 3—6 lat w 2010 r. wynosiła 40 52, z czego 64% uczęszczało do placówek wychowania przedszkolnego.

W wydatkach na oświatę i wychowanie budżetu miasta w 2010 r. 52% stanowiły wydatki na przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja. Liczba osób w wieku 7—15 lat wynosiła 9,8 tys., tj. 8% ogółu ludności.

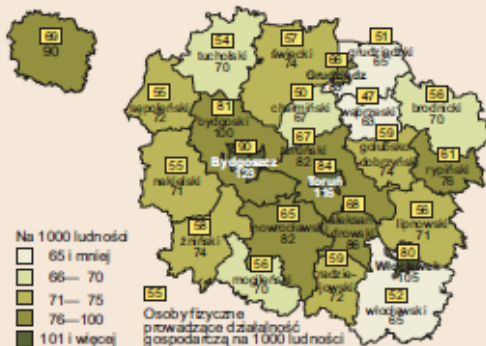
EDUKACJA	2008/09	2009/10	2010/11
Żłobki ogółem	3	3	3
w tym oddziały żłobkowe	—	—	—
Miejscow. w żłobkach	130	130	130
Dzieci przebywające w żłobkach w ciągu roku	268	258	241
Placówki wychowania przedszkolnego	34	33	34
w tym przedszkola	20	21	21
Miejscow. w przedszkolach	1945	2077	2096
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	2704	2671	2673
w tym w przedszkolach	2092	2082	2102
Szkoły podstawowe	18	18	17
w tym specjalne	1	2	1
Uczniowie szkół podstawowych	6572	6413	6285
Szkoły gimnazjalne	19	19	19
w tym specjalne	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	4305	3979	3765
Szkoły ponadgimnazjalne:			
zasadnicze szkoły zawodowe	10	11	11
licea ogólnokształcące	25	25	25
licea profilowane	5	3	4
technika	16	12	13
pozostałe	16	16	17

WYBRANE DANE O RYNKU PRACY W 2010 R.

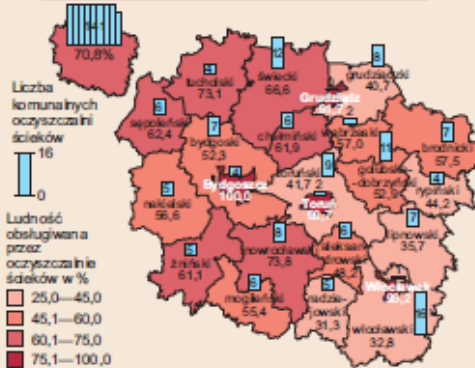
	WOJEWÓDZTWO	MIASTO
Pracujący*	44 2353	33 455
Bezrobotni (zarejestrowani)	13 9401	10 226
w tym kobiety w % ogółem	54,3	53,4
Stopa bezrobocia zarejestrowanego w %	17,0	19,5
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem	10,4	13,4
w tym kobiety	11,8	14,6
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	41 897	4 320
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok ogółem w % ludności aktywnej zawodowo	5,0	7,9
Udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w % ogółem	30,1	42,2
Oferty pracy	1084	99

* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez pracujących w rolnictwie indywidualnym.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W 2010 R.

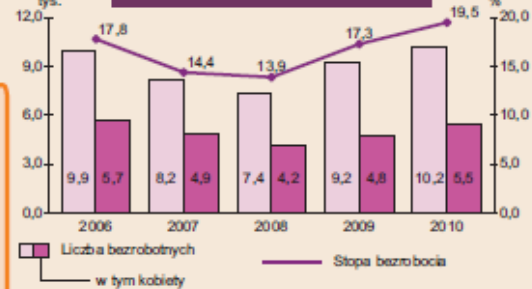

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW W 2010 R.

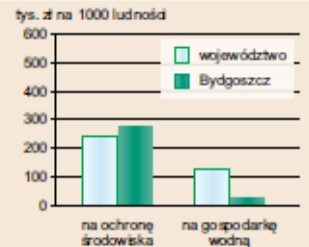

Liczba ludności w wieku produkcyjnym w mieście w 2010 r. wynosiła 76 218, przy czym liczba mężczyzn była o 1648 wyższa od liczby kobiet.

BEZROBOCIE REJESTROWANE

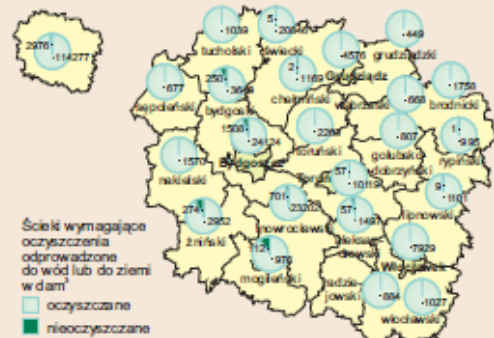

NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ W 2010 R.

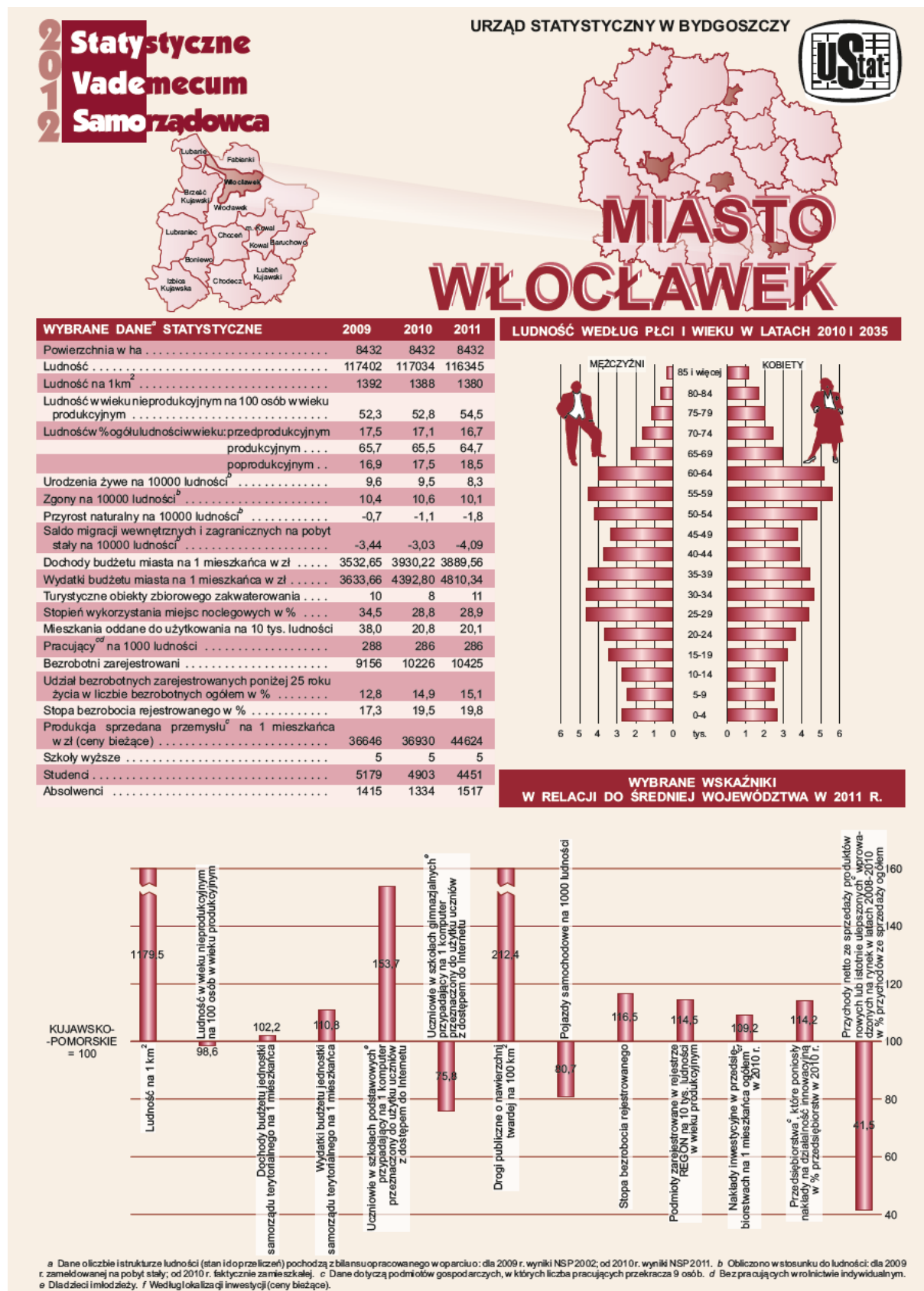

Emisja zanieczyszczeń gazowych w mieście Włocławku w 2010 r. wyniosła 10 69350 tlr., co stanowiło 15% całkowitej emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE W 2010 R.

Włocławek w latach 2009-2011

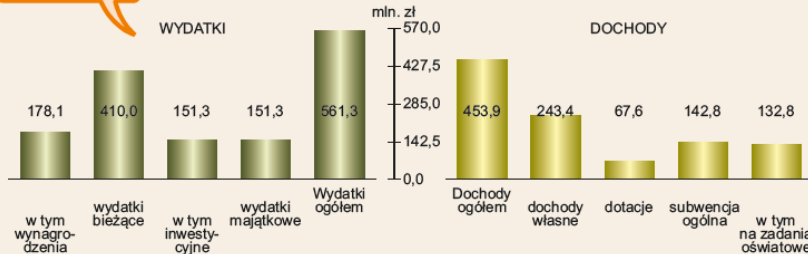

FINANSE PUBLICZNE

W 2011 r. relacja wyniku budżetu miasta do dochodów ogółem wynosiła minus 0,2.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA WŁOCŁAWEK WEDŁUG RODZAJÓW W 2011 R.

ŚRODKI W DOCHODACH BUDŻETU MIASTA WŁOCŁAWEK NA FINANSOWANIE I WSPÓLFINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH W 2011 R.

18,8 mln zł

Co trzecia złotówka z budżetu miasta Włocławek w 2011 r. była przeznaczana na oświatę i wychowanie, przy czym finanse działu oświata i wychowanie są zabezpieczone poprzez subwencję na zadania oświatowe, która stanowiła 29% dochodów budżetu miasta.

WYDATKI BUDŻETU MIASTA WŁOCŁAWEK WEDŁUG DZIAŁÓW	2009	2010	2011
	w %		
Wydatki ogółem	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	0,0010	0,001	0,0008
Transport i łączność	9,1	12,6	18,8
Gospodarka mieszkaniowa	5,2	4,8	4,4
Administracja publiczna	8,0	7,8	7,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,7	2,3	2,3
Różne rozliczenia	0,02	x	0,02
Oświata i wychowanie	39,7	33,8	33,5
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	20,6	18,6	17,5
Edukacyjna opieka wychowawcza	3,2	2,8	2,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,4	9,0	3,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,7	1,3	1,1
Kultura fizyczna ^a	3,3	3,9	5,2
Działalność usługowa	0,6	0,2	0,3
Ochrona zdrowia	0,6	0,6	0,6
Pozostałe	1,9	2,3	2,6

a Do 2010 r. nazwa działu brzmiała "Kultura fizyczna i sport".

DOCHODY BUDŻETU MIASTA WŁOCŁAWEK WEDŁUG DZIAŁÓW	2009	2010	2011
	w %		
Dochody ogółem	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	0,001	0,002	0,001
Transport i łączność	0,7	2,5	1,6
Gospodarka mieszkaniowa	6,6	3,9	3,9
Administracja publiczna	0,4	1,5	2,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,1	1,9	2,1
Różne rozliczenia	31,4	30,6	32,8
Oświata i wychowanie	0,6	0,6	0,6
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	12,8	13,1	13,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,5	0,4	0,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,7	5,3	0,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,004	0,002	0,00004
Kultura fizyczna ^a	1,0	0,7	0,5
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	42,5	38,8	41,7
Pozostałe	0,7	0,7	0,7

LUDNOŚĆ W 2011 R.	
116345	
Kobiety 61435	Mężczyźni 54910

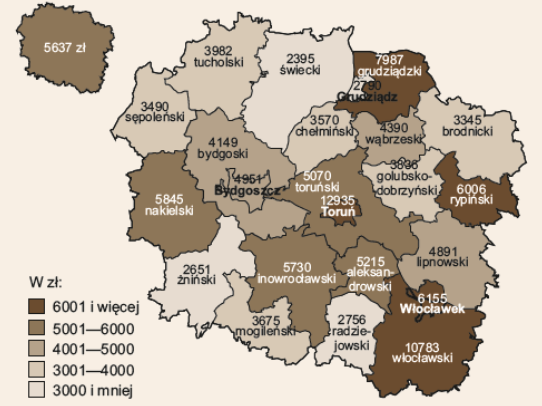
Wydatki inwestycyjne w 2011 r. stanowiły 27% wydatków ogółem.

W budżecie miasta Włocławek w 2011 r. wpływ z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych stanowiły 19% dochodów ogółem.

WARTOŚĆ CAŁKOWITA PROJEKTÓW ZREALIZOWANYCH W RAMACH NSRO 2007-2013 NA TERENIE POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU NA 1 MIESZKAŃCA W 2011 R.^a

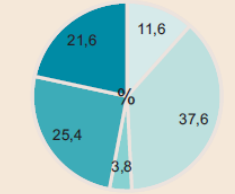
WARTOŚĆ CAŁKOWITA ORAZ DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW UE PROJEKTÓW REALIZOWANYCH W RAMACH NSRO 2007-2013 NA TERENIE MIASTA DO KOŃCA 2011 R. ^a	Ogółem	W tym dofinansowanie ze środków UE	Na 1 mieszkańca w zł
Programy operacyjne ogółem	718	366	6155
w tym:			
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	240	122	2054
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	137	57	1175
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	43	36	366
Regionalne Programy Operacyjne Województw	299	151	2561

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

UCZNIOWIE SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ W ROKU SZKOLNYM 2011/12

Liczba dzieci w wieku 3–6 lat w 2011 r. wyniosła 4136, z czego 67% uczęszczało do placówek wychowania przedszkolnego.

W wydatkach na oświatę i wychowanie budżetu miasta w 2011 r. 54% stanowiły wydatki na przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja. Liczba osób w wieku 7–15 lat wyniosła 9,5 tys., tj. 8% ogółu ludności.

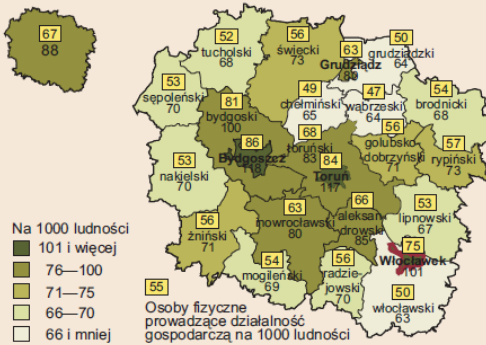
EDUKACJA	2009/10	2010/11	2011/12
Złobki ogółem	3	3	3
w tym oddziały żłobkowe	-	-	-
Miejsca w żłobkach	130	130	147
Dzieci przebywające w żłobkach w ciągu roku	258	241	258
Placówki wychowania przedszkolnego	33	34	35
w tym przedszkola	21	21	21
Miejsca w przedszkolach	2077	2096	2121
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	2671	2673	2816
w tym w przedszkolach	2082	2102	2053
Szkoły podstawowe	18	17	18
w tym specjalne	2	1	2
Uczniowie szkół podstawowych	6413	6285	6151
Szkoły gimnazjalne	19	19	18
w tym specjalne	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	3979	3765	3576
Szkoły ponadgimnazjalne:			
zasadnicze szkoły zawodowe	11	11	11
licea ogólnokształcące	25	25	26
licea profilowane	3	4	4
technika i ogólnokształcące szkoły artystyczne	13	14	14
szkoły policealne	14	15	16

WYBRANE DANE O RYNKU PRACY W 2011 R.

	WOJEWÓDZTWO	MIASTO
Pracujący ^a	441937	33287
Bezrobotni zarejestrowani	139622	10425
W % ogółu bezrobotnych zarejestrowanych		
kobiety	56,0	54,4
osoby poniżej 25 roku życia	21,8	15,1
pozostający bez pracy dłużej niż rok	36,9	45,9
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	17,0	19,8
Oferty pracy	1009	114

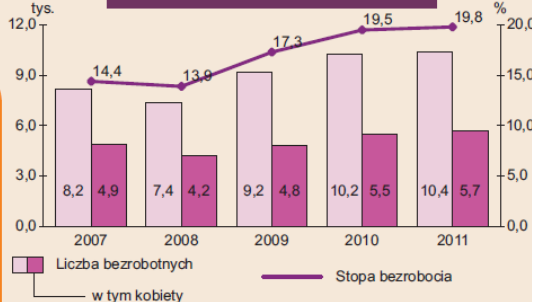
^a Dane dotyczące podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON W 2011 R.

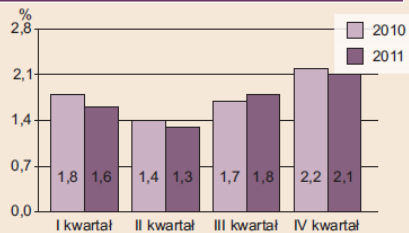
Liczba ludności w wieku produkcyjnym w mieście w 2011 r. wyniosła 75323, przy czym liczba mężczyzn była o 2353 wyższa od liczby kobiet.

BEZROBOCIE REJESTROWANE

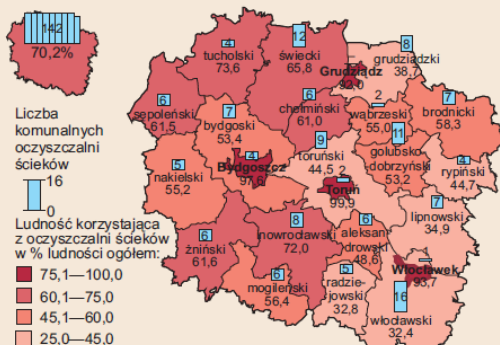
STOPA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH

(stosunek nowo zarejestrowanych bezrobotnych do ludności aktywnej zawodowo)

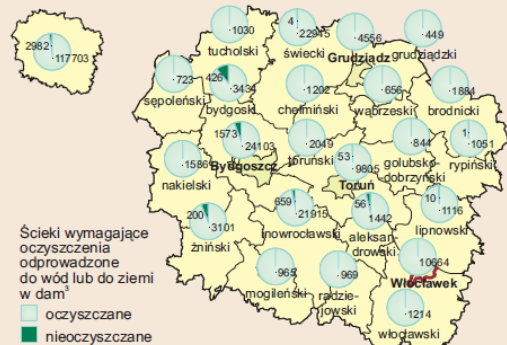
Ponad 61% nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej było w 2011 r. finansowanych ze środków własnych miasta.

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW W 2011 R.

Emisja zanieczyszczeń gazowych w mieście Włocławku w 2011 r. wyniosła 1168707 tlr., co stanowiło 17% całkowitej emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE W 2011 R.

Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia gruntów komunalnych (w ha)	7
Tabela 2. Liczba ludności we Włocławku.....	18
Tabela 3. Liczba ludności w kraju i woj. kujawsko-pomorskim.....	19
Tabela 4. Ruch naturalny ludności	22
Tabela 5. Migracje na pobyt stały	24
Tabela 6. Wskaźniki obciążenia demograficznego	26
Tabela 7. Struktura wieku według grup ekonomicznych w latach 2007-2011.....	28
Tabela 8. Żłobki w mieście Włocławek (dane na miesiąc wrzesień).....	30
Tabela 9. Przedszkola publiczne w mieście Włocławek (dane na miesiąc wrzesień).....	31
Tabela 10. Liczba dzieci nie przyjętych do przedszkola	31
Tabela 11. Niepubliczne placówki wychowania przedszkolnego	32
Tabela 12. Liczba uczniów w szkołach podstawowych	32
Tabela 13. Liczba uczniów w gimnazjach	33
Tabela 14. Liczba uczniów w liceach ogólnokształcących	33
Tabela 15. Liczba uczniów w liceach profilowanych	34
Tabela 16. Liczba uczniów w technikach.....	34
Tabela 17. Liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych.....	35
Tabela 18. Szkoły publiczne dla dorosłych.....	38
Tabela 19. Szkoły niepubliczne dla dorosłych	39
Tabela 20. Liczba studentów i absolwentów.....	41
Tabela 21. Najpopularniejsze kierunki studiów na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich	41
Tabela 22. Pracownicy medyczni na tle Polski i Województwa	44
Tabela 23. Liczba miejsc i mieszkańców w całodobowych domach pomocy społecznej.....	50
Tabela 24. Korzystający ze schronienia	51
Tabela 25. Intensywność udzielanej pomocy społecznej	52
Tabela 26. Obszar działalności i liczba NGO we Włocławku w 2011.....	56
Tabela 27. Bezrobotni bez prawa do pobierania zasiłku	62
Tabela 28. Struktura bezrobotnych w wieku do 25 lat	63
Tabela 29. Struktura osób długotrwale bezrobotnych	65
Tabela 30. Redukcja kadry pracowniczej w latach 2007 – 2011	66
Tabela 31. Liczba ofert pracy	67
Tabela 32. Zasoby mieszkaniowe we Włocławku.....	69
Tabela 33. Liczba mieszkań, izb, powierzchnia użytkowa mieszkań na tle innych miast	70
Tabela 34. Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych	73
Tabela 35. Mieszkania oddane do użytku we Włocławku	74
Tabela 36. Budynki oddane do użytku	75
Tabela 37. Przestępczość ogółem - miasto Włocławek i powiat włocławski.....	76
Tabela 38. Liczba przestępstw wg głównych kategorii	77
Tabela 39. Zagrożenie przestępczością kryminalną na terenie miasta wg dzielnic	77
Tabela 40. Czytelnictwo.....	80
Tabela 41. Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi oraz UKS	85
Tabela 42. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych i rodzaju	92
Tabela 43. Udział podmiotów gospodarczych wg PKD 2007 (w %).....	96
Tabela 44. Podmioty według klas wielkości	103
Tabela 45. Największe firmy włocławskie w 2011 wg „Pięćsetki”	103

Tabela 46. Największe firmy włocławskie w 2011 wg „Listy 2000”	103
Tabela 47. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w sektorze publicznym.....	105
Tabela 48. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w sektorze prywatnym	106
Tabela 49. Dochody budżetu miasta Włocławek według działów	117
Tabela 50. Wydatki budżetu miasta Włocławek według działów	119
Tabela 51. Środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych.....	123
Tabela 52. Liczba uczniów spoza Gminy Miasto Włocławek	132
Tabela 53. Przyrost naturalny w gminach ościennych	137
Tabela 54. Zameldowania w gminach ościennych.....	138
Tabela 55. Wymeldowania w gminach ościennych	138
Tabela 56. Saldo migracji w gminach ościennych	139
Tabela 57. Dochody gmin ościennych w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	140
Tabela 58. Wydatki gmin ościennych w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	141

Spis wykresów

Wykres 1. Zestawienie wskaźników delimitacji obszaru rewitalizacji miasta Włocławek z 2006 r.....	10
Wykres 2. Zestawienie wskaźników delimitacji obszaru rewitalizacji miasta Włocławek z 2012 r.....	11
Wykres 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w roku 2012 r.	13
Wykres 4. Zmiana liczby ludności miasta Włocławek w latach 2007-2011	18
Wykres 5. Liczba ludności w miastach w latach 2007-2011	19
Wykres 6. Piramida wieku (2011 rok)	20
Wykres 7. Zmiany gęstości zaludnienia	21
Wykres 8. Liczba ludności miasta Włocławek według płci	22
Wykres 9. Przyrost naturalny	23
Wykres 10. Przyrost naturalny we Włocławku na tle innych miast	24
Wykres 11. Saldo migracji Włocławka na tle innych miast	25
Wykres 12. Przyrost rzeczywisty	26
Wykres 13. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności Włocławka ogółem	27
Wykres 14. Struktura ludności Włocławka wg wieku na tle innych miast	27
Wykres 15. Ludność w wieku produkcyjnym mobilnym i niemobilnym w 2011 roku	28
Wykres 16. Wykształcenie mieszkańców Włocławka	29
Wykres 17. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych według typów szkół	35
Wykres 18. Liczba uczniów szkół publicznych i niepublicznych	36
Wykres 19. Liczba nauczycieli	37
Wykres 20. Liczba uczniów na 1 nauczyciela w szkołach publicznych	37
Wykres 21. Wydatki na oświatę i wychowanie do subwencji oświatowej	38
Wykres 22. Liczba pracujących lekarzy ogółem	44
Wykres 23. Udział pracujących lekarzy specjalistów do lekarzy ogółem w %	45
Wykres 24. Udział pracujących lekarzy dentystów ze specjalizacją do lekarzy ogółem w %	46
Wykres 25. Specjalistyczne poradnie lekarskie	46
Wykres 26. Lekarze pracujący w specjalistycznych poradniach lekarskich (łącznie z właścicielami zakładów i praktyk)	47
Wykres 27. Liczba porad na 1 mieszkańca w latach 2007 – 2011	47
Wykres 28. Liczba porad udzielonych w poszczególnych poradniach specjalistycznych	48
Wykres 29. Udział osób korzystających z pomocy społecznej do ludności ogółem	52
Wykres 30. Udział gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na tle innych miast	53
Wykres 31. Procent w budżecie przeznaczony na opiekę społeczną w poszczególnych miastach	53
Wykres 32. Przyczyny przyznania pomocy społecznej w latach 2007-2011	54
Wykres 33. Udział dotacji celowych z budżetu państwa na pomoc społeczną w wydatkach ogółem	55
Wykres 34 . Pracujący we Włocławku wg płci	57
Wykres 35 . Pracujący na 1000 ludności	58
Wykres 36. Udział osób pracujących we Włocławku na tle innych miast	58
Wykres 37. Stopa bezrobocia rejestrowanego we Włocławku na tle innych miast	59
Wykres 38. Bezrobotni zarejestrowani do ludności w wieku produkcyjnym	60
Wykres 39. Liczba bezrobotnych	61
Wykres 40. Udział osób bezrobotnych we Włocławku na tle innych miast	61
Wykres 41. Bezrobotni wg wieku w latach 2007-2011	62
Wykres 42. Bezrobotni według poziomu wykształcenia w latach 2007-2011	64
Wykres 43. Bezrobotni powyżej 12 miesięcy pozostawania bez pracy	64
Wykres 44. Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy	65

Wykres 45. Liczba osób rejestrujących się w PUP w okresie od stycznia do grudnia w latach 2007-2011.....	66
Wykres 46. Zasoby mieszkaniowe we Włocławku na tle innych miast.....	69
Wykres 47. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania.....	71
Wykres 48. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę.....	71
Wykres 49. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań (2010 rok).....	72
Wykres 50. Wskaźnik mieszkań na 1000 ludności we Włocławku na tle innych miast.	73
Wykres 51. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytku.....	74
Wykres 52. Budownictwo indywidualne.....	75
Wykres 53. Sektor publiczny w 2011 roku.....	93
Wykres 54. Sektor prywatny w 2011 roku.....	94
Wykres 55. Wskaźnik przedsiębiorczości.....	95
Wykres 56. Wskaźnik przedsiębiorczości na tle miast.....	95
Wykres 57. Podmioty według sektorów gospodarki.....	96
Wykres 58. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD 2007.....	97
Wykres 59. Wybrane podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD.....	99
Wykres 60. Podmioty przetwórstwa przemysłowego.....	102
Wykres 61. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w latach 2007-2011 we Włocławku	108
Wykres 62. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania Włocławka w latach 2007-2011 na tle miast o zbliżonej wielkości.....	109
Wykres 63 . Udzielone noclegi we Włocławku w latach 2007-2011.....	109
Wykres 64 . Udzielone noclegi we Włocławku na tle miast zbliżonej wielkości latach 2007-2011 ..	110
Wykres 65 . Korzystający z noclegów we Włocławku w latach 2007-2011.....	110
Wykres 66 . Wynajęte pokoje we Włocławku w latach 2007-2011.....	111
Wykres 67. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast - wskaźnik Baretje'a.....	111
Wykres 68. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast – wskaźnik gęstości bazy noclegowej.....	112
Wykres 69. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast - wskaźnik Schneidera.....	112
Wykres 70. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast – wskaźnik gęstości ruchu.....	113
Wykres 71. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast – wskaźnik rozwoju bazy noclegowej.....	113
Wykres 72. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast - wskaźnik Charvata.....	114
Wykres 73. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast - wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej.....	114
Wykres 74. Włocławek na tle kraju, województwa i innych miast – średnia długość pobytu turysty	115
Wykres 75. Dochody i wydatki budżetu miasta Włocławek.....	116
Wykres 76. Struktura dochodów budżetu miasta Włocławek.....	116
Wykres 77. Struktura wydatków budżetu miasta Włocławek (mln zł).....	118
Wykres 78. Wydatki majątkowe inwestycyjne budżetu miasta.....	118
Wykres 79. Wydatki budżetu miasta Włocławek według wybranych działów.....	120
Wykres 80. Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	120
Wykres 81. Wydatki budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	121
Wykres 82. Wydatki na inwestycje na 1 mieszkańca Włocławka.....	121
Wykres 83. Dochody budżetu miasta Włocławek na tle innych miast.....	122
Wykres 84. Wydatki z budżetu miasta Włocławek na tle innych miast.....	122
Wykres 85. Prognoza finansowa miasta Włocławek na lata 2012-2025.....	123
Wykres 86. Zużycie wody w latach 2007 - 2011.....	127
Wykres 87. Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej.....	128

Wykres 88. Liczba odbiorców energii elektrycznej o niskim napięciu.....	131
Wykres 89. Liczba ludności gmin ościennych.....	137
Wykres 90. Dochody gmin ościennych.....	139
Wykres 91. Wydatki gmin ościennych.....	140

Spis rysunków

Rysunek 1. Jednostki Strukturalne miasta Włocławek.....	4
Rysunek 2. Obszar wskazany do rewitalizacji	8
Rysunek 3. Granice MPZP dla Śródmieścia	9
Rysunek 4. Geografia przestępczości kryminalnej we Włocławku w 2011 r.	77
Rysunek 5. Obszar funkcjonalny miasta Włocławek	135
Rysunek 6. Delimitacja obszaru funkcjonalnego	136
Rysunek 7. Miasto i otoczenie – kierunki oddziaływania	136

Źródła informacji

1. Analiza liczby uczniów w oddziałach z uwzględnieniem profili za lata 2007, 2008, 2009, 2010, 2011
2. Analiza realizacji Strategii - Lokalnego Programu Rozwoju Miasta Włocławka na lata do 2013 roku
3. Analiza rynku pracy w powiecie Włocławek za lata 2007, 2008, 2009, 2010, 2011
4. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
5. Biuletyn Statystyczny, Ochrona zdrowia w województwie kujawsko-pomorskim, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011
6. E. Grzelak – Kostulska „Demografia miasta Włocławek na potrzeby zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Włocławek” 2007
7. Ewidencja ludności, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012
8. Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w mieście Włocławek za rok szkolny 2011/2012
9. Komenda Miejska Policji we Włocławku, Informacje ze sprawozdań za lata 2007, 2008, 2009, 2010, 2011
10. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek do 2015 roku
11. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., Informacja o dostarczaniu ciepła dla mieszkańców,
12. Miejski Zarząd Dróg we Włocławku, Informacja o budowie, przebudowie i remontach dróg
13. Miejski Zespół Żłobków we Włocławku, Informacja o wykorzystaniu miejsc oraz liczbie dzieci oczekujących na listach rezerwowych w latach 2007-2012
14. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku, Informacja nt. studentów
15. Program opieki nad zabytkami miasta Włocławek na lata 2012-2015
16. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „SANIKO” Sp. z o.o., Informacja w zakresie ilości obsługiwanych mieszkańców
17. Rejon Dystrybucji Gazu we Włocławku, Informacja o długości sieci gazowej
18. Sprawozdania w wykonania budżetu za rok 2007, 2008, 2009, 2010, 2011
19. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku oraz samorządowych jednostek organizacyjnych za lata 2007, 2008, 2009, 2010 i 2011
20. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek, 2007
21. System Analiz Samorządowych, Związek Miast Polskich
22. Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2012 – 2015
23. Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna, Informacja nt. studentów
24. Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności Wydział Zamiejscowy, Informacja nt. studentów
25. Wyższa Szkoła Techniki i Przedsiębiorczości, Informacja nt. studentów
26. Z. Brenda, E. Birek „Regionalny charakter Włocławka – wzajemne wpływy miasta na otaczający obszar funkcjonalny”
27. Z. Brenda „Włocławek jako regionalny ośrodek rozwoju”
28. Zestawienie danych na podstawie Systemu Informacji Oświatowej – stan na dzień 30 września 2007, 2008, 2009, 2010, 2011

Prasa

1. Dziennik „Rzeczpospolita”
2. Tygodnik „Polityka”

Strony internetowe

1. www.nfz-bydgoszcz.pl
2. www.nauka.gov.pl
3. www.wloclawek.pl
4. www.web.diecezja.wloclawek.pl